Samen aan de slag: daar krijg je een beter Boxtel van

begroting 2024

meewerkend boxtel

Programmabegroting 2024 en financiële begroting 2024 inclusief meerjarenramingen 2025-2027

Inhoudsopgave

Algemeen 3
Inleiding begroting 2024 3
Leeswijzer begroting 2024 5
Programma's 7
Duurzame Transformatie 7
Sociale Kracht 28
Leefbare Ruimte 57
Vitaal Ondernemen 88
Meewerkend Bestuur 107
Paragrafen 121
Lokale heffingen 121
Weerstandsvermogen en risicobeheersing 131
Kapitaalgoederen 137
Financiering 143
Bedrijfsvoering 147
Verbonden partijen 150
Grondbeleid 162
Financiën 166
Uitgangspunten en grondslagen begroting 2024 en meerjarenramingen 2025-2027 167
Samenvattend overzicht ontwikkeling begrotingssaldo 168
Meerjarig overzicht van baten en lasten en de resultaatbestemming per programma 169
Incidentele baten en lasten op programmaniveau 171
Stand van zaken te realiseren taakstellingen en restant stelposten 176
Reserves 177
Voorzieningen 182
Nieuw beleid, gehonoreerde wensen 183
Investeringen 183
Meerjarig overzicht balans 186
Overzicht van baten en lasten en presentatie structureel begrotingssaldo 187
Inzicht in baten en lasten Begroting 2024 189
Bijlagen 192
Verplichte BBV indicatoren 192
Lijst van afkortingen 199
Begrippenlijst 202

Algemeen

Inleiding begroting 2024

Het college presenteert de Programmabegroting 2024, de Financiële begroting 2024 en de meerjarenramingen 2025-2027 (hierna genoemd de Begroting 2024) van de gemeente Boxtel. Dit is de derde begroting op basis van het beleidsakkoord 2021-2026 'Samen aan de slag'.

De financiële positie van onze gemeente is ten opzichte van de vorige begroting 2023 flink verbeterd. In het Beleidsakkoord 2021-2026 is opgenomen dat we streven naar een financieel gezonde situatie en solide financiële basis. Voor de komende jaren laat de begroting een positief resultaat zien. We zetten hiermee een belangrijke stap op weg naar een veerkrachtig Boxtel met de basis op orde.

Toch staan de gemeentelijke uitvoering van wettelijke taken en de haalbaarheid van grote maatschappelijke opgaven onder druk door de financiële situatie van de gemeenten. Het Rijk geeft tot en met 2025 incidenteel extra middelen. Maar vanaf 2026 zijn de bijdragen van het Rijk niet zeker. Dat betekent dat we in 2026 een daling van inkomsten verwachten die we vooralsnog niet kunnen opvangen. In 2026 krijgen we € 5,1 miljoen minder aan inkomsten vanuit het Rijk. Vanwege de aanstaande Tweede Kamerverkiezingen en de daarop volgende kabinetsformatie is de verwachting dat deze financiële onzekerheid niet op korte termijn opgelost zal zijn.

Als gevolg van deze aanzienlijk lagere structurele inkomsten vanuit Den Haag in de komende jaren, geeft het college prioriteit aan de uitvoering van vaste taken en van het Beleidsakkoord. We houden zoveel mogelijk vast aan onze beleidsambitie en werken aan de belangrijkste onderwerpen voor dit college: duurzame transformatie, sociale kracht, leefbare ruimte, vitaal ondernemen en meewerkend bestuur.

Mede door ons stevige maatregelenpakket 2022-2026 is er de komende jaren incidenteel geld over en kunnen we deze middelen reserveren voor toekomstige maatschappelijke opgaven en investeringen in onze gemeente. Er is echter weinig ruimte voor nieuw beleid dat structurele kosten met zich meebrengt. Boxtel kent grote uitdagingen onder meer op het gebied van infrastructuur en maatschappelijk vastgoed welke nog niet zijn opgenomen in deze begroting. Om deze noodzakelijk investeringen in onze gemeente uit te kunnen voeren is een evenwichtige en betrouwbare overheidsbegroting nodig. Samen met de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) roepen we het nieuwe kabinet op om te komen met een structurele oplossing voor de "ravijnjaren" 2026 en 2027 en de jaren daarna. Alleen dan kunnen wij als gemeente onze taken goed uitvoeren en verder bouwen aan een beter Boxtel!

Ontwikkeling begrotingssaldo
Samenvattend zien we de volgende ontwikkeling van het begrotingssaldo vanaf de vorige begroting:

Ontwikkeling begrotingssaldo (x € 1.000: - = nadeel en + = voordeel)	begroting 2023	begroting 2024	begroting 2025	begroting 2026	Begroting 2027
Begrotingssaldo begroting 2023-2026	880	626	978	-174	-457
Mutaties na vaststelling begroting 2023:					
• tweede bestuursrapportage 2022	39	-126	-220	641	943
• cameravolgsysteem	-8	-8	-8	-8	-8
• eerste bestuursrapportage 2023	-316	78	200	348	247
• kadernota 2024	-157	-1.229	-1.397	-1.463	-165
• speelruimteplan 2023-2027	64	49	49	9	-21
Begrotingssaldo voor samenstellen begroting 2024	**502**	**-611**	**-398**	**-647**	**539**
Mutaties verwerkt in deze begroting:					
• netto effect meicirculaire 2023	23	524	237	405	201
• nota Reserves en Voorzieningen 2023	74	77	80	82	85
• diverse mutaties begroting 2024-2027				248	50
Begrotingssaldo begroting 2024-2027	**599**	**-9**	**-80**	**88**	**875**
af: Saldo incidentele baten en lasten	743	-3.496	-4.100	-125	0
Structureel en reëel begrotingsbeeld	**-143**	**3.487**	**4.020**	**213**	**875**

Alle begrotingsjaren vanaf 2024 kennen een structureel en reëel positief begrotingsbeeld. Dit begrotingsbeeld is het toetspunt voor de provinciaal financieel toezichthouder. Is het begrotingsjaar 2024 structureel en reëel in evenwicht: dan leidt dit tot het gebruikelijke financiële toezicht (repressief).

Burgemeester en wethouders van Boxtel

Leeswijzer begroting 2024

Deze begroting is opgebouwd uit een aantal onderdelen:

Algemeen
Dit onderdeel is de inleiding op deze begroting, waarin de belangrijkste punten zijn weergeven en een samenvatting is opgenomen van het financiële resultaat.

Programma's
De Begroting 2024 van de gemeente Boxtel kent 5 programma's met daaronder 33 beleidsproducten. De raad autoriseert de baten en lasten per beleidsproduct. Enkele grote projecten worden apart benoemd.

De opbouw van een programma ziet er als volgt uit:
- Titel van het programma
- Zo werkt dit programma mee aan Boxtel
- Dit is het doel
- Dit valt eronder
- Dit kost het
- Tabel bijdrage van het programma in relatie tot de begroting
- Bijbehorende beleidsproducten en projecten.

Voor alle beleidsproducten en projecten die onder een programma vallen, is opgenomen:
- Verantwoordelijke portefeuillehouder(s)
- Dit gaan we dit jaar doen
- Zo maken we dit meetbaar (indien van toepassing)
- Dit kost het
- Financiële toelichting.

Financiële toelichting
Per beleidsproduct is een toelichting opgenomen van de belangrijkste ontwikkelingen tussen de begroting 2023 na wijziging en de nieuwe begroting 2024. Aangezien bij alle producten sprake is van prijsindexering en ontwikkeling bijdrage inzet MijnGemeenteDichtbij, worden deze daar niet afzonderlijk toegelicht.

Paragrafen
De paragrafen gaan in op financiële en bedrijfsmatige onderwerpen die meerdere programma's raken. Alle paragrafen zijn wettelijk verplicht. De onderwerpen van de paragrafen zijn belangrijk voor het inzicht in de financiële positie van de gemeente.

Financiën
Dit onderdeel bevat een uiteenzetting van de financiële positie van de gemeente Boxtel. De meeste overzichten zijn wettelijk voorgeschreven. We gaan in op:
- de ontwikkeling van het financiële begrotingsbeeld
- de geprognosticeerde balans in meerjarenperspectief
- de meerjarige ontwikkeling van het EMU-saldo
- het meerjarig overzicht van baten en lasten
- de investeringsplanning
- een overzicht van de reserves en voorzieningen.

Bijlagen
Deze begroting wordt gecompleteerd met een aantal bijlagen, waarvan een deel is opgenomen in het afzonderlijk bij deze begroting behorend bijlagenboek.

MijnGemeenteDichtbij
De volledige bestuursondersteuning voor onze gemeente wordt uitgevoerd door MijnGemeenteDichtbij (MGD). Meer informatie over MGD is terug te vinden in de begroting 2024 van MijnGemeenteDichtbij.

Programma's

Duurzame Transformatie

Zo werkt dit programma mee aan Boxtel

In de gemeente Boxtel kunnen inwoners, bedrijven, instellingen en organisaties het beste uit zichzelf en hun omgeving halen. De gemeente Boxtel stimuleert dit door hun opbouwende initiatieven op eigenzinnige en creatieve wijze te ondersteunen en mee te werken aan de ontplooiing ervan. Hierdoor ontstaat een optimaal perspectief waarin mensen duurzaam vorm kunnen geven aan samen wonen en leven.

Duurzaamheid is een belangrijk thema. De komende jaren werken we samen met inwoners mee aan plannen die dit ondersteunen. Ook de duurzaamheidsvisie en het uitvoeringsprogramma maakten we samen met de Boxtelse samenleving. Meewerken aan een duurzaam Boxtel doen we samen.

Zó draagt dit programma bij aan meewerkend boxtel.

Dit is het doel

De gemeente Boxtel heeft altijd al grote ambities op het gebied van duurzaamheid gehad. Dat is niet veranderd. Wereldwijd is klimaatverandering en energietransitie dé grote uitdaging van onze tijd.

Meer aandacht voor duurzaamheid
Duurzaamheid moet nog meer als een rode draad door het handelen van de gemeente lopen. Ook vinden we het belangrijk dat onze inwoners, bedrijven en instellingen weten hoe belangrijk duurzaamheid is. Duurzaamheid is van iedereen en alleen samen houden we onze aarde en dus ook Boxtel leefbaar.

Het goede voorbeeld geven
Boxtel staat net als iedereen voor de taak om snel afscheid te nemen van fossiele energiebronnen. Wij moeten ook voluit kiezen voor een circulaire wereld, waar geen plek meer is voor verspilling van grondstoffen, voedsel en energie. Waar problematiek van fijnstof serieus genomen wordt. Een wereld waarin biodiversiteit weer versterkt wordt en klimaatadaptief handelen de norm is. De gemeente moet hierbij een voorbeeldfunctie op zich nemen. Maar we moeten ook onze inwoners en bedrijven stimuleren om hun verantwoordelijkheid te nemen. Verleiden werkt beter dan dwingen. Deze transformatie leent

zich bij uitstek voor onze strategie om waar mogelijk via cofinanciering, werk met werk te maken en met creatieve combinaties onze ambities waar te maken.

Leefbare wereld achterlaten
We willen een leefbare wereld voor onze kinderen achterlaten. Om dat te bereiken zullen we alle mogelijkheden om te besparen op energie maximaal moeten benutten. Daarnaast moeten we vol inzetten op hernieuwbare energie: zon, wind en waterstof. We kunnen niet kiezen voor één optie. We hebben alle opties nodig.

Dit valt eronder

Deze producten en diensten dragen bij aan het programma Duurzame Transformatie:

- Klimaatadaptatie en energietransitie
- Plattelandsvernieuwing
- Afval
- Milieu
- Riolering

Dit grote project draagt bij aan het programma Duurzame Transformatie:

- GreentechPark Brabant

Dit kost het

Saldo x € 1.000	Rekening 2022	Begroting 2023 na wijziging	Begroting 2024
Afval	0	0	0
Riolering	0	0	0
Klimaatadaptatie en energietransitie	-907	-1.053	-871
Milieu	-1.192	-1.579	-1.619
Project GreentechPark Brabant	-80	0	0
Plattelandsvernieuwing	-324	-458	-543
Totaal saldo	**-2.503**	**-3.089**	**-3.034**

Programma in relatie tot de gehele begroting

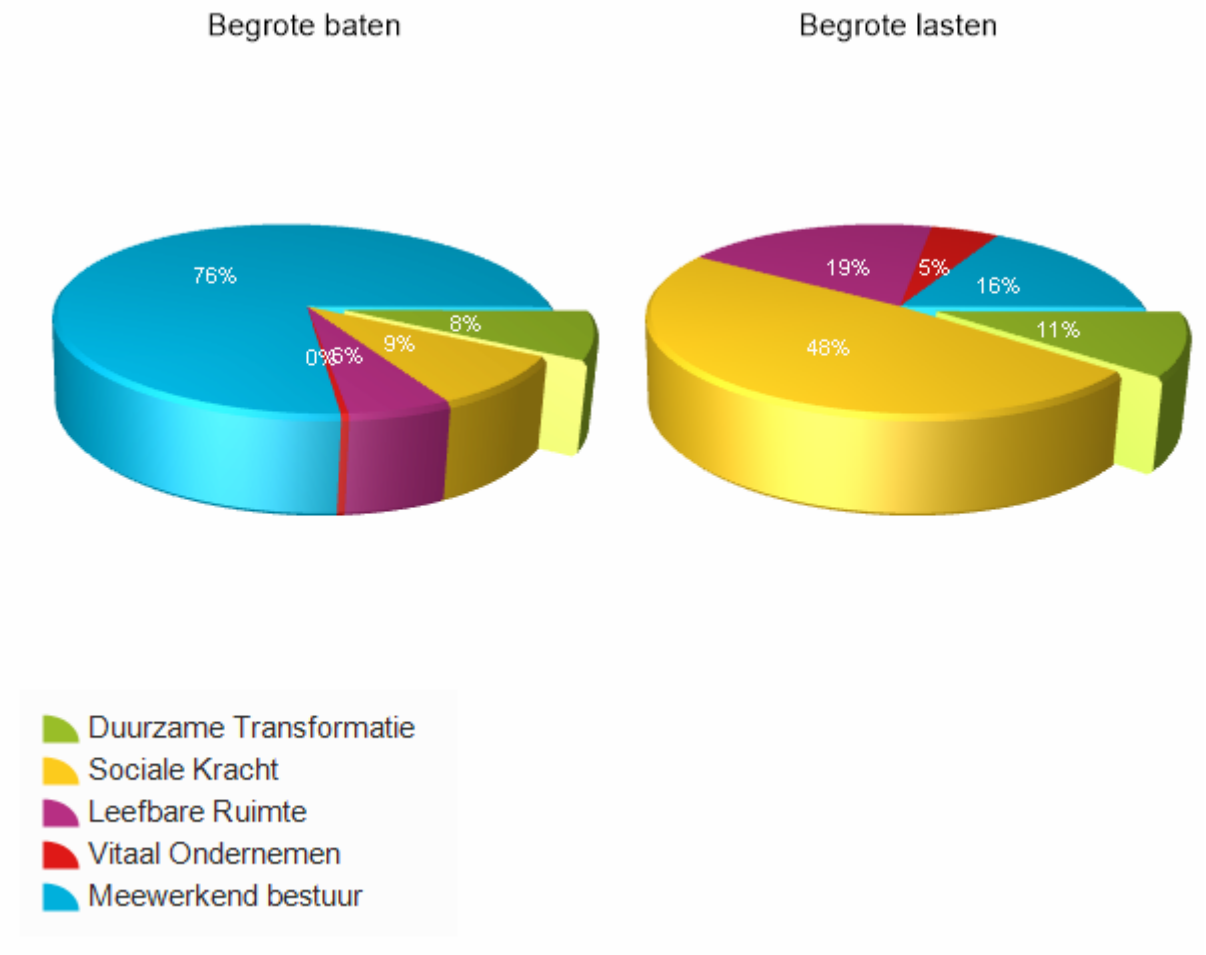

Klimaatadaptatie en energietransitie

Verantwoordelijke(n): Désiré van Laarhoven-van Abeelen

Dit gaan we dit jaar doen

Vaste werkzaamheden

- Uitvoeren taken klimaatadaptatie en energietransitie
- Uitvoeren duurzaamheidsagenda 2022-2026

Beleidsakkoord

In het beleidsakkoord 2021-2026 is een groot aantal taken ten aanzien van duurzaamheid en klimaatadaptatie opgenomen. Voor een deel zijn dit wettelijke taken die voortvloeien uit de Klimaatwet, het Klimaatakkoord, het Nationaal Programma Regionale Energiestrategie en Het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie (DPRA) en zijn uitgewerkt in het Nationaal Isolatieprogramma en Aanpak energiearmoede. Uitgangspunt in het beleidsakkoord zijn de kernwaarden en evenwicht in people, planet en profit. Een integrale aanpak is daarom noodzakelijk.

Duurzaamheidsagenda 2023-2026

Communicatie, educatie en participatie

- Participatie in het kader van het Uitvoeringsprogramma Warmtetransitie
- Extra aandacht voor duurzaamheidsaspecten bij initiatieven uit de wijk
- Samenwerking met scholen wordt gezocht vanuit Uitvoeringsprogramma Klimaatadaptatie
- Communicatie over duurzaamheid in de gemeente via de nieuwsbrief Duurzaamheid

Energietransitie: besparen en aardgasvrij

- Uitvoeren van het vastgestelde uitvoeringsprogramma warmtetransitie
  We stimuleren en faciliteren inwoners, bedrijven en organisaties om stappen te maken richting aardgasvrij. We werken het Uitvoeringsprogramma Warmtetransitie 2023-2026 uit waarbij we inwoners informeren over en ontzorgen bij het verduurzamen van de woning. Dit doen we door een fysiek energieloket op te richten, extra subsidie voor isolatiemaatregelen via het Nationaal Isolatieprogramma in te zetten, bewonersinitiatieven te stimuleren en energiecoaches en de Duurzaam Thuis Wonen Lening in te zetten. Voor bedrijven werken we een aparte ontzorgingsaanpak uit. Samen met de woningcorporaties werken we een aanpak voor gespikkeld bezit uit. Voor maatschappelijk en gemeentelijk vastgoed stellen we een routekaart aardgasvrij op.
- Collectieve warmtevoorziening
  De resultaten van de haalbaarheidsstudie naar een collectieve warmtevoorziening in Boxtel zijn bekend. JOOST onderzoekt nu in welke mate de warmtevraag van haar hoogbouwcomplexen door isolatie verminderd kan worden. Vervolgens kan een businesscase voor een warmtenet in (een deel van) de hoogbouw verder uitgewerkt worden en besloten worden of de realisatie van een collectieve warmtevoorziening verder uitgewerkt wordt.
- Middelen aanpak Energiearmoede
  We benutten de middelen die in het kader van de aanpak Energiearmoede beschikbaar zijn gesteld zo efficiënt mogelijk om energiebesparing te stimuleren als onderdeel van de uitvoering warmtetransitie. Een deel van deze middelen wordt besteed aan het regionale project Energiehulp en een deel aan het project Energiecoaches dat in samenwerking met ContourdeTwern is opgezet.

Energietransitie: grootschalige opwek van duurzame elektriciteit

- Zo snel mogelijk energieneutraal worden
  Hiervoor is opgenomen dat in de periode 2021-2026 jaarlijks een tender voor 50 hectare zonneparken wordt uitgezet. Voor de eerste tender zijn 4 parken geselecteerd, maar door netcongestie zijn deze nog niet gerealiseerd en zijn nog geen nieuwe tenders uitgezet. Er wordt onderzocht of deze parken op andere manieren gerealiseerd kunnen worden (directe lijnen, batterijopslag, omzetting in waterstof enz.) en of daarmee een lokaal duurzaamheidsfonds gevormd kan worden.
- Energy hub
  Aan de hand van de resultaten van het schetsontwerp voor een energy hub op industrieterrein Ladonk, onderzoeken we samen met lokale ondernemers hoe we de kansen daaruit tot realisatie brengen om zo veel mogelijk opwek en afname van elektriciteit mogelijk te maken. We stimuleren en ondersteunen ondernemers die hiervoor investeringen moeten doen. Zo benutten en organiseren we de kansen die er in Boxtel zijn op dit gebied. Daarbij gaat het met name om lokaal elektriciteit opwekken, gebruiken, opslaan, via directe lijnen te transporteren of in waterstof om te zetten.
- Zonneparken
  Uit het onderzoek blijkt dat de mogelijkheden om zonneparken te realiseren zonder opwaardering van het elektriciteitsnetwerk beperkt zijn. Een deel kan mogelijk gerealiseerd worden met directe lijnen naar grote afnemers. Voor het overige deel

moeten we onderzoeken of omzetting in waterstof en invoeding in de waterstofbackbone, die door Boxtel gaat lopen in de toekomst mogelijk is. Ondanks deze onzekerheden zijn we gestart met de participatie en omgevingsdialogen om daarmee in 2025 conform het Nationaal Programma RES een zo groot mogelijk deel vergund te krijgen, zodat er in ieder geval ruimte is gereserveerd voor de opgave.

Klimaatadaptatie, groen en biodiversiteit

- Zo veel mogelijk klimaatadaptief (klimaatbestendig en water robuust) worden Hiervoor is een lokale strategie klimaatadaptatie vastgesteld en wordt een uitvoeringsprogramma uitgevoerd.

Circulair en lokaal

- Hierbij ligt de focus vooral op het stimuleren van hergebruik en recycling door middel van de inzamelingssystematiek voor huishoudelijk afval (zie product Afval).
- We stimuleren bewust consumeren, duurzaam en/of circulair ondernemen.
- We geven invulling aan de motie Circulair Bouwen.

Duurzaamheid als rode draad

- Cofinanciering duurzaamheidsprojecten
  We werken samen met inwoners, bedrijven en organisaties aan vergroting van biodiversiteit, circulariteit, klimaatmitigatie en klimaatadaptatie.
- Prestatieafspraken en duurzaamheidsakkoord
  In de Meerjarige Prestatieafspraken 2021-2025 is het verbeteren van duurzaamheid van de woningvoorraad één van de belangrijkste opgaven voor de komende jaren. We hebben samen met Woonstichting JOOST het initiatief genomen om een Duurzaamheidsakkoord op te stellen dat in juni 2023 is bekrachtigd. Hierin staan aan de hand van vijf duurzaamheidsthema's hoofddoelen voor 2050 en tussendoelen voor 2030 beschreven. Het Duurzaamheidsakkoord vormt de basis voor het thema Duurzaamheid in de Jaarlijkse Prestatieafspraken waarin concrete acties worden vastgelegd. Stichting Huurders van JOOST, Woonveste, Huurdersvereniging Heusden (Woonveste), Waterschap De Dommel en ContourdeTwern sloten zich ook aan bij het Duurzaamheidsakkoord.
- Stimulerend economisch beleid op het gebied van duurzaamheidsmaatregelen, zodat het lokale bedrijfsleven hiervan profiteert.
- We verkennen de mogelijkheden voor de implementatie van de global goals in gemeentelijk beleid.

Nationaal Isolatieprogramma (NIP)

In 2023 wordt de eerste tranche van het Nationaal Isolatieprogramma (NIP) aangevraagd. Hiermee kunnen 401 slecht geïsoleerde woningen in Boxtel worden geholpen met het nemen van één of meerdere isolatiemaatregelen. Tranche 2 van het NIP kan in 2024 worden aangevraagd. In 2025 worden de resterende middelen over de gemeentes verdeeld. Het NIP loopt tot en met eind 2028. Voorwaarde vanuit het Rijk is dat de woningen die met het NIP worden geholpen slecht geïsoleerd zijn (isolatielabel D of slechter). Indien er geen label toegekend is, moeten er minstens 2 isolatiemaatregelen toegepast worden. Daarbij komen alleen WOZ-waarden onder het gemeentelijk gemiddelde in aanmerking. We selecteren een wijk waarbinnen de eerste 401 woningen geholpen worden.

Verwijzend naar de motie 'subsidie isolatie' zullen we extra financiële middelen vragen aan de Raad zodra bovenstaande isolatieaanpak dermate goed is ingeregeld dat extra middelen ook doelmatig ingezet kunnen worden en dus ook leiden tot extra CO2-besparing. Op het moment van schrijven ligt de focus op het juist inregelen van het proces en de capaciteit hiervoor vrijmaken.

Nieuw beleid en ambities
We geven uitvoering aan het beleidsakkoord door de geactualiseerde duurzaamheidsagenda, de uitvoeringsagenda warmtetransitie 2023-2026 en de uitvoeringsagenda klimaatadaptatie. Aan de hand van de resultaten van het schetsontwerp voor een energy hub willen we zo veel mogelijk hernieuwbare elektriciteit opwekken en afnemen, zodat we kunnen voorzien in de behoefte van onze inwoners en bedrijven. We stimuleren en faciliteren de energietransitie door inwoners en bedrijven gerichte acties aan te bieden om energie te besparen en op te wekken en daarmee stappen te maken richting aardgasvrij. Dit doen we door nadrukkelijker de samenwerking in de regio op te zoeken en samen te werken met lokale bedrijven, organisaties en inwoners.

Zo maken we dit meetbaar (indicatoren/kengetallen)

Omschrijving indicator/kengetal	Realisatie 2022	Verwachting 2023	Doel 2024	Doel 2027
RES doel 11% in 2030 energiebesparing tov 2017 en doel beleidsakkoord 40% energiebesparing in 2030 • elektriciteit • aardgas • totaal	 -4% 17% 8%	 -6% 21% 9%	 -7% 23% 11%	 -8% 25% 15%
Opwek hernieuwbare elektriciteit: percentage realisatie RES doel van 0,08 TWh in 2030	0,009	0,01	0,02	0,04
Zonneparken in gemeente in hectare	0	0.2	100*	250*

* Doelstelling beleidsakkoord blijft ondanks netcongestie gelijk, al kan dit tot gevolg hebben dat hierdoor de realisatie achterblijft.

Toelichting:
In de RES NOB 1.0 zijn lokale resultaatverplichtingen voor energiebesparing en de hernieuwbare opwek van elektriciteit en warmte in 2030 opgenomen. Het doel uit het beleidsakkoord is 40% energiebesparing in 2031 in zowel de gebouwde omgeving als de mobiliteit. In die 40% is de opgave voor de opwek van hernieuwbare warmte binnen de RES NOB 1.0 opgenomen.

Uit de monitoring RES NOB blijkt dat door de elektrificatie (m.n. warmtepompen en elektrisch vervoer) de besparingsopgave voor elektriciteit niet wordt behaald ten gunste van de besparingsopgave voor aardgas. Omgerekend in eenheden energie wordt de totale besparingsopgave van 11% in 2030 naar verwachting wel behaald.

Dit kost het

Klimaatadaptatie en energietransitie	Rekening 2022	Begroting 2023 na wijziging	Begroting 2024
Baten	188	570	838
Lasten	694	1.772	1.909
Saldo voor bestemming x € 1.000	**-506**	**-1.203**	**-1.071**
Resultaatbestemming			
Onttrekking aan reserves	30	150	200
Storting in reserves	431	0	0
Saldo resultaatbestemming x € 1.000	**-401**	**150**	**200**
Saldo na bestemming x € 1.000	**-907**	**-1.053**	**-871**

Financiële toelichting

Product (verschil begroting 2024 - begroting 2023) x € 1.000	Begroting 2023	Begroting 2024	Verschil
Klimaatadaptatie en energietransitie	-1.053	-871	181

De belangrijkste ontwikkelingen op dit product zijn:

- Voor 2023 heeft het Rijk eenmalig geld beschikbaar gesteld voor de uitvoering van de warmtetransitie (€ 150.000) en klimaat- en energiebeleid (€ 240.000).
- Om de gevolgen van de klimaatveranderingen te beperken is voor de uitvoering hiervan jaarlijks budget (€ 200.000) beschikbaar gesteld voor de periode 2024 tot en met 2026.

Plattelandsvernieuwing

Verantwoordelijke(n): Désiré van Laarhoven-van Abeelen

Dit gaan we dit jaar doen

Vaste werkzaamheden

- We stimuleren en faciliteren initiatieven die de kwaliteiten van het Boxtelse buitengebied verder versterken. We adviseren over natuurwaarden en landschappelijke inpassingen bij ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied.
- We werken met een positieve insteek mee aan diverse ontwikkelingen die een bijdrage leveren aan de verdere ontwikkeling van het recreatieve potentieel van de gemeente Boxtel in nauwe samenhang met een versterking van de landschappelijke- en natuurwaarden.
    - We ontwikkelen nieuwe natuur, bij voorkeur grenzend aan het natuurnetwerk. We werken mee aan natuurontwikkeling als dit gebeurt op vrijwillige basis binnen de provinciale kaders en het maatregelenpakket Brabants Programma Landelijk Gebied.
    - We nemen deel aan regionale ambtelijke en bestuurlijke overleggen van Brabant NoordOost op de thema's Natuur & Landschap en Transitie Landbouw.
- We volgen ontwikkelingen op gebied van landbouw en gezondheid om snel in te kunnen spelen op nieuwe technieken die gezondheidsrisico’s verminderen.
- We ondersteunen de doorontwikkeling naar een duurzamere agrarische bedrijfsvoering.

- We steunen het gebruik van bestaande regelingen voor de ontwikkeling van nieuwe natuur bij combinaties met tijdelijk wonen en (tijdelijke) zonnevelden.
- We geven ruimte aan ontwikkelingen rondom duurzame voedselproductie en het telen van materialen voor biobased bouwen.
- We werken slechts bij uitzondering mee aan de realisering van (vrijstaande) Ruimte voor Ruimte woningen in het buitengebied. Het programma Volkshuisvesting Wonen-Welzijn-Zorg is daarbij een belangrijk uitgangspunt.

- In het kader van Vitaal Buitengebied gaan we werken aan een programma met onder meer een uitvoeringsagenda voor Transitie landbouw en pilot(s) gebiedsgericht werken.
- We volgen de ontwikkelingen van verschillende landelijke en provinciale regelingen en richtlijnen over stikstofreductie, bodem- en water sturend, Kader Richtlijn Water en de impact hiervan op initiatieven en ontwikkelingen in het buitengebied.

Beleidsakkoord

- In 2024 stellen we het Programma Natuur, Landschap en Biodiversiteit inclusief Uitvoeringsprogramma vast en starten we met de uitwerking en uitvoering van projecten die hierin zijn opgenomen.
- We nemen deel aan de Stimuleringsregeling Landschap (Stila) van de provincie Noord-Brabant ter stimulering van aanleg en beheer van landschaps-, en waterelementen, wandelpaden over boerenland en natuurlijke randen.
- We nemen deel aan het Project Erven Plus ter bevordering van de biodiversiteit op (boeren)erven in het buitengebied.
- We nemen actief deel in het proces rond de Groenblauwe Gebiedsgerichte Aanpak Kampina, Oisterwijkse vennen en omgeving.
- We ondersteunen de Leader-aanvraag van Stichting Landschap Het Groene Woud en Mozaïek Dommelvallei ter stimulering van initiatieven in het buitengebied.
- We ondersteunen en nemen deel aan de ontwikkeling van het Van Gogh Nationaal Park.
- We faciliteren op diverse locaties de sanering van agrarische bedrijven.

Dit kost het

Plattelandsvernieuwing	Rekening 2022	Begroting 2023 na wijziging	Begroting 2024
Baten	44	40	0
Lasten	317	609	758
Saldo voor bestemming x € 1.000	**-273**	**-569**	**-758**

Resultaatbestemming			
Onttrekking aan reserves	0	151	215
Storting in reserves	50	40	0
Saldo resultaatbestemming x € 1.000	**-50**	**111**	**215**
Saldo na bestemming x € 1.000	**-324**	**-458**	**-543**

Financiële toelichting

Product (verschil begroting 2024 - begroting 2023) x € 1.000	Begroting 2023	Begroting 2024	Verschil
Plattelandsvernieuwing	-458	-543	-85

De belangrijkste ontwikkelingen op dit product zijn:

- Voor de ecologische verbindingszone (EVZ) Groote Waterloop (€ 145.000) en de EVZ Smalwater (€ 90.000) is in 2023 eenmalig budget beschikbaar gesteld.
- Om de transitie Landbouw te versnellen en de opgaven op het gebied van stikstof, water, klimaat en energie te realiseren wordt het programma Vitaal Buitengebied (€ 300.000) gestart.
- Voor de verbetering van de landschapskwaliteit en biodiversiteit starten we met de uitvoering van het programma Natuur, Landschap & Biodiversiteit (€ 50.000).

Afval

Verantwoordelijke(n): Fred van Nistelrooij

Dit gaan we dit jaar doen

Vaste werkzaamheden

We hebben doorlopend aandacht voor de basis:

- het inzamelen van afvalstoffen bij inwoners en bedrijven, inclusief containerbeheer.
- het schoonhouden van de openbare ruimte.
- het ondersteunen en stimuleren van 'zwerfafval-opruim-acties' en ZAP-pers.
- adviseren en ondersteunen bij woningbouw en inrichtingsplannen en -projecten

Beleidsakkoord

Wat willen we bereiken?

In het laatste kwartaal 2023 wordt de geactualiseerde Beleidsnotitie Huishoudelijk Afval en Grondstoffen aan de gemeenteraad aangeboden. De nieuwe doelstellingen sluiten aan bij bijgesteld landelijk beleid en nieuwe Europese richtlijnen. Na vaststelling werken we in 2024 aan het behalen van de doelstellingen voor 2030. Deze zijn opgenomen in de volgende paragraaf.

Hoog serviceniveau	Goede service bieden aan iedereen, voor alle afvalstromen
	Goede, geschikte, bereikbare voorzieningen
	Goede, begrijpelijke en bereikbare informatie
Afvalstoffenheffing	We willen de kosten eerlijk verdelen
	Meer hergebruik, meer recycling, minder restafval
	Regelingen voor mensen die niet mee kunnen doen
	Regelingen voor mensen met lage inkomens
	We willen de kosten voor burgers en gemeente zo laag mogelijk houden

Wat gaan we daarvoor doen?

Algemeen
We hebben rekening gehouden met de effecten van de maatregelen op de resultaten van de inzameling en dus de kosten en baten.

Uitvoeringsprogramma Afval en Grondstoffen
Om de doelstellingen te behalen voeren we in 2024 de volgende projecten uit:

- Nieuw inzamelsysteem bij hoogbouw- en verzamellocaties
  - Ondergrondse containers voor restafval, PMD en oud-papier
  - Bovengrondse cocons voor GFT
- Optimalisatie inzamelsystemen op wijkniveau (Glas, Textiel, Luiers/Incontinentiemateriaal)
  - Beoordelen locaties, aantallen en soort containers
- Optimalisatie van de communicatie: wat, waarom en hoe?
- Nulmeting tevredenheidsonderzoek inwoners

Voormalige stortplaats Vlagheide
Nazorg Stortplaats: De overdracht aan de Provincie is uitgesteld tot minimaal 2025, mogelijk zelfs tot 2030. Tot die tijd is het voormalig Stadsgewest verantwoordelijk voor de nazorg.

- De jaarlijkse bijdrage voor het aandeel van Boxtel in de exploitatielasten van het Stadsgewest is in 2024 € 1,11 per inwoner.

Nieuw beleid en ambities

In 2024 werken we aan het behalen van de doelstellingen uit de Beleidsnotitie Afval en Grondstoffen 2023-2030.

Zo maken we dit meetbaar (indicatoren/kengetallen)

Doel	eenheid	2022	2023	Doel 2024	Doel 2027
Minder restafval	kilogram per inwoner per jaar	128,6 kg	100 kg	< 50 kg	< 30 kg
Meer afvalscheiding	% gescheiden ingezameld	73,0 %	75 %	> 85 %	> 90 %
Meer hergebruik	% hergebruik grondstoffen	-	-	> 55 %	> 60 %

Dit kost het

Afval	Rekening 2022	Begroting 2023 na wijziging	Begroting 2024
Baten	4.189	4.577	4.668
Lasten	4.189	4.577	4.668
Saldo voor bestemming x € 1.000	**0**	**0**	**0**

Resultaatbestemming			
Onttrekking aan reserves	0	0	0
Storting in reserves	0	0	0
Saldo resultaatbestemming x € 1.000	**0**	**0**	**0**
Saldo na bestemming x € 1.000	**0**	**0**	**0**

Financiële toelichting

Product (verschil begroting 2024 - begroting 2023) x € 1.000	Begroting 2023	Begroting 2024	Verschil
Afval	0	0	0

Er zijn geen relevante nieuwe ontwikkelingen.

Riolering

Verantwoordelijke(n): Fred van Nistelrooij

Dit gaan we dit jaar doen

Vaste werkzaamheden

Planmatig beheer

- Het rioolstelsel, pompgemalen en alle hierin opgenomen voorzieningen worden het hele jaar beheerd, geïnspecteerd en onderhouden volgens de wettelijke eisen. Hierdoor blijft de functionele werking gegarandeerd.
- Om wateroverlast te voorkomen monitoren we de hydraulische werking continu en voeren noodzakelijke verbeteringen zo snel mogelijk door.
- Voorbereiding, aanbesteding en uitvoering van maatregelen gebeurt volgens de uitvoeringsplanning en beleidsuitgangspunten van het vastgestelde verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP6). Overeenkomstig de uitvoeringsplanning ligt voor 2024 de essentie vooral op de aanleg van een gescheiden rioolstelsel in Kalksheuvel, Veldakkerstraat en Kapelweg en de aanleg van een vrijverval riool Molengraafseweg waardoor vier drukriool installaties komen te vervallen. Renovaties/vervanging van randvoorzieningen, hoofdgemalen, drukrioolgemalen en riolering worden uitgevoerd.

- Klachten en meldingen over rioolverstoppingen en/of wateroverlast handelen we zo snel mogelijk af; uiterlijk binnen 24 uur.

Beleidsakkoord
Het beleid is omschreven in het vGRP6 2020-2024 en vastgesteld door de raad eind 2019. Dat voeren we uit in combinatie met klimaatadaptatie en ontwikkelingen in openbaar gebied. In 2024 starten we met de financieel- inhoudelijke herziening van het vGRP voor de periode 2025- 2029.

Er is subsidie van het Rijk beschikbaar om fysiek klimaatadaptieve maatregelen door middel van cofinanciering in het openbaar gebied mogelijk te maken. De subsidieaanvraag loopt via de regionale samenwerking "Doelmatig Waterbeheer De Meierij".

Vanuit het Rijk is er een totaalbedrag van € 490.000 voor klimaatadaptief inrichten beschikbaar. In 2024 worden extra klimaatmaatregelen in Kalksheuvel gerealiseerd tijdens het rioolvervangingsproject.

Er is een bijdrage vanuit het product Riolering beschikbaar om inwoners te stimuleren het regenwater van hun perceel af te koppelen van de riolering. Deze bijdrage bestaat bijvoorbeeld uit een korting op een regenton of een directe financiële bijdrage aan de inwoners.

Nieuw beleid en ambities
Binnen de uitvoeringsstrategie van het vGRP zijn per 2025 de meerjarige, grootschalige rioolvervangingen van het vrijvervalriool op buurtniveau voorzien. Binnen dit project koppelen we zoveel mogelijk wegen en panden af waarbij we bestaande knelpunten in de inrichting op integrale wijze beoordelen en zo mogelijk oplossen. Vanwege de ruimtelijke en hydraulische complexiteit starten we in 2024 met de voorbereidingen voor de eerste jaarschijf. Het gebied dat als eerste in aanmerking komt is de wijk Selissen.

Zo maken we dit meetbaar (indicatoren/kengetallen)

Omschrijving indicator/kengetal	Realisatie 2022	Verwachting 2023	Doel 2024	Doel 2027
Totaal aantal kilometer riolering	282	283	285	295
Aantal meldingen van wateroverlast	12	20	10	5
Aantal klachten aansluiting	98	90	80	80
Rioolheffing	184,32	190,44	n.t.b	n.t.b

Toelichting:
Het aantal meldingen verschilt ten opzichte van de begroting 2023 door betere filtermogelijkheden binnen het meldsysteem Fixi en registraties in het beheersysteem. Hierdoor is het aantal meldingen betrouwbaarder geworden.
Meldingen met betrekking tot wateroverlast zijn nu meldingen ten gevolge van extreme regenval.

Dit kost het

Riolering	Rekening 2022	Begroting 2023 na wijziging	Begroting 2024
Baten	3.326	3.447	3.561
Lasten	3.326	3.447	3.561
Saldo voor bestemming x € 1.000	**0**	**0**	**0**

Resultaatbestemming			
Onttrekking aan reserves	0	0	0
Storting in reserves	0	0	0
Saldo resultaatbestemming x € 1.000	**0**	**0**	**0**
Saldo na bestemming x € 1.000	**0**	**0**	**0**

Financiële toelichting

Product (verschil begroting 2024 - begroting 2023) x € 1.000	Begroting 2023	Begroting 2024	Verschil
Riolering	0	0	0

De belangrijkste ontwikkelingen op dit product zijn:
Eenmalige budgetten in de begroting vanuit het vastgestelde vGRP (verbreed gemeentelijk rioleringsplan) kunnen in 2023 anders zijn dan in 2024:

- In begroting 2023 is een budget opgenomen van € 80.000 voor rioleringswerkzaamheden als gevolg van de calamiteit op de Kapelweg.
- In begroting 2023 is een incidenteel budget opgenomen van € 22.000 voor onderzoek naar wijkgerichte rioolvervangingen.
- In begroting 2024 is een budget van € 25.000 begroot voor het opstellen vGRP.

Milieu

Verantwoordelijke(n): Désiré van Laarhoven-van Abeelen

Dit gaan we dit jaar doen

Vaste werkzaamheden

- We volgen en ondersteunen de invoering van de Basisregistratie Ondergrond (BRO) en we dragen bij aan het inzichtelijk maken van de ondergrond zodat we met dit thema kunnen werken volgens de Omgevingswet.
- We dragen bij aan het waarborgen van de (chemische) kwaliteit van de bodem. Waaronder omgang met zeer zorgwekkende stoffen zoals PFAS, de overgang van de bevoegdheid van de provincie naar de gemeenten om te beslissen over ernstige gevallen van bodemverontreinigingen bij in werking treden van de Omgevingswet en registratie van en advisering over bodemonderzoeken.
- We ondersteunen de verduurzaming van de agrarische sector. Verduurzaming van de voedselketen komt tot uiting bij de innovatie en duurzame ontwikkeling van de landbouw en de veeteelt tot circulaire landbouw. In regionaal verband (kopgroep landbouw) wordt bijgedragen aan deze ontwikkeling die wij ondersteunen. Op basis van een gemeentelijk projectplan wordt een proactieve uitvoeringsagenda opgesteld om ondernemers te ondersteunen bij hun keuze voor de toekomst. Hierin wordt onder meer de stikstofproblematiek, de gebiedsgerichte aanpak en de vanaf 2024 geldende provinciale emissienormen meegenomen.

- We toetsen ruimtelijke ontwikkelingen op externe veiligheid, geluid, bodem, luchtkwaliteit, stikstofdepositie en bedrijven en milieuzonering.
- We voeren de geluidsanering uit van de woningen die in aanmerking komen voor geluidsmaatregelen vanwege gemeentelijke wegen.
- Wij dringen op basis van het vastgestelde geluidsaneringsplan bij ProRail en Rijk aan op een spoedige realisatie van geluidschermen langs beide sporen.
    - Richting ProRail en Rijk stellen wij ons kritisch op ten aanzien van het spoorgoederenvervoer met gevaarlijke stoffen en werken daar regionaal in samen. In samenwerking met de provincie en de omliggende gemeenten is een position paper opgesteld. Dit leidt nog niet tot het gewenste resultaat. In 2022 is de position paper opgeschaald naar de koepels (IPO en VNG). We blijven in overleg met het ministerie en ProRail en schakelen tevens met omliggende gemeenten, de provincie en de koepels.
- Wij blijven ageren tegen laag (militair) vliegverkeer boven onze kernen. We trekken bestuurlijk samen op met de gemeenten rondom Eindhoven Airport. Dit geldt voor de benodigde procedures en de exploitatie van het vliegveld.
- We nemen actief deel aan het Schone Lucht Akkoord en benutten de kansen voor de verbetering van de luchtkwaliteit. We geven voorlichting over het stoken van hout en maken gebruik van stookwijzer.nu en het stookalert om inwoners te informeren over wanneer beter niet gestookt wordt. Met de gemeenten in de RNOB wordt daarnaast ingezet op de thema's landbouw, mobiliteit en mobiele werktuigen, industrie en meten/participatie.

Dit kost het

Milieu	Rekening 2022	Begroting 2023 na wijziging	Begroting 2024
Baten	12	158	2
Lasten	1.204	1.737	1.621
Saldo voor bestemming x € 1.000	**-1.192**	**-1.579**	**-1.619**
Resultaatbestemming			
Onttrekking aan reserves	0	0	0
Storting in reserves	0	0	0
Saldo resultaatbestemming x € 1.000	**0**	**0**	**0**
Saldo na bestemming x € 1.000	**-1.192**	**-1.579**	**-1.619**

Financiële toelichting

Product (verschil begroting 2024 - begroting 2023) x € 1.000	Begroting 2023	Begroting 2024	Verschil
Milieu	-1.579	-1.619	-41

De belangrijkste ontwikkelingen op dit product zijn:

- Voor de overlast die inwoners ervaren van Vion en Hydrobusiness is eenmalig budget beschikbaar gesteld om een onderzoek uit te voeren (€ 40.000).
- Voor 2024 worden bij de ODBN meer basis- en verzoektaken afgenomen tegen het gestegen uurtarief (€ 20.000).

Projecten programma Duurzame Transformatie

Onder het programma Duurzame Transformatie valt het volgende project:

- GreentechPark Brabant

GreentechPark Brabant

Verantwoordelijke(n): Mariëlle van Alphen-Habraken

Dit is het doel

Een bedrijventerrein ontwikkelen gericht op duurzame en/of circulaire bedrijvigheid. Het bedrijventerrein moet klimaatbestendig zijn en zoveel mogelijk energieneutraal.

Dit gaan we dit jaar doen

- GreenTech Park Brabant is een pilot project, omdat de aanpak al inspeelt op de komst van de Omgevingswet. Het leren van dit proces delen we met de interne organisatie en ook met de Regio Noordoost Brabant en provincie Noord-Brabant. Daarvoor krijgen we financiële ondersteuning via de Regiodeal. Het proces blijven we zoveel mogelijk inrichten alsof de Omgevingswet in werking is getreden, ondanks het feit dat de ontwikkeling een bestemmingsplan betreft.
- In 2023 hebben is het ontwerp bestemmingsplan ter inzage gelegd en worden de ingediende zienswijzen behandeld, waarna volgens verwachting het bestemmingsplan begin 2024 wordt vastgesteld. Daarnaast hebben we in 2023 een inrichtingsschets opgesteld, die ook wordt vastgesteld begin 2024. In 2024 vertalen we verder het beeldkwaliteitsplan en inrichtingsplan naar een bestek. Het bestek moet vervolgens worden aanbesteed, waarna het bouwrijp maken kan beginnen.

- De verkoop van de eerste kavels zal in de 2e helft van 2024 kunnen plaatsvinden via een aanbestedingstraject, waartoe we via het didam-arrest genoodzaakt zijn.
- We houden oog voor externe financiële middelen voor ten eerste de ontwikkeling van een nieuw klimaatbestendig hoogwaardig bedrijventerrein en ten tweede mogelijkheden om bedrijven te helpen met de startinvesteringen.

Dit kost het

Project GreentechPark Brabant	Rekening 2022	Begroting 2023 na wijziging	Begroting 2024
Baten	173	0	0
Lasten	253	0	0
Saldo voor bestemming x € 1.000	**-80**	**0**	**0**
Resultaatbestemming			
Onttrekking aan reserves	0	0	0
Storting in reserves	0	0	0
Saldo resultaatbestemming x € 1.000	**0**	**0**	**0**
Saldo na bestemming x € 1.000	**-80**	**0**	**0**

Financiële toelichting

Project (verschil 2024 - 2023) x € 1.000	Begroting 2023	Begroting 2024	Verschil
Project GreentechPark Brabant	0	0	0

Geen relevante ontwikkelingen.

Sociale Kracht

Zo werkt dit programma mee aan Boxtel

In de gemeente Boxtel staan inwoners centraal en we geven hen vertrouwen. We brengen dat tot uiting door een sociale gemeente te zijn en aandacht te geven aan hen die dat ook echt nodig hebben. We durven echter ook verantwoordelijkheden weg te leggen door de kracht van onze samenleving te gebruiken. Dit doen we door proactieve inwoners te faciliteren en ruimte te geven om voorstellen in het gemeentelijke beleid te integreren.

Dit is het doel

Het beschermen van de kwetsbaren in onze maatschappij heeft onze grote aandacht. Iedereen moet voldoende kansen hebben om mee te doen in de maatschappij en daarvoor over geschikte perspectieven kunnen beschikken. Daarmee stimuleren we het zelfrespect en eigen vermogen van onze inwoners en reduceren we ongewenste ontwikkelingen als moreel verval, verwaarlozing of in ernstige gevallen de verleiding tot criminaliteit en ondermijnend gedrag. Dit doen we door het neerzetten van een kwalitatief goed, beheersbaar én betaalbaar sociaal en maatschappelijk domein. Hiervoor is het nodig dat we weer grip op het sociaal domein krijgen, zowel inhoudelijk als financieel. Uitgangspunt is dat de dienstverlening kwalitatief aansluit bij de behoefte van onze inwoners en tegelijkertijd beheersbaar en daarmee duurzaam richting de toekomst is.

Dit valt eronder

Deze producten en diensten dragen bij aan het programma Sociale Kracht:

- Maatschappelijk Werk
- Minderheden
- Jeugdzorg
- Wmo
- Inkomensvoorziening
- Participatie
- Volksgezondheid
- Onderwijs

Dit kost het

Saldo x € 1.000	Rekening 2022	Begroting 2023 na wijziging	Begroting 2024
WMO	-9.616	-9.280	-9.903
Inkomensvoorziening	-6.090	-5.252	-4.461
Onderwijs	-3.457	-4.226	-4.021
Jeugdzorg	-9.498	-10.254	-10.930
Participatie	-9.812	-9.793	-9.745
Minderheden	309	-493	-300
Volksgezondheid	-1.236	-1.299	-1.475
Maatschappelijk werk	-1.999	-2.509	-3.113
Totaal saldo	**-41.398**	**-43.106**	**-43.946**

Programma in relatie tot de gehele begroting

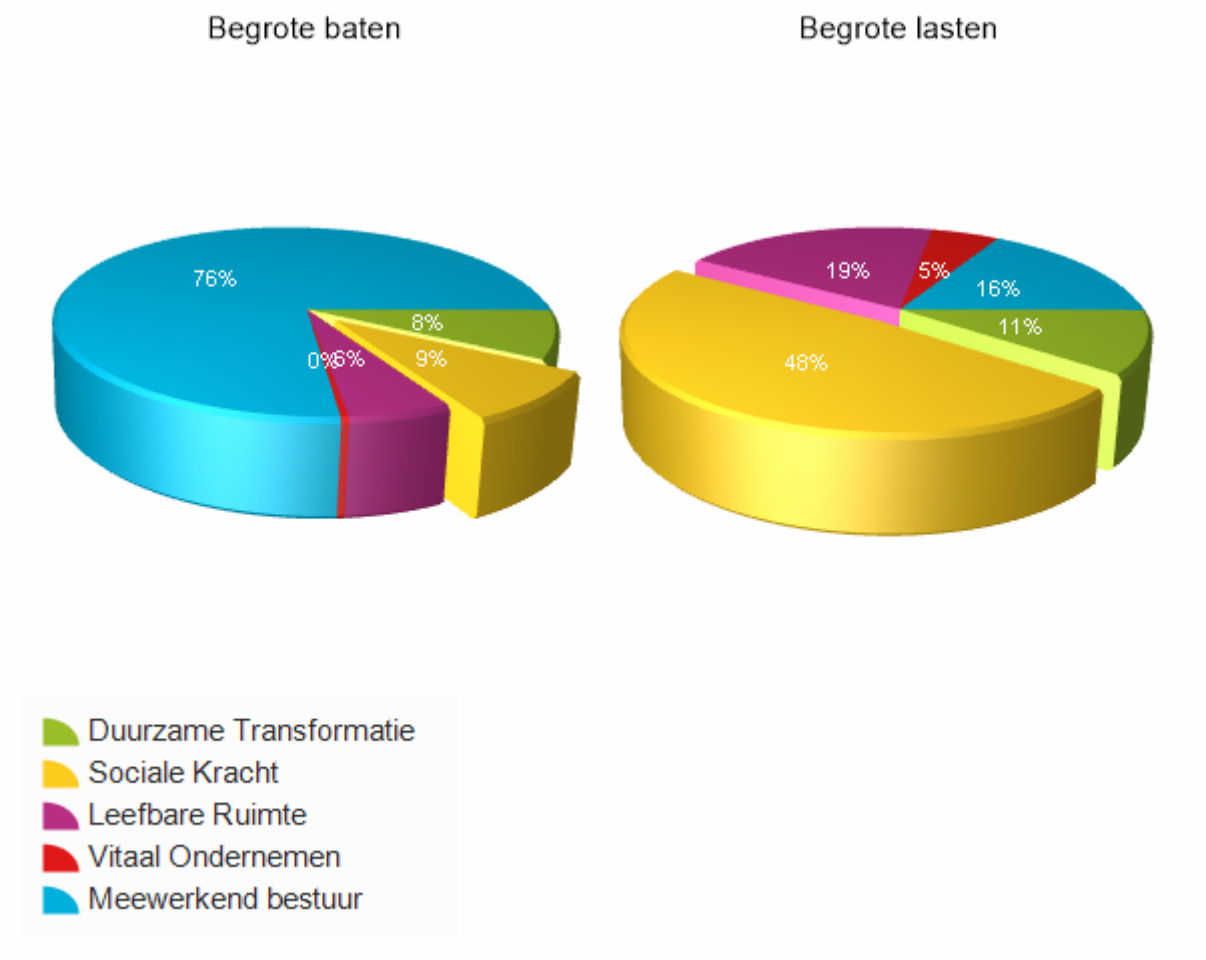

Maatschappelijk werk

Verantwoordelijke(n): Fred van Nistelrooij en Wim van der Zanden

Dit gaan we dit jaar doen

Vaste werkzaamheden

- We zorgen voor een kwalitatieve dienstverlening die aansluit bij de behoefte van onze inwoners en die tegelijkertijd beheersbaar is richting de toekomst. We hebben hierin extra aandacht voor onze kwetsbare inwoners, in het bijzonder ouderen en jongeren.
- We zetten in op het terugbrengen van de instroom naar zwaardere zorg. Dit doen we door middel van vroegtijdige signalering bij problemen, preventie en het verhogen van de zelfredzaamheid. Hier kunnen projecten zoals Welzijn op Recept, Voorzorgcirkel en Seniorenhulp bij ondersteunen.
- De wijkteams, primaire partners en ketenpartners werken nauw samen zodat optimaal gebruik wordt gemaakt van het aanbod in het voorliggend veld (algemene en vrij toegankelijke voorzieningen). We zorgen ervoor dat de Verwijsgids, de sociale kaart voor wijkteams en professionele partners, volop wordt ingezet.
- De primaire partners werken sinds 2022 samen vanuit een gezamenlijk uitvoeringsplan en betrekken hier andere ketenpartners bij. Dit uitvoeringsplan wordt in 2023 en 2024 doorontwikkeld naar een integraal uitvoeringsplan voor alle domeinen met Positieve Gezondheid als onderlegger. Het integraal beleidsplan en de integrale subsidieopdracht

van de gemeente Boxtel dienen als onderleggers voor het integraal uitvoeringsplan van de primaire partners.
- We werken aan de doorontwikkeling van het wijkgericht werken. Door het wijkgericht werken zorgen we ervoor dat het informele netwerk optimaal wordt ingezet en de sociale cohesie in de wijken wordt bevorderd en op die manier veerkrachtige wijken ontstaan met samenredzame inwoners. Hartjes in de wijk zijn fysieke wijkpunten en een belangrijk onderdeel van de wijkgerichte aanpak. Deze hartjes zijn bedacht door de werkgroep SowiB (samen ouder worden in Boxtel) en waren aanvankelijk bedoeld voor ouderen. Inmiddels is overeengekomen dat de hartjes voor alle inwoners van 0 tot 100 jaar zijn. In het laatste kwartaal van 2023 starten we met het eerste hartje in de wijk Boxtel Oost. In eerste instantie richten we ons op ouderen, in een latere fase verbreden we naar andere leeftijdscategorieën.
- We geven uitvoering aan de projecten en acties op de gezamenlijke uitvoeringsagenda Samen ouder worden in Boxtel:
    - Woningbouw en -aanpassing voor senioren en doorstroming
    - Gezondheid en vitaliteit
- Vanuit de lokale coalitie tegen eenzaamheid geven we uitvoering aan bestaande initiatieven en ontwikkelen we samen met vrijwilligers(organisaties), verenigingen en inwoners nieuwe initiatieven. We leggen de verbinding tussen ‘ontmoeten en bewegen’ en ‘jong en oud’.
- We werken aan een betere netwerk- en ketensamenwerking. Samen met huisartsen en praktijkondersteuners werken we aan het verminderen van doorverwijzen naar de zwaardere, geïndiceerde zorg en juist meer naar het voorliggend veld.
- Samen met onze welzijnsinstelling, ouderenorganisaties en zorgaanbieders zorgen we ervoor dat mensen zo lang mogelijk thuis kunnen blijven wonen. Ontmoeting is hierin een belangrijke factor. Ontlasting van de mantelzorgers blijft onze aandacht behouden. We verbeteren de welzijnsdagbesteding en breiden deze uit.
- Steunpunt Mantelzorg constateert dat de druk op hen is toegenomen. Het bereik is de afgelopen jaren vergroot en het aantal individuele vragen is aanzienlijk toegenomen. Met grote moeite kunnen die op tijd worden beantwoord, maar andere belangrijke taken voor het steunpunt blijven liggen. Een uitbreiding van 8 uur per week is noodzakelijk, ook gezien de demografische ontwikkelingen en toenemende vergrijzingsproblematiek in gemeente Boxtel. Vanaf 2024 wordt voor mantelzorgondersteuning de subsidie verhoogd naar € 26.000 per jaar. De begroting wordt hiertoe naar boven bijgesteld. Dit bedrag is al opgenomen in de eerste bestuursrapportage 2023.

Beleidsakkoord
- We focussen op optimaal gebruik en inzet van de mogelijkheden in het voorliggend veld.
- We stimuleren en ondersteunen de samenleving om initiatieven te ontplooien en hiervoor samen met de wijkmakelaar en subsidieadviseur te zoeken naar middelen.
- De ouderenagenda van de werkgroep “Samen ouder worden in Boxtel” biedt veel waardevolle bouwstenen voor beleid en uitvoering, ook op het gebied van zorg. Gezamenlijk voeren we de acties op de agenda uit.
- We koesteren en stimuleren de grote vrijwilligersinzet bij het voorkomen en bestrijden van eenzaamheid.
- Huisartsenposten hebben een groot bereik en kunnen een signalerende en verwijzende rol vervullen ten aanzien van eenzaamheid en (beginnende) dementie. We zetten daarom in op nauwere samenwerking tussen huisartsen en wijkteams.
- Een goed werkende ‘Ketenzorg dementie’ waarvoor de zorgorganisaties de primaire verantwoordelijkheid dragen, is van groot belang. We ondersteunen mantelzorg en mogelijkheden voor dagbesteding.

- We ondersteunen mantelzorgers met onder meer respijtzorg (vervangende zorg voor mantelzorgers) en informatiebijeenkomsten.

Nieuw beleid en ambities

- In de Kadernota 2024-2027 zijn middelen opgenomen voor de ontwikkeling en uitvoering van een visie op het sociaal domein. De centrale vraag hierbij is: wat voor gemeente willen we in 2040 zijn als het gaat om sociaal-maatschappelijke zaken. We inventariseren welke opgaven we hierbij voor ons zien en welke effecten we willen bereiken. Op basis daarvan bepalen we onze doelen en inzet. Daarbij kijken we naar wat onze inwoners van ons mogen verwachten, welke inzet we verwachten van onze maatschappelijk partners en hoe we de samenwerking met beide voor ons zien. Dit doen we niet alleen. Dat doen we samen met onze inwoners, maatschappelijke organisaties en sociale verbanden. De planning is om deze visie in het eerste kwartaal van 2024 aan de gemeenteraad aan te bieden. Het concept positieve gezondheid vormt de onderlegger van de visie. Dit is uitgewerkt in zes dimensies van een bredere kijk op gezondheid. Positieve gezondheid biedt daarmee een basis voor integraal werken, inclusief de verbinding met de fysieke omgeving.
- Welzijn op Recept is een methode die het doorverwijzen naar voorliggend veld laagdrempelig maakt. In de kadernota 2024 zijn voor drie jaar (2024 t/m 2026) middelen toegekend voor het aanstellen van een welzijnscoach binnen onze welzijnsinstelling. Deze welzijnscoach voert Welzijn op recept uit.

Dit kost het

Maatschappelijk werk	Rekening 2022	Begroting 2023 na wijziging	Begroting 2024
Baten	30	4	4
Lasten	2.029	2.512	3.116
Saldo voor bestemming x € 1.000	**-1.999**	**-2.509**	**-3.113**
Resultaatbestemming			
Onttrekking aan reserves	0	0	0
Storting in reserves	0	0	0
Saldo resultaatbestemming x € 1.000	**0**	**0**	**0**
Saldo na bestemming x € 1.000	**-1.999**	**-2.509**	**-3.113**

Financiële toelichting

Product (verschil begroting 2024 - begroting 2023) x € 1.000	Begroting 2023	Begroting 2024	Verschil
Maatschappelijk werk	-2.509	-3.113	-604

De belangrijkste ontwikkelingen op dit product zijn:

- Per 2024 is € 75.000 aan middelen opgenomen voor de personele inzet voor het uitvoeren van Welzijn op recept.
- Per 2024 is € 25.000 aan structurele middelen opgenomen voor het ontwikkelen van een visie op het sociaal domein voor de komende 15 jaar.
- Per 2024 is structureel € 140.000 beschikbaar gesteld voor uitvoering van het schoolmaatschappelijk werk gericht op de ondersteuning van jongeren en hun ouders.

Minderheden

Verantwoordelijke(n): Mariëlle van Alphen-Habraken

Dit gaan we dit jaar doen

Vaste werkzaamheden

- We bieden met de wooncorporaties huisvesting aan nieuwe statushouders om de wettelijke taakstelling te realiseren. We verwachten dat de taakstelling van 2024 op het niveau ligt van de tweede helft van 2023.
- We voeren de nieuwe Wet inburgering uit. Dat betekent dat we inwoners, die inburgeringsplichtig zijn, ondersteunen bij:
    - hun vestiging in de gemeente en het praktisch wegwijs worden
    - het leren van de Nederlandse taal
    - het actief meedoen in de samenleving, liefst door betaald werk of een opleiding
- We spelen in op de specifieke behoeften van deze doelgroep en benutten tegelijk zoveel mogelijk algemene voorzieningen in de wijk. Hierbij werken we nauw samen met de diverse ketenpartners.
- We wisselen actief kennis uit met buurgemeenten om te leren en door te ontwikkelen en pakken, waar mogelijk, samen initiatieven op.

Beleidsakkoord

- We creëren stageplaatsen voor statushouders en anderen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Nieuw beleid en ambities

- We passen, waar mogelijk, met de wooncorporatie woningen aan zodat deze geschikt zijn voor het huisvesten van grote gezinnen. Het Rijk stelt hiervoor subsidie beschikbaar. Zo kunnen we met minder woningen sneller de taakstelling realiseren.
- We zijn in 2023 gestart om statushouders vanaf de start inburgeren en betaald werk te laten combineren. We zetten dit voort in 2024. Dit doen we via een landelijk gesubsidieerd experiment ("Startbanen") van WSD en regionale leerwerkprojecten met reguliere werkgevers.
- We leiden inburgeringsplichtige statushouders, die nog niet kunnen werken, beter toe naar sociaal-maatschappelijke activiteiten. Zo kunnen ze aan hun participatieverplichting voldoen. We brengen voor hun passende activiteiten goed in beeld en identificeren waar nog laagdrempelig aanbod ontbreekt. We hebben hierbij extra aandacht voor het bevorderen van de fysieke en mentale gezondheid. In 2024 starten we met het ontwikkelen van eventueel aanvullend aanbod.
- We nemen in 2024 voor drie jaar extra budget op voor uitbreiding van de maatschappelijke begeleiding van statushouders. Dit vanwege de hoge piek in de asielinstroom en het meerjarige effect dat dit heeft. Dit dekken we met bestaande middelen.
- We evalueren met ContourdeTwern de afspraken over de maatschappelijke begeleiding. Aandachtspunten zijn de basis op orde, goede samenwerking met andere lokale partners en het aantrekken van meer vrijwilligers rond deze doelgroep.
- We laten met landelijke subsidie een audit-onderzoek uitvoeren naar de toekomstbestendigheid van het Taalhuis. Dit is verder opgenomen onder 'Onderwijs', aangezien het financieel gezien daar landt.
- De aantallen asielzoekers en vluchtelingen uit Oekraïne die in Nederland opgevangen worden nemen toe. We pakken deze opgave in onderlinge samenhang en integraal op, in nauwe samenwerking met Veiligheidsregio, de provincie en de gemeente Sint-Michielsgestel. De regionale afspraken zijn vastgelegd in het Regioplan Veiligheidsregio Brabant-Noord, Asiel- en Oekraïne-opvang en huisvesting vergunninghouders van de Provincie Noord-Brabant. Naar verwachting zal in 2024 de Spreidingswet Asiel in werking treden. We bereiden ons daarop voor. De financiële consequenties hiervan zijn nog niet bekend.

Zo maken we dit meetbaar (indicatoren/kengetallen)

Omschrijving indicator/kengetal	Realisatie 2022	Verwachting 2023	Doel 2024	Doel 2027
Taakstelling huisvesting statushouders Realisatie taakstelling	56	75	Nog niet bekend	Nog niet bekend
Statushouders met werk (%) Benchmark	45 34	46	48	50
Statushouders met bijstand (%) Benchmark	44 56	44	44	42
Statushouders (18-65 jaar) die onderwijs volgen (%) Benchmark	13 10	15	15	17
Geslaagden inburgering Benchmark	40 42	40	42	45

Toelichting:

- Cijfers zijn gebaseerd op de landelijke benchmark Divosa Statushouders 2022. De benchmark laat meerjarig resultaten en trends zien. Gemeenten kunnen zich op diverse gebieden vergelijken met andere gemeenten en met het landelijk gemiddelde van de deelnemers.
- De benchmark betreft alle statushouders die sinds 2014 in de gemeente ingeschreven staan en die een vergunning asiel voor bepaalde of onbepaalde tijd hebben ontvangen, inclusief nagereisde gezinsleden.
- De aanhoudende piek in de taakstelling huisvesting leidt (tijdelijk) tot een hoger aantal statushouders met een uitkering. Tegelijkertijd verwachten we dat het aantal statushouders met een deeltijdbaan stijgt, omdat we inburgering en werk vanaf de start willen combineren.
- We verwachten een stijging van het aantal statushouders dat onderwijs volgt (stapeleffect). Een gemiddelde opleiding duurt vaak minimaal 2-3 jaar. Hierdoor neemt het aantal jonge statushouders in het onderwijs over de jaren heen toe. Ook zetten we hier extra op in.
- Vanaf 1 januari 2022 heeft de gemeente een regierol in de Wet inburgering. We verwachten dat eind 2024 de eerste statushouders onder het nieuwe stelsel hun inburgering afronden. Daarom is nu ook de indicator 'geslaagden inburgering' toegevoegd. De indicator over 2022 bevat nu enkel nog statushouders die onder de oude Wet inburgering vallen.

Dit kost het

Minderheden	Rekening 2022	Begroting 2023 na wijziging	Begroting 2024
Baten	10.187	496	345
Lasten	9.878	989	645
Saldo voor bestemming x € 1.000	**309**	**-493**	**-300**
Resultaatbestemming			
Onttrekking aan reserves	0	0	0
Storting in reserves	0	0	0
Saldo resultaatbestemming x € 1.000	**0**	**0**	**0**
Saldo na bestemming x € 1.000	**309**	**-493**	**-300**

Financiële toelichting

Product (verschil begroting 2024 - begroting 2023) x € 1.000	Begroting 2023	Begroting 2024	Verschil
Minderheden	-493	-300	193

De belangrijkste ontwikkelingen op dit product zijn:

- In 2023 is incidenteel € 63.000 beschikbaar gesteld door het Rijk voor leerlingenvervoer en taalbevordering voor ontheemden uit de Oekraïne. Dit budget is niet meer beschikbaar in 2024.
- In 2023 is € 86.000 incidenteel budget overgeheveld van 2022 naar 2023 voor uitvoering WI en versnelling huisvesting statushouders.

- In de september circulaire zijn aanvullende niet structurele middelen beschikbaar gesteld voor extra ondersteuning hogere instroom inburgering. Voor 2024 is dit € 16.000 minder dan in 2023.
- In 2023 is € 30.000 incidenteel budget beschikbaar gesteld voor maatschappelijke opvang van de 'oude' inburgering groep. Dit budget is in 2024 niet beschikbaar.

Jeugdzorg

Verantwoordelijke(n): Désiré van Laarhoven-van Abeelen en Fred van Nistelrooij

Dit gaan we dit jaar doen

Vaste werkzaamheden

- We volgen landelijke ontwikkelingen op het gebied van de Jeugdwet zoals de financiering van extra middelen en de reikwijdte van de Jeugdwet. Binnen de regionale samenwerking zullen we als gemeente meedenken en meewerken aan de noodzakelijke hervormingen van de zorg voor jeugd die de staatssecretaris heeft beschreven in een Kamerbrief, op de onderdelen die binnen onze invloedssfeer liggen.
- Het Regionale Beleidsteam Jeugdhulp geeft uitvoering aan activiteiten en beleidsprojecten op het gebied van specialistische jeugdhulp (iedere gemeente levert naar rato capaciteit). Zo werken we onder andere aan een gezamenlijk aanpak van de wachtlijstproblematiek bij jeugdzorgaanbieders, jeugdproblematiek bij complexe scheidingen en veiligheid in afhankelijkheidsrelaties.
- In 2022 hebben we een monitoringsmodel ontwikkeld om te kunnen (bij)sturen op basis van lokale (financiële) cijfers. Reden hiervoor was de invoering van de PxQ financiering van de inkoop van de jeugdhulp. Dit monitoringsmodel zijn we in 2023 verder aan het verfijnen, zodat we een duidelijker beeld met voorspellende waarde genereren voor het opstellen van de begrotingen. We gaan dan ook meer de koppeling leggen met beleid.

- Samen met in- en externe partners werken we aan een toekomstbestendig jongerenwerk.

Beleidsakkoord
- We zetten in op het verbeteren en innoveren van signalering, preventie, zorg en ondersteuning. En we hebben aandacht voor het versnellen van de procedures van het indiceren van specialistische hulp en het verkorten van wachttijden. Wij blijven dit oppakken via bestaande projecten zoals project 0e 1e lijn, doorontwikkeling Wegwijs en inkoop specialistische hulp. Ook starten we in 2023 met het meten van de cliëntervaringen jeugd (over 2022,2023,2024) van de eigen dienstverlening door Wegwijs. We reduceren zoveel als mogelijk de administratieve last bij onderlinge verwijzingen tussen professionals in en rondom de zorgstructuren van scholen.
- We gaan met de huisartsen in overleg over de criteria die zij hanteren bij het geven van indicaties voor de toegang tot jeugdzorg. We intensiveren de contacten met huisartsen, en zijn in 2023 gestart met de inzet van een jeugdconsulent en een POH-jeugd bij de huisartsen. Tevens continueren we de inzet van een GGZ-jeugdprofessional (ingekocht via Herlaarhof) binnen de wijkteams.
- Jongeren die ondersteuning en zorg nodig hebben kunnen voor diverse problematieken terecht bij verschillende organisaties. Dit aanbod dient permanent via gerichte voorlichting gecommuniceerd te worden. We pakken dit op via de wijkteams, in overleg met communicatie en we bespreken dit met organisaties (via gezamenlijk uitvoeringsplan).
- Het aanbod van zorg willen we zoveel mogelijk dichtbij huis of in de vertrouwde omgeving organiseren. Lokale aanbieders krijgen kansen om de zorg te leveren. Dit actiepunt is ingebed binnen de verlengde inkoop 2024 en 2025 (via Open house-constructie).
- In 2023 ontwikkelen we een lokaal sportakkoord. Uitvoering start in 2024.
- Vanaf 2024 zijn middelen beschikbaar gesteld voor jongerenparticipatie en de jongerenmakelaar. Voorbereidingen en de inhoudelijke uitwerking worden getroffen in 2023.

Nieuw beleid en ambities
- In 2023 stellen we een nota integraal beleid sociaal domein op met als onderlegger het concept positieve gezondheid.
- We zien al enige jaren een toename in de benodigde personele capaciteit voor de uitvoeringstaken. Dit stelt ons voor vragen en vergt aandacht. Deels is dit te verklaren door toegenomen zwaarte van problematieken op casusniveau. Deels door autonome ontwikkelingen buiten de invloedsfeer van de gemeente maar ook het veranderde zorglandschap waarvoor medewerkers extra trainingen moeten volgen over nieuwe methodieken om aan te sluiten op de ketensamenwerking binnen regionale aanpakken zoals scheidingen en veiligheidsrelaties. Verwacht wordt dat dit structurele meerkosten met zich meebrengt. Voor de begroting van 2024 is 1 fte extra capaciteit aangevraagd.
- In 2024 brengen we het schoolmaatschappelijkwerk terug. Dit brengt structurele kosten met zich mee. Het schoolmaatschappelijkwerk ontzorgt onderwijsprofessionals en ondersteunt leerlingen en ouders met directe gesprekken en aanpakken. De schoolmaatschappelijkwerkers staan in verbinding met de andere professionals binnen en buiten de zorgstructuren rondom scholen en het wijkteam en was een ontbrekende schakel.
- Voor de komende drie jaar zijn middelen beschikbaar gesteld om de dienstverlening vanuit Wegwijs te versterken middels ambulante hulp Jeugd i.c.m. WMO, genaamd 'basishulp dichtbij'. Dit is naar voorbeeld van een succesvolle pilot in Sint-Michielsgestel waarbij onder andere zwaardere zorg, escalaties en een uithuisplaatsing voorkomen zijn.

- In 2024 zetten we regionaal in op het terugdringen van geweld middels het project ‘Veiligheid in Afhankelijkheidsrelaties’ (ViA) dat breder is dan het project Huiselijk geweld en kindermishandeling. Het thema ViA verbindt veiligheid, volwassenen en jeugd. Het betreft ook mensenhandel, ouderenmishandeling, seksuele uitbuiting (slachtofferhulp naast de vervolging van daders en criminelen). Het doel is binnen vijf jaar geweld bij 70% van de meldingen duurzaam te stoppen. Dit sluit aan op het landelijke toekomstscenario kind- en gezinsbescherming. De regio Brabant-Noordoost verbindt deze inzet en ontwikkelingen bij de aanpak van geweld in afhankelijkheidsrelaties.
- Regionaal staat het onderwerp complexe scheidingen op de agenda. Lokaal wordt hier in 2024 verder uitvoering aangegeven. Waar mogelijk en nodig sluiten we regionaal aan.
- In samenwerking met partners is er door een onderzoeksbureau in 2023 onderzoek gedaan naar de behoefte op het gebied van jongerenwerk. In 2023 zijn de voorbereidingen getroffen om in 2024 aan de slag te gaan met de versterking van het jongerenwerk. We sluiten aan bij de gedachte van het wijkgericht werken.
- We werken samen met ketenpartners, met name politie en boa's, om de aanwas van jonge criminelen te voorkomen.
- In 2023 onderzoeken we de thema's binnen de participatiedroom van de La Salle (Koraal) en verkennen we mogelijke vormen van samenwerking vanaf 2024.

Toelichting:
Rapportage SD 2022: gemiddeld aantal unieke jeugdigen vertoont een lichte stijging t.o.v. 2021 en 2020. In aantal van 496 (2021) naar 507 (2022) jeugdigen. Tevens is er een lichte stijging van verwijzingen door huisarts, jeugdarts en wijkteam + 3% van 32% in 2021 naar 35% in 2022. We verwachten in de tweede helft van 2023 een kleine daling te realiseren door de inzet van een jeugdconsulent binnen één huisartspraktijk en de inzet van een praktijkondersteuner voor vijf praktijken.

Dit kost het

Jeugdzorg	Rekening 2022	Begroting 2023 na wijziging	Begroting 2024
Baten	39	1	1
Lasten	9.467	10.396	10.930
Saldo voor bestemming x € 1.000	**-9.428**	**-10.395**	**-10.930**
Resultaatbestemming			
Onttrekking aan reserves	363	140	0
Storting in reserves	433	0	0
Saldo resultaatbestemming x € 1.000	**-70**	**140**	**0**
Saldo na bestemming x € 1.000	**-9.498**	**-10.254**	**-10.930**

Financiële toelichting

Product (verschil begroting 2024 - begroting 2023) x € 1.000	Begroting 2023	Begroting 2024	Verschil
Jeugdzorg	-10.254	-10.930	-675

De belangrijkste ontwikkelingen op dit product zijn:

- Per 2024 is er € 54.000 beschikbaar gesteld voor veilig uitgaan onder jongeren en jongerenparticipatie (spreken met jongeren in plaats van over jongeren) afkomstig uit de uitwerking van het beleidsakkoord.
- Per 2024 is per saldo € 50.000 aan structurele middelen opgenomen voor Veiligheid in Afhankelijkheidsrelaties en complexe scheidingen gericht op het terugdringen van huiselijk geweld, ondersteuning van jongeren bij complexe scheidingen.
- Per 2024 is per saldo € 61.000 aan middelen opgenomen voor ‘basishulp dichtbij’. Dit betreft dienstverlening door Wegwijs dat zich richt op kortdurende ondersteuning door een jeugdconsulent.
- Per 2024 is structureel € 47.000 beschikbaar gesteld voor een Themamakelaar jongeren. Deze vormt de verbinding tussen de gemeente en jongeren en bevordert de jongerenparticipatie.

WMO

Verantwoordelijke(n): Wim van der Zanden

Dit gaan we dit jaar doen

Vaste werkzaamheden

- We voeren de Wet maatschappelijke ondersteuning uit. De ondersteuning die een inwoner op basis van deze wet kan krijgen, draagt bij aan zijn of haar zelfredzaamheid. Wat een inwoner nodig heeft, wordt individueel bekeken.
- We geven uitvoering aan het regionale 'Uitvoeringsprogramma beschermd wonen en maatschappelijk opvang (2022-2025)'. Dit omvat een integrale aanpak op het gebied van preventie GGZ/VZ (Geestelijke Gezondheidszorg en Verslavingszorg), toegang tot en transformatie van de maatschappelijke opvang, regionalisering van beschermd wonen en maatschappelijke opvang én de decentralisatie van beschermd wonen.
- We houden grip op de uitgaven door in te zetten op bijvoorbeeld het delen van hulpmiddelen, Powerful Ageing en resultaatgericht indiceren.

Beleidsakkoord

- De integrale themagroep Wonen, Welzijn en Zorg pakt de prestatieafspraken samen met de woningcorporaties op. Ook voert deze werkgroep lokaal het 'Regionale Uitvoeringsprogramma Wonen en Maatschappelijke Opvang' uit voor onze inwoners.

- We richten de dienstverlening op het verhogen van de zelfredzaamheid van de inwoner, preventie en vroegtijdige interventies bij problemen. De eigen kracht van de inwoner en zijn netwerk staan centraal. We maken optimaal gebruik van de sociale saamhorigheid, het voorliggend veld (algemene voorzieningen die beschikbaar zijn zonder indicatie) en "andere wetgeving" waar inwoners gebruik van kunnen maken.
- We zetten in op kortdurend en zakelijk indiceren door de wijkteams. Dit betekent dat we maatwerkvoorzieningen verstrekken die: het meest passend en niet zwaarder dan nodig zijn. Op deze manier werken we kostenbewust.
- We zetten een projectleider in om de onafhankelijke cliëntondersteuning door te ontwikkelen. Hiervoor gebruiken we de SPUK middelen.

Nieuw beleid en ambities

- Naar verwachting ontvangen we eind 2023 een bedrag van ca. € 600.000 vanuit de regionale reserve beschermd wonen/maatschappelijke opvang. Voornemen is om dit in te zetten ten behoeve van een meerjarig inclusieprogramma over de periode van 2024 tot en met 2027.

Zo maken we dit meetbaar (indicatoren/kengetallen)

Omschrijving indicator/kengetal	Realisatie 2022	Verwachting 2023	Doel 2024	Doel 2027
Aantal inwoners met een Wmo voorziening	1.973	2.071	2.175	2.518
Percentage Wmo-gebruikers met 1 of 2 voorzieningen	82%	83%	84%	87%

Toelichting:

- Aantal inwoners met een Wmo voorziening: op basis van eerdere jaren is de autonome groei 7%. We verwachten deze groei door uitvoering van de ombuigingen met 2% te kunnen verminderen, waardoor we nog maar een groei van 5% hebben.
- Percentage Wmo-gebruikers met 1 of 2 voorzieningen: we streven naar een toename van 1% per jaar. Dat betekent dat het percentage Wmo-gebruikers dat meer dan 2 voorzieningen heeft, afneemt.

Dit kost het

WMO	Rekening 2022	Begroting 2023 na wijziging	Begroting 2024
Baten	218	353	354
Lasten	8.474	9.633	10.257
Saldo voor bestemming x € 1.000	**-8.256**	**-9.280**	**-9.903**
Resultaatbestemming			
Onttrekking aan reserves	120	0	0
Storting in reserves	1.479	0	0
Saldo resultaatbestemming x € 1.000	**-1.359**	**0**	**0**
Saldo na bestemming x € 1.000	**-9.616**	**-9.280**	**-9.903**

Financiële toelichting

Product (verschil begroting 2024 - begroting 2023) x € 1.000	Begroting 2023	Begroting 2024	Verschil
WMO	-9.280	-9.903	-623

De belangrijkste ontwikkelingen op dit product zijn:

- De aanbesteding van de huishoudelijke hulp voor 2024 is in een afrondende fase. De huidige tarieven liggen ruim onder de onderzochte kostprijs. De budgetten voor huishoudelijke hulp zijn met een afwijkend percentage geïndexeerd.
- De tarieven voor begeleiding worden vanaf 2024 aangepast als gevolg van inflatie. Als gevolg van de eerste uitkomsten van het kostprijsonderzoek van inkoop begeleiding zijn ook de budgetten voor begeleiding met een afwijkend percentage geïndexeerd.
- De uitkering uit de reserve van de Centrumgemeente en de inzet van deze uitkering in de jaren 2024 tot en met 2027 zijn niet verwerkt in de begroting. Wanneer het besluit hierover definitief is zal dit in de bestuursrapportage van 2024 worden gemeld.

Inkomensvoorziening

Verantwoordelijke(n): Mariëlle van Alphen-Habraken

Dit gaan we dit jaar doen

Vaste werkzaamheden

- Rechtmatig verstrekken van uitkeringen.
- Armoedebeleid en schulddienstverlening.

Beleidsakkoord

- We blijven streven naar meer doorstroom van het aantal rechthebbenden van bijstand naar loonkostensubsidie en regulier werk.
- We blijven de verantwoordelijkheid van mensen met een bijstandsuitkering over hun eigen beslissingen van belang vinden: belonen als ze het goed doen, straffen als zij zich structureel niet aan gemaakte afspraken houden. Wederkerigheid blijft hierbij het sleutelwoord.
- Consulenten hebben een attitude van helpen en begeleiden in plaats van straffen en afdwingen via regels.
- We hechten veel waarde aan goede schuldhulpverlening en begeleiding van inwoners die het betreft.
- We continueren onze steun aan de Voedselbank, Vincentius en stichting Leergeld.

Nieuw beleid en ambities

- In onze uitvoeringsagenda armoede en schulden is opgenomen dat we onze regelingen simpeler maken. Dit betekent dat we de declaratiebasis van het Welzijnsfonds afschaffen. De financiële consequenties daarvan zijn nog niet goed te ramen en nemen we mee in de bestuursrapportages van 2024.
- De voorzieningen die in het sociaal domein verstrekt worden, worden gebaseerd op diverse regelingen. Door toenemende complexiteit van hulpvragen van onze inwoners en het meer integraal werken, is het soms niet mogelijk om volgens de geldende regeling een voorziening te verstrekken. Voor schuldhulpverlening hebben we hiervoor een noodfonds beschikbaar. Om de integraliteit verder te bevorderen zetten we deze vanaf 2024 in voor het hele sociaal domein.
- Per 1 januari 2025 gaat naar verwachting de Wet Participatiewet in Balans in werking. Het doel van de wet is om niet de regels, maar de mens centraal zetten. Met als doel rechtszekerheid voor bijstandsgerechtigden te vergroten én om de professional voldoende ruimte te geven hen daarbij te helpen. In 2024 bereiden we ons voor op deze wetswijziging. Wij zien dit ook als kans om het integraal werken in het sociaal domein verder te bevorderen.

Zo maken we dit meetbaar (indicatoren/kengetallen)

Omschrijving indicator/kengetal	Realisatie 2022	Verwachting 2023	Doel 2024	Doel 2027
Gemiddeld aantal uitkeringen Participatiewet/Ioaw/Ioaz	403	400	400	415
Instroom Participatiewet/Ioaw/Ioaz	110	-	-	-
Uitstroom Participatiewet/Ioaw/Ioaz	135	-	-	-
Gemiddeld aantal rechthebbenden met loonkostensubsidie per jaar*	171	190	200	225

* Loonkostensubsidie is een vergoeding voor de werkgever voor het verschil tussen de loonwaarde van een medewerker en het minimumloon. Daarom staat het aantal rechthebbenden met loonkostensubsidie onder inkomensvoorziening. Een deel van deze rechthebbenden werkt bij WSD en een deel bij een reguliere werkgever. Dit verschil staat in het hoofdstuk Participatie.

Dit kost het

Inkomensvoorziening	Rekening 2022	Begroting 2023 na wijziging	Begroting 2024
Baten	7.424	8.080	8.503
Lasten	13.376	13.332	12.964
Saldo voor bestemming x € 1.000	**-5.952**	**-5.252**	**-4.461**
Resultaatbestemming			
Onttrekking aan reserves	72	0	0
Storting in reserves	210	0	0
Saldo resultaatbestemming x € 1.000	**-138**	**0**	**0**
Saldo na bestemming x € 1.000	**-6.090**	**-5.252**	**-4.461**

Financiële toelichting

Product (verschil begroting 2024 - begroting 2023) x € 1.000	Begroting 2023	Begroting 2024	Verschil
Inkomensvoorziening	-5.252	-4.461	791

De belangrijkste ontwikkelingen op dit product zijn:

- In 2023 is incidenteel € 61.000 extra budget binnen het minimabeleid beschikbaar gesteld door het Rijk voor de aanpak van armoede en schulden. Dit budget is in 2024 niet beschikbaar.
- In 2023 is incidenteel € 720.000 budget beschikbaar voor het uitkeren van de energietoeslag. Dit budget is niet meer beschikbaar in 2024. Er zijn ontwikkelingen om hier landelijk uitvoering aan te gaan geven vanuit het Rijk.

Participatie

Verantwoordelijke(n): Mariëlle van Alphen-Habraken

Dit gaan we dit jaar doen

Vaste werkzaamheden

- We geven uitvoering aan de Participatiewet.
- We plaatsen de doelgroep met een loonwaarde tot 30% Wettelijk Minimum Loon zo veel mogelijk op arbeidsmatige dagbesteding.
- We zetten de doelgroep met een loonwaarde tussen 30% en 80% Wettelijk Minimum Loon in hun kracht door ze aan werk te helpen via WSD of andere partners.
- We geven de doelgroep met een loonwaarde van 80% tot 100% Wettelijk Minimum Loon indien nodig ondersteuning voor een effectieve toeleiding naar werk (omdat ze meer zelfredzaam zijn).
- We laten meer mensen doorstromen naar een reguliere werkgever via de weg van instroom-doorstroom-uitstroom.
- We werken mee aan gezamenlijke acties vanuit de Arbeidsmarktregio Noordoost Brabant die binnen ons beleid passen.
- We streven op basis van bestaand beleid en nieuwe werkafspraken met WSD en de regionale arbeidsmarkt naar een zo groot mogelijke uitstroom uit uitkeringen.

Beleidsakkoord

- We blijven de mogelijkheden onderzoeken om als gemeente meer mensen met een bijstandsuitkering ervaring te kunnen laten opdoen in de eigen organisatie.
- We zetten onze samenwerking met het lokale bedrijfsleven voort om mensen vanuit de bijstand aan een baan te helpen.
- We continueren onze steun aan projecten die werkgelegenheid bieden aan mensen met afstand tot de arbeidsmarkt. Projecten in combinatie met duurzaamheid en/of circulaire economie blijven daarbij onze bijzondere aandacht verdienen.
- We gaan door met samenwerken met re-integratiebedrijven en ondersteunen hen in hun rol om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt zinvol werk te geven.
- Samen met sportverenigingen, buurthuizen, maatschappelijke organisaties gaan we aan de slag om mensen uit de bijstand in te zetten als vrijwilliger.
- Met de contractpartners in de Wmo gaan we aan de slag om mensen in de bijstand in te zetten voor werkzaamheden die vallen onder de Wmo.
- We gaan verder met de uitvoering van het Lokaal Plan met de WSD (periode: 2021 - 2025). De ambitie is dat iedereen meedoet naar vermogen, waarbij meedoen belangrijker is dan alleen het hebben van betaalde arbeid. Het Lokaal Plan is zo opgezet dat er ruimte is om nieuwe projecten te starten wanneer nodig. De projecten waar we verder mee aan de slag gaan zijn:
    - De invulling van de basisdienstverlening van WSD: onder andere het in beeld brengen van de arbeids- en participatiemogelijkheden van uitkeringsgerechtigden in een maximaal drie maanden durend traject (MijnWerkDichtbij) en de diversiteit aan werklocaties (zoals bij lokale werkgevers en op het gebied van duurzaamheid en/of circulaire economie);
    - Ontwikkelingsgerichte Arbeidsmatige Dagbesteding (OAD): een diagnose instrument waarmee we inzicht krijgen in het ontwikkelvermogen van inwoners die gebruik (willen) maken van dagbesteding;
    - Aanpak jongeren: hiermee spreken we de ambitie uit dat alle jongeren die onder de Participatiewet vallen in 2025 actief zijn op het gebied van scholing, arbeidsmarkttoeleiding, dagbesteding of op andere wijze werken aan hun toekomst.

Nieuw beleid en ambities

- We onderzoeken of we een pilot kunnen starten waarin we statushouders vanuit de Zelfredzaamheidsroute naast het inburgeringstraject ook een dienstverband bij WSD kunnen aanbieden zodat het belang van werk direct zichtbaar wordt voor deze doelgroep en het arbeidsperspectief kan worden versterkt.

Zo maken we dit meetbaar (indicatoren/kengetallen)

Omschrijving indicator/kengetal	Realisatie 2022	Verwachting 2023	Doel 2024	Doel 2027
Gemiddeld aantal inwoners met een lopend traject	493	500	500	500
Uitstroom uit de uitkering naar regulier werk	37	40	40	40
Gemiddeld aantal jongeren (<27) met een lopend traject	87	90	90	90
Aantal trajecten met loonkostensubsidie bij reguliere werkgevers*	23	25	30	30

* Het aantal trajecten met loonkostensubsidie bij een reguliere werkgever zegt iets over de manier en plek waar rechthebbenden met loonkostensubsidie aan het werk zijn. Daarom

staat deze informatie onder het hoofdstuk participatie. De rechthebbenden met loonkostensubsidie die niet bij een reguliere werkgever werken, werken bij WSD.

Dit kost het

Participatie	Rekening 2022	Begroting 2023 na wijziging	Begroting 2024
Baten	35	160	0
Lasten	9.876	9.953	9.745
Saldo voor bestemming x € 1.000	**-9.841**	**-9.793**	**-9.745**
Resultaatbestemming			
Onttrekking aan reserves	28	0	0
Storting in reserves	0	0	0
Saldo resultaatbestemming x € 1.000	**28**	**0**	**0**
Saldo na bestemming x € 1.000	**-9.812**	**-9.793**	**-9.745**

Financiële toelichting

Product (verschil begroting 2024 - begroting 2023) x € 1.000	Begroting 2023	Begroting 2024	Verschil
Participatie	-9.793	-9.745	48

De belangrijkste ontwikkelingen op dit product zijn:

- Budgetten voor uitvoering WSW zijn in 2024 € 221.000 lager, omdat instroom in de WSW niet meer mogelijk is en het aantal WSW dienstverbanden dus jaarlijks omlaag gaan.
- De doelgroep van de Participatiewet wordt jaarlijks groter, mede door afbouw van de WSW. Het budget voor re-integratie vanuit de integratie-uitkering (vanaf 2023 is de integratie-uitkering gedeeltelijk overgeheveld naar het cluster participatie in de algemene uitkering) is in 2024 € 173.000 hoger.

Volksgezondheid

Verantwoordelijke(n): Ronald van Meygaarden

Dit gaan we dit jaar doen

Vaste werkzaamheden

Het gezondheidsbeleid bestaat voornamelijk uit wettelijke taken (Wet publieke gezondheid) die de GGD op basis van een gemeenschappelijke regeling voor de gemeente uitvoert. Over de lokale accenten gaan we met de GGD in gesprek.

Beleidsakkoord

Naast de algemene preventieve taken vanuit de Wet publieke gezondheid, gaan we meer aandacht besteden aan algemene (preventieve) activiteiten die bijdragen aan één of meerdere dimensies van Positieve Gezondheid. De dimensies staan hieronder. Wij willen ten behoeve van de integraliteit en efficiency daartoe verbindingen leggen tussen volksgezondheid en bestaande of nieuwe programma's van andere taakvelden.

Dimensies Positieve Gezondheid

- We hebben zorg voor een gezonde leefomgeving, de kwaliteit van leven ("ik geniet van mijn leven").
- We hebben zorg voor veilig en gezond opgroeien c.q. ouder worden, de lichaamsfuncties ("ik voel mij gezond en fit").

- We hebben zorg voor gezond gedrag, de zingeving (“ik heb vertrouwen in mijn toekomst”).
- We hebben zorg voor een gezond rondkomen/inkomen, het dagelijks meedoen (“ik kan goed voor mijzelf zorgen”).
- We hebben zorg voor gezond werkgeverschap, het meedoen (“ik heb goed contact met anderen”).
- We hebben zorg voor psychische gezondheid, het mentaal welbevinden (“ik voel me vrolijk”).

Tot slot vertalen we het maatschappelijk belang van sport, educatie en opvoeding naar sportgerelateerde projecten, zoals het Jeugdsportfonds en het project Jongeren Op Gezond Gewicht (JOGG).

Nieuw beleid en ambities

- Per 2024 gaat het vernieuwde basispakket van de GGD in. Dit betekent een verschuiving van een aantal taken van plusproduct naar basisproduct.
- Daarnaast gaan we in 2024 verder met de invulling van het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA). Voor de uitvoering daarvan hebben we voor de jaren 2023 - 2026 middelen ontvangen via een specifieke uitkering van het Rijk.
- Er zijn landelijk vernieuwde bestuurlijke afspraken omtrent de Brede Regeling Combinatiefuncties 2023-2026. Dit heeft invloed op onder andere de inzet van de sportcoaches. Over de vertaling van deze regeling naar de lokale situatie zijn wij in gesprek met BSB.
- We gaan in 2023 aan de slag met een integrale visie Sociaal Domein. In 2024 starten we met de uitvoering hiervan. Volksgezondheid vormt een onderdeel van deze visie.

Dit kost het

Volksgezondheid	Rekening 2022	Begroting 2023 na wijziging	Begroting 2024
Baten	0	0	0
Lasten	1.236	1.299	1.475
Saldo voor bestemming x € 1.000	**-1.236**	**-1.299**	**-1.475**
Resultaatbestemming			
Onttrekking aan reserves	0	0	0
Storting in reserves	0	0	0
Saldo resultaatbestemming x € 1.000	**0**	**0**	**0**
Saldo na bestemming x € 1.000	**-1.236**	**-1.299**	**-1.475**

Financiële toelichting

Product (verschil begroting 2024 - begroting 2023) x € 1.000	Begroting 2023	Begroting 2024	Verschil
Volksgezondheid	-1.299	-1.475	-176

Geen relevante ontwikkelingen.

Onderwijs

Verantwoordelijke(n): Hans Heesen

Dit gaan we dit jaar doen

Vaste werkzaamheden

- We geven uitvoering aan de Leerplichtwet 1969 en de RMC-wet.
- We geven uitvoering aan de Verordening Bekostiging Leerlingenvervoer.
- We geven uitvoering aan de Wet passend onderwijs.
- We geven uitvoering aan de Wet Kinderopvang (toezicht en handhaving) en samen met de GGD hanteren we de invoering van flexibele inspectieactiviteiten op de kinderopvang. De jaarlijkse verantwoording over de uitvoering (verplichting vanuit Wko) leggen we af aan de Inspectie van het Onderwijs (IvhO), ter besluitvorming in het college en ter info voor de raad.
- We geven uitvoering aan de Lokale Educatieve Agenda 2020-2024 (LEA). Dit gaat over afspraken tussen de gemeenten, kinderopvangorganisaties en het onderwijs en vloeit voort uit de gemeentelijke verplichtingen in de Wet op het Primair Onderwijs.
- We bestrijden laaggeletterdheid. Dit doen we door inwoners vanuit het Taalhuis te helpen om hun taal-, reken- en/of digivaardigheden te versterken. Dit gebeurt met cursussen of laagdrempelige activiteiten (met vrijwilligers).

- We geven uitvoering aan Voor- en Vroegschoolse Educatie. De jaarlijkse verantwoording over het bereik van VVE (verplichting vanuit Wpo) leggen we af aan de Inspectie van het Onderwijs (IvhO).
- We geven uitvoering aan de wettelijke zorgplicht voor de huisvesting van scholen, waarbij we aanvragen van schoolbesturen toetsen aan de verordening huisvesting onderwijs.
- In 2024 loopt de uitvoering van het gemeentelijk NPO (nationaal plan onderwijs) door tot en met 31 juli 2025. Het NPO is gericht is op het bestrijden van achterstanden die zijn ontstaan door de corona. Uitvoering geschiedt in samenwerking met de GGD, CdT, BSB, voorscholen, primair- en voortgezet onderwijs.

Ontwikkelingen 2024
- Voor de vervangende nieuwbouw kindcentrum Willibrordus is door de raad een voorbereidingskrediet beschikbaar gesteld. In de begroting zijn reeds kapitaallasten gereserveerd voor de stichtingskosten van deze nieuwe accommodatie. Het schoolbestuur Cadans Primair is verantwoordelijk als "bouwheer" De verwachting is een realisatie van het kindcentrum in 2024 en een oplevering in 2025. Samen met het schoolbestuur kijken we naar optimale verduurzamingsvormen.
- Voor het HUB gaan we het haalbaarheidsonderzoek verder uitwerken voor permanente capaciteitsuitbreiding.
- Via een uitvoeringsplan werken de ruimtelijke en financiële consequenties uit van het nog vast te stellen IHP. Bijbehorende haalbaarheidsonderzoeken zullen waar nodig worden uitgevoerd.

Beleidsakkoord
- Basisschoolvoorzieningen in alle kernen behouden
  We nemen in het nog vast te stellen IHP als uitgangspunt op dat we een basisschoolvoorziening in alle kernen willen behouden.
- Lokale Educatieve Agenda (LEA)
  Samen met de LEA-partners nemen we de doelstellingen en lokale projecten onder de loep uit de reeds vastgestelde agenda 2020-2024, in vergelijking met de wettelijke taken. De LEA (Lokaal Educatieve Agenda) 2020-2024 is in september 2021 vastgesteld. Samen met de LEA-partners voert de gemeente twee keer per jaar overleg over de uitvoering van de LEA en de bijbehorende wettelijke taken en doelstellingen. Stand van zaken, evaluatie en bijstelling van beleid en of projecten zijn een jaarlijks terugkerend agendapunt.
- Leerlingenvervoer (LLV)
  Vanaf schooljaar 2021-2022 werken we met de nieuwe verordening bekostiging leerlingenvervoer. De nieuwe verordening geeft meer mogelijkheden om een passende manier van vervoeren mogelijk te maken. Behalve taxivervoer kennen we ook bekostiging openbaar vervoer, een fietsvergoeding, een bijdrage voor de aankoop van een (elektrische) fiets of een kilometervergoeding voor de eigen auto. Met deze alternatieven voor het taxivervoer dragen wij bij aan de zelfstandigheid van kwetsbare leerlingen.
- Stimuleren breed aanbod VO- MBO
  We zijn in gesprek met het onderwijs over de LEA en het IHP (Integraal Huisvestingplan PO, VO en (V)SO). Het stimuleren van breed aanbod geven we vorm binnen de LEA-doelstellingen waarin het onderwijs po, vo en mbo gezamenlijk streeft naar een onderwijscontinuüm op zowel de doorgaande leer- als zorglijn van 0-18 jaar en heeft een relatie met het passend onderwijs, waarop afstemming plaatsvindt binnen de regio van het Samenwerkingsverband De Meierij primair- en voortgezet onderwijs en MBO.
- Verbinding Onderwijs, Overheid, Bedrijfsleven

Het versterken van de verbinding tussen het onderwijs, de overheid en het bedrijfsleven voeren we uit binnen de bestaande budgetten en met bestaande personele capaciteit. Dit doen we door:

- Diverse LEA- projecten uit te voeren op de drie thema's: brede ontwikkeling, doorgaande ontwikkelingslijnen 0-18 jaar en passende ondersteuning.
- Samenwerking met scholen, sociaal werkbedrijf en ketenpartners op het gebied van jongerenwerk, jongerenacademie, leerplicht en RMC (Regionaal Meld en Coördinatiepunt).

Nieuw beleid en ambities

- Voor het leerlingenvervoer willen we in 2024 nieuwe beleidsregels op te stellen. De reden hiervoor is de stijging van de kosten van het leerlingenvervoer en de ontwikkelingen en mogelijkheden binnen het leerlingenvervoer.
- We werken aan de vijf vastgestelde ambities in de ontwikkelagenda 'Inclusiever onderwijs binnen een inclusieve samenleving 2021-2025' voor het passend onderwijs binnen het samenwerkingsverband de Meierij PO/VO.
- We laten met landelijke subsidie een audit-onderzoek uitvoeren naar de toekomstbestendigheid van het Taalhuis. Het Taalhuis ondersteunt inwoners die beperkte taal, reken- en digivaardigheden hebben. De audit geeft inzicht in de kwaliteiten en ontwikkelpunten van het Taalhuis. Met deze inzichten kunnen we de ondersteuning naar inwoners verder verbeteren.

Zo maken we dit meetbaar (indicatoren/kengetallen)

Omschrijving indicator/kengetal	Realisatie 2022	Verwachting 2023	Doel 2024	Doel 2027
Aantal leerlingen met vervoersbeschikking	109	105	100	100
Waarvan met openbaar vervoer, fiets of km-vergoeding	7	7	12	12

Toelichting:
Informatie en cijfers over bereik VVE (Wpo) en de toezicht en handhaving kinderopvang (Wko) vermelden we in de jaarlijkse verantwoording aan de Inspectie van het Onderwijs (IvhO). Dit jaarverslag zenden wij na besluitvorming in het college ter informatie naar uw raad.
Leerlingenvervoer: we stimuleren leerlingen om zoveel mogelijk zelfstandig met de fiets of OV naar school te reizen. We werken daarbij samen met de scholen en het samenwerkingsverband.

Dit kost het

Onderwijs	Rekening 2022	Begroting 2023 na wijziging	Begroting 2024
Baten	3.231	1.710	1.207
Lasten	5.121	5.888	5.279
Saldo voor bestemming x € 1.000	**-1.890**	**-4.178**	**-4.072**
Resultaatbestemming			
Onttrekking aan reserves	249	180	180
Storting in reserves	1.815	228	129
Saldo resultaatbestemming x € 1.000	**-1.567**	**-48**	**51**
Saldo na bestemming x € 1.000	**-3.457**	**-4.226**	**-4.021**

Financiële toelichting

Product (verschil begroting 2024 - begroting 2023) x € 1.000	Begroting 2023	Begroting 2024	Verschil
Onderwijs	-4.226	-4.021	206

De belangrijkste ontwikkelingen op dit product zijn:

- Voor 2023 was eenmalig een budget van € 120.000 beschikbaar gesteld voor de planfase en voorbereidingen voor de nieuwbouw HUB.
- In 2023 was een budget van € 100.000 beschikbaar gesteld voor de onderzoeken naar de nieuwbouw van de Willibrordusschool in Esch. Met het toekennen van het investeringskrediet voor dit onderzoek is het beschikbare budget toegevoegd aan de reserve onderwijshuisvesting.

Leefbare Ruimte

Zo werkt dit programma mee aan Boxtel

De belangen en ambities in de leefomgeving zijn divers en maken dat we ruimtelijke keuzes moeten maken. Versterken van de ruimtelijke kwaliteit is daarbij een belangrijk uitgangspunt. In het oog springende opgaven zijn:

- duurzame woningbouw (energie, materiaalgebruik, klimaatadaptief, natuurinclusief)
- gebruik van duurzame energiebronnen
- woningbouw en aanpassen bestaand woningbestand
- mobiliteitsvraagstukken

Boxtel onderscheidt zich door haar unieke woon- en leefomgeving centraal in het Groene Woud. De ontwikkeling van het Van Gogh Nationaal Park waar Het Groene Woud onderdeel van uitmaakt, ondersteunen wij van harte.
We werken graag mee aan initiatieven van inwoners en ondernemers die meerwaarde creëren. We stimuleren iedereen om het beste uit zichzelf te halen en bij te dragen aan een duurzame leefomgeving. Daarbij kijken we over de grenzen van de eigen gemeente heen zoals bij BrainPort, Agrifood Capital en de verstedelijkingsopgaven binnen onze provincie. Dit maakt onze gemeente een prettige gemeente om te wonen, werken en recreëren. Zó draagt dit programma bij aan meewerkend Boxtel.

Dit is het doel

Het programma Leefbare Ruimte draagt bij aan het realiseren van brede maatschappelijke opgaven. Voorbeelden hiervan zijn onderwijsvoorzieningen, economische groei en woningbouw. Daarnaast draagt het programma bij aan het ontwikkelen en versterken van de fysieke leefomgeving. Dit gebeurt in afstemming en samenhang met andere programma's.

Voldoende woningen
De woningbehoefte blijft onverminderd groot. Veel woningbouwontwikkelingen zijn en komen in uitvoering. Daarbij voorzien we in differentiatie van woningbouw naar woningtypen en -prijzen. We zien verder een toenemende vraag naar tijdelijk wonen en tiny houses. Waar mogelijk bekijken we of nieuwe woonconcepten kunnen worden toegepast vanuit de markt.

Aanpassing van de infrastructuur
Groei van woningbouw en andere voorzieningen maakt de noodzaak tot het aanpassen van de infrastructuur urgenter. Vanuit het Programma Hoogfrequent Spoorvervoer (PHS) werken we aan het afsluiten van de dubbele overweg in de Tongersestraat. In het verlengde daarvan zijn extra maatregelen nodig. In het beleidsakkoord wordt ook de noordwestelijke ontsluiting genoemd. Een dergelijke grootschalige infrastructurele voorziening is altijd gekoppeld aan alle ruimtelijke ontwikkelingen in het gebied.

Dit valt eronder

Deze producten en diensten dragen bij aan het programma Leefbare Ruimte:
- Volkshuisvesting
- Ruimtelijke ontwikkeling
- Grondexploitaties
- Beheer onroerend goed
- Groenbeheer
- Beheer openbare ruimte
- Verkeersmaatregelen
- Parkeren
- Begraafplaatsen

Deze grote projecten dragen bij aan het programma Leefbare Ruimte:
- Omgevingswet (over alle producten en diensten heen)
- Boxtel Binnen de Bruggen
- Mobiliteitsplan
- Programma Hoogfrequent Spoorvervoer (PHS)

Dit kost het

Saldo x € 1.000	Rekening 2022	Begroting 2023 na wijziging	Begroting 2024
Beheer openbare ruimte	-5.115	-5.866	-6.091
Verkeersmaatregelen	-1.334	-1.575	-1.551
Parkeren	-71	-173	-302
Beheer onroerend goed	-561	-280	-202
Ruimtelijke ontwikkeling	-1.358	-2.143	-2.317
Begraafplaatsen	-39	-89	-37
Volkshuisvesting	-83	-684	-412
Mobiliteitsplan	0	-50	0
Groenbeheer	-2.680	-3.289	-3.256
Grondexploitaties	-316	-544	-563
Totaal saldo	**-11.557**	**-14.693**	**-14.732**

Programma in relatie tot de gehele begroting

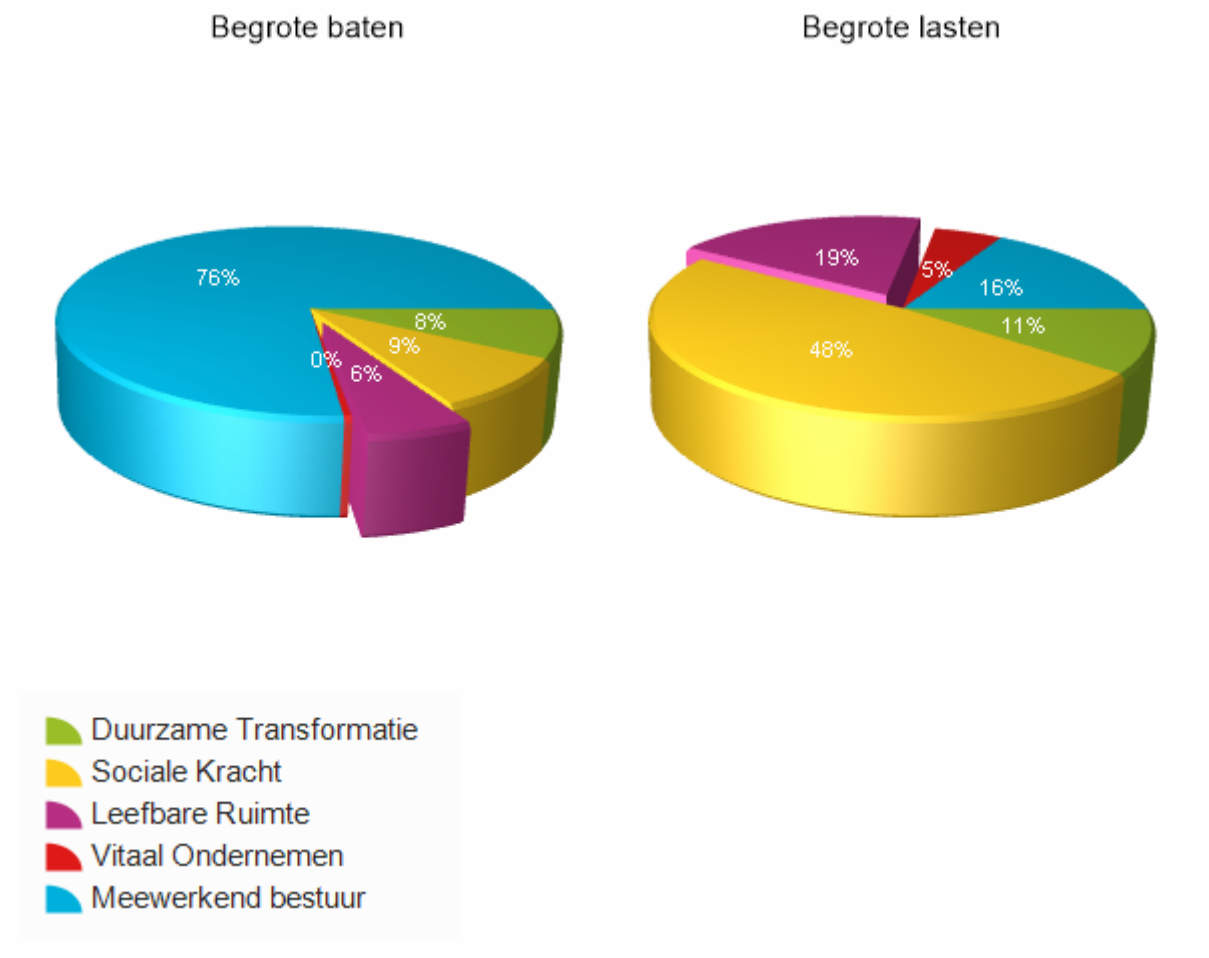

Volkshuisvesting

Verantwoordelijke(n): Désiré van Laarhoven-van Abeelen en Wim van der Zanden

Dit gaan we dit jaar doen

Vaste werkzaamheden

- We adviseren in ruimtelijke plannen over het bouwen voor de juiste doelgroepen in de juiste hoeveelheden. Dat doen we aan de hand van het toetsingskader van het programma Volkshuisvesting en wonen-welzijn-zorg 2023-2027 (voorheen Woonzorgvisie genoemd) en in lijn met de Regionale Woondeal Noordoost Brabant (2023).
- We gaan meer regie voeren op de realisering van woningbouw in lijn met het gewenste woningbouwprogramma, zodat er snel, veel, betaalbaar en duurzaam gebouwd kan worden voor alle doelgroepen.
- We werken regionaal samen aan de realisering van de doelen van het volkshuisvestings- en woonbeleid.
- We maken opnieuw prestatieafspraken met de woningbouwcorporaties en hun huurdersverenigingen. Die gaan over de realisatie van de opgaven uit het programma VHV. We monitoren gezamenlijke de realisatie.
- We maken ook prestatieafspraken met de strategische partners vanuit welzijn en zorg. We monitoren de afspraken samen met onze partners.

- We werken samen met de betrokken partners aan de realisatie van de ambities uit het in juni 2023 ondertekende Duurzaamheidsakkoord, deze worden ook opgenomen in de prestatieafspraken.

Beleidsakkoord

- We zetten ons in voor realisatie van tijdelijke woonvormen op korte termijn om aan dringende woningnood tegemoet te komen.
- We begeleiden het totale proces tot en met de realisatie van enkele pilot projecten voor tiny houses en komen zo tevens tot een beleidskader voor toekomstige projecten.
- Na afronding van het woningmarktonderzoek en het opstellen van het programma volkshuisvesting en wonen-welzijn-zorg 2023-2027 zetten we instrumenten in om de tekorten in bepaalde woningtypen en prijsklassen aan te vullen. Deze instrumenten staan vermeld in de uitvoeringsagenda.
- Onze aandacht gaat in 2024 vooral uit naar sociale woningbouw en betaalbare woningen voor starters, kleine huishoudens en ouderen. Wij werken hierin nauw samen met de woningcorporaties en specifieke belangenorganisaties. Mogelijk volgen hieruit plannen voor bijzondere projecten bijvoorbeeld via collectief particulier opdrachtgeverschap.
- In grotere bouwplannen zien wij graag één of meer speciale woonvormen opgenomen. Hierbij is bijv. te denken aan tiny houses, woon-zorgvormen, mantelzorgwoningen, kleinschalige groepswoningen en dergelijke.

Nieuw beleid en ambities

- We werken verder aan de Uitvoeringsagenda behorende bij het Programma Volkshuisvesting en wonen-welzijn-zorg 2023-2027. Na één jaar evalueren wij het toetsingskader voor woningbouwplannen en woonzorgplannen.
- We werken aan de uitvoering van de Regionale Woondeal Noordoost Brabant.
- Het in 2023 op te stellen splitsingsbeleid voor woningen krijgt zijn doorwerking in de initiatieven en plannen in 2024 en verder.

Dit kost het

Volkshuisvesting	Rekening 2022	Begroting 2023 na wijziging	Begroting 2024
Baten	387	73	49
Lasten	469	757	461
Saldo voor bestemming x € 1.000	**-83**	**-684**	**-412**
Resultaatbestemming			
Onttrekking aan reserves	0	0	0
Storting in reserves	0	0	0
Saldo resultaatbestemming x € 1.000	**0**	**0**	**0**
Saldo na bestemming x € 1.000	**-83**	**-684**	**-412**

Financiële toelichting

Product (verschil begroting 2024 - begroting 2023) x € 1.000	Begroting 2023	Begroting 2024	Verschil
Volkshuisvesting	-684	-412	272

De belangrijkste ontwikkelingen op dit product zijn:

- Voor 2023 zijn eenmalig budgetten beschikbaar gesteld voor het opstellen van een woonwensenonderzoek (€ 25.000), flexwoningen (€ 150.000), project Tiny Houses (€ 185.000) en voor de uitvoering van het beleid arbeidsmigranten (€ 60.000).
- Voor de uitvoering van het programma volkshuisvesting (wonen, welzijn en zorg) wordt de komende jaren budget beschikbaar gesteld (€ 100.000).

Ruimtelijke ontwikkeling

Verantwoordelijke(n): Désiré van Laarhoven-van Abeelen en Wim van der Zanden

Dit gaan we dit jaar doen

Vaste werkzaamheden

- We stellen ruimtelijk beleid en ruimtelijke visies op.
- We beoordelen en behandelen ruimtelijke initiatieven en begeleiden en voeren de procedures die daarvoor moeten worden doorlopen.
- We faciliteren en ontwikkelen ruimtelijke plannen waaronder woningbouwplannen.
- Voor alle ruimtelijke ontwikkelingen geldt dat ze de bestaande ruimtelijke kwaliteit zoveel mogelijk versterken en bijdragen aan onze doelstellingen binnen het ruimtelijk domein zoals rondom duurzaamheid en klimaatadaptatie.
- We nemen deel aan regionaal overleg over de verstedelijkingsopgave om als gemeenten gezamenlijk de ruimtelijke opgaven te bepalen en op te pakken.

Beleidsakkoord

- We gaan verder met het vorig jaar gestarte proces om samen met inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties te komen tot een Omgevingsvisie. Deze visie wordt in de loop van 2024 vastgesteld.

- We werken verder aan de contouren van de gebiedsvisie voor het gebied tussen Boxtel Noordwest en Esch (visie NoordWestHoek). Belangrijke pijlers in deze gebiedsvisie zijn naar verwachting infrastructuur, wonen, economie, natuurversterking, recreatie & toerisme en duurzame energieopwekking. Het ontzien van Sparrenrijk is een hard uitgangspunt. De nieuwe ontsluitingsstructuur passen we goed landschappelijk in en houdt nadrukkelijk rekening met de belangen van Esch. In 2023 wordt een praatprent met verschillende scenario's opgesteld, die vervolgens in 2024 wordt uitgewerkt in een masterplan.
- We werken samen met stakeholders aan het opstellen van beleid voor Vrijkomende Agrarische Bedrijfsgebouwen (VAB's). We gaan uit van een maatwerkaanpak met duidelijke afwegingsaspecten en uitgangspunten, die aansluiten bij de Omgevingswet en overige punten uit het beleidsakkoord. Dit beleid wordt in de eerste helft van 2024 vastgesteld.
- We werken aan de realisatie van lopende woningbouwontwikkelingen. We streven naar afronding van de lopende ontwikkelingen in deze beleidsperiode zoals Heem van Selis en Lange Linden en geven vervolg aan de procedure voor Achter den Eijngel. Voor Lennisheuvel, Liempde en Esch is van belang dat voor de langere termijn voldoende nieuw woningaanbod beschikbaar is. We doen hiervoor onderzoek naar inbreidings- en uitbreidingslocaties.
- We zetten in op de transitie van (leegstaande) bedrijfsgebouwen in de bebouwde kom naar woningen. Het betreft onder meer winkel- en kantoorpanden. Dit nemen wij mee in het onderzoek naar inbreidingsmogelijkheden in alle kernen.
- Met de provincie gaan wij in overleg om te kijken naar de mogelijkheden voor gebiedsontwikkeling buiten de bebouwde kom. Onderleggers hiervoor zijn het Programma Volkshuisvesting en wonen-welzijn-zorg 2023-2027, het onderzoek naar inbreidingsmogelijkheden en de in ontwikkeling zijnde Omgevingsvisie. Voor het einde van deze beleidsperiode is er zicht op nieuwe gebiedsontwikkelingen.
- In 2023 is een arbeidsmigrantenhuisvestingsvergunning verleend op basis van een tenderprocedure. Daarmee is deze tender afgesloten. In 2023 en 2024 zal de procedure voor een tijdelijke omgevingsvergunning voor 15 jaar worden doorlopen. Het verlenen en onherroepelijk worden van de vergunning(en) is mede afhankelijk van de te doorlopen bezwaar- en beroepsprocedures.

Nieuw beleid en ambities
- We implementeren de nieuwe Omgevingswet en richten nieuwe processen en procedures in.
- Er is veel vraag naar flexwoningen. We gaan de realisatie van flexwoningen versnellen om beter aan de vraag te voldoen.
- We gaan de motie "Pilot circulair bouwen in Boxtel" uitvoeren. We onderzoeken de mogelijkheden om circulair gebouwde starters- en/of seniorenwoningen te realiseren op gemeentelijk eigendom.

Dit kost het

Ruimtelijke ontwikkeling	Rekening 2022	Begroting 2023 na wijziging	Begroting 2024
Baten	1.209	1.000	1.087
Lasten	2.577	3.143	3.404
Saldo voor bestemming x € 1.000	**-1.368**	**-2.143**	**-2.317**
Resultaatbestemming			
Onttrekking aan reserves	10	0	0
Storting in reserves	0	0	0
Saldo resultaatbestemming x € 1.000	**10**	**0**	**0**
Saldo na bestemming x € 1.000	**-1.358**	**-2.143**	**-2.317**

Financiële toelichting

Product (verschil begroting 2024 - begroting 2023) x € 1.000	Begroting 2023	Begroting 2024	Verschil
Ruimtelijke ontwikkeling	-2.143	-2.317	-174

De belangrijkste ontwikkelingen op dit product zijn:

- Voor 2023 zijn door het Rijk eenmalig middelen beschikbaar gesteld voor de invoeringskosten Omgevingswet (€ 340.000) en voor de invoeringskosten Wet kwaliteitsborging (€ 50.000). Dit budget is ingezet voor het inhuren van externe medewerkers, aanschaffen aanvullende software en scholing van medewerkers.
- Om de "Pilot circulair bouwen in Boxtel" uit te voeren worden mogelijkheden onderzocht om circulair gebouwde starters- en/of seniorenwoningen te realiseren op gemeentelijke eigendom (€ 50.000).
- Voor de realisatie van flexwoningen wordt aanvullend onderzoek uitgevoerd (€ 50.000).
- Voor het gebied Noordwest hoek wordt in de komende jaren een masterplan opgesteld (€150.000) om woningbouw mogelijk te maken.
- De verwachting is dat er in 2023 een verstedelijkingsakkoord wordt gesloten, waar de gemeente Boxtel deel van uit maakt. Dit zal uitvoeringskosten met zich mee brengen, waarin nu nog niet in voorzien is (€ 50.000).
- Om flexibeler en slagvaardiger in te spelen op ontwikkelingen is het wenselijk om over een algemeen budget (€ 100.000) te beschikken voor ruimtelijke ontwikkeling voor de jaren 2024 tot en met 2026.
- Nieuwe maatschappelijke ontwikkelingen vragen om aanpassingen van het ruimtelijk beleid voor het buitengebied. Deze ontwikkelingen kunnen leiden tot herzieningen van het bestemmingsplan Buitengebied of het omgevingsplan (€ 125.000).

Grondexploitaties

Verantwoordelijke(n): Wim van der Zanden

Dit gaan we dit jaar doen

Vaste werkzaamheden

- We actualiseren de lopende grondexploitaties in financiële zin. Een zorgvuldig risicobeleid maakt hier onderdeel van uit.
- We rapporteren periodiek over de voortgang en recente ontwikkelingen in de lopende grondexploitaties.
- We ondersteunen en bewaken facilitaire projecten in financiële zin.
- Waar nodig voeren we haalbaarheidsstudies en -berekeningen uit voor nieuwe ruimtelijke initiatieven.

Beleidsakkoord

- We hebben de herziening van de nota grondbeleid afgerond. Hierin nemen we zogeheten situationeel grondbeleid op waardoor meer actieve grondpolitiek mogelijk wordt.
- Voor Vorst B werken we aan een passende invulling (zie GreentechPark Brabant).
- We werken verder aan de planvorming van Reigerskant in Esch waarvan de grondexploitatie in 2021 volledig is overgekomen vanuit de voormalige gemeente Haaren. Gezien de lokale woonbehoefte geven we zo snel mogelijk uitvoering aan de vervolgfase van deze woningbouwontwikkeling.

- We zoeken naar betere financiële resultaten bij het facilitair grondbeleid door het consequent afsluiten van anterieure overeenkomsten en een reëel kostenverhaal, ook voor bovenwijkse voorzieningen en maatregelen. Voor dit laatste stellen we een duidelijk beleidskader op.

Nieuw beleid en ambities

- In 2023 is de nota grondbeleid geactualiseerd. Uitgangspunten hierbij zijn een actievere rol voor de gemeente via dynamischer grondbeleid en het houden van regie binnen de planontwikkeling.
- Het opstellen van een nota kostenverhaal, waar de bovenwijkse voorzieningen een onderdeel van uitmaken, met als doel te komen tot een reëel kostenverhaal en kaders voor het noodzakelijke maatwerk (bewaken van het broze evenwicht tussen maximaal kostenverhaal en verlaging ontwikkelkosten ter stimulering van woningbouw). Dit vanuit een zakelijke insteek waarbij ook in het interne proces aandacht is voor verhaal van kosten in een vroegtijdig stadium.

Dit kost het

Grondexploitaties	Rekening 2022	Begroting 2023 na wijziging	Begroting 2024
Baten	822	2.472	3.862
Lasten	1.332	3.016	4.402
Saldo voor bestemming x € 1.000	**-510**	**-544**	**-540**
Resultaatbestemming			
Onttrekking aan reserves	47	0	0
Storting in reserves	-146	0	23
Saldo resultaatbestemming x € 1.000	**193**	**0**	**-23**
Saldo na bestemming x € 1.000	**-316**	**-544**	**-563**

Financiële toelichting

Product (verschil begroting 2024 - begroting 2023) x € 1.000	Begroting 2023	Begroting 2024	Verschil
Grondexploitaties	-544	-563	-19

Geen relevante ontwikkelingen.

Beheer onroerend goed

Verantwoordelijke(n): Hans Heesen

Dit gaan we dit jaar doen

Vaste werkzaamheden

- Ook in 2024 verhuren we panden waar nog ruimte is.
- We stoten panden af die vrij komen/zijn van huur en niet van strategisch of maatschappelijk belang zijn. Om hierin verantwoorde keuzes te kunnen maken, moet het accommodatiebeleid worden vastgesteld. Hierbij leggen we de focus op de afstemming tussen behoefte, capaciteit en kosten.
- We actualiseren de MeerjarenOnderhoudsplannen (MOP) waar we ook de verduurzamingsslag in meenemen. Tevens kijken we dan naar een realistische verdeling van kosten en revenuen.
- We geven agrarische percelen uit voor (kortdurende) pacht. We houden hier rekening met het Didam arrest.
- We ronden de registraties van ons vastgoed op orde af in een hiervoor geschikte registratiesoftware.
- We gaan extra aandacht besteden aan de bezetting en de kosten/baten analyses van multifunctionele accommodaties.

- We gaan nadrukkelijker sturen op de gemaakte afspraken van de overeenkomsten en controleren meer op naleving.

Beleidsakkoord
- We stellen in 2024 een nieuw accommodatiebeleid op, om zo de mogelijkheden voor het afstoten van gemeentelijke gebouwen inzichtelijk te maken en meer inzicht te krijgen in noodzakelijke verduurzaming van ons vastgoedbezit.

Dit kost het

Beheer onroerend goed	Rekening 2022	Begroting 2023 na wijziging	Begroting 2024
Baten	1.227	1.936	1.025
Lasten	1.533	1.427	1.264
Saldo voor bestemming x € 1.000	**-306**	**509**	**-239**
Resultaatbestemming			
Onttrekking aan reserves	53	37	37
Storting in reserves	308	827	0
Saldo resultaatbestemming x € 1.000	**-255**	**-790**	**37**
Saldo na bestemming x € 1.000	**-561**	**-280**	**-202**

Financiële toelichting

Product (verschil begroting 2024 - begroting 2023) x € 1.000	Begroting 2023	Begroting 2024	Verschil
Beheer onroerend goed	-280	-202	78

De belangrijkste ontwikkelingen op dit product zijn:
- Om de taakstelling op maatschappelijk vastgoed te kunnen realiseren zijn eerst investeringen (€ 50.000) nodig om later de taakstelling (€ 50.000) te kunnen realiseren.
- Voor 2023 is door het Rijk eenmalig geld beschikbaar gesteld voor de ondersteuning bij de implementatie en uitvoering van de wet Goed Verhuurschap (€ 30.000). Deze wet geeft de gemeente meer mogelijkheden om malafide verhuurderschap en discriminatie op de huurdersmarkt aan te pakken.

Groenbeheer

Verantwoordelijke(n): Fred van Nistelrooij

Dit gaan we dit jaar doen

Vaste werkzaamheden

- We beheren en onderhouden openbaar groen en bomen waarbij we aan inwoners vooraf uitleggen wat ze in hun directe woonomgeving kunnen verwachten en waarom werkzaamheden nodig zijn.
- In het reguliere beheer verhogen we de duurzaamheid en biodiversiteit in het openbaar groen.
- Jaarlijks voeren we in het voorjaar op duurzame wijze de preventieve bestrijding uit van de eikenprocessierups. Tijdens het seizoen bestrijden we actief. De preventieve bestrijding zoals die in het voorjaar plaatsvindt bouwen we gefaseerd af; de effecten hiervan worden gemonitord.
- In de zomer bestrijden we na inventarisatie planmatig de Japanse duizendknoop.
- Gefaseerd vervangen we zieke bomen.
- We reageren gedurende het hele jaar planmatig op meldingen en klachten. Als de veiligheid in het geding is treden we direct op.
- Gedurende het hele jaar onderhouden we de openbare ruimte volgens het principe van 'schoon, heel en veilig'.

Beleidsakkoord

- Binnen het reguliere groenbeheer en bermbeheer verbeteren we de biodiversiteit door meer ecologisch beheer toe te passen. Als zich kansen voordoen geven we hier een

extra impuls aan. Ook bij nieuwe plannen en grootschalige renovaties passen we dit principe toe. Met name bermbeheer stemmen we af met verkeersveiligheid.
- We geven uitvoering aan het Bomenbeleidsplan en het tot stand komen van de Groene Kaart.
- We ondersteunen wijkmakelaars om bewoners enthousiast te maken om bepaalde onderhoudstaken van de gemeente over te nemen. Bij boomvervangingsplannen of grote plantrenovatievakken betrekken we de bewoners in soortkeuze en plaatsbepaling.

Nieuw beleid en ambities
- Meerjaren investeringsplanning groenvoorzieningen
  Als bestaande groenvoorzieningen verouderen of niet meer voldoen aan de uitgangspunten gaan we ze vervangen. Groenvervangingen stemmen we af op klimaat adaptieve en sociale uitgangspunten zoals toegankelijkheidsopgaven, circulariteit, klimaatadaptatie, biodiversiteit en zelfwerkzaamheid. Bij de vervangingen maken we zoveel mogelijk gebruik van het werk met werk maken. Daarop worden de investeringen afgestemd.

Zo maken we dit meetbaar (indicatoren/kengetallen)

Omschrijving indicator/kengetal	Realisatie 2022	Verwachting 2023	Doel 2024	Doel 2027
Sober- (doelmatig) groenbeheer op beeld*	6,5*	6,5*	6,5*	7*
Klachten meldingen bomen	225	220	220	200
Klachten meldingen overig groen	600	575	575	550
Klachten meldingen zwerfvuil / vandalisme	75	75	75	50
Beheer bomen, stuks	32.700	32.700	32.700	32.700

Toelichting:
* cijfermatige indicator volgens kwaliteitscatalogus stichting CROW. (Centrum voor Regelgeving en onderzoek in de Grond- Weg en Waterbouw)

Dit kost het

Groenbeheer	Rekening 2022	Begroting 2023 na wijziging	Begroting 2024
Baten	80	109	97
Lasten	2.645	3.623	3.354
Saldo voor bestemming x € 1.000	**-2.564**	**-3.514**	**-3.256**
Resultaatbestemming			
Onttrekking aan reserves	0	225	0
Storting in reserves	115	0	0
Saldo resultaatbestemming x € 1.000	**-115**	**225**	**0**
Saldo na bestemming x € 1.000	**-2.680**	**-3.289**	**-3.256**

Financiële toelichting

Product (verschil begroting 2024 - begroting 2023) x € 1.000	Begroting 2023	Begroting 2024	Verschil
Groenbeheer	-3.289	-3.256	33

De belangrijkste ontwikkelingen op dit product zijn:

- In 2023 het ontwikkelen van de groene kaart vanuit bomenbeleidsplan met incidenteel budget van € 48.900.
- In 2023 is eenmalig € 50.000 begroot voor groenbeleidsplan klimaatadaptatie
- In 2023 de begrote inhaalslag van het bomenvervangingsplan en inhaalslag op het planmatige snoeien van de bomen € 225.000 dat gedekt wordt uit de egalisatiereserve Groen.
- De taakstelling voor het beheersbudget onderhoud EVZ's is deels ingetrokken, maar geeft in 2024 ten opzichte van 2023 nog een extra taakstelling van € 17.500.

Beheer openbare ruimte

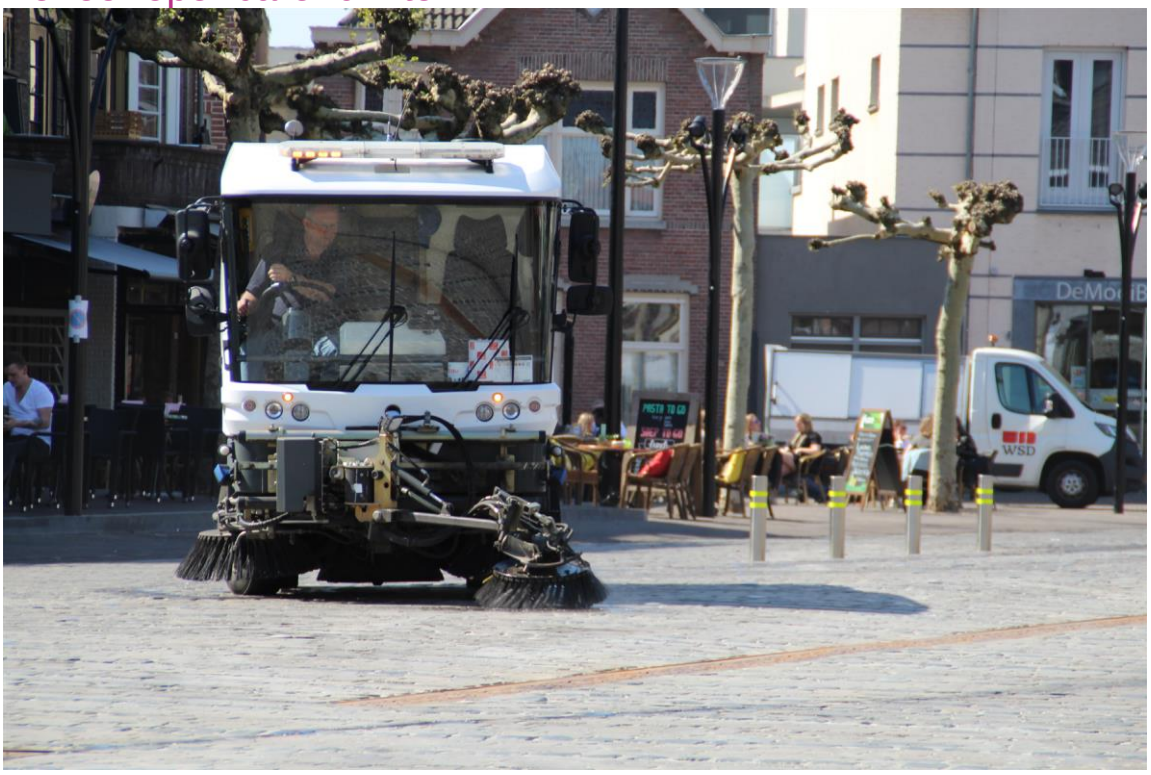

Verantwoordelijke(n): Fred van Nistelrooij

Dit gaan we dit jaar doen

Vaste werkzaamheden

- We onderhouden en beheren de wegen, civiele kunstwerken en openbare verlichting volgens de bijbehorende kwaliteitseisen. We communiceren vooraf met bewoners en voeren de werkzaamheden uit via uitvoeringsprogramma's en bestekken.
- Per situatie bekijken we of er voordeel te behalen is om projecten en reconstructies uitvoeringstechnisch te combineren met planmatig beheer en onderhoud.
- We reageren gedurende het hele jaar op klachten en meldingen. Als de veiligheid in het geding is treden we direct op.
- Daar waar wij vanuit onderhoud en beheer werkzaamheden uitvoeren houden we rekening met het toekomstbestendig maken van wijken en dorpen. Daarbij houden we ook rekening met de klimaatopgave en de ambitie op duurzaamheid. De openbare ruimte is een plek voor iedereen met speciale aandacht voor mensen met een beperking.
- Gedurende het hele jaar onderhouden en beheren we de openbare ruimte volgens het principe van 'schoon, heel en veilig'.

Beleidsakkoord

- We dragen zorg voor een jaarlijks wegenbeheer gericht op (verkeers-)veiligheid en rijcomfort voor mensen met een beperking, voetgangers, fietsers en gemotoriseerd

verkeer. Het onderhoud van bermen krijgt extra aandacht. We stemmen daarbij af met Rioolbeheer, Verkeersveiligheid en Groenbeheer voor onder andere gelijktijdige optimalisatie met diverse disciplines.

Nieuw beleid en ambities

- De herverlichting van de conventionele verlichting en armaturen naar LED vindt plaats door middel van jaarbudgetten. Onder het huidige vervangingsregime is de totale herverlichting over 13 jaar afgerond (2036). Vanuit het aspect van duurzaamheid en lagere onderhoudskosten verkorten we deze termijn naar 5 jaar. Dit betekent dat de jaarbudgetten naar voren geschoven worden en verdeeld over de vervangingsjaren 2024 tot en met 2028. Dekking komt uit de lagere kosten voor onderhoud, beheer en energie. (Kadernota 2024- 2027).
- Binnen het Integraal Meerjarenonderhoudsprogramma Openbare Ruimte (IMOR) maken we een doorkijk van 4 jaar voor alle uit te voeren werken van alle vakdisciplines in de openbare ruimte, inclusief kosten en planning. Deze stuurinformatie is de basis voor het verbeterd planmatig uitvoeren van projecten.

Zo maken we dit meetbaar (indicatoren/kengetallen)

Omschrijving indicator/kengetal	Realisatie 2022	Verwachting 2023	Doel 2024	Doel 2027
Beheer/onderhoud wegen (verhardingen) in miljoen m2	1,95	2,0	2,0	2,1
Beheer/onderhoud kunstwerken	87 volledig/ 16 ged.	90 volledig/ 16 ged.	90 volledig/ 16 ged.	90 volledig/ 16 ged.
Beheer/onderhoud openbare verlichting	8.500	8.800	8.800	9.000
Beheer/onderhoud verkeersborden	4.800	4.800	4.500	4.000
Beheer/in stand houding VerkeersRegelInstallaties (VRI's)	10	10	10	10

Dit kost het

Beheer openbare ruimte	Rekening 2022	Begroting 2023 na wijziging	Begroting 2024
Baten	444	202	203
Lasten	5.645	6.147	6.374
Saldo voor bestemming x € 1.000	**-5.201**	**-5.946**	**-6.171**
Resultaatbestemming			
Onttrekking aan reserves	85	79	79
Storting in reserves	0	0	0
Saldo resultaatbestemming x € 1.000	**85**	**79**	**79**
Saldo na bestemming x € 1.000	**-5.115**	**-5.866**	**-6.091**

Financiële toelichting

Product (verschil begroting 2024 - begroting 2023) x € 1.000	Begroting 2023	Begroting 2024	Verschil
Beheer openbare ruimte	-5.866	-6.091	-225

De belangrijkste ontwikkelingen op dit product zijn:

- Het begrote dagelijks onderhoud vanuit de vastgestelde beheerplannen civiele kunstwerken en wegen kan jaarlijks fluctueren. Hierdoor is in 2024 ongeveer € 24.000 meer begroot dan in 2023.
- In 2023 een incidenteel budget voor update beheerplan faunavoorzieningen € 12.500.
- In 2023 is € 70.000 begroot voor de te ontvangen degeneratievergoedingen van nutsbedrijven (o.a. voor aanleg glasvezel) dat ingezet wordt voor het wegonderhoud
- In 2023 is € 100.000 incidenteel budget beschikbaar voor inzet van civieltechnische projectleiders openbare ruimte.
- Vanaf 2024 is structureel budget aanwezig van € 150.000 voor de uitvoeringskosten van de verstedelijkingsstrategie in de openbare ruimte.

Verkeersmaatregelen

Verantwoordelijke(n): Fred van Nistelrooij

Dit gaan we dit jaar doen

Vaste werkzaamheden

- We beogen een toekomstbestendige en veilige inrichting van de openbare ruimte voor alle verkeersdeelnemers, waarmee we de mobiliteit en de verkeersafwikkeling bevorderen. We leggen hierbij het accent op de voetganger en fietser.
- We maken beleid, plannen en ontwerpen voor infrastructuur en verkeersmaatregelen.
- Samen met collega overheden beheren we gegevens en data op gebied van mobiliteit.
- We begeleiden Mensgerichte Maatregelen ten behoeve van specifieke doelgroepen zoals scholieren en ouderen.
- We behandelen meldingen, klachten, wensen en verzoeken die gaan over het gebruik van de openbare ruimte.

Beleidsakkoord

- We investeren in infrastructuur en mobiliteit. We zetten in op de bevordering van het fietsgebruik, het autoluw maken van woonwijken, de realisatie van elektrische oplaadpunten en het weren van doorgaand vrachtverkeer door kernen en wijken.
- We trekken op met andere gemeenten en de Provincie in de realisatie van een snelfietsroute ’s-Hertogenbosch – Boxtel – Eindhoven.
- We reconstrueren de Bosscheweg, vanaf de Ketting tot aan rotonde Dukaat, ter verbetering van de doorstroming Noord-Zuidas en ontsluiting van de woonwijken Heem van Selis en Lange Linden.
- We maken een aanvang met de herinrichting van het buurtschap Kalksheuvel vanwege de verbindingsweg Ladonk-Kapelweg, waarvan de verbetering van het rioolstelsel een belangrijk onderdeel uitmaakt.

Nieuw beleid en ambities

- Investeren in verkeer en mobiliteit
  Na vaststelling van het Mobiliteitsplan starten we met het realiseren van projecten uit het bijbehorende Uitvoeringsprogramma, zoals: aanleg TALK, veilige fietsverbinding Boseind tussen Lennisheuvel en centrum Boxtel, verbeteren fietsveiligheid van de Barrierweg in Liempde, realisatie parkeren Hoogheem, herinrichting parkeer- en marktroute, uniformeren rotondes, invulling schakels fietsnetwerk (zoals Prins Hendrikstraat) en het vervangen van verkeerslichten.

Dit kost het

Verkeersmaatregelen	Rekening 2022	Begroting 2023 na wijziging	Begroting 2024
Baten	89	22	23
Lasten	1.423	1.596	1.574
Saldo voor bestemming x € 1.000	**-1.334**	**-1.575**	**-1.551**
Resultaatbestemming			
Onttrekking aan reserves	0	0	0
Storting in reserves	0	0	0
Saldo resultaatbestemming x € 1.000	**0**	**0**	**0**
Saldo na bestemming x € 1.000	**-1.334**	**-1.575**	**-1.551**

Financiële toelichting

Product (verschil begroting 2024 - begroting 2023) x € 1.000	Begroting 2023	Begroting 2024	Verschil
Verkeersmaatregelen	-1.575	-1.551	24

De belangrijkste ontwikkelingen op dit product zijn:

- In 2023 zijn enkele incidentele budgetten begroot (totaal 90.400) verdeeld over:
    - voor de mobiliteitstransitie en actualisatie bestaand concept plan voor € 53.300;
    - voor studie naar parkeren in de Gaardenwijken in wijk Oost € 15.000;
    - voor studie Boxtel Noord-West € 22.400.
- In 2024 staat een incidenteel budget voor het vervolg op de plannen mobiliteitstransitie van € 25.000.

Parkeren

Verantwoordelijke(n): Fred van Nistelrooij

Dit gaan we dit jaar doen

Vaste werkzaamheden

- We behandelen meldingen, klachten, wensen en verzoeken die betrekking hebben op parkeren in openbaar gebied, waaronder e-laadpunten.
- We verzamelen parkeerdata en monitoren parkeerdruk met tellingen.
- We adviseren de woningbouwplannen over toe te passen parkeerbeleid.

Beleidsakkoord

- Om meer duidelijkheid te geven aan de bezoeker van buiten Boxtel stellen we een verbeterplan op voor bereikbaarheid en gebruik van de beschikbare parkeerlocaties.
- We zetten in op het uitbreiden van een parkeervoorziening op Hoogheem ten behoeve van het centrum, o.a. bedoeld voor medewerkers en ondernemers.

Nieuw beleid en ambities

- We verbeteren de routing naar, door en in de omgeving van het Centrum. De automobilist vindt daar gemakkelijk een passende parkeerplaats, zoals betaald parkeren, een blauwe zone, langparkeren, vergunning- of ontheffing parkeren. Met minder borden,

herkenbare parkeerregimes en eenduidige verwijzingen ontstaat rust in de routing. Niet alleen voor parkerende automobilisten en de wandelroute vanaf parkeerplaats tot in het centrumgebied, maar ook voor fietsers, voetgangers, bewoners en ondernemers in het Centrum.

Dit kost het

Parkeren	Rekening 2022	Begroting 2023 na wijziging	Begroting 2024
Baten	164	181	185
Lasten	240	359	494
Saldo voor bestemming x € 1.000	**-76**	**-179**	**-309**
Resultaatbestemming			
Onttrekking aan reserves	6	5	7
Storting in reserves	1	0	0
Saldo resultaatbestemming x € 1.000	**5**	**5**	**7**
Saldo na bestemming x € 1.000	**-71**	**-173**	**-302**

Financiële toelichting

Product (verschil begroting 2024 - begroting 2023) x € 1.000	Begroting 2023	Begroting 2024	Verschil
Parkeren	-173	-302	-129

De belangrijkste ontwikkelingen op dit product zijn:

- In 2023 zijn vanuit het beleidsakkoord eenmalige budgetten beschikbaar gesteld van € 50.000 voor handhaven betaald parkeren en € 25.000 voor onderzoek parkeren in woonwijken.
- In 2024 is een eenmalig budget begroot van € 200.000 voor onderzoek naar de uitbreiding van parkeervoorzieningen rondom centrum Hoogheem.

Begraafplaatsen

Verantwoordelijke(n): Fred van Nistelrooij

Dit gaan we dit jaar doen

Vaste werkzaamheden

- We beheren, onderhouden en zorgen voor instandhouding (vervanging en reparatie op onderdelen) van de begraafplaats Munsel volgens het reguliere beleid en wettelijke verplichtingen.
- We continueren het bestaand beheer, onderhoud en exploitatie van de gemeentelijke begraafplaatsen. Daarin zijn meegenomen de werkzaamheden voor de oorlogsgraven en oorlogsmonumenten binnen de gemeente Boxtel.

Beleidsakkoord

- Door teruglopend aantal reguliere begravingen op de begraafplaats Munsel is een 100% kostendekkendheid van het product begraven moeilijker te realiseren. Er zijn mogelijkheden om andere vormen van begravingen op de begraafplaats in te voeren waarmee ook meer inkomsten gegenereerd kunnen worden. Voor andere vormen van grafuitgifte kan gedacht worden aan; ruimte creëren op de begraafplaats voor andere inrichting van asbusbewaringen (urnenkelders), begraving van islamitische gelovigen en bijvoorbeeld het meer natuurlijk begraven.

Nieuw beleid en ambities

- Om de waterdoorlatendheid van de bodem te verbeteren wordt een geo- hydrologisch onderzoek uitgevoerd. Indien dit onderzoek daartoe aanleiding geeft nemen we maatregelen.

Zo maken we dit meetbaar (indicatoren/kengetallen)

Omschrijving indicator/kengetal	Realisatie 2022	Verwachting 2023	Doel 2024	Doel 2027
Aantal uitvaarten	31	30	30	35
Asbus bijzettingen	15	15	15	20
Asverstrooiing	2	2	2	4
Grafrecht afstand gedaan door nabestaande(n) / graf geruimd	40	56	45	40

Toelichting:
De doorkijk naar 2024-2027 is gebaseerd op een inschatting.

Dit kost het

Begraafplaatsen	Rekening 2022	Begroting 2023 na wijziging	Begroting 2024
Baten	166	193	199
Lasten	205	281	236
Saldo voor bestemming x € 1.000	**-39**	**-89**	**-37**
Resultaatbestemming			
Onttrekking aan reserves	0	0	0
Storting in reserves	0	0	0
Saldo resultaatbestemming x € 1.000	**0**	**0**	**0**
Saldo na bestemming x € 1.000	**-39**	**-89**	**-37**

Financiële toelichting

Product (verschil begroting 2024 - begroting 2023) x € 1.000	Begroting 2023	Begroting 2024	Verschil
Begraafplaatsen	-89	-37	52

De belangrijkste ontwikkeling op dit product is:

- In 2023 is een eenmalig budget van € 50.000 beschikbaar gesteld voor hydrologisch onderzoek voor de afwatering op begraafplaats Munsel.

Projecten programma Leefbare Ruimte

Onder het programma Leefbare Ruimte vallen de volgende projecten:

- Boxtel Binnen de Bruggen
- Mobiliteitsplan
- Omgevingswet
- Programma Hoogfrequent Spoor (PHS)
- Boxtel bouwt

Boxtel Binnen de Bruggen

Verantwoordelijke(n): Fred van Nistelrooij

Dit is het doel

Boxtel Binnen de Bruggen (BBdB) is een integrale visie en programma van projecten ter versterking van het centrum van Boxtel. De term is afgeleid van het historisch centrum dat werd omgeven door een watersysteem van Binnendommels, enkel bereikbaar via diverse bruggen. De Binnendommels hielden het centrum leefbaar (droog) en zorgden voor o.a. werkgelegenheid en transportmogelijkheden. Een uniek stelsel in deze omgeving - de Binnendieze in Den Bosch uitgezonderd - maar helaas gedempt en niet meer beleefbaar.

Doelstellingen en uitgangspunten

- De visie BBdB biedt een masterplan ontwikkeling openbare ruimte centrum.
- De Binnendommelstructuur wordt weer beleefbaar gemaakt, en weer een drager die leefbaarheid en economische belangen van het centrum op een actuele wijze versterkt.

- De visie verbindt thema's als cultuurhistorie, erfgoed, economie, toerisme, recreatie, maar ook duurzaamheid, klimaat, energietransitie, kunst, cultuur en evenementen.
- De projecten zijn breed van aard, de uitvoering is een langdurig en gefaseerd proces. De visie is dynamisch, projecten kunnen afvallen of nieuwe initiatieven toegevoegd. Visie en masterplan zijn daar koepel en stip op de horizon voor.
- De ambitie is hoog om Boxtel zo weer een uniek centrum te geven binnen de regio.

Dit gaan we dit jaar doen

We voeren de uitvoering van Boxtel Binnen de Bruggen gefaseerd uit op basis van onze financiële mogelijkheden. Dit betekent dat de aanleg van Binnendommeltjes plaatsvindt in financieel betere tijden.

Mobiliteitsplan

Verantwoordelijke(n): Fred van Nistelrooij

Dit is het doel

- MOVE'31 is als werktitel vervallen en wordt opgevolgd door een update c.q. actualisatie onder de nieuwe werktitel Mobiliteitsplan 2040. In grote lijnen blijft de verkeersvisie intact. Nieuwe items uit het beleidsakkoord zijn er aan toegevoegd, zoals spoorse zaken en de aandacht voor Boxtel Noordwest.

- Met het mobiliteitsplan geven we inzicht in de toekomstige verwachtingen en de gevolgen die het kan hebben op onze bereikbaarheid, veiligheid en leefbaarheid. Er wordt richting gegeven aan ontwikkelingen voor voetganger en fietser, openbaar vervoer en onze wegcategorisering. Voor de laatste staan nog enkele grote projecten op het programma namelijk de VLK, de Keulsebaan en de fietsonderdoorgang. Ook vind er afstemming plaats met de woningbouwontwikkelingen en de consequenties voor verkeersplannen voor een goed vertaalde inpassing in de omgeving en netwerk.
- Hoewel we nog veel infrastructurele werken onder handen hebben, is er ook aandacht voor verandering van gedrag en bewustwording. We zetten in op het bereiken van de jeugd via Brabant Veiligheidslabel en diverse projecten in het kader van Mensgerichte Maatregelen in openbaar gebied.
- Om maatregelen te kunnen realiseren zijn middelen nodig. De komende periode staan, naast PHS Maatregelenpakket, nog veel ambitieuze programma's op de rol, die allen aanzienlijke investeringen vragen, waaronder van gemeentewege. Met het beleid en uitvoeringsprogramma proberen we hier inzicht in te gaan geven.

Dit gaan we dit jaar doen

In 2023 loopt het proces om te komen tot een Mobiliteitsplan met een horizon naar 2040. De verwachting is dat in 2024-Q1 het plan wordt vastgesteld, met een uitvoeringsprogramma. Het mobiliteitsplan is ook een belangrijke bouwsteen voor de Omgevingsvisie en de visie Boxtel Noordwest en deze worden integraal afgestemd/aangepakt.

Dit kost het

Mobiliteitsplan	Rekening 2022	Begroting 2023 na wijziging	Begroting 2024
Baten	0	0	0
Lasten	0	50	0
Saldo voor bestemming x € 1.000	**0**	**-50**	**0**
Resultaatbestemming			
Onttrekking aan reserves	0	0	0
Storting in reserves	0	0	0
Saldo resultaatbestemming x € 1.000	**0**	**0**	**0**
Saldo na bestemming x € 1.000	**0**	**-50**	**0**

Financiële toelichting

Project (verschil 2024 - 2023) x € 1.000	Begroting 2023	Begroting 2024	Verschil
Mobiliteitsplan	-50	0	50

De belangrijkste ontwikkeling op dit project is:

- In 2023 is een eenmalig bedrag begroot van € 50.000 voor het opstellen van een mobiliteitsplan horizon 2040.

Omgevingswet

Verantwoordelijke(n): Désiré van Laarhoven-van Abeelen en Wim van der Zanden

Dit is het doel

Op 1 januari 2024 treedt de Omgevingswet in werking. De Omgevingswet vervangt 26 wetten, 75 ministeriële regelingen en 60 Algemene Maatregelen van Bestuur. De wet bundelt en moderniseert de regels voor ruimte, wonen, infrastructuur, milieu, natuur en water en zal het proces van de inrichting van de fysieke leefomgeving fundamenteel veranderen. De wet vormt de basis voor de ontwikkeling en het integraal beheer van de fysieke leefomgeving voor de komende jaren.
Door de Omgevingswet hebben we onze werkwijze aangepast. Deze kenmerkt zich door:

- Een open communicatie tussen betrokkenen in de fysieke en sociale leefomgeving.
- Het in wederzijds vertrouwen samenwerken aan het verbeteren en optimaliseren van de fysieke leefomgeving in brede zin.
- Een geoptimaliseerde (fysieke en digitale) dienstverlening.

Plannen maken met de samenleving

De Omgevingswet heeft grote invloed op de manier van plannen maken. Dat betekent dat het werk na 1 januari 2024 nog niet klaar is. In de Omgevingswet zijn een aantal verplichte acties voor gemeenten opgenomen. Zo zijn gemeenten verplicht om in 2024 te beschikken

over een Omgevingsvisie. In 2029 moeten gemeenten een Omgevingsplan hebben. Bij de uitwerking van deze onderdelen zullen ook de ontwikkelingen in het sociaal domein betrokken worden.

Groot pluspunt is dat we hiermee veel meer integraal naar de fysieke en sociale leefomgeving gaan kijken. Naast ruimtelijke en sociale aspecten komen hier ook zaken als milieu, volksgezondheid, mobiliteit, erfgoed en natuur aan bod. Het is belangrijk dat we bij dit traject de hele samenleving betrekken.

Dit gaan we dit jaar doen

Na de invoering van de Omgevingswet (1 januari 2024):

- Hebben we gezamenlijk de ambities van de gemeente bepaald en werken we aan de doorontwikkeling van het anders werken. Bestuur en organisatie trekken hierin gezamenlijk op.
- Werken we het transitieplan en handreiking Omgevingsplan uit.
- Stellen we de Omgevingsvisie vast en hebben tot 2040 de tijd om de doelen welke hierin beschreven staan te realiseren.

Programma Hoogfrequent Spoorvervoer (PHS)

Verantwoordelijke(n): Fred van Nistelrooij

Dit is het doel

De huidige complexe situatie van spoor- en wegverkeer bij de dubbele spoorwegovergang in de Tongersestraat zorgt al jaren voor knelpunten op het gebied van bereikbaarheid, leefbaarheid en veiligheid. De te verwachten toename van het treinverkeer maakt de situatie alleen maar nijpender, ook op het lokale wegennet. De gemeente Boxtel, de Rijksoverheid, de provincie Noord-Brabant en ProRail hebben daarom een integraal maatregelenpakket vastgesteld en werken samen aan het verbeteren van de bereikbaarheid, leefbaarheid en veiligheid in Boxtel. De afspraken over de realisatie van het maatregelenpakket zijn vastgelegd in een bestuursovereenkomst (2015).

In 2022 is een financieel tekort geconstateerd. Daarnaast is in augustus 2022 bekend geworden dat de bestemmingsplannen Keulsebaan en Fietsonderdoorgang Tongersestraat door de Raad van State zijn vernietigd. De samenwerkende partijen (Rijk, Provincie, Gemeente, ProRail) werken samen aan een oplossing. Insteek is daarbij om te komen tot een voor alle partijen aanvaardbare oplossing met inachtneming van afspraken over de prioritering van maatregelen en het beschikbare budget.

Voorjaar 2023 hebben partijen uitgesproken nog steeds te willen gaan voor het integrale maatregelenpakket zoals initieel afgesproken omdat dat de beste toekomstvaste oplossing is. Dit mede na raadpleging van de gemeenteraad. Partijen gaan zich inspannen om hiervoor middelen beschikbaar te krijgen. Uiterlijk najaar 2023 willen partijen hierover duidelijkheid hebben. Als het niet lukt om de noodzakelijke middelen beschikbaar te krijgen zullen partijen in gesprek moeten over een alternatief.

Dit gaan we dit jaar doen

Op het moment van totstandkoming van deze begroting is nog niet bekend hoe het definitieve maatregelenpakket eruit gaat zien. Ook is er nog geen duidelijkheid over het onherroepelijk worden van bestemmingsplan VLK of het verkrijgen van de benodigde vergunningen. We voorzien daarom onder voorbehoud in 2024 de volgende activiteiten:

- Het bestemmingsplan voor de ontsluitingsweg Tongeren is onherroepelijk. Voor deelproject Verbindingsweg Ladonk-Kapelweg is het bestemmingsplan op 13 juli 2022 door de gemeenteraad vastgesteld. Als dit bestemmingsplan ook onherroepelijk wordt en de benodigde vergunningen worden afgegeven kunnen in 2024 de VLK en maatregelen Tongeren worden gerealiseerd.
- Voor de Keulsebaan wordt een aangepast ontwerp uitgewerkt. Daarnaast zullen de noodzakelijke werkzaamheden voor de ruimtelijke procedure, grondverwerving en voorbereiding realisatie worden opgepakt.
- De sluiting van de dubbele overweg Tongersestraat en de aanleg van de fietsonderdoorgang worden verder voorbereid. Voor de fietsonderdoorgang zal ook de ruimtelijke procedure opnieuw worden voorbereid en de grondverwerving gecontinueerd.
- Het ontruimingslicht bij de overweg in Esch (voorheen PHS Haaren) wordt verder voorbereid. Dit gebeurt vanuit het project PHS Vught.

Vitaal Ondernemen

Zo werkt dit programma mee aan Boxtel

De gemeente Boxtel heeft een prachtig aanbod aan maatschappelijke- en sportvoorzieningen, vele vormen van cultuur en cultuurbeoefening en mooie recreatie- en verblijfsmogelijkheden. Kunst en cultuur leveren samen met de economische sector een sterke combinatie. Het maakt onze gemeente een prettige gemeente om te wonen, werken en recreëren.

We geven ruimte aan initiatieven van inwoners en ondernemers op het terrein van economie, toerisme, cultuur en recreatie. We willen dat onze ondernemers zich verder kunnen ontwikkelen en we ondersteunen hen daarin. Zo kunnen we werkgelegenheid behouden en waar mogelijk uitbouwen. Als werkgelegenheidsgemeente is het belangrijk om niet alleen binnen onze eigen gemeentegrenzen te werken aan een sterke economie. We hebben ook oog voor ontwikkelingen in de regionale samenwerking via regio Noord-Oost Brabant en Agrifood Capital.

Dit is het doel

Naast het feit dat Boxtel een fijne gemeente is en moet blijven om in te wonen, is ‘werken’ ook een belangrijk kenmerk van onze gemeente. Om dit te realiseren kijken we naar de beschikbaarheid van bedrijventerreinen en woningen. Ook zorgen we dat onze woonomgeving schoon, goed onderhouden en (verkeers)veilig is. Sportfaciliteiten, kunst en cultuur en maatschappelijke voorzieningen helpen om dorpen leefbaar te houden en werknemers te behouden. Leefbaarheid houdt niet op bij onze dorpskernen. Ook ons buitengebied krijgt in deze bestuursperiode extra aandacht. Duurzaamheid, gezondheid, ruimtelijke ontwikkeling, natuur en milieu spelen daarin een rol. Zodat ons buitengebied een nog betere plek wordt om samen te werken, te wonen en te recreëren.

Ondernemers, bedrijven, instellingen en organisaties kunnen het beste uit zichzelf en hun omgeving halen. We zien voor de gemeente Boxtel veel kansen op het gebied van

economie, ook in toerisme en recreatie. Die benutten we door samen met de lokale ondernemers plannen uit te werken en te ondersteunen die bijdragen aan een krachtige economie. Dat doen we lokaal, bijvoorbeeld via klankbord Ladonk, maar ook regionaal via samenwerkingsverbanden zoals Regio Noordoost Brabant, AgriFood Capital en Ondernemerslift+.

Via het programma economie toerisme en recreatie werken we samen met de ondernemers aan een goed vestigingsklimaat in de gemeente Boxtel. Vraag en aanbod van bedrijventerreinen zijn in beeld en zijn op elkaar afgestemd. De kwaliteit van de terreinen biedt de ondernemers een goed vestigingsklimaat. Winkelcentra hebben weinig leegstand en streven naar een aantrekkelijke mix van dagelijks, recreatief en doelgericht aanbod na met lokale accenten.

Dit valt eronder

Deze producten en diensten dragen bij aan het programma Vitaal Ondernemen:

- Economische aangelegenheden
- Toerisme & Recreatie
- Maatschappelijke voorzieningen
- Kunst
- Sport
- Monumentenzorg en oudheidkunde

Dit kost het

Saldo x € 1.000	Rekening 2022	Begroting 2023 na wijziging	Begroting 2024
Economische aangelegenheden	-807	-1.218	-1.267
Recreatieve voorzieningen	-649	-584	-604
Sport	-1.563	-1.802	-1.667
Maatschappelijke voorzieningen	-690	-745	-720
Kunst	-387	-604	-531
Monumentenzorg en oudheidkunde	-219	-337	-343
Totaal saldo	**-4.314**	**-5.292**	**-5.132**

Programma in relatie tot de gehele begroting

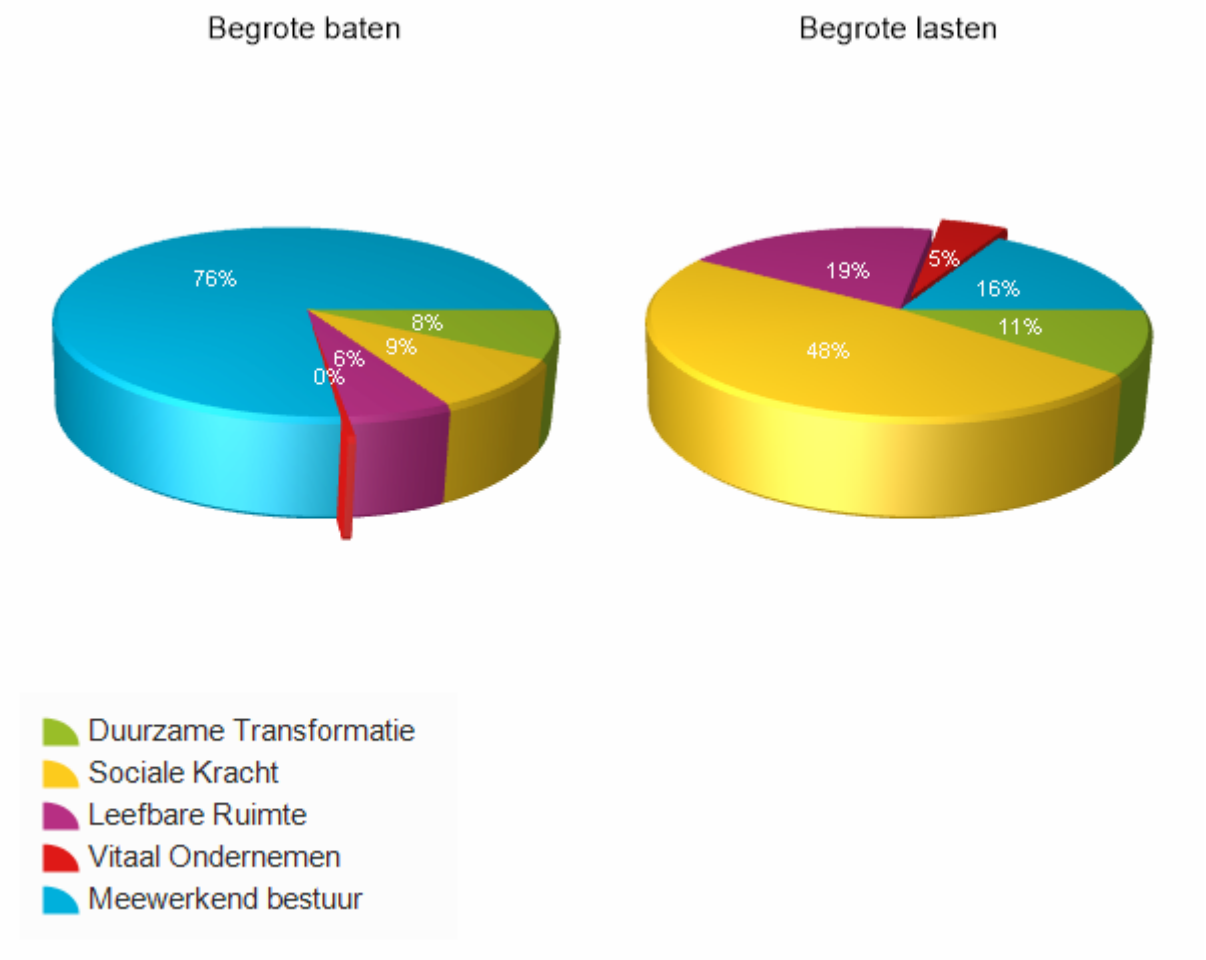

Economische aangelegenheden

Verantwoordelijke(n): Mariëlle van Alphen-Habraken en Désiré van Laarhoven- van Abeelen

Een sterke economie is de motor van een bloeiende samenleving. We willen hierin graag een constructief meedenkende partner zijn voor de ondernemers. Met de uitbreiding van de bedrijventerreinen willen we uitnodigend zijn voor nieuwe vestigingen. Daarin gebruik makend van onze gunstige ligging aan de A2 tussen AgrifoodCapital/HAS en Brainport en TU/e in Zuidoost Brabant. Onze aandacht ligt vooral bij duurzame en /of circulaire kwalitatief hoogwaardige bedrijvigheid, waarvoor we Greentech Park Brabant ontwikkelen.

Dit gaan we dit jaar doen

Vaste werkzaamheden

- De bedrijfscontactfunctionarissen fungeren als thema-makelaars economische ontwikkeling voor de ondernemers in centra, op bedrijventerreinen en voor de toeristisch recreatieve ondernemers.
- Signaleren en agenderen van economische knelpunten.
- Advisering uit economisch oogpunt bij projecten en beleidsvorming.
- Het toeristisch / recreatief profileren van de gemeente Boxtel voor bezoekers waar mogelijk in samenwerking met omliggende gemeenten. De visie Bezoekerseconomie Boxtel 2022-2030 en het hieraan gekoppelde uitvoeringsprogramma dienen hierbij als leidraad.

Beleidsakkoord

- We zoeken naar een doeltreffende wijze van samenwerken en overleg met ondernemers, bijvoorbeeld via de doorontwikkeling van Klankbord Ladonk, Centrummanagement en de samenwerking die is opgetuigd onder de noemer van de bezoekerseconomie.
- Samen met de ondernemers stellen we een nieuwe economische agenda op.
- We stimuleren innovatieve bedrijven en start-ups, en steunen initiatieven die ondernemers helpen zich verder te ontwikkelen en waarbij de (bij voorkeur hoogwaardige) werkgelegenheid behouden blijft of groter wordt.
- We onderhouden goede contacten in de regio, zoals met RegioNoordoost Brabant (RNOB), en Agrifood Capital, en verkennen de relatie met Brainport en TU/e.
- We vinden doorontwikkeling naar circulaire economie belangrijk en onderzoeken daarbij de ondersteuning bijvoorbeeld met Green Deals.
- Met ondernemers kijken we naar de mogelijkheden voor revitalisering en verduurzaming van bedrijventerreinen, met speciale aandacht voor Ladonk. Hierbij is er speciale aandacht voor energieopwekking (zonnepanelen op dak), benutting van warmte-energie (Rabobank datacenter en VION) en vergroening (klimaatadaptatie).
- De samenwerking tussen ondernemers op bedrijventerrein Ladonk en de gemeente krijgt verder vorm via Klankbord Ladonk.
- De ontwikkeling van Vorst B wordt daadkrachtig opgepakt met een verbrede doelstelling en aandacht voor de lokale ondernemers.
- We maken afspraken met provincie en RNOB over onze mogelijkheden voor uitbreiding van bedrijventerreinen.We streven naar 2 ha per jaar extra vanaf 2025.
- We zoeken mogelijkheden om startende en kleine ondernemers te faciliteren, bijvoorbeeld door huisvesting te bieden in bedrijfsverzamelgebouwen.
- Ook zoeken we naar mogelijkheden voor ontwikkeling van de vrijetijds-sector.
- We geven uitvoering aan de nieuwe visie bezoekerseconomie 2022-2030 met bijbehorend uitvoeringsprogramma.
- We werken samen met centrummanagement aan concentratie van het kernwinkelgebied en transformatie van de verbindingsstraten naar een gemengde functie van winkelen, horeca, wonen, thuisbedrijvigheid en kantoren, tussen Breukelen en het kernwinkelgebied (Rechterstraat, Croonpassage en Markt).
- We steunen de leus “Wees loyaal, Koop lokaal”.
- Voor zover dat mogelijk is en past binnen het aanbestedingsbeleid proberen we meer en vaker bedrijven uit de gemeente Boxtel offerte te vragen voor werkzaamheden, of marktconform te gunnen (bij enkelvoudige aanbestedingen).

Weekmarkten en standplaatsen

- Met de ondernemers en het centrummanagement houden we de regels in de openbare ruimte opnieuw tegen het licht.
- In 2023 zijn de regels van de weekmarkten geactualiseerd. Ook zal aandacht gegeven worden aan de markt zelf, de nieuwe fysieke mogelijkheden en de relatie met andere branches zoals de horeca en detailhandel.
- Ook wordt onderzocht in hoeverre de weekmarkten en (kleinschalige) evenementen meer geïntegreerd kunnen worden. Meer samenspel, meer synergie.
- Daarnaast zijn we in 2023 gestart met het aanpassen van de regels voor de standplaatsen, terrassen en reclame-uitingen in de centra actualiseren.

Huisvesting arbeidsmigranten

- We willen kwalitatieve huisvesting voor arbeidsmigranten realiseren, zoals gesteld in het door de gemeenteraad vastgestelde beleid 'Huisvesting arbeidsmigranten gemeente Boxtel'.
- De tenderprocedure is afgerond. Na het beoordelen van alle voorstellen is aan één partij een vergunning verleend voor een locatie van 400 bedden. Het gaat om de locatie Oude Rijksweg 11 in Liempde. Nu de initiatiefnemer een arbeidsmigrantenhuisvestingsvergunning heeft ontvangen, is hij gestart met de omgevingsdialoog en kan hij (na het uitvoeren van een omgevingsdialoog) vervolgens een aanvraag indienen voor een omgevingsvergunning. Dit is nodig om uitvoering te geven aan de huisvestingsvergunning. Op dit moment is de bezwaar- en beroepsprocedure voor de arbeidsmigrantenhuisvestingsvergunning in volle gang. Omwonenden van de Oude Rijksweg 11 hebben bezwaar ingesteld tegen de verlening van de vergunning. Het verlenen van beide vergunningen is mede afhankelijk van de te doorlopen bezwaar- en beroepsprocedures. Na afronding van de tender zal er een evaluatie plaatsvinden waarna het vervolg bepaald zal worden. De verwachting is dat het project Huisvesting arbeidsmigranten in 2025 afgerond kan worden. De uitkomst van het project is afhankelijk van de te doorlopen bezwaar- en beroepsprocedures.

Bezoekerseconomie

- De visie bezoekerseconomie Boxtel 2022-2030 met een bijbehorend uitvoeringsprogramma is vastgesteld. In 2024 gaan de verschillende werkgroepen uitvoering geven aan het versterken van Boxtel op het gebied van reatail, horeca, evenementen, toerisme en recreatie. De regisseur bezoekerseconomie en een regiegroep onder leiding van een onafhankelijk voorzitter hebben hierin een coördinerende en verbindende rol.

Retail, Horeca en Evenementen

Onderdelen van de visie zijn onder meer:

- Behoud van de basisvoorzieningen voor onze eigen inwoners (in het kader van de bezoekerseconomie bedoelen we hiermee: supermarkten, horeca, maatschappelijke en recreatieve mogelijkheden).
- We stimuleren de gemeenschapszin in de kernen. Dit leidt tot een rijk verenigingsleven en goede jaarlijkse evenementen passend bij de schaal van de kernen.
- De centra van Esch, Liempde, Lennisheuvel en Boxtel zijn de ontmoetingsplek van de kernen.
- Behoud van de werkgelegenheid in retail & horeca en behoud van de hoge binding met de horeca. Dit doen we samen met het op te richten horecaplatform dat tevens de uitvoering van de visie mee ter hand gaat nemen.
- We stimuleren nieuwe ontwikkelingen en diversiteit in aanbod. Ontwikkelingen die meerwaarde hebben voor de samenleving, passen bij de omgeving en liefst complementair zijn aan het bestaande aanbod hebben onze aandacht.
- We stimuleren samenwerking tussen organisaties, bedrijven, horeca en evenementen binnen de dorpskernen en tussen de dorpskernen onderling.
- Door de ontwikkeling van verblijfsrecreatie te stimuleren komen er meer toeristen die zorgen voor bestedingen bij retail, horeca en dagrecreatie.

Toerisme en recreatie

We bevorderen (initiatieven voor) recreatie en toerisme door nauwe samenwerking tussen ondernemers, gemeente, organisaties en verenigingen. Hierbij worden ook verbindingen gemaakt met de ‘sectoren’ Kunst en cultuur en Cultureel erfgoed.

- De professionalisering en versterking van het toeristische profiel Beleef Boxtel (inclusief profilering van de dorpen).
- Verbetering van de fysieke en digitale toeristische infrastructuur (bewegwijzering, website, routes en onderhoud, sociale netwerken).
- Er wordt een verbinding gemaakt tussen recreatie & toerisme, centra van de dorpen Boxtel, Liempde, Lennisheuvel en Esch en cultuurhistorie.
- Dit doen we samen met een op te zetten toeristisch platform dat tevens de uitvoering van de visie mee ter hand gaat nemen.
- Samen met de branche willen we kwalitatief goede mogelijkheden voor overnachting, voor zowel zakelijke als recreatieve gasten, vergroten.
- We willen het aanbod aan dagrecreatieve mogelijkheden vergroten.
- Blijvende participatie in en samenwerking met het Van Gogh Nationaal Park en Het Groene Woud.
- De combinatie van beleefbare cultuurhistorische, aantrekkelijke winkels, gezellige en gastvrije horeca, groen en aantrekkelijke actitiviteiten moeten het centrum van Boxtel, maar ook de andere dorpscentra een nieuwe impuls geven.
- Naar voorbeeld van het programma Landschap van Allure willen we voor het versterken van de kwaliteiten van Boxtel en het vergroten van het toeristisch aanbod inspelen opnieuwe kansen voor cofinanciering. Met name bij initiatieven die economie, natuur/landschap, erfgoed en leefbaarheid met elkaar verbinden en versterken.

Boxtel T&R in de regio
Op regionaal gebied participeren we in Het Van Gogh Nationaal Park en Het Groene Woud. Samen met de regio gemeenten onderzoeken we kansen en wijze van samenwerking.

Nieuw beleid en ambities
Herijking economische visie en uitbreiding samenwerking Ladonk
- In 2023 starten wij met een herziening van de economische visie waaruit een uitvoeringsprogramma volgt in 2024.
- De samenwerking met klankbord Ladonk wordt geïntensiveerd en krijgt mogelijk een financiële component om de samenwerking te stimuleren en te begeleiden met doelstellingen die ook voor de gemeente Boxtel van belang zijn, zoals klimaatbestendige bedrijventerreinen en het KVO-traject.

Uitvoering bezoekerseconomie
- Ter ondersteuning van publiek private ideeën vanuit de drie werkgroepen. Middelen zijn ook nodig voor cofinanciering, subsidies en/of derdengelden.

Verduurzaming bedrijventerreinen
- In 2024 krijgt de verduurzaming van bedrijventerreinen in de gemeente Boxtel aandacht via de al eerder opgezette samenwerking met Klankbord Ladonk en op Daasdonk. Naast klimaatadaptatie zullen ook de uitkomsten van het onderzoek van Firan op Ladonk een vervolg krijgen in de vorm van technische oplossingen om de transportschaarste te verminderen en te komen tot lokale energiecorporaties.

Samenwerking AgrifoodCapital en Brainport
- De gemeente gaat een actieve rol innemen in de samenwerking met AgrifoodCapital en Brainport. Met het project GTPB heeft de gemeente een interessante propositie voor beide samenwerkingsverbanden. De samenwerking met beide triple helix organisaties stimuleert de Boxtelse ontwikkeling en ontsluit relevante netwerken.

Ontwikkeling van nieuw bedrijventerrein in afstemming met RNOB

- In 2023 heeft RNOB in samenwerking met PNB zowel de vraagzijde als de aanbodzijde van de bedrijventerreinenmarkt in beeld gebracht. In 2024 kan de gemeente Boxtel een start maken met de ontwikkeling van nieuw areaal.

Dit kost het

Economische aangelegenheden	Rekening 2022	Begroting 2023 na wijziging	Begroting 2024
Baten	30	52	52
Lasten	836	1.270	1.319
Saldo voor bestemming x € 1.000	**-807**	**-1.218**	**-1.267**
Resultaatbestemming			
Onttrekking aan reserves	0	0	0
Storting in reserves	0	0	0
Saldo resultaatbestemming x € 1.000	**0**	**0**	**0**
Saldo na bestemming x € 1.000	**-807**	**-1.218**	**-1.267**

Financiële toelichting

Product (verschil begroting 2024 - begroting 2023) x € 1.000	Begroting 2023	Begroting 2024	Verschil
Economische aangelegenheden	-1.218	-1.267	-49

De belangrijkste ontwikkelingen op dit product zijn:

- Voor 2023 zijn eenmalig budgetten beschikbaar gesteld voor het opstellen van een economische agenda (€ 50.000), Beleef Boxtel (€ 50.000), subsidie gevelverbetering (€ 75.000) en voor de realisatie van de brug Essche stroom (€ 20.000) om de recreatieve gebieden, De Ruiting en Nergena, aan elkaar te koppelen.
- De duurzaamheidsopgave op bedrijventerreinen verdient meer aandacht. Zowel besparing, opwek, elektrificatie als vergroening van zowel openbaar als privaat gebied zijn noodzakelijk om duurzaamheidsdoelstellingen te halen en hittestress en wateroverlast te voorkomen (€ 80.000).
- De ondernemers op bedrijventerrein Ladonk zijn al enige tijd voorzichtig bezig samen te werken en ook samen met de gemeente. Een bedrijventerreinvereniging in wording. In de 2e helft van 2023 ondertekenen ondernemers, politie, brandweer en gemeente het Keurmerk Veilig ondernemen convenant, waarmee er een gezamenlijke inspanning ontstaat op de thema's schoon, heel en veilig. De doelstelling om naar een parkmanagementorganisatie toe te groeien krijgt hiermee een start en in 2024 zal er mogelijk een organisatie staan, die meer taken op zich zal nemen en om financiële participatie voor de organisatie maar ook voor onderwerpen zal vragen. Een goede parkmanagementorganisatie is erg belangrijk inde samenwerking tussen ondernemers en gemeente (€ 50.000).
- De bezoekerseconomie is vastgesteld en heeft nu een structuur met verschillende werkgroepen. Om uitvoering te geven aan de ambities voor de bezoekerseconomie in Boxtel gaan de werkgroepen acties, initiatieven en voorstellen opstellen. De kosten daarvoor komen deels bij de ondernemers (ondernemersfonds/ centrummanagement) te liggen en deels bij de gemeente, via eigen investeringen, bijdrages en cofinanciering bij subsidies (€ 100.000).

Recreatieve voorzieningen

Verantwoordelijke(n): Désiré van Laarhoven-van Abeelen en Fred van Nistelrooij

Dit gaan we dit jaar doen

Vaste werkzaamheden

Kermissen

- We dragen zorg voor een aantrekkelijke, gevarieerde kermis in Boxtel, Liempde en Esch tegen redelijke ritprijzen. De kermis is onderdeel van een aantrekkelijk centrum waar ook de centrumondernemers voordeel bij hebben.
- Op de kermis in Boxtel wordt voor bezoekers met autisme, ADHD, epilepsie of hoog gevoeligheid op de zondag van 12.00 uur tot 14.00 uur prikkelarm gedraaid. Gedurende die periode wordt geen geluid geproduceerd en zijn de lichteffecten gedempt. Zo kan ook deze doelgroep van de kermis genieten.

Speelvoorzieningen

- We dragen zorg voor een gevarieerd aanbod qua leeftijden, speelwaarden, omvang terrein en uitstraling.
- We bieden een gevarieerd aanbod van veilige speelvoorzieningen op bereikbare afstand voor iedereen van 0 tot 99 jaar.

- De kwaliteit en veiligheid van speeltoestellen en terreinen volgen uit de jaarlijks verplichte hoofdinspectie. Hieruit volgt de prioriteit voor reparatie, herstel of vervangingen die we vervolgens uitvoeren. De speeltoestellen worden qua veiligheid getoetst aan het Warenwetbesluit Attractie- en Speeltoestellen (WAS).

Nieuw beleid en ambities
In samenwerking met inwoners is gekomen tot een nieuw Speelruimteplan 2023- 2032 dat op hoofdlijnen is gericht op een betere verdeling van de voorzieningen over de wijken en afgestemd op de specifieke doelgroepen. We geven uitvoering aan dit beleidsplan.

Zo maken we dit meetbaar (indicatoren/kengetallen)

Omschrijving indicator/kengetal	Realisatie 2022	Verwachting 2023	Doel 2024	Doel 2027
Aantal speeltoestellen	601	ntb	ntb	ntb
Aantal speeltuin locaties	103	ntb	ntb	ntb
Aantal kermissen	3	3	3	3
Aantal attracties	52	52	52	52

Toelichting:
Het beleidsplan Speeltuinen omvat een meer efficiënte verdeling van voorzieningen over de wijken waarbij onderscheid wordt gemaakt in "vrije speelvelden" en speellocaties die zijn voorzien van toestellen. De keuze om toestellen te verwijderen valt samen met de technische staat/ ouderdom van de betreffende voorziening. Invulling is een dynamisch proces dat nauw samengaat met bewonersparticipatie.

Dit kost het

Recreatieve voorzieningen	Rekening 2022	Begroting 2023 na wijziging	Begroting 2024
Baten	39	63	65
Lasten	676	647	669
Saldo voor bestemming x € 1.000	**-637**	**-584**	**-604**
Resultaatbestemming			
Onttrekking aan reserves	0	0	0
Storting in reserves	12	0	0
Saldo resultaatbestemming x € 1.000	**-12**	**0**	**0**
Saldo na bestemming x € 1.000	**-649**	**-584**	**-604**

Financiële toelichting

Product (verschil begroting 2024 - begroting 2023) x € 1.000	Begroting 2023	Begroting 2024	Verschil
Recreatieve voorzieningen	-584	-604	-20

Geen relevante ontwikkelingen.

Maatschappelijke voorzieningen

Verantwoordelijke(n): Fred van Nistelrooij

Dit gaan we dit jaar doen

Vaste werkzaamheden

- Ondersteunen van en overleggen met maatschappelijke organisaties in het traject van de ontwikkeling van gemeenschapsfuncties en gemeenschapshuizen.
- Ondersteunen van de Kinderboerderij bij de duurzaamheids- en milieueducatie voor vooral jonge kinderen. Wij volgen de versterking van de ontmoetingsfunctie voor ouderen bij de Kinderboerderij met belangstelling.

Beleidsakkoord

- We gaan met gemeenschapshuizen in overleg over de toekomstige functies per gemeenschapshuis in relatie tot de behoeften en andere voorzieningen in dorp en wijk. Hierbij wordt ook nadrukkelijk de financiële situatie besproken.
- Om dit te realiseren maken we een analyse van de stand van zaken bij de gemeenschapshuizen middels een nulmeting. Onderdeel van de nulmeting is ook een scan op duurzaamheid. Aan de hand van de resultaten van deze nulmetingen formuleren we nieuwe kaders waarbinnen de samenwerking tussen de gemeente en de gemeenschapshuizen vorm moeten krijgen.

- Het gaat hierbij onder meer over inhoudelijke samenwerking zoals programma aanbod en maatschappelijke rol, en ook over de (verandering van en aanpassing van de) financiële verhoudingen naar aanleiding hiervan.
- We onderzoeken samen met de besturen op welke wijze de gemeenschapshuizen hun maatschappelijke rol nog beter kunnen invullen, rekening houdend met demografische en maatschappelijke ontwikkelingen van het actuele lokale beleid inzake Hartjes in de wijk en wijkgericht werken. Omdat het een onderwerp betreft waarbij integraal werken van belang is wordt verwezen naar het product: "maatschappelijk werk".
- Voorzieningen en mogelijkheden voor ontmoeten moeten goed gespreid zijn over de gemeente en uitnodigen voor gebruik. Goed onderhoud en bij de tijd houden, waarbij bewoners vaak zelf een rol willen spelen, is belangrijk.

Nieuw beleid en ambities

- In de zomer van 2023 wordt het plan van aanpak accommodatiebeleid gepresenteerd aan het college. Het nieuwe accommodatiebeleid zal ongetwijfeld van invloed zijn op de positie en rol van de gemeenschapshuizen. In 2024 komen de resultaten beschikbaar van de 0-meting waarbij we nog beter zicht krijgen op de onderlinge overeenkomsten en verschillen van de gemeenschapshuizen en de gemeentelijke voorzieningen.
- Nieuw beleid en uitvoering van ambities gaan hand in hand met het wijkgericht werken en het project Hartjes in de wijk.
- Om de kwaliteit van de bibliotheekvoorziening in Boxtel te behouden en te versterken inventariseren we in 2024 wat nodig is om te voldoen aan de gemeentelijke zorgplicht (per 1 januari 2025) en om te kunnen voorzien in een robuuste bibliotheekvoorziening. Hierbij nemen we ook onze verantwoordelijkheid voor de bibliotheekdiensten in Esch.

Dit kost het

Maatschappelijke voorzieningen	Rekening 2022	Begroting 2023 na wijziging	Begroting 2024
Baten	34	64	30
Lasten	729	814	754
Saldo voor bestemming x € 1.000	**-695**	**-749**	**-724**
Resultaatbestemming			
Onttrekking aan reserves	5	4	4
Storting in reserves	0	0	0
Saldo resultaatbestemming x € 1.000	**5**	**4**	**4**
Saldo na bestemming x € 1.000	**-690**	**-745**	**-720**

Financiële toelichting

Product (verschil begroting 2024 - begroting 2023) x € 1.000	Begroting 2023	Begroting 2024	Verschil
Maatschappelijke voorzieningen	-745	-720	25

De belangrijkste ontwikkeling op dit product is:

- In 2023 is eenmalig een budget toegekend voor project Hartjes in de wijk (€ 25.000).

Kunst

Verantwoordelijke(n): Hans Heesen

Dit gaan we dit jaar doen

Vaste werkzaamheden

- We waarborgen de aansluiting en de mogelijkheden die kunst en cultuur bieden bij andere beleidsvelden van de gemeentelijke activiteiten bijvoorbeeld onderwijs en wijkontwikkeling.
- We stimuleren onze gesubsidieerde partners om aan te sluiten bij deze beleidsvelden.
- We staan open voor eigentijdse uitingen van kunst en cultuur, waarbij verbreding en vernieuwing een noodzaak zijn om aantrekkelijk te blijven voor de bestaande en nieuwe cultuurparticipanten.
- We ondersteunen culturele organisatie om inwoners actief deel te laten nemen aan het culturele leven: als deelnemer of als bezoeker.
- We continueren kunst- en cultuureducatie voor het jonge kind door de regeling Cultuureducatie met Kwaliteit (CmK) en de regeling voor de Muziekvouchers.

Beleidsakkoord

- We ondersteunen cultuurevenementen om sociale cohesie te bevorderen. We stimuleren vernieuwende suggesties van onze partners en de lokale kunst- en cultuurorganisaties.

- We actualiseren het kunst- en cultuurbeleid samen met het culturele veld.
- Communicatie en promotie van het gehele culturele aanbod onder de vlag van Beleef Boxtel.
- Integraal aansluiten aan bij bestaande overlegstructuren als bezoekerseconomie, toerisme en recreatie.
- Realisatie van een kunst- en cultuurcluster in de bibliotheek aan de Burgakker.
- We onderzoeken de mogelijkheden om organisaties te ondersteunen bij het werven van vrijwilligers, zoeken naar geschikte locaties en communicatie over slimme financieringsmogelijkheden.

Nieuw beleid en ambities

- We actualiseren de huidige Cultuurnota 2017-2020. We doen dit samen met kunst- en cultuurorganisaties en verenigingen in onze gemeente en integraal binnen diverse beleidsterreinen. We werken toe naar een geactualiseerde nota 2023-2029. Aandachtspunten zijn: stimulering van en verbinding tussen de culturele infrastructuur, diversiteit van inwoners, integrale aanpak diverse beleidsterreinen en fysieke locatie waar diverse kunstuitingen kunnen plaatsvinden.
- We werken toe naar een structureel plan voor onderhoud en restauratie van kunst in de openbare ruimte om de continuïteit in onderhoud te waarborgen.

Dit kost het

Kunst	Rekening 2022	Begroting 2023 na wijziging	Begroting 2024
Baten	18	0	0
Lasten	405	604	531
Saldo voor bestemming x € 1.000	**-387**	**-604**	**-531**
Resultaatbestemming			
Onttrekking aan reserves	0	0	0
Storting in reserves	0	0	0
Saldo resultaatbestemming x € 1.000	**0**	**0**	**0**
Saldo na bestemming x € 1.000	**-387**	**-604**	**-531**

Financiële toelichting

Product (verschil begroting 2024 - begroting 2023) x € 1.000	Begroting 2023	Begroting 2024	Verschil
Kunst	-604	-531	73

De belangrijkste ontwikkeling op dit product is:

- Voor 2023 is eenmalig budget beschikbaar gesteld voor het actualiseren van het kunstbeleid (€ 50.000) en voor het onderhoud van het kunstwerk De stenen Eik in Esch (€ 30.000).

Sport

Verantwoordelijke(n): Hans Heesen

Dit gaan we dit jaar doen

Vaste werkzaamheden

Sportstimulering

- Via de regeling combinatiefuncties faciliteren en ondersteunen we de doelgroep tot 18 jaar via de samenwerking tussen partijen op het gebied van sport, onderwijs, gezondheid en cultuur.
- We ondersteunen en faciliteren sporten voor mensen met een beperking via de reguliere sportverenigingen en matchen van vraag en aanbod.
- Het Landelijke Sportakkoord treedt in 2024 in werking. Het landelijke Sportakkoord is er om sport toegankelijk te maken voor iedereen, in iedere gemeente. Via het sportakkoord spreken partijen uit de sport, maatschappelijke organisaties, bedrijven en de gemeente lokaal af hoe zij met elkaar de eigen sport- en beweegambities kunnen bereiken.
- Beschikbare subsidies worden onder de aandacht gebracht bij sportverenigingen, maar ook binnen onze eigen organisatie wordt waar mogelijk gebruik gemaakt van subsidieregelingen.

Binnensportaccommodaties
- Op basis van de bezettingsgraad in de sporthallen, bepalen we samen met de sportverenigingen of er voldoende aanbod is voor scholen en verenigingen. We maken hiervoor een integrale afweging van het binnensportaanbod en passen mogelijk (tijdelijke) uitbreiding toe. Ook de toekomst met betrekking tot sportcomplex De Braken wordt hierin meegenomen.

Buitensportaccommodaties
- De normeringen van de individuele sportbonden vormen het uitgangspunt voor het kader waaraan we alle individuele sportverenigingen toetsen. Gemeente en verenigingen vinden elkaar hierin via de permanente dialoog.
- We maken een nul-meting en stellen een meerjarenonderhoudsplan op voor de buitensportaccommodaties en rekenen dit financieel door. De financiële consequenties worden opgenomen vanaf de begroting 2024.
- We vervangen waar nodig conform huidig beleid sportvelden zoals in het meerjarenonderhoudsplan is opgesteld.
- We stemmen met de afdeling Beheer en Uitvoering af wat er voor de beplanting en bestrating onderhouden moet worden op de buitensportaccommodaties en rekenen dit financieel door.

Zwemvoorziening
- De zwemvoorzieningen Dommelbad en de Langspier zijn de basis waar inwoners en sportverenigingen terecht kunnen. We maken afspraken met partijen om de beheersverantwoordelijkheden voor deze voorzieningen te realiseren. Met betrekking tot de aanbesteding van de exploitatie treden de nieuwe afspraken in werking.

Beleidsakkoord
- We vertalen het maatschappelijk belang van sport, educatie en opvoeding naar sportgerelateerde projecten, zoals het Jeugdsportfonds en het project Jongeren Op Gezond Gewicht (JOGG).
- We effectueren de afspraken zoals deze zijn opgenomen in de nieuwe exploitatieovereenkomst met de beheerder van het Dommelbad.

Nieuw beleid en ambities
- In het kader van het verbeterplan 'Vastgoed op Orde' stellen we nieuwe beleidsdocumenten op.
- Wij streven naar harmonisatie en gaan hierover in gesprek met de sportverenigingen.
- We gaan in gesprek met de sportverenigingen voor het verduurzamen van de sportaccommodaties conform klimaatakkoord.

Dit kost het

Sport	Rekening 2022	Begroting 2023 na wijziging	Begroting 2024
Baten	427	307	322
Lasten	2.042	2.147	2.027
Saldo voor bestemming x € 1.000	**-1.615**	**-1.839**	**-1.704**
Resultaatbestemming			
Onttrekking aan reserves	51	37	37
Storting in reserves	0	0	0
Saldo resultaatbestemming x € 1.000	**51**	**37**	**37**
Saldo na bestemming x € 1.000	**-1.563**	**-1.802**	**-1.667**

Financiële toelichting

Product (verschil begroting 2024 - begroting 2023) x € 1.000	Begroting 2023	Begroting 2024	Verschil
Sport	-1.802	-1.667	135

De belangrijkste ontwikkelingen op dit product zijn:

- In 2023 is eenmalig budget (€ 50.000) beschikbaar gesteld voor de Europese aanbesteding van het zwembad.
- Het gepland groot onderhoud voor 2024 is lager dan in 2023. Hierdoor is de (variabele) storting in de voorziening onderhoud gebouwen lager (€ 80.000).

Monumentenzorg en oudheidkunde

Verantwoordelijke(n): Désiré van Laarhoven-van Abeelen

Dit gaan we dit jaar doen

Vaste werkzaamheden

- We beschermen het bestaande gebouwde erfgoed doordat bij verbouwing en restauratie omgevingsvergunningen nodig zijn. De monumentencommissie heeft bij vergunningaanvragen een adviesrol vanuit haar deskundigheid.
- We beschermen het archeologisch erfgoed door het opnemen van dubbelbestemmingen in het bestemmingsplan conform het archeologiebeleid.
- We beschermen het immaterieel erfgoed (tradities, gewoonten, verhalen e.d.) door dit erfgoed toegankelijk te maken onder andere aan de hand van jaarlijkse exposities, open dagen, lezingen en cursussen mede mogelijk gemaakt door de heemkundekringen.
- Na de invoering van de Omgevingswet hebben we een Commissie Ruimtelijke Kwaliteit waarin de advisering over ten minste monumenten en Welstand integraal plaatsvindt.
- Waar mogelijk beschermen we panden uit de Wederopbouwperiode (1940-1965) door de meest waardevolle hiervan aan te wijzen als gemeentelijke monumenten.
- Als lid van de gemeenschappelijke regeling Brabants Historisch Informatie Centrum (BHIC) is zorg voor het beheer van het oude gemeentelijke archief gewaarborgd.
- We verbinden erfgoed aan het toeristische profiel van Boxtel.

- Open Monumentendag wordt in samenspraak met leden van de heemkundekringen vormgegeven en uitgevoerd.
- We adviseren over erfgoed in ruimtelijke plannen.

Beleidsakkoord
Boxtel is rijk aan cultureel erfgoed, in alle dorpen. Het zorgt voor verbinding en speelt een belangrijke rol in de vrijetijdsbesteding van inwoners en bezoekers. Cultureel erfgoed is toeristisch en economisch van betekenis. We willen het cultureel erfgoed behouden en versterken door verhalen te vertellen en te kiezen voor bescherming, restauratie en - indien gewenst en mogelijk - passende herbestemming. Heemkundekringen, lokale deskundigen en eigenaren van cultureel erfgoed hebben hierbij een belangrijke rol.

Actiepunten
- Cultureel erfgoed wordt opgenomen in de nieuwe Omgevingsvisie en omgevingsplannen die daaruit voortrollen.
- De Erfgoednota uit 2009 wordt in 2023 herzien en geactualiseerd. Vaststelling hiervan vindt plaats in 2024. Tevens wordt een bijbehorend uitvoeringsprogramma opgesteld.

Nieuw beleid en ambities
De nieuwe erfgoednota 2024 en uitvoeringsprogramma erfgoed leidt tot hernieuwd beleid en herziene ambities.
- Het nieuwe beleid dat voortkomt uit de geactualiseerde erfgoednota besteedt onder meer aandacht aan (nieuwe) monumenten van de toekomst.

Dit kost het

Monumentenzorg en oudheidkunde	Rekening 2022	Begroting 2023 na wijziging	Begroting 2024
Baten	0	0	0
Lasten	219	337	343
Saldo voor bestemming x € 1.000	**-219**	**-337**	**-343**
Resultaatbestemming			
Onttrekking aan reserves	0	0	0
Storting in reserves	0	0	0
Saldo resultaatbestemming x € 1.000	**0**	**0**	**0**
Saldo na bestemming x € 1.000	**-219**	**-337**	**-343**

Financiële toelichting

Product (verschil begroting 2024 - begroting 2023) x € 1.000	Begroting 2023	Begroting 2024	Verschil
Monumentenzorg en oudheidkunde	-337	-343	-6

Geen relevante ontwikkelingen.

Meewerkend Bestuur

Zo werkt dit programma mee aan Boxtel

Na de kerntakendiscussie heeft de gemeente Boxtel haar financiële situatie op orde. Hiermee is het tijd om naar het bestuursakkoord te kijken. We willen samen met de samenleving zorgen voor een mooie gemeente Boxtel.

Burgerparticipatie

Burgerparticipatie is hierbij een belangrijke factor. Het biedt mogelijkheden de kracht van bewoners, bedrijven en maatschappelijke instellingen te benutten. Interactief vanaf start van processen samen aan de slag, waarbij de gemeente duidelijke kaders stelt en verwachtingen managet. Goed verwachtingenmanagement is de basis voor succesvolle participatie. De frisse blik van jongeren en de ervaring van ouderen in plannen worden betrokken. Door nog meer los te laten kan in geschikte situaties naar overheidsparticipatie worden overgegaan, waarin de burger trekker is en de gemeente faciliteert. Het faciliteren van bewonersinitiatieven is een belangrijke rol van de wijkmakelaars.

Het bestuur

Het college staat graag in verbinding met de Boxtelse samenleving. Wethouders en de burgemeester zijn benaderbaar en zichtbaar in contact met inwoners. Het lokaal bestuur is continu in beweging. Inwoners, ondernemers en instellingen willen en krijgen steeds meer en vaker invloed op hun eigen (leef)omgeving. Ze nemen ook zelf initiatieven om te participeren. Een modern meewerkend bestuur staat hier voor open en stimuleert dit.

De gemeente Boxtel staat voor het creëren van een klimaat waarin inwoners zelf verantwoordelijkheid nemen voor hun leefomgeving en er veel ruimte is voor burgerparticipatie. Het geeft kracht aan inwoners, maar ook aan bedrijven en

maatschappelijke instellingen. We staan in contact met inwoners, denken mee en faciliteren nieuwe initiatieven die bijdragen aan een gemeente waar het fijn wonen, werken en recreëren is.

Goed leven en werken
Vanuit MijnGemeenteDichtbij draagt de ambtelijke organisatie bij aan goed leven en werken in onze gemeente. We voeren gezamenlijk taken uit voor en met onze inwoners en (maatschappelijk) ondernemers. Het duurzaam verbeteren van de samenredzaamheid, veiligheid, leefbaarheid en vitaliteit is wat we willen bereiken.

Dit doen we door in gesprek te gaan met onze klanten. We staan open voor iedereen, voeren graag een goed gesprek en kijken binnen de mogelijkheden die we hebben, hoe we kunnen meewerken.

Veiligheid
Onder het motto ‘Aanpakken en niet wegkijken’ maken we werk van de toenemende dreiging van (drugs)criminaliteit, drugs- en drankmisbruik, overlast, ondermijnende activiteiten en integriteit. We streven naar meer toezicht op straat, maar zien ook voordelen in preventie en voorlichting die criminaliteit en overlast kunnen voorkomen.

Dit is het doel

Meer verbinding met onze inwoners
De huidige tijd is er een van ‘samen doen’. Samen kijken naar wat kan, uitgaand van de mogelijkheden die er zijn. Maar het vervolgens ook doen, door samen de uitvoering op ons te nemen.

Inwoners nemen daarmee ook zelf de verantwoordelijkheid voor hun leefomgeving. We gaan in geschikte situaties over naar overheidsparticipatie, waarin de inwoner het voortouw neemt en de gemeente faciliteert. Wethouders en wijkmakelaars zijn benaderbaar en zichtbaar in contact met inwoners. We willen geen onnodige, maar wel duidelijke regels.

Participatie en communicatie
We houden burgerparticipatie hoog op de agenda om aan te geven hoe belangrijk wij de verbinding met onze inwoners vinden. Dat doen we vanuit een vastgesteld participatiebeleid, waarin uitgewerkt is hoe we participatie van inwoners, bedrijven en instellingen op een goede manier organiseren. Dit vraagt een andere manier van werken, zowel van de gemeente als van samenwerkingspartners.

Daarnaast willen wij bereiken dat onze inwoners weten waar ze moeten zijn voor informatie. Wij gebruiken daarvoor zowel online als offline kanalen. De online kanalen worden voortdurend doorontwikkeld en regelmatig getoetst op toegankelijkheid. Zo zorgen we ervoor dat iedereen toegang heeft tot onze communicatie.

Veiligheid
Iedere inwoner heeft recht op een veilige leefomgeving. Aanpak van ondermijning is een landelijk speerpunt, maar we zullen het lokaal verder invullen en tot uitvoering brengen. Naast meer toezicht op straat, ligt onze rol vooral bij preventie en voorlichting. Dit richt zich met name op de criminaliteit en overlast.

Financiën
We streven naar een gezonde financiële positie binnen onze beleidsperiode. Niet alleen kunnen we dan onze taken voor de inwoners van de gemeente Boxtel naar behoren uitvoeren, ook kunnen we een economisch sterk en duurzaam Boxtel realiseren. Dit geeft dan de gewenste extra (woon)kwaliteit voor onze inwoners.

De lokale belastingen vormen een belangrijke inkomstenbron voor de gemeente om alle taken goed uit te kunnen voeren en het gewenste voorzieningenniveau in stand te houden. De gemeente Boxtel scoort op het gebied van lokale gemeentelijke lasten (OZB, rioolrechten, afvalstoffenheffing) een bovengemiddeld niveau.

Dit valt eronder

Deze producten en diensten dragen bij aan het programma Meewerkend bestuur:

- Bestuur
- Basisregistraties
- Openbare orde en veiligheid
- Algemene dekkingsmiddelen
- Algemeen budgettair

Dit kost het

Saldo x € 1.000	Rekening 2022	Begroting 2023 na wijziging	Begroting 2024
Bestuur	-5.365	-6.746	-6.394
Algemene dekkingsmiddelen	9.685	9.473	9.883
Basisregistraties	-1.385	-1.647	-1.694
Openbare orde en veiligheid	-2.961	-3.376	-3.566
Algemeen budgettair	67.907	68.475	68.614
Totaal saldo	**67.882**	**66.180**	**66.844**

Programma in relatie tot de gehele begroting

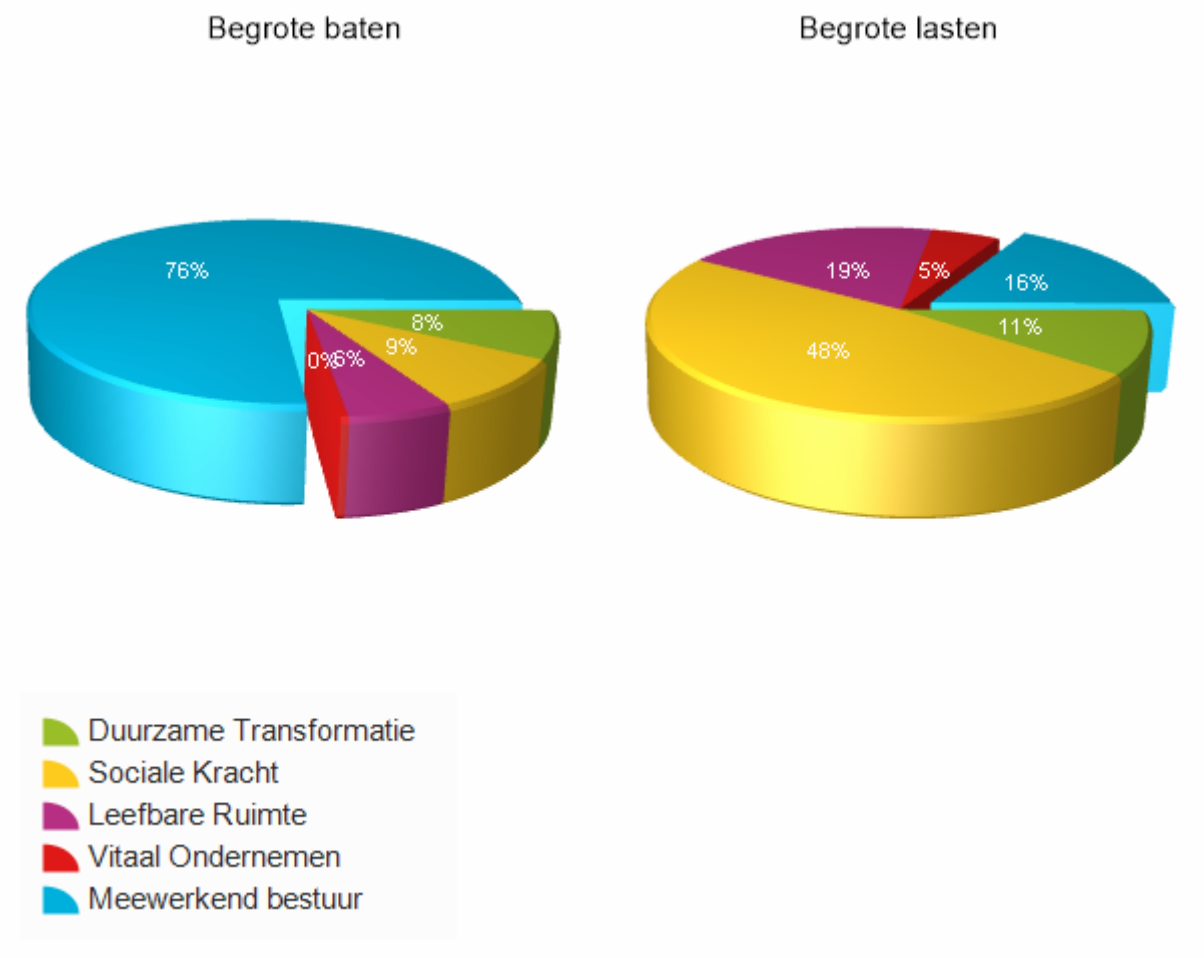

Bestuur

Verantwoordelijke(n): Ronald van Meygaarden, Mariëlle van Alphen-Habraken, Désiré van Laarhoven-van Abeelen, Wim van der Zanden, Hans Heesen en Fred van Nistelrooij

Dit gaan we dit jaar doen

Vaste werkzaamheden

- We geven uitvoering aan ons merk 'meewerkend boxtel' door blijvend aandacht te geven aan 'meewerken' binnen ons dagelijks werk en in projecten.
- De wijkmakelaars gaan uitvoering geven aan de ambitie om “nog” meer van buiten naar binnen te werken en daarmee een effectieve bijdrage te leveren aan het wijkgericht werken. De wijkmakelaars zullen als verbinders/netwerkers, vertalers en inspirators bijdragen aan een nog prettigere en fijnere leefomgeving voor onze inwoners. De wijkmakelaar signaleert de veranderende vraag vanuit de samenleving en maatschappelijke opgave waar de gemeente voor staat. De wijkmakelaar heeft een groot netwerk en veel gebiedskennis en weet deze in te zetten, zowel intern als extern. De wijkmakelaar gebruikt het netwerk en de gebiedskennis om zoveel als mogelijk de integraliteit te waarborgen en haar inwoners dichterbij te brengen.

- We zorgen voor begrijpelijke en tijdige communicatie met onze inwoners, maatschappelijke instellingen, ondernemers en de pers. De klantvraag en het voeren van de dialoog staat hierbij centraal.

Beleidsakkoord
Participatiebeleid
- Participatie van inwoners is niet alleen vanuit de Omgevingswet, maar ook vanuit een meewerkend bestuur en het beleidsakkoord een belangrijk onderwerp. We willen de inbreng van inwoners, ondernemers en maatschappelijke instellingen volgens uniforme kaders laten verlopen, waarbinnen er mogelijkheden zijn voor maatwerk. Afhankelijk van de beïnvloedingsruimte bepalen we per fase en voor elke groep betrokkenen het participatieniveau: informeren, raadplegen, advies vragen of co-creëren.
- In 2023 zal hiertoe het beleid worden vastgesteld en gestart worden met de implementatie. In 2024 evalueren we de implementatie van het beleid en zal borging plaats gaan vinden.

Dit kost het

Bestuur	Rekening 2022	Begroting 2023 na wijziging	Begroting 2024
Baten	503	168	114
Lasten	6.323	6.914	6.507
Saldo voor bestemming x € 1.000	**-5.820**	**-6.746**	**-6.394**
Resultaatbestemming			
Onttrekking aan reserves	455	0	0
Storting in reserves	0	0	0
Saldo resultaatbestemming x € 1.000	**455**	**0**	**0**
Saldo na bestemming x € 1.000	**-5.365**	**-6.746**	**-6.394**

Financiële toelichting

Product (verschil begroting 2024 - begroting 2023) x € 1.000	Begroting 2023	Begroting 2024	Verschil
Bestuur	-6.746	-6.394	352

De belangrijkste ontwikkelingen op dit product zijn:
- Vervallen incidenteel Arhi-budget begroting 2024 (minder lasten: € 579.000).
- Bijdrage MijnGemeenteDichtbij 2024 op basis van begroting 2024 MGD (meer lasten: € 901.000).
- Het representatiebudget is incidenteel in 2024 verhoogd met € 50.000 (en in 2025 met € 35.000).

Basisregistraties

Verantwoordelijke(n): Ronald van Meygaarden

Dit gaan we dit jaar doen

Vaste werkzaamheden

- Het juist, volledig en actueel verwerken en waar nodig (pro)actief controleren van persoonsgegevens (geboorten, huwelijken, echtscheidingen, verhuizingen, wonen, overlijden, etc.) en gegevens zoals adressen, gebouwen, wegen, waterlopen, terreinen en spoorlijnen.
- Identificeren, controleren en verstrekken van bewijzen en verklaringen.
- We geven uitvoering aan de Landelijke Aanpak Adreskwaliteit en mogelijke adresfraude waardoor de kwaliteit van de Basis Registratie Persoonsgegevens nog verder toeneemt.
- De (digitale) werkprocessen worden waar nodig aangepast zodat een hoge kwaliteit wordt geborgd.
- De gemeente is bronhouder van de basisregistratie Woz, de geregistreerde informatie wordt beschikbaar gesteld via de Landelijke Voorziening Woz (LV Woz). In de LV Woz zijn onder andere de woz-waarde, de kadastrale aanduiding, adresgegevens en gegevens belanghebbende opgenomen.

Dit kost het

Basisregistraties	Rekening 2022	Begroting 2023 na wijziging	Begroting 2024
Baten	440	438	451
Lasten	1.825	2.085	2.145
Saldo voor bestemming x € 1.000	**-1.385**	**-1.647**	**-1.694**
Resultaatbestemming			
Onttrekking aan reserves	0	0	0
Storting in reserves	0	0	0
Saldo resultaatbestemming x € 1.000	**0**	**0**	**0**
Saldo na bestemming x € 1.000	**-1.385**	**-1.647**	**-1.694**

Financiële toelichting

Product (verschil begroting 2024 - begroting 2023) x € 1.000	Begroting 2023	Begroting 2024	Verschil
Basisregistraties	-1.647	-1.694	-47

Geen relevante ontwikkelingen.

Openbare orde en veiligheid

Verantwoordelijke(n): Ronald van Meygaarden

Dit gaan we dit jaar doen

Vaste werkzaamheden

- Bevolkingszorg: voorbereiden op en uitvoeren van hulp in geval van rampen en crises. Ook het beheersbaar houden van risico's op dit vlak, zoals incidenten op het gebied van de openbare orde en veiligheid en bij grote evenementen.
- Casuïstiek en advies op gebied van zorg en veiligheid. Hierbij ligt de focus op jeugd. We verschuiven de manier van werken van repressie naar preventie.
- Meewerken aan de integrale aanpak van ondermijning, waarbij de focus ligt op bewustzijn in de maatschappij. Daarnaast adviseren we in concrete situaties.
- Aandacht voor digitale veiligheid, waarbij de focus ligt op het vergroten van de weerbaarheid en bewustwording bij medewerkers, inwoners en ondernemers om te voorkomen dat zij slachtoffer worden van digitale criminaliteit.
- Voorkomen van en vroegtijdig inspelen op eventuele maatschappelijke onrust door in te zetten op sociale cohesie en goed in verbinding te staan met onze inwoners. Wij zetten hier het project Bondgenoten voor in. Dit programma is gericht op verbinding met sleutelfiguren in de wijken en dorpen en zorgt voor samenwerking met politie, gemeente en inwoners.

Beleidsakkoord

- We bevorderen de inzet van 'meer blauw' (politie en boa's). We beseffen dat wij geen invloed hebben op de personele inzet van de politie. We blijven in gesprek met de politie en denken mee in oplossingen. De zichtbaarheid van de boa's wordt evenals in 2023 ook in 2024 voortgezet.
- We intensiveren de aandacht op preventie en voorlichting ten aanzien van criminaliteit en overlast drank/drugsmisbruik, hangjeugd en verwarde personen. Dit doen we middels bestaande overlegstructuren tussen zorg, jeugd en veiligheid op operationeel, tactisch, strategisch en bestuurlijk niveau. De nadruk ligt op een preventieve aanpak. Met betrekking tot de voorlichting pakken wij dit integraal op met in- en externe partners.
- Vroegtijdige signalering is een voorwaarde om preventief te kunnen werken. Wij zetten hier het project Bondgenoten voor in. Dit programma is gericht op verbinding met sleutelfiguren in de wijken en dorpen en zorgt voor samenwerking met politie, gemeente en inwoners. Dit past goed bij het wijkgericht werken, ook in 2024.
- We geven specifieke aandacht aan (financieel) kwetsbaren. Deze groep mensen zijn extra gevoelig voor criminele activiteiten en of geld. Met in- en externe partners wordt er preventief informatie gegeven, en bewustwording verbeterd.

Nieuw beleid en ambities

- Het basisteam breed (Boxtel, Sint-Michielsgestel, Meierijstad, Vught en Heusden) Integraal Veiligheidsbeleid is eind 2022 vastgesteld voor de periode 2023-2026.
- Daarnaast heeft het college begin 2023 een uitvoeringsprogramma integrale veiligheid vastgesteld waarin voor 2023 en 2024 concreet is uitgewerkt welke acties en maatregelen we willen nemen op het gebied van Integrale Veiligheid.

Dit kost het

Openbare orde en veiligheid	Rekening 2022	Begroting 2023 na wijziging	Begroting 2024
Baten	64	57	33
Lasten	3.025	3.432	3.598
Saldo voor bestemming x € 1.000	**-2.961**	**-3.376**	**-3.566**
Resultaatbestemming			
Onttrekking aan reserves	0	0	0
Storting in reserves	0	0	0
Saldo resultaatbestemming x € 1.000	**0**	**0**	**0**
Saldo na bestemming x € 1.000	**-2.961**	**-3.376**	**-3.566**

Financiële toelichting

Product (verschil begroting 2024 - begroting 2023) x € 1.000	Begroting 2023	Begroting 2024	Verschil
Openbare orde en veiligheid	-3.376	-3.566	-190

De belangrijkste ontwikkelingen op dit product zijn:

- Bijdrage Veiligheidsregio Brabant Noord op basis van begroting 2024 VRBN (meer lasten € 323.000).
- Incidenteel aanvullend budget 2023 sloop voormalige schoollocatie (minder lasten € 100.000).
- Incidenteel budget 2023 opruimen van drugsafval bedrijventerrein (minder lasten € 78.000).

Algemene dekkingsmiddelen

Verantwoordelijke(n): Hans Heesen

Dit gaan we dit jaar doen

Vaste werkzaamheden

- We gaan aan de slag met het versterken van onze financiële positie.
- Hier hoort een passende lokale belastingdruk bij waarbij we streven naar maximaal een trendmatige ontwikkeling.

Beleidsakkoord

- Met gerichte maatregelen werken we aan een verbetering van de financiële positie van onze gemeente. Dit willen we bereiken in 2024 zodat in deze bestuursperiode ook ruimte komt voor het realiseren van onze ambities.
- We streven naar een financiële positie waarbij we gemiddeld scoren ten opzichte van andere vergelijkbare gemeenten.
- Hierbij houden we rekening met de belastingdruk voor onze inwoners en bedrijven. Uitgangspunt hierbij is dat we de lokale lasten in beginsel niet méér verhogen dan de inflatie.

Zo maken we dit meetbaar (indicatoren/kengetallen)

Zie BBV-kengetallen (netto schuldquote en de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen, solvabiliteitsratio, grondexploitatie, structurele exploitatieruimte, grondexploitatie en belastingcapaciteit).

Toelichting:
In de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing zijn deze vijf voorgeschreven kengetallen opgenomen die inzicht geven in de (ontwikkeling van de) financiële positie.

Dit kost het

Algemene dekkingsmiddelen	Rekening 2022	Begroting 2023 na wijziging	Begroting 2024
Baten	9.794	10.118	10.325
Lasten	109	644	442
Saldo voor bestemming x € 1.000	**9.685**	**9.473**	**9.883**
Resultaatbestemming			
Onttrekking aan reserves	0	0	0
Storting in reserves	0	0	0
Saldo resultaatbestemming x € 1.000	**0**	**0**	**0**
Saldo na bestemming x € 1.000	**9.685**	**9.473**	**9.883**

Financiële toelichting

Product (verschil begroting 2024 - begroting 2023) x € 1.000	Begroting 2023	Begroting 2024	Verschil
Algemene dekkingsmiddelen	9.473	9.883	410

De belangrijkste ontwikkeling op dit product is:

- De indexering en de areaalgroei opbrengsten OZB (meer baten € 433.000).

Algemeen budgettair

Verantwoordelijke(n): Hans Heesen

Dit gaan we dit jaar doen

Vaste werkzaamheden

- Periodiek informeren we de gemeenteraad over de financiële positie van onze gemeente via de Planning&Control documenten (begroting, jaarrekening, kadernota en bestuursrapportages).
- De algemene uitkering uit het Gemeentefonds is onze grootste inkomstenbron. Via de periodieke circulaires hebben we hier inzicht in en vertalen we de ontwikkelingen in onze begroting.

Beleidsakkoord

- Veel gemeenten staan net als Boxtel onder druk. We hebben een gezamenlijk belang om zowel in de richting van de VNG, onze belangenbehartiger, als de regering hiervoor continu aandacht te vragen. Er zijn zorgen dat de toekomst weinig perspectief biedt op verlichting vanuit het Rijk. Denk hierbij aan de herijking gemeentefonds in 2023, de financiering jeugdzorg, de opschalingskorting vanaf 2022 en de structurele effecten van Corona.

- We nemen onze financiële zorg zeer serieus en streven naar een gezonde financiële positie binnen onze beleidsperiode.

Dit kost het

Algemeen budgettair	Rekening 2022	Begroting 2023 na wijziging	Begroting 2024
Baten	67.970	69.309	73.168
Lasten	0	3.534	2.844
Saldo voor bestemming x € 1.000	**67.970**	**65.776**	**70.324**
Resultaatbestemming			
Onttrekking aan reserves	6.776	11.480	1.281
Storting in reserves	6.838	8.182	3.000
Saldo resultaatbestemming x €1.000	**-62**	**3.299**	**-1.719**
Saldo na bestemming x € 1.000	**67.907**	**68.475**	**68.614**
Exploitatie resultaat	**0**	**599**	**-9**

Financiële toelichting

Product (verschil begroting 2024 - begroting 2023) x € 1.000	Begroting 2023	Begroting 2024	Verschil
Algemeen budgettair	68.475	68.614	139

De belangrijkste ontwikkelingen op dit product zijn:
- Inkomsten algemene uitkering Gemeentefonds (meer baten € 3.8 miljoen).
- Diverse stelposten begroting (minder lasten € 690.000).
- Begrotingssaldo (minder lasten € 608.000).
- Diverse mutaties reserves (minder baten € 5 miljoen).

Paragrafen

Lokale heffingen

In het beleidsakkoord 2021-2026 staat dat Boxtel uitgaat van een terughoudende ontwikkeling van de ozb en lokale lastendruk. De lokale belastingen vormen naast de algemene uitkering een belangrijke inkomstenbron voor de gemeente om alle verplichte en beleidsvrije taken goed uit te kunnen voeren en het gewenste voorzieningenniveau in stand te houden.

Uitgangspunt is dat deze verantwoord wordt verhoogd en dat burgers profijt hebben van een efficiëntere aanpak op het terrein van riool- en afvalstoffenheffing.

Het beleid algemeen

Conform het beleidsakkoord gaan we behoedzaam om met de lastendruk voor onze inwoners en bedrijven. Het uitgangspunt is dat we de lokale lasten niet meer verhogen dan de inflatiecorrectie. In 2023 zijn we uitgegaan van een behouden inflatiecorrectie in vergelijking tot de werkelijke inflatie. Dit gaan we in 2024 compenseren. Dit en de areaaluitbreidingen leiden tot een extra toename van de belastingopbrengst in 2024 ten opzichte van 2023.

De tarieven van de lokale heffingen zijn hoogstens kostendekkend. Dat betekent dat de geraamde baten (inkomsten) de geraamde lasten (uitgaven) niet overschrijden. In de volgende sub-paragraaf wordt inzichtelijk gemaakt hoe de tarieven van de heffingen berekend zijn.

Bij de kostendekkende heffingen zijn overzichten geplaatst waaruit blijkt dat de geraamde baten de ter zake geraamde lasten niet overschrijden. Verder worden de

beleidsuitgangspunten per belasting/legessoort gepresenteerd, de in deze begroting opgenomen opbrengsten en de voorlopige tarieven.

Gelijktijdig met deze begroting stelt de raad bij een apart raadsbesluit de tarieven vast. Zeer waarschijnlijk worden in 2024 de ozb-tarieven definitief vastgesteld. Gedurende het (belasting)jaar mogen de ozb-tarieven namelijk alleen nog maar naar beneden worden bijgesteld. Dit betekent dat de tariefstelling voor het jaar 2024 zoals die door de raad wordt vastgesteld in november 2023 veiligheidshalve hoger zal zijn.

Het beleid per belastingsoort

Onroerende zaakbelasting

De onroerende zaakbelasting (ozb) is een belasting die de gemeente heft over de vastgestelde waarde van elke onroerende zaak en die wordt aangemerkt als een algemeen heffing/dekkingsmiddel. Hiervoor is geen specifieke onderbouwing van de tarieven noodzakelijk.

Gelijktijdig met de begroting worden de ozb-tarieven "voorlopig" vastgesteld. De hoogte wordt dan zo bepaald dat later, in 2024, de tarieven definitief naar beneden bijgesteld kunnen worden. Hierbij wordt rekening gehouden met de taakstellende opbrengst.
De tarieven worden dan gebaseerd op de bekende WOZ-waarden per peildatum 1 januari 2023, periode 01-01-2022 t/m 01-01-2023, van het onroerend goed. Over het algemeen is het zo dat gelet op de (geraamde) opbrengsten dat als de WOZ-waarden stijgen de ozb-tarieven worden verlaagd. De lastendruk is op deze manier niet afhankelijk van de waardeontwikkeling. Naast de indexering van 3,3% zorgen areaaluitbreidingen voor een stijging van de belastingopbrengst in 2024 ten opzichte van 2023.

Toeristenbelasting

De toeristenbelasting is aangemerkt als een algemeen heffing/dekkingsmiddel. Hiervoor is geen specifieke onderbouwing van de tarieven noodzakelijk.
De tarieven voor 2024 zijn € 1,95 per persoon per nacht voor campings en € 2,25 voor overige locaties. Voor groepsactiviteiten (meer dan 10 personen) ten behoeve van jongeren (t/m 18 jaar) wordt het tarief verhoogd van € 1,00 naar € 1,15.

Rioolheffing

Het tarief wordt gebaseerd op het laatstelijk vastgesteld verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP 2020-2024). Dit vGRP is in december 2019 door de gemeenteraad vastgesteld.

De dekking bedraagt in het meerjarig perspectief maximaal 100%. Alle lasten en baten worden gebaseerd op de doorrekening van alle onderhoudskosten en investeringsplannen voor een periode van 70 jaren. Het tarief wordt over deze periode berekend, rekening houdende met de indexering en de beschikbare middelen uit de toe- of afgenomen voorziening. Een resultaat in een jaar wordt gestort of onttrokken aan de voorziening Riolering.

Onderbouwing tarieven riolering (x € 1.000)	Werkelijk 2022	Begroot 2023	Begroot 2024
Overige goederen en diensten	15	37	39
Belastingen op producenten	519	102	105
Belastingen op huishoudens	2.790	3.308	3.418

Inkomensoverdrachten - provincies	2		
Totaal baten	**3.326**	**3.447**	**3.561**
Overige goederen en diensten	312	783	709
Mutatie voorzieningen	144	160	117
Kapitaallasten	1.240	1.237	1.288
Overige verrekeningen	42	43	143
BTW Compensatie	78	192	238
Ingeleend personeel		16	17
MijnGemeenteDichtbij	771	894	923
Inkomensoverdrachten - overige instellingen en personen	5	3	3
Kwijtscheldingen	101	119	123
Totaal lasten	**2.694**	**3.447**	**3.561**
Dekkingsresultaat (- = tekort)	**632**	**0**	**0**
Dekkingspercentage	123%	100%	100%

Afvalstoffenheffing

Het inzamelen en verwerken van huishoudelijk afval kost geld. Alle kosten en inkomsten houden we bij in de exploitatie afval. Het saldo (eindresultaat) brengen we in rekening bij de inwoners. Dat doen we via de afvalstoffenheffing. Het uitgangspunt is om 100% van de kosten, inclusief btw en overhead, in rekening te brengen.
De heffing mogen we wettelijk gezien alleen inzetten voor de dekking van de kosten van afvalinzameling en afvalverwerking. We mogen er geen winst op maken. Is er een overschot? Dat storten we in de egalisatievoorziening Afval. Is er een tekort? Dat betalen we uit diezelfde voorziening. Dat noemen we een gesloten financiering.
Ondanks de investeringen hebben we de tarieven in 2024 nagenoeg gelijk weten te houden.

Onderbouwing tarieven afval (x € 1.000)	Werkelijk 2022	Begroot 2023	Begroot 2024
Leges en andere rechten	3.574	4.034	4.167
Overige goederen en diensten	611	486	501
Mutatie voorzieningen	240	57	
Kapitaaloverdrachten - overige instellingen en personen	5		
Totaal baten	**4.429**	**4.577**	**4.668**
Belastingen	91	104	107
Duurzame goederen	45	45	46
Overige goederen en diensten	1.840	2.224	2.244
Mutatie voorzieningen			54
Kapitaallasten	96	125	130
Overige verrekeningen	20	20	21
BTW Compensatie	440	506	513
Ingeleend personeel	269	275	283
MijnGemeenteDichtbij	988	1.122	1.110
Kwijtscheldingen	142	155	160
Totaal lasten	**3.931**	**4.577**	**4.668**
Dekkingsresultaat (- = tekort)	**498**	**0**	**0**
Dekkingspercentage	113%	100%	100%

Parkeerbelasting

De parkeerbelasting (inclusief parkeervergunningen) wordt aangemerkt als een algemeen heffing/dekkingsmiddel. Hiervoor is geen specifieke onderbouwing van de tarieven noodzakelijk.

In de Kadernota 2024 hebben we voor de tarieven heffingen en rechten 2024 de indexering bepaald op 3,3%. In de verordening parkeerbelastingen is dit percentage voor parkeren op straat in 2024 toegepast. Hiermee zijn we nog steeds marktconform ten opzichte van omliggende gemeenten.

Reclamebelasting

De reclamebelasting is aangemerkt als een algemeen heffing/dekkingsmiddel. Hiervoor is geen specifieke onderbouwing van de tarieven noodzakelijk. Deze belasting brengt Boxtel in rekening bij alle winkeliers, dienstverleners en horecaondernemers in het afgebakende centrummanagement gebied.

Leges omgevingsvergunning

Op 1 januari 2024 treden de Omgevingswet en de Wet Kwaliteitsborging voor het Bouwen (Wkb) in werking. Dit heeft gevolgen voor onder andere de legesbaten en de daarbij behorende lasten.

Deze gevolgen worden inzichtelijk gemaakt door het kostendekkendheidsonderzoek leges 2024. Op dit moment zijn de gevolgen nog niet inzichtelijk en verwerkt in de begroting. Hierdoor indexeren wij, zoals in de kadernota aangegeven, de leges met 3,3% wat leidt tot een verwachte opbrengst van € 1.050.000. Mochten er wijzigingen zijn dan melden we dit in de Eerste bestuursrapportage 2024.

Het kostendekkendheidsonderzoek leges geeft voor nu het volgende resultaat:

Kostendekkendheidspercentage gemeente Boxtel 2024	
Hoofdstuk 1: Algemene dienstverlening	100%
Hoofdstuk 2: Dienstverlening en besluiten in het kader van de Omgevingswet	93%
Hoofdstuk 3: Dienstverlening vallend onder de dienstenrichtlijn en niet vallend onder hoofdstuk 2	138%
Totaal dekkingspercentage	**96%**

De kostendekkendheidsberekening is vormgegeven voor het algehele belastingjaar 2024 en komt voor hoofdstuk 2 uit op een kostendekkendheidspercentage van 93%. Het kostendekkendheidspercentage voor de gehele tarieventabel komt uit op 96%.

Leges dienstverlening/burgerzaken

De leges burgerzaken worden voor een deel bepaald door de van Rijkswege vastgestelde (maximum) bedragen. Voor zover deze Rijkstarieven niet van toepassing zijn, kan de gemeente het zelf bepalen. Voor dit deel worden de tarieven in 2024 trendmatig met 3,3% verhoogd.

Van elke dienstverlening is een geschatte inzet van menskracht de basis voor het bepalen van die tarieven. 100% kostendekking is vanwege de door het Rijk opgelegde maximering van de tarieven niet haalbaar.

Onderbouwing tarieven burgerzaken (x € 1.000)	Werkelijk 2022	Begroot 2023	Begroot 2024
Leges en andere rechten	439	433	446
Inkomensoverdrachten - overige instellingen en personen		5	5
Totaal baten	**439**	**438**	**451**
Salarissen en sociale lasten	9	9	9
Overige goederen en diensten	24	46	46
Inkomensoverdrachten - Rijk	160	150	150
MijnGemeenteDichtbij	844	970	1.002
Totaal lasten	**1.037**	**1.175**	**1.207**
Dekkingsresultaat (- = tekort)	**-599**	**-737**	**-755**
Dekkingspercentage	42%	37%	37%

Grafrechten

Het uitgangspunt is dat de tarieven voor de diensten die samenhangen met de uitvoering volgens de Wet op de Lijkbezorging in de pas lopen met die van andere (gemeentelijke) aanbieders.

Bij een trendmatige verhoging van de tarieven wordt een 100% kostendekkendheid niet gehaald. De lasten en baten van de begraafplaats zijn mede afhankelijk van de trend en ontwikkelingen in de markt zoals prijsverhogingen en/of inflatie correcties.
De afgelopen jaren (berekend over 10 jaar) is een gemiddelde kostendekkendheid van 85% gehaald. In vergelijking met andere begraafplaatsen en gemeentelijke begraafplaatsen is dit een hoog dekkingspercentage. De afgelopen jaren wordt daarnaast gekeken of bepaalde groenonderhoudswerkzaamheden in eigen beheer uitgevoerd kunnen worden. Daardoor zal het dekkingspercentage verder toenemen. Er wordt bij de keuzes van uitbesteden van onderhoudswerkzaamheden eerst beoordeeld of in eigen beheer de werkzaamheden uitgevoerd kunnen worden. Te denken valt aan; schoffelonderhoud (werd voorheen uitbesteed), graskanten onderhoud (voorheen opgenomen in groenbestek maaien), renovatie van plantvakken e.d.

Een verbetering hiervan wordt gezocht in:

- Een andere grafsoort type met een wijziging in de berekening van grafrechten. Dit zal tot gevolg hebben dat onder andere de "Verordening op de heffing en invordering van grafrechten" aangepast zal moeten worden.
- Een andere wijze van grafuitgifte. Als voorbeeld kan gedacht worden aan het creëren van een ruimte op de begraafplaats voor andere inrichting van asbusbewaringen, begraving van Islamitisch gelovigen of bijvoorbeeld natuur begraven door hiervoor een bepaald gedeelte hiervoor in te richten. Hierop zullen in de toekomst andere beleidskeuzes voor de gemeentelijke begraafplaats in gemaakt moeten worden.

- Het actief ruimingsbeleid dat tot op heden jaarlijks werd uitgevoerd niet meer op de huidige wijze uit te voeren. Er is onevenwichtigheid in het aantal nieuwe grafuitgiften ten opzichte van het aantal ruimingen dat nu plaatsvindt. Hierin dienen nieuwe beleidsafwegingen gemaakt te worden.

Onderbouwing tarieven grafrechten (x € 1.000)	Werkelijk 2022	Begroot 2023	Begroot 2024
Leges en andere rechten	166	193	199
Totaal baten	**166**	**193**	**199**
Belastingen	1	1	1
Overige goederen en diensten	59	116	66
Mutatie voorzieningen	3	3	3
Kapitaallasten	12	11	11
MijnGemeenteDichtbij	130	151	155
Totaal lasten	**205**	**281**	**236**
Dekkingsresultaat (- = tekort)	**-39**	**-89**	**-37**
Dekkingspercentage	81%	69%	84%

Marktgelden

In de begroting 2024 zijn de tarieven voor marktgelden trendmatig met 3,3% verhoogd. Er wordt gestreefd naar een kostendekking van 100%, maar met een trendmatige verhoging van de tarieven wordt dit niet bereikt.

Onderbouwing tarieven markt (x € 1.000)	Werkelijk 2022	Begroot 2023	Begroot 2024
Leges en andere rechten	28	31	32
Overige goederen en diensten	2	5	5
Totaal baten	**30**	**36**	**37**
Overige goederen en diensten	8	8	8
MijnGemeenteDichtbij	35	41	42
Inkomensoverdrachten - overige instellingen en personen		0	0
Totaal lasten	**43**	**49**	**50**
Dekkingsresultaat (- = tekort)	**-14**	**-13**	**-13**
Dekkingspercentage	68%	73%	73%

De tarieven en de verwachte opbrengsten

In het navolgende overzicht zijn de definitieve tarieven 2023 alsmede de voor 2024 *voorlopig voorgestelde tarieven* opgenomen.

De ozb-tarieven worden definitief bepaald op basis van de werkelijke waardeontwikkeling in de periode tussen peildatum 1 januari 2022 en peildatum 1 januari 2023. Vooralsnog is er geen rekening gehouden met een waardeontwikkeling in de voorlopige berekening van de tarieven voor 2024. Bij een stijging van de waardeontwikkeling worden de ozb-tarieven verlaagd.

Belasting/heffing	Heffingsgrondslag	Vastgesteld tarief 2023	Vastgesteld tarief 2024 *)
Onroerende zaakbelasting Woningen: * eigenaren Niet-Woningen: * eigenaren * gebruikers	 WOZ-waarde WOZ-waarde WOZ-waarde	 0,1040% 0,3271% 0,2679%	 0,1074% 0,3379% 0,2767%
Toeristenbelasting	Overnachting Overnachting Groep >10 personen 0 t/m 18 Overnachtingen Camping	€ 2,00 € 1,00 € 1,70	€ 2,25 € 1,15 € 1,95
Rioolheffing * waterverbruik * waterverbruik	 t/m 200 m3 per m3 > 200 m3	 € 190,44 € 1,75	 € 196,72 € 1,81
Afvalstoffenheffing * eenpersoonshuishouden * meerpersoonshuishouden * diftar * eenpersoonshuishouden (zonder eigen container) * meerpersoonshuishouden (zonder eigen container)	 vast tarief vast tarief lediging 240 liter rest lediging 180 liter rest lediging 140 liter rest lediging 60 liter rest Inworp 60 liter ondergrondse vast tarief vast tarief	 € 204 € 252 € 8,00 € 7,00 € 6,00 € 5,00 € 0,00 € 258 € 324	 € 211 € 260 € 8,26 € 7,23 € 6,20 € 5,17 € 0,00 € 266 € 335
Parkeerbelasting	diverse tarieven	geen indexering	indexering 3,3%
Reclamebelasting	WOZ-waarde (bovengrens € 131.000)	Minimaal € 238 Maximaal € 890	Minimaal € 246 Maximaal € 919
Leges omgevingsvergunning	diverse tarieven	indexering 3,3%	indexering 3,3%
Leges burgerzaken	diverse tarieven	indexering 3,3%	indexering 3,3%

**) tarieven 2024 zijn voorlopig doorberekend op basis van begrotingsuitgangspunten; definitieve tarieven voor 2024 maken deel uit van de belastingvoorstellen en deze baseren we op financiële en beleidsmatige uitgangspunten.*

Opbrengsten belastingen en heffingen

In de volgende tabel is een overzicht opgenomen van de opbrengsten van de belangrijkste lokale belastingen en heffingen.

Belasting/heffing (x € 1.000)	Werkelijk 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Toelichting
Onroerende zaakbelasting				
- woningen/eigenaren	5.317	5.600	5.880	Indexering tarieven met 3,3%.
- niet-woningen/eigenaren	1.922	2.026	2.114	Opbrengst gebaseerd op woningbouwprogramma.
- niet-woningen/gebruikers	1.315	1.474	1.537	
Toeristenbelasting	30	29	30	Uitgangspunten volgens maatregelenpakket
Rioolheffing	3.309	3.410	3.523	Indexering tarieven met 3,3%.
Afvalstoffenheffing	3.574	4.034	4.167	Indexering tarieven met 3,3%.
Parkeerbelasting	163	155	160	Indexering tarieven met 3,3%.
Reclamebelasting	41	48	49	Indexering tarieven met 3,3%.
Leges omgevingsvergunning	1.038	967	1.054	Indexering tarieven met 3,3%.
Leges burgerzaken	439	433	446	Indexering tarieven met 3,3%.
TOTAAL	**17.148**	**18.174**	**18.958**	

Aanduiding van de lokale lastendruk

Jaarlijks wordt bij de begroting een overzicht opgenomen van de ontwikkeling van de lokale lastendruk (ozb, rioolheffing en afvalstoffenheffing) in verschillende woonsituaties. Een huurder betaalt geen ozb. Wat betreft afvalstoffenheffing wordt voor de vergelijking in deze situaties uitgegaan van een meerpersoonshuishouden met 10 ledigingen van een 240 liter container voor restafval per jaar. Voor rioolheffing wordt uitgegaan van een waterverbruik van minder dan 200 m3. In onderstaande tabel is rekening gehouden met een waardeontwikkeling van vooralsnog 0% en zijn de tarieven op basis van inflatie 3,3% verhoogd.

Dit levert voor onderstaande situaties het volgende beeld op:

Ontwikkeling lokale lasten	Woz-waarde 2023	Woz-waarde 2024	Lasten 2023	(voorlopige) lasten 2024	mutatie 2023/2024
Huurder			€ 522	€ 539	3,3%
Eigenaar met een woning van	€ 275.000	€ 275.000	€ 808	€ 834	3,3%
Eigenaar met een woning van	€ 400.000	€ 400.000	€ 938	€ 968	3,3%
Eigenaar met een woning van	€ 650.000	€ 650.000	€ 1.198	€ 1.237	3,3%
Eigenaar met een woning van	€ 900.000	€ 900.000	€ 1.458	€ 1.506	3,3%

Bij de beoordeling van de gemiddelde belastingdruk worden de afvalstoffenheffing, de rioolheffing en de onroerende zaakbelasting woning betrokken. Voor de vergelijking zijn de gegevens uit de Atlas Gemeenten de lokale lasten 2023 gebruikt.

Landelijk geeft de lokale lastendruk het volgende resultaat over het afgelopen begrotingsjaar.

Coelo Atlas 2023	Landelijk gemiddeld *)	Boxtel	Rangnummer
Meerpersoonshuishouden	€ 944	981	223
Eenpersoonshuishouden	€ 867	904	Geen rangnummer
(*) 352 gemeenten, nummer 1 is de goedkoopste			

Overzicht gemeentelijke tarieven Coelo Atlas

Overzicht gemeentelijke tarieven Coelo Atlas 2023

Overzicht tarieven 2023	Boxtel	Sint-Michielsgestel	Landelijk
OZB tarief woningen	0,1040%	0,1132%	0,0890%
OZB tarief eigenaar niet-woningen	0,3271%	0,3027%	0,3145%
OZB tarief gebruiker niet-woningen	0,2679%	0,1951%	0,2248%
Afvalstoffenheffing eenpersoonshuishouden	233	256	266
Afvalstoffenheffing meerpersoonshuishouden	311	316	329
Rioolheffing huishoudens eenpersoonshuishouden	190	137	199
Rioolheffing huishoudens meerpersoonshuishouden	190	156	213
Rioolheffing bedrijven, waterverbruik 500 m3	715	288	382
Woonlasten eenpersoonshuishouden	904	986	826
Woonlasten meerpersoonshuishouden	981	1.065	904
Toeristenbelasting per nacht	2,00	2,00	3,27
Paspoort	77,85	77,85	77,73
Identiteitskaart	70,35	70,35	70,22
Rijbewijs	44,65	44,65	44,37
Uittreksel BRP	12,35	12,35	13,59
Omgevingsvergunning € 54.900	2.137	2.112	1.749

Kwijtscheldingsbeleid

In 2023 wordt de leidraad Invordering opnieuw vastgesteld waarin o.a. de kaders voor de kwijtschelding 2024 zijn opgenomen.

Kwijtschelding wordt verleend voor de onroerende zaakbelasting, afvalstoffenheffing en rioolheffing. De overige heffingen zijn uitgezonderd van kwijtschelding.

Als een belastingplichtige (natuurlijke persoon), of een zelfstandige ondernemer die voor zijn privé woning, geen of weinig financiële middelen heeft om de belastingaanslag voor de gemeentelijke heffingen te kunnen voldoen, kan onder voorwaarden aan deze belastingplichtige kwijtschelding worden verleend. De beoordeling wordt gebaseerd op het wettelijk vastgestelde toetsingsinkomen en toetsingsvermogen. Het kwijtscheldingspercentage wordt gebaseerd op de zogenaamde 100%-norm.

Voor de begroting 2024 zijn de kwijtscheldingen geraamd op € 282.400 verdeeld over:

- afvalstoffenheffing € 159.700
- rioolheffing € 122.700

Vanaf 2020 is het bedrag dat begroot wordt voor kwijtschelding onderdeel van de kostprijs en wordt dus meegerekend in de tariefbepaling voor afval en riolering.

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen bepaalt of de gemeente in staat is om de financiële gevolgen van onverwachte, niet-begrote kosten (risico's) op te vangen. Met een buffer kan worden voorkomen dat een financiële tegenvaller dwingt tot bezuinigen.

In december 2018 heeft de gemeenteraad de notitie risicomanagement & weerstandsvermogen vastgesteld. In deze notitie zijn de kaders en spelregels vastgesteld voor het bepalen van het beschikbaar en benodigd weerstandsvermogen en het ratio weerstandsvermogen.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen bestaat uit:

- de benodigde weerstandscapaciteit = het totaal van de risico's en kansen op basis van een inschatting van kans en impact.
- de beschikbare weerstandscapaciteit = de financiële middelen om de risico's te dekken.

De beschikbare weerstandscapaciteit is als volgt berekend:

Algemene reserve per 1 januari 2024	€ 15.159.097
Stille reserves	€ 0
Begrotingssaldo begroting 2024	€ -9.100
Totaal beschikbare weerstandscapaciteit	**€ 15.149.997**

Conform bestaand beleid wordt onbenutte belastingcapaciteit niet meegenomen bij de bepaling van beschikbare weerstandscapaciteit. Op het moment dat een beroep wordt gedaan op extra financiële ondersteuning uit het gemeentefonds, wordt van de gemeente verwacht dat deze capaciteit ook daadwerkelijk wordt benut.

De ratio weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de risico's die we lopen (de benodigde weerstandscapaciteit) en de financiële middelen die we hebben om de risico's te dekken (de beschikbare weerstandscapaciteit). De gemeente streeft naar een minimale ratio van 1,0 (raadsbesluit bij notitie Risicomanagement & weerstandsvermogen).

Het ratio weerstandsvermogen is als volgt berekend:

Boxtel	1-1-2024
Beschikbare weerstandscapaciteit	15.149.997
Benodigde weerstandscapaciteit	3.594.358
Ratio weerstandsvermogen	4,2
Kwalificatie	*Uitstekend*

Met een ratio van 4,2 voldoen we aan de vastgestelde norm.

De risico's

De voor 2024 geïnventariseerde risico's zijn doorgerekend op kans en impact. Dit geeft het volgende risicoprofiel:

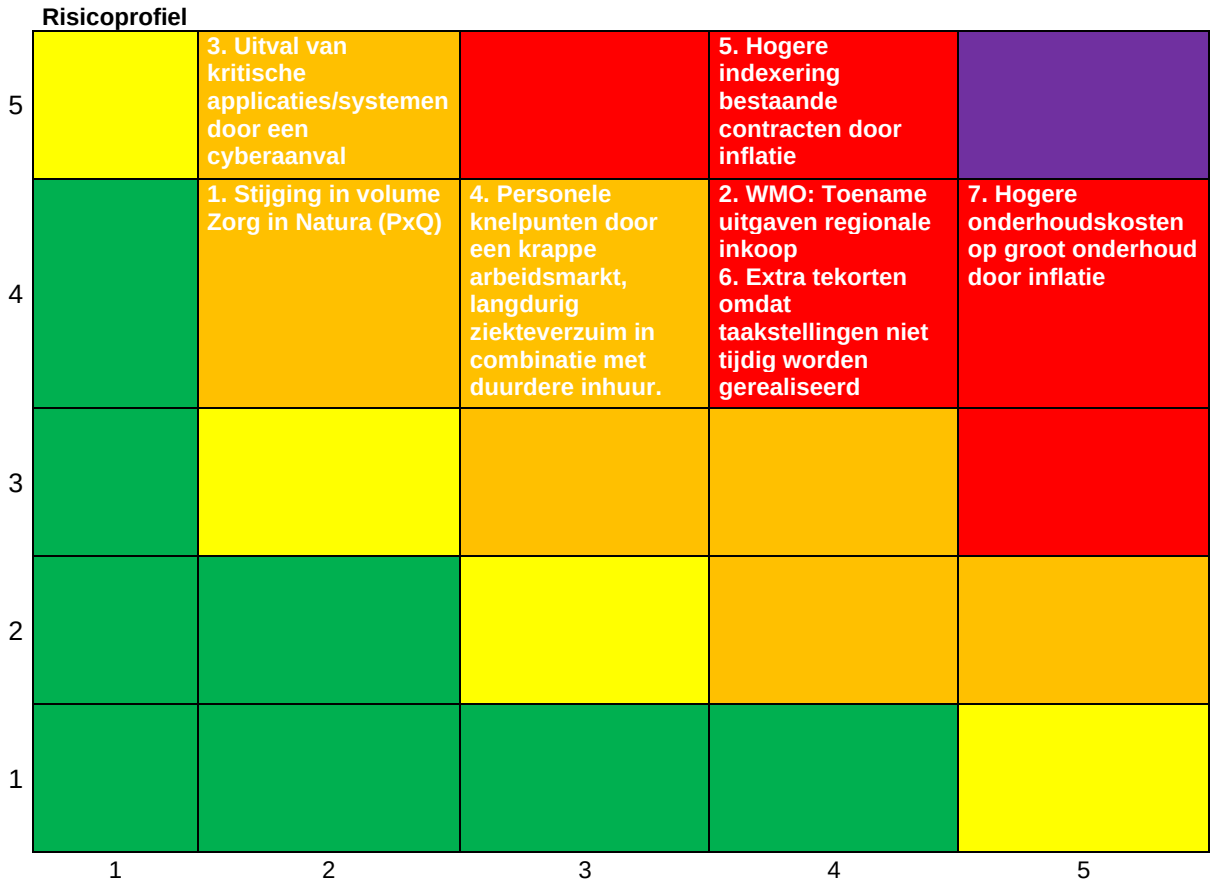

Risicoregister

Risico's worden vastgelegd in het risicoregister. Per risico is een inschatting gemaakt van de kans dat het risico zich voordoet en de financiële gevolgen ervan. Deze inschatting is in lijn met het beleid vertaald naar een risicoscore.
De risico's zijn ingedeeld op incidenteel/structureel risico (I/S). In lijn met het beleid wordt het risicobedrag verhoogd met 10% als opslag voor de risico's die op dit moment nog niet zijn ingeschat. Er wordt in het risico register onderscheid gemaakt tussen de kwantificeerbare en niet-kwantificeerbare risico's.

In onderstaand risicoregister zijn uitsluitend de risico's met een impact vanaf € 100.000 weergegeven. Deze grens is bepaald op 0,10% van het bedrag van de exploitatie van 2018. Onverwachte, niet-begrote kosten (risico's) die een effect hebben op de financiële positie van GR MijnGemeenteDichtbij worden conform de verdeelsleutel opgenomen in de weerstandsparagrafen van de gemeenten.

De benodigde weerstandscapaciteit is als volgt berekend:

Risico's met een impact vanaf het jaar 2024

Nr.	Kwantificeerbare risico's	Effect	Type	Kans	Gevolg	kans*gevolg	Kans	Gevolg	Risico score	Impact	Kans op optreden in jaar
1	Stijging volume Zorg in Natura (PxQ)	Extra lasten, niet begroot	S	30%	365.000	109.500	2	4	8	109.500	2024 e.v.
2	WMO: Toename uitgaven regionale inkoop.	Extra lasten, niet begroot	S	70%	473.300	331.310	4	4	16	331.310	2024 e.v.
3	Uitval van kritische applicaties/systemen door een cyberaanval	Extra lasten, niet begroot	I	30%	2.800.000	840.000	2	5	10	840.000	2024 e.v.
4	Personele knelpunten door een krappe arbeidsmarkt, langdurig ziekteverzuim in combinatie met duurdere inhuur.	Extra lasten, niet begroot	S	50%	392.000	196.000	3	4	12	196.000	2024 e.v.
5	Hogere indexering bestaande contracten door inflatie MGD	Extra lasten, niet begroot	I	70%	724.200	506.940	4	5	20	506.940	2024 e.v.
6	Extra tekorten omdat taakstellingen niet tijdig worden gerealiseerd.	Extra lasten, niet begroot	I	70%	460.000	322.000	4	4	16	322.000	2024 e.v.
7	Hogere onderhoudskosten op groot onderhoud door inflatie	Extra lasten, niet begroot	I	90%	272.000	244.800	5	4	20	244.800	2024 e.v.
	Totaal risico's met een impact vanaf het jaar 2024									2.550.550	
	Overige risico's < € 100.000									717.048	
	10% risico-opslag voor niet gekwantificeerde risico's									326.760	
	Totaal benodigde weerstandscapaciteit									3.594.358	

Kwantificeerbare risico’s in het rode gebied hebben betrekking op het programma Sociale kracht, Meewerkend bestuur en Leefbare ruimte. Deze risico’s worden hieronder apart toegelicht. Indien nodig worden significante risico's uit het oranje gebied worden toegelicht.

Programma: Sociale Kracht

2. WMO: Toename uitgaven regionale inkoop

Er is rekening gehouden met een toename aan zorggebruik. Deze toename komt door vergrijzing, langer thuis blijven wonen en de aantrekkende werking van het inkomensonafhankelijke abonnementstarief. Er is echter altijd een risico dat de uitgaven hoger zijn dan begroot, doordat de WMO een open-einde regeling is.

Programma: Meewerkend bestuur

3. Uitval van kritische applicaties/systemen in verband met een cyberaanval

Het risico op schade door een cyberaanval neemt toe. Een cyberaanval kan bestaan uit een gijzeling van data (ransomware) of diefstal en mogelijke publicatie van privacygevoelige informatie. Een incident van enige omvang brengt direct hoge schade met zich mee.
De inschatting van de impact van dit risico is gebaseerd op voorvallen die zich elders hebben voorgedaan. Er is ingezet op verdere verscherping van securitymaatregelen. De ontwikkelingen op het vlak van cyberaanvallen blijven echter onverminderd snel. We blijven dit continu monitoren, indien nodig stellen we onze verbetermaatregelen hierop bij, zodat we tijdig in kunnen spelen op mogelijke ontwikkelingen.

5. Hogere indexering bestaande contracten door inflatie
Bij de meeste indexeringsverzoeken op grond van contracten wordt uitgaan van inflatiegegevens van het CBS. De inflatie is op dit moment fors: 10-15%. Dit percentages wijkt af van de indexering waarmee jaarlijks de begroting wordt aangepast (3%). Als deze forse indexering zich voor langere tijd voordoet kan dit een structureel probleem zijn. De statistieken van de afgelopen 10-20 jaar laten echter zien dat het indexeringspercentage dat we gebruiken voor de begroting een solide gemiddelde basis is. Grofweg worden daarmee alle pieken en dalen in de conjunctuur opgevangen, op de lange termijn zorgt dit dus niet voor een probleem omdat de ca. 3% indexering per jaar afdoende is.
Voor de korte termijn kan er een tekort ontstaan doordat er meer indexering in de contracten is afgesproken dan in de begroting is opgenomen. Voor de bewaking van dit effect zijn interne afspraken gemaakt.

6. Extra tekorten omdat bezuinigingen niet tijdig worden gerealiseerd
De nog niet gerealiseerde taakstellingen uit het kerntakendekkingsplan tot en met het boekjaar 2022 zijn als eenmalig verlies ten laste van het resultaat verwerkt. Voor de komende jaren bestaat het risico dat de bezuinigingen deels niet gerealiseerd worden, ondanks de genomen maatregelen. De voortgang van de taakstellingen wordt periodiek gemonitord. Hierover wordt gerapporteerd in de P&C cyclus.

Programma: Leefbare ruimte
7. Hogere onderhoudskosten op groot onderhoud door inflatie
In 2022 was de inflatie fors hoger dan begroot. In de onderhoudsplannen is hier onvoldoende rekening mee gehouden. We gaan namelijk uit van een jaarlijkse correctie van 2%. Het risico is hierdoor dat de onderhoudskosten op groot onderhoud hoger uitvallen dan begroot door de hogere inflatie 2022.

Niet kwantificeerbare risico’s

Nr.	Niet-kwantificeerbare risico's	Effect	Type	Impact	Kans op optreden in jaar
8	Maatschappelijke ontwikkelingen	Extra lasten, niet begroot	S	P.M.	2024 e.v.
9	Financieel perspectief na 2026 onzeker	Minder inkomsten dan begroot	S	P.M.	2024 e.v.
10	Onzekerheid inkomsten uit leges onder de omgevingswet	Minder inkomsten dan begroot	S	P.M.	2024

8. Maatschappelijke ontwikkelingen
Er gebeurt veel in maatschappelijk opzicht. Dit kan een gevolg hebben voor de financiële huishouding van onze gemeente. Het 'stikstof-dossier', de implementatie van de Omgevingswet, de situatie op de energiemarkt, de woningmarkt. De oorlog in Oekraïne en de naweeën van de coronacrisis zijn voorbeelden van ontwikkelingen die een risico vormen voor het goed kunnen uitvoeren van onze gemeentelijke taken. De financiële risico's die hier aan verbonden zijn laten zich moeilijk inschatten.
Daarnaast schatten we in dat er komende jaren bezuinigd moet gaan worden om het begrotingstekort en de staatsschuld van het rijk verder terug te dringen.

9. Financieel perspectief na 2026 onzeker
De ontwikkeling van de algemene uitkering wordt voor een belangrijk deel bepaald door de ontwikkeling van het accres (prijsontwikkeling). In het coalitieakkoord is besloten om het accres vanaf 2026 niet langer te koppelen aan de ontwikkeling van de rijksuitgaven en vanaf dan te indexeren op basis van de ontwikkeling van het bruto binnenlands product (bbp). Hiermee zijn er minder fluctuaties in de ontwikkeling van de uitkering. Door deze methode wordt het gemeentefonds vanaf 2026 gekort met € 1,8 miljard gekort (tot nu toe bekend als

het ravijnjaar 2027). Hoewel het zogenaamde ravijnjaar voor een belangrijk deel opgelost is, zien we de algemene uitkering in 2026 met ruim € 4 miljoen dalen ten opzichte van 2025. Redenen hiervoor zijn de opschalingskorting en de nieuwe financieringsmethodiek. Mede hierdoor is er in beperkte mate ruimte in de begroting beschikbaar voor nieuw beleid.

10. Onzekerheid inkomsten uit leges onder de Omgevingswet
De inkomsten zijn onzeker door de nieuw op te stellen legesverordening waarbij er minder leges geheven mag worden voor bouwvergunningen. Anderzijds verwachten we dat er in plaats van wijzigingen omgevingsplan veel eerder gekozen wordt om een “BOPA” vergunning te verlenen. Dat brengt juist weer meer leges op.

Kengetallen

Kengetallen zijn getallen die de verhouding uitdrukken tussen bepaalde onderdelen van de begroting of de balans en kunnen helpen bij de beoordeling van de financiële positie van een provincie of gemeente. Om dit te bereiken wordt voorgeschreven in artikel 11 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten dat de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing tenminste de volgende kengetallen bevat: netto schuldquote en de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen, solvabiliteitsratio, grondexploitatie, structurele exploitatieruimte, grondexploitatie en belastingcapaciteit.

Overzicht kengetallen:

Kengetal	Berekening	Toelichting
Netto schuldquote	Totale schulden/totale baten (ex. reserves)	Geeft inzicht in het niveau van de gemeentelijke schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Omdat bij leningen onzekerheid kan bestaan of ze allemaal worden terugbetaald, wordt dit kengetal zowel berekend inclusief als exclusief de doorgeleende gelden.
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	Idem, gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	
Solvabiliteitsrisico	Eigen vermogen/totaal balans	Geeft inzicht in de mate waarin onze gemeente in staat is aan zijn financiële verplichtingen te voldoen.
Structurele exploitatieruimte (begroting)	Structurele baten en lasten + structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves/totale baten (ex. reserves).	Dit cijfer helpt mee om te beoordelen welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen. Wanneer dit cijfer negatief is, betekent het dat het structurele deel van de begroting onvoldoende ruimte biedt om de lasten te blijven dragen.
Grondexploitatie	Boekwaarde bouwgrond in exploitatie/totale baten (ex. reserves)	De boekwaarde van de voorraden grond moet worden terugverdiend bij de verkoop. Kenmerkend voor grondexploitaties is dat de looptijd meerdere jaren is. Naarmate de inkomsten verder in de toekomst liggen, brengt dit meer rentekosten en risico’s met zich mee.

Belastingcapaciteit	Totale woonlasten gemeente landelijk gemiddelde woonlasten	Geeft inzicht in hoe de totale woonlasten in de gemeente zich verhouden tot het landelijke gemiddelde. Als dit percentage laag ligt, betekent het dat de gemeente meer inkomsten uit belastingen zou kunnen verwerven. Of dit wel of niet gebeurt is een beleidskeuze.

Deze kengetallen zijn op basis van deze begroting doorgerekend en geven het volgende beeld.

Ontwikkeling kengetallen Boxtel	Werkelijk 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
Netto schuldquote	18,00%	30,45%	28,23%	20,08%	18,73%	12,39%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	13,11%	25,64%	23,99%	16,29%	15,18%	9,22%
Solvabiliteitsrisico	33,58%	40,22%	41,56%	46,73%	48,02%	49,00%
Grondexploitatie	5,63%	1,22%	0,08%	-2,63%	-0,97%	-1,77%
Structurele exploitatieruimte begroting	17,36%	0,07%	3,34%	3,72%	0,39%	0,98%
Belastingcapaciteit	104,97%	103,92%	103,92%	103,92%	103,92%	103,92%

Kengetallen in verhouding tot de normen zoals gehanteerd door de provincie				
Boxtel	Kengetal begroting 2024	Minst risicovol	Neutraal	Meest risicovol
Netto schuldquote	28,23%	<90%	90-130%	>130%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	23,99%	<90%	90-130%	>130%
Solvabiliteitsrisico	41,56%	>50%	20-50%	<20%
Grondexploitatie	0,08%	<20%	20-35%	>35%
Structurele exploitatieruimte begroting	3,34%	>0%		<0%
Belastingcapaciteit	103,92%	<95%	95-105%	>105%

Analyse en conclusie financiële kengetallen
Op basis van de huidige begrotingsgegevens geven alle kengetallen een neutraal tot minst risicovol beeld. Wat dit betreft is sprake van een financieel gezonde gemeente.

In vergelijk met voorgaande jaren zien we het solvabiliteitsratio stijgen en de schuldquote dalen. Dit betekent dat onze vermogenspositie verder verbetert.

Kapitaalgoederen

In deze paragraaf geven we aan hoe we de kapitaalgoederen in gemeentelijk eigendom beheren. In de Financiële verordening ex artikel 212 van de Gemeentewet (raad 11 juli 2023). staat in artikel 22 dat er een actueel beleidskader onderhoud kapitaalgoederen is.

Kapitaalgoederen zijn de zaken die de gemeente nodig heeft om de diensten en goederen te produceren die zij aan haar burgers levert. Het zijn grote zaken die meestal veel waarde vertegenwoordigen en meerdere jaren meegaan. De onderstaande beleidskaders kapitaalgoederen zijn gerealiseerd en vastgesteld door de gemeenteraad. Het gaat om de volgende kapitaalgoederen:

- Wegen
- Openbare verlichting
- Riolering
- Water
- Groen
- Speeltoestellen
- Begraafplaats
- Gebouwen

Van de kapitaalgoederen geven we aan:

- het beleidskader
- de uit het beleidskader voortvloeiende financiële consequenties
- de vertaling van de financiële consequenties in de begroting

We beheren en onderhouden de openbare ruimte op basis van wettelijke regels, zorgplichten en de bedoelde functionaliteit en kwaliteit zoals die in de beleidskaders en beleidsplannen is benoemd. Onderdeel van de beheerplannen zijn de vervangingen als gevolg van afschrijving; denk aan riolering, wegen en civiele kunstwerken. Het beheer van de openbare ruimte verandert snel, niet langer traditioneel maar toekomstgericht of kans gestuurd. Elke vervanging is zo een kans voor vernieuwing. Vernieuwing die rekening houdt met de maatschappelijke, technologische en klimatologische ontwikkelingen. Vernieuwing waarin we klimaatadaptieve maatregelen en de energietransitie integraal meenemen. De opgave hierbij is om de vervangings- en vernieuwingsinvesteringen van de kapitaalgoederen te combineren met die van andere investerende partijen zoals woningbouwcorporaties, bedrijven en sociale partners.

Kennis over de omvang van de te onderhouden domeinarealen, maar ook de mutaties in de arealen, zijn van wezenlijk belang. De doelstelling is steeds de mutaties in de beheerarealen inzichtelijk te hebben en op basis hiervan de reservering en aanvraag van de benodigde onderhoudsbudgetten te borgen.

De beheerplannen geven op de middellange termijn aan welke onderhouds- en vervangingsmaatregelen we in welk jaar moeten nemen om het kapitaalgoed in stand te houden. De beheerplannen zijn gebaseerd op een technische controle en/of schouw van het areaal en geven een realistisch beeld van de uit te voeren werkzaamheden en de daarvoor benodigde budgetten. Binnen het Integraal Meerjarenonderhoudsprogramma Openbare Ruimte (IMOR) maken we een doorkijk voor alle uit te voeren werken van alle vakdisciplines in de openbare ruimte. Deze stuurinformatie is de basis voor het verbeterd planmatig uitvoeren van projecten.

In de volgende paragrafen gaan we per kapitaalgoed in op: Beleidskader, Doelen en Financiën en Prestaties 2024.

Wegen (inclusief Openbare verlichting)

Wegen

Beleidskader

Het vastgestelde Beheerplan Wegen 2024- 2028 geldt als beleidskader voor het wegenbeheer.

Doelen en Financiën

Het jaarbudget voor het beheer, uitvoering en regulier onderhoud voor wegenbeheer bedraagt in 2024 € 2.493.700 (excl. kapitaallasten en doorbelasting vanuit MGD, inclusief de onttrekking vanuit de voorzieningen wegbeheer en civiele kunstwerken). Hierbij is onderscheid te maken in:

- Groot wegenonderhoud (voorziening) € 1.222.200
- Overig wegenonderhoud € 811.100
- Openbare verlichting € 242.000
- Civiele kunstwerken (voorziening) € 116.300
- Overig onderhoud civiele kunstwerken € 102.100

De onderhoudsvoorzieningen zijn op niveau en worden jaarlijks beoordeeld op toereikendheid.

Prestatie 2024

Beleidsuitgangspunten wegbeheer zijn in 2005 door de raad vastgesteld, uitgaande van de actuele inspectiemethoden CROW en het door de raad vastgestelde maximaal toelaatbaar percentage achterstallig onderhoud op enig moment. De raad stelde daarbij prioriteitsvolgorden en wegingsfactoren vast. Het thema veiligheid en de centrumwegen in de kernen krijgen de hoogste prioriteit. De financiële middelen voor wegenonderhoud zijn op dat beheersniveau afgestemd. Bij zowel onderhoudswerkzaamheden als nieuwe inrichting schenken we extra aandacht aan mindervaliden en trajecten voor langzaamverkeer zoals fiets- en voetpaden. Ook krijgt dit jaar het onderhoud van bermen extra aandacht.

We bepalen het daadwerkelijke uitvoeringsprogramma Groot Onderhoud Wegen op basis van visuele inspecties van de voor het jaar 2024 geselecteerde wegen en in afstemming met andere kapitaalgoederen, Verkeer en overige ontwikkelingen in de openbare ruimte, zoals bijvoorbeeld de voorgenomen netverzwaring door Enexis en de aanleg van glasvezel. Het Integraal Meerjarenonderhoudsprogramma Openbare Ruimte (IMOR) is daarbij een belangrijk instrument.

Openbare verlichting

Beleidskader

Het beleidsplan Openbare Verlichting 2021-2025 bevat een vertaling naar een bijbehorend beheerplan dat ervoor zorgt dat we de openbare verlichting in de gemeente conform de vastgestelde ambities onderhouden en gaat uit van versnelde ombouw naar LED.

Doelen en Financiën

De financiële effecten die uit het nieuwe beleidsplan voortvloeien zijn opgenomen in de begroting.

Prestatie 2024

Bij onderhoud openbare verlichting maken we onderscheid in:

- Klein- en storingsonderhoud, oplossen schades
- Groot onderhoud / remplace en schilderen

De herverlichting van de conventionele verlichting en armaturen naar LED vindt plaats door middel van jaarbudgetten. Onder het huidige vervangingsregime is de totale herverlichting over 13 jaar afgerond. (2036)
Vanuit het aspect van duurzaamheid en lagere onderhoudskosten verkorten we deze termijn tot 5 jaar. Dit betekent dat jaarbudgetten naar voren geschoven worden, verdeeld over de vervangingsjaren 2024 tot en met 2028. Eind 2024 is 65% van de bestaande lichtmasten omgebouwd naar LED. Dekking komt uit de lagere kosten voor onderhoud, beheer en energie. (Kadernota 2024- 2027)

Civiele kunstwerken

Beleidskader

Als kader geldt het beleidsplan Civiele Kunstwerken 2021- 2025. Programmering van het jaarlijks onderhoud geschiedt middels het beheerplan dat volgt uit het beleidsplan en periodieke inspecties van de objecten.

Doelen en Financiën

De financiële effecten die uit het nieuwe beleidsplan voortvloeien zijn opgenomen in de begroting. Voor groot onderhoud is een voorziening ingericht.

Prestatie 2024

In 2024 voeren we in hoofdlijn de werkzaamheden uit die volgen uit het beheerplan civiele kunstwerken. Het daadwerkelijke uitvoeringsprogramma blijkt op basis van de bijbehorende urgentiemaatstaf per kunstwerk. Binnen de gemeente beheren we circa 90 civiele kunstwerken.

Riolering (inclusief Water)

Beleidskader

Beleidsuitgangspunt voor de uitvoering is het Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan. Dit plan, dat in 2024 wordt herzien en zal gelden voor de periode 2025- 2029, dient voor de raming van de jaarlijkse kosten voor onderhoud en beheer van het rioolstelsel en daarnaast als basis voor de bepaling van de hoogte van de rioolheffing. Het onderliggende kostendekkingsplan is in 2022 geactualiseerd door de komst van Esch en gewijzigde rekenrentes.

Doelen en Financiën

Totale lasten riolering € 1.3561.000 (incl. kapitaallasten, kosten doorbelasting vanuit MGD en btw) bedragen in 2024. Uitgangspunt is 100% kostendekkend.

Prestatie 2024

We zetten in op afkoppelen van hemelwaterafvoer en zoveel mogelijk infiltreren daarvan in de bodem. Het vGRP geeft tevens invulling aan de wettelijke zorgplichten voor afvalwater, hemelwater en grondwater. Binnen de gemeente beheren we onder andere 285 km vrijvervalriolering, 49 hoofdgemalen, 88 km drukriolering en 428 pompunits drukriool. Dit jaar worden een tweetal hoofdrioolgemalen electro- mechanisch vervangen en gaan we verder met de renovatie van drukrioolgemalen in de buitengebieden van Boxtel en Liempde.

Groot onderhoud:
De technische levensduur van vrijverval riolen varieert van zo'n 50 tot 75 jaar. Gezien de verschillende jaren van aanleg verwachten we het zwaartepunt van vervangingen in Boxtel in de periode 2025-2045. Door vernieuwde onderhoudstechnieken zoals inwendige deelreparaties, genaamd relining, is het mogelijk de levensduur te verlengen. Een volledige relining kan de technische levensduur met ca. 50 jaar verlengen en veroorzaakt veel minder

verkeershinder omdat niet ontgraven hoeft te worden.

Doelmatig Waterbeheer De Meierij
In overeenstemming met het landelijk Bestuursakkoord Water werken we sinds 2013 binnen regio De Meierij samen aan doelmatig waterbeheer. Aan deze samenwerking nemen deel de gemeenten Sint-Michielsgestel, Best, ’s-Hertogenbosch, Heusden, Oirschot, Vught en waterschappen De Dommel en Aa en Maas.
Doelstellingen zijn: kosten besparen, kwaliteit borgen en kwetsbaarheid verminderen. De samenwerkingsovereenkomst loopt tot 2027.

Groen

Beleidskader
Het Groenbeleidsplan dat in 2024 ter vaststelling wordt aangeboden, vormt het beleidskader voor het openbaar groen in de gemeente. Hierin staan uitgangspunten voor aanplantbeleid en voor het gewenste beeld per locatie, passend bij de sfeer van een wijk, buurt of infrastructuur. We geven uitvoering aan het Bomenbeleidsplan en het tot stand komen van de Groene Kaart.

Doelen en Financiën
De jaarlijkse onderhoudskosten groen (inclusief bosbeheer en natuurontwikkeling) worden gedekt uit een daarvoor bestemde begrotingspost. In 2024 bedraagt het budget € 1.627.100 (exclusief doorbelasting vanuit MijnGemeenteDichtbij).
Vanaf 2013 is een (egalisatie)reserve Groenbeheer in de begroting opgenomen. Beschikking over deze reserve is incidenteel mogelijk maar we zetten deze reserve niet in als structureel dekkingsmiddel voor onderhoudslasten groen.
Omdat er geen sprake is van een onderhoudsegalisatiereserve is een actueel en door het bestuur vastgesteld beheerplan niet verplicht.

Prestatie 2024
In het streven om zoveel mogelijk 'werk met werk' te kunnen maken volgen we met verbeteringen in het groen- en bermbeheer het programma van het Groot Onderhoud Wegen.

Vervangen bomen:
Gefaseerd worden bomen vervangen als gevolg van de essentaksterfte; deze vervanging is van toepassing zowel binnen- als buiten de bebouwde kom.

Maaibeheer:
Biodiversiteit in het groen stimuleren we door gefaseerd maaibeheer (stroken laten staan), minder frequent maaien en uitgesteld maaibeheer in tijd. Al deze acties leiden tot meer insectenrijkdom, diversiteit in hoeveelheid planten, verhoging van belevingswaarde en klimaatbestendigheid.

Groen:
We breiden de aanplant van bollen langs een aantal wegen verder uit. Daarnaast brengen we een hogere diversiteit aan plantmateriaal aan en daar waar mogelijk is vormen we om naar meerjarige bloemenmengsels.

Poelen en vijvers:
In het kader van behoud en herstel van flora en fauna soortenrijkdom bij de diverse poelen en vijvers die Boxtel rijk is, faseren we schoningswerkzaamheden aan de poelen in tijd en

ruimte. We verwijderen houtachtige opslag rondom de poelen voor meer lichtval wat goed is voor de flora en aanwezige amfibieën.

Speeltoestellen

Beleidskader
In 2023 is het Speelruimteplan 2023- 2032 vastgesteld. Dit beleidsplan is tot stand gekomen in samenwerking met de bewoners en leidt tot een betere verdeling van speeltuinen en 'vrije' speelplekken over de diverse wijken, meer gericht op de verschillende doelgroepen.

Doelen en Financiën
Voor dagelijks onderhoud en eenmalige kosten is binnen de exploitatie een bedrag van € 94.800 begroot. Renovaties, vervanging speelvoorzieningen en groot onderhoud worden verantwoord via jaarlijkse investeringen. Bij het speeltoestellenbeheer maken we gebruik van een beheerprogramma, waarin we onder ander de inspecties en onderhoudsmaatregelen vastleggen.

Prestatie 2024
We geven uitvoering aan de uitgangspunten van het Speelruimteplan 2023- 2032. Daarnaast voeren we jaarlijks een hoofdinspectie uit om te beoordelen of het aanbod nog voldoet aan de veiligheidseisen en uitstraling. Met de resultaten van deze inspectie maken we een jaarwerkplan. We toetsen de speeltoestellen qua veiligheid aan het Warenwetbesluit Attractie- en Speeltoestellen (WAS). Binnen de gemeente beheren we 103 speellocaties met 601 speeltoestellen.

Begraafplaatsen

Beleidskader
De raad stelde in 2008 een beleidsvisie vast voor de begraafplaats; in 2009 is de beheerverordening van de begraafplaats geactualiseerd, evenals de uitvoeringsbesluiten over het type graven en de grafdekkingen.

Doelen en Financiën
Uitgangspunt is de lasten voor 100% te dekken uit de baten aan grafrechten. Door minder nieuwe graven lopen de inkomsten echter terug, wat beperkt is te compenseren door hogere grafrechten. De egalisatiereserve leges grafhuur is per 2015 opgeheven en de jaarresultaten worden verrekend via de algemene middelen.
Bij een trendmatige verhoging van de tarieven, wordt een 100% kostendekkendheid niet gehaald. De lasten en baten van de begraafplaats zijn mede afhankelijk van de trend en ontwikkelingen in de markt zoals prijsverhogingen en/of inflatie correcties.
De afgelopen jaren is een gemiddelde kostendekkendheid van 85% gehaald wat in vergelijking met andere begraafplaatsen en gemeenten een hoog dekkingspercentage is.

Een verbetering hiervan wordt gezocht in:
- Andere grafsoort type met een wijziging in de berekening van grafrechten. Dit zal tot gevolg hebben dat o.a. de "Verordening op de heffing en invordering van grafrechten" aangepast gaat worden.
- Andere wijze van grafuitgifte bijvoorbeeld kan gedacht worden aan ruimte creëren op de begraafplaats voor andere inrichting van; asbusbewaringen, begraving van islamitische gelovigen en bijvoorbeeld het meer natuurlijk begraven. In de nieuwe beleidsvisie wordt hier nader op ingegaan.

Prestatie 2024
We continueren het bestaand beheer en exploitatie van de begraafplaats en dragen zorg voor een ordentelijk uitzien. We voeren een geo- hydrologisch onderzoek uit om de waterdoorlatendheid te verbeteren.
Door reductie van het Bruto Graf Oppervlak (BGO), meer urnennissen en meer mogelijkheden voor vrije grafdekkingen, kan de begraafplaats nu nog zeker 20-30 jaar vooruit. Er is een lichte samenwerking met de bijzondere begraafplaatsen in Boxtel, waarbij grafcapaciteit en tarieven gedeeltelijk op elkaar worden afgestemd.

Gebouwen

Beleidskader
Voor het dagelijks en planmatig beheer van de gemeentelijke gebouwen is een meerjaren onderhoudsplan (MOP gebouwen). Binnen deze MOP zijn alle zaken opgenomen om te voldoen aan een veilig en verantwoord gebruik van de gebouwen en de daarin opgenomen installaties en voorzieningen. De MOP is op 8 oktober 2019 vastgesteld. In 2024 gaan we het MOP verruimen met een duurzaamheidsprotocol waarbij gelijktijdig de financiële consequenties in beeld worden gebracht.

Doelen en Financiën
De financiële consequenties vanuit de vastgestelde MOP zijn in deze begroting verwerkt en worden ten laste gebracht van de onderhoudsvoorziening gemeentelijk vastgoed.

Prestatie 2024
Elk jaar wordt beoordeeld of de geplande technische onderhoudsmaatregel nog past bij de status van het gebouw. Afhankelijk hiervan wordt de norm gehanteerd: normaal onderhoud of instandhouding. Binnen de gemeente beheren we 53 gebouwen.
In de begroting 2024 wordt er € 308.700 in de voorziening gestort en is er aan geplande onderhoudsuitgaven € 514.000 geraamd.

Financiering

Deze paragraaf bevat de beleidsvoornemens ten aanzien van het risicobeheer van de financieringsportefeuille en geeft inzicht in de rentelasten, het renteresultaat en de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden wordt toegerekend en de financieringsbehoefte.

De uitvoering van de gemeentelijke financieringsfunctie vindt plaats binnen de kaders zoals gesteld in de Wet Financiering Decentrale Overheden (Wet FIDO). Deze financieringsparagraaf is samen met de in juli 2023 geactualiseerde financiële verordening een belangrijk instrument voor het transparant maken en daarmee voor het sturen, beheersen en controleren van de financieringsfunctie.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is een door de Wet FIDO voorgeschreven sturings- en verantwoordingsinstrument ter beperking van het renterisico op de korte schuld met een looptijd van minder dan een jaar.

Deze kasgeldlimiet geeft het maximale bedrag aan dat met vlottende middelen mag worden gefinancierd en bedraagt 8,5% van de begrotingsomvang bij aanvang van het jaar. Voor onze gemeente is voor het begrotingsjaar 2024 de volgende kasgeldlimiet van toepassing.

Begrotingsomvang	Kasgeldlimiet
€ 112.811.200	€ 9.588.900

Met onze huisbankier, Bank Nederlandse Gemeenten (BNG), is een financieringsovereenkomst aangegaan van € 6.600.000.

Schatkistbankieren

Op basis van de Wet FIDO zijn decentrale overheden verplicht om overtollige liquide middelen tegen marktconforme rente (zijnde de rente waartegen de Nederlandse staat zichzelf financiert op de geld -en kapitaalmarkten) in de schatkist aan te houden.

Vanaf 1 juli 2021 is voor gemeenten (en provincies, waterschappen en hun gemeenschappelijke regelingen) het verplicht schatkistbankieren verhoogd naar 2% van het begrotingstotaal met een minimum van € 1 miljoen.

Om decentrale overheden enige flexibiliteit te geven is een drempelbedrag van toepassing. Indien het totaal aan liquide middelen deze drempel overschrijdt, behoren de overtollige middelen te worden uitgezet bij de schatkist. Voor onze gemeente is voor het begrotingsjaar 2024 de volgende drempel voor schatkistbankieren van toepassing.

Begrotingsomvang	Schatkistbankieren
€ 112.811.200	€ 2.256.200

In de overeenkomst met de BNG vastgelegd dat bedragen vanaf € 400.000 automatisch worden afgeroomd naar het Rijk.

Garantstelling

In het verleden zijn er regelmatig garantstellingen geweest voor leningen aan derden. De gemeente kan garantie verlenen voor leningen als daarmee het maatschappelijk belang gediend is er voldoende zekerheden gesteld worden. Per 1 januari 2023 was het totaal van de directe garantstellingen € 1,6 miljoen. Het totaal van de garantstellingen met een achtervangfunctie via het Waarborgfonds Sociale Woningbouw was € 118,7 miljoen. Het risico dat de gemeente loopt bij deze garantstellingen is meegenomen in de berekening van het weerstandsvermogen.

Renterisiconorm

Het renterisico is gebaseerd op de Wet FIDO en heeft als doel om het renterisico bij herfinanciering te beheersen en te spreiden. De renterisiconorm houdt in, dat de jaarlijkse verplichte aflossingen en renteherzieningen niet meer mogen bedragen dan 20% van de begrotingsomvang. Het doel hiervan is om het financieel risico bij rentestijgingen zoveel als mogelijk te spreiden over de jaren. Voor de komende meerjarenbegroting is de renterisiconorm als volgt berekend:

Berekening renterisiconorm

Berekening renterisiconorm	2023	2024	2025	2026	2027
(x € 1.000)					
renteherzieningen	3.000				
netto aflossingen	3.710	3.289	3.294	3.250	2.505
renterisico	**6.710**	**3.289**	**3.294**	**3.250**	**2.505**
begrotingsomvang	118.846	112.811	115.445	111.980	111.379
percentage risiconorm	20%	20%	20%	20%	20%
renterisiconorm	**23.769**	**22.562**	**23.089**	**22.396**	**22.276**

Conclusie is dat het renterisico lager is dan de renterisiconorm.

Bij de berekening van de norm is rekening gehouden met het budgettaire risico voor de begroting. Daarom is uitgegaan van de netto aflossingen ofwel de te betalen aflossingen zijn verminderd met de te ontvangen aflossingen van de doorgeleende leningen. Op basis van deze cijfers wordt geconcludeerd dat voor onze gemeente de financieringsfunctie als sterk aangemerkt kan worden.

Liquiditeitsbegroting

In het begrotingsproces wordt financieringsruimte geclaimd en is het in het belang van een solide liquiditeitsbegroting om deze lasten zo voorspoedig mogelijk op te nemen. Door omstandigheden (procedures, personele capaciteit, economische ontwikkelingen e.d.) kunnen plannen vertragen en ontstaat er een afwijkend financieringsbeeld, uiteraard met de bedoeling om de begroting daar zo mogelijk op aan te passen. Gebaseerd op de werkelijke cijfers 2022, de geactualiseerde begroting 2023 en de meerjarenbegroting 2024-2027 ontwikkelt de liquiditeitsbegroting zich als volgt:

Financieringsontwikkeling	2022	2023	2024	2025	2026	2027
(bedragen x € 1.000)						
saldo inkomsten exploitatie en investeringen	111.963	113.741	109.175	112.720	107.057	108.985
saldo ontvangen aflossingen	770	412	409	387	392	398
saldo ontvangsten	**112.733**	**114.153**	**109.584**	**113.107**	**107.449**	**109.383**
saldo uitgaven exploitatie	94.534	96.685	97.167	95.200	95.118	94.852
saldo investeringen en voorzieningen	5.514	23.679	6.617	8.978	4.683	6.909
aflossing geldleningen	3.985	4.000	3.574	3.582	3.541	2.799
saldo uitgaven	**104.033**	**124.364**	**107.358**	**107.760**	**103.342**	**104.560**
op te nemen geldleningen						
financieringsresultaat	**8.700**	**-10.211**	**2.226**	**5.347**	**4.107**	**4.823**
resultaat voorgaande jaren	6.173					
Cumulatief	**14.873**	**4.662**	**6.888**	**12.235**	**16.342**	**21.165**
	overschot	overschot	overschot	overschot	overschot	overschot

In alle jaren is sprake van een financieringsoverschot en derhalve geen financieringstekort. Hiermee wordt voldaan aan de kasgeldlimiet.

EMU-saldo

Op Europees niveau zijn afspraken gemaakt dat het EMU-tekort (het gezamenlijke begrotingstekort van de overheden en de sociale fondsen) niet meer dan 3% mag bedragen. Ook lokale overheden dragen bij aan dit tekort. Op basis van de Wet FIDO heeft de minister van Financiën aanwijzingsbevoegdheden met betrekking tot het EMU-saldo.

Het verwachte verloop van het EMU-saldo behoort opgenomen te worden in de jaarlijkse begroting. Hiervoor kan verwezen worden naar onderstaand samenvattende overzicht.

Berekening EMU-saldo	2023	2024	2025
	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000
	Volgens realisatie tot en met september 2023, aangevuld met raming resterende periode	Volgens begroting 2024	Volgens meerjarenraming in begroting 2025
Berekend EMU-saldo	**-15.967**	**-2.975**	**4.617**

Rente

Rente speelt een belangrijke rol in de begroting; er zijn kosten (vergoeding voor het lenen van geld) maar ook opbrengsten (bespaarde rente) mee gemoeid. Mede gelet op de omvang van deze bedragen, is het gewenst dit onderdeel van de begroting inzichtelijk te maken. Daarbij gaat het zowel om factoren die invloed op de rente hebben, als het in beeld brengen van de keuzemogelijkheden die hier aanwezig zijn.

Onderscheid kan worden gemaakt tussen de zogenaamde korte rente en lange rente. We spreken van korte rente voor termijnen tot maximaal 1 jaar en van lange rente voor termijnen van 1 jaar of langer.

De hoogte van de rente kan fluctueren als gevolg van diverse omstandigheden. Gemeenten kunnen op de ontwikkelingen die van buiten komen, weinig tot geen invloed uitoefenen. Wel kunnen gemeenten de interne rekenrente bepalen en ook keuzes maken in de manier waarop geld aangetrokken of uitgezet wordt. Zij zijn daarbij gebonden aan wettelijke bepalingen, waaronder de Wet Fido en de Wet HOF.

Op basis van de BBV vernieuwing zoals die vanaf 2017 van toepassing is behoort voortaan de rente op een post in de begroting te worden opgenomen en wel via het taakveld treasury. De commissie BBV geeft aan dat er 3 methoden kunnen worden toegepast voor wat betreft de renteomslag:

1. In de renteomslag ook de berekende rente over het eigen vermogen en de voorzieningen verwerken.
2. Alleen de werkelijk betaalde rente verwerken in de renteomslag.
3. Geen renteomslag toepassen en alleen rente toerekenen aan projecten, investeringen en grondexploitatie.

Op basis van methode 1 is sprake van het volgende renteresultaat:

Renteschema rentetoerekening (x € 1.000)	werkelijk 2022	begroot 2023	begroot 2024	begroot 2025	begroot 2026	begroot 2027
a. De externe rentelasten over de korte en lange financiering	634	538	712	706	465	409
b. De externe rentebaten	12	10	10	10	10	10
Totaal door te rekenen externe rente	**622**	**528**	**702**	**696**	**455**	**399**
c. De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	142	106	123	125	85	71
De rente van projectfinanciering	0	0	0	0	0	0
Saldo door te rekenen externe rente	**480**	**422**	**579**	**571**	**370**	**328**
d.1 Rente over eigen vermogen	661	500	342	353	384	374
d.2 Rente over voorzieningen	417	283	207	208	206	207
De aan de taakvelden toe te rekenen rente	**1.558**	**1.205**	**1.128**	**1.132**	**960**	**909**
e. De werkelijke aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	1.516	1.102	900	883	857	821
f. **renteresultaat op het taakveld treasury**	**42**	**103**	**228**	**249**	**103**	**88**
afwijking (max. 25%)	***-2,70%***	***-8,55%***	***-20,21%***	***-22,00%***	***-10,73%***	***-9,68%***

In de notitie Rente van cie. BBV staat de stellige uitspraak dat correctie van de toegerekende rente dient plaats te vinden wanneer de toegerekende rente >25% afwijkt van de daadwerkelijke rentelasten. Op basis van dit overzicht kan worden geconcludeerd dat voldaan wordt aan deze stellige uitspraak.

Met ingang van de begroting 2024 is de renteomslag zoals die toegerekend wordt aan geactiveerde investeringen verlaagd van 1,31% (2023) naar 0,98%.

Bedrijfsvoering
De paragraaf Bedrijfsvoering geeft inzicht in de stand van zaken en de beleidsvoornemens ten aanzien van de bedrijfsvoering.

De verantwoordelijkheid voor de bedrijfsvoering ligt bij onze gemeenschappelijke regeling MijnGemeenteDichtbij. Een aantal in het oog springende onderwerpen wordt hier verder toegelicht.

Organisatieontwikkeling
Het programma Doorontwikkeling MijnGemeenteDichtbij loopt tot en met 2025. Het realiseren van dit plan kan alleen met voldoende middelen en capaciteit. Het programma wordt gefaseerd uitgevoerd.

Met het programmaplan wil MijnGemeenteDichtbij de doelen van beide gemeenten beter realiseren waarbij de kwaliteit van de organisatie op een hoger niveau wordt getild. Dat betekent dat de basis hiermee op orde komt, ervoor gezorgd wordt dat medewerkers met plezier naar hun werk komen en dat de dienstverlening aan onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners op peil blijft of liever nog verbetert. Om dit te bereiken zet MGD in op vijf hoofddoelen en 37 subdoelen. De vijf hoofddoelen zijn:
- Het verkrijgen van een wendbaardere organisatie.
- Heldere inzet van het strategische vermogen van de organisatie.
- Het verkrijgen van een integralere benadering van werken.
- Duidelijkere sturing van de organisatie maar ook van en naar de besturen.
- Plezierig werken voor onze medewerkers.

Een aantal van de huidige gestarte projecten met prioriteit worden afgerond. In het proces van directie en teamplannen wordt in 2023 bepaald welke projecten in 2024 aangepakt worden.

Personeel en Organisatie
We zijn een goede werkgever van medewerkers die trots zijn te werken voor de gemeente Boxtel. In een open en veilige werkomgeving stimuleren we leren en ontwikkeling. Het goede gesprek tussen medewerkers en leidinggevenden is daarbij van groot belang, waarbij onze missie, kernwaarden en generieke competenties als vaste basis dienen. De personele ontwikkelingen sluiten aan bij de verdere (door)ontwikkeling van onze werkorganisatie MijnGemeenteDichtbij.

We zetten verder in op binden en boeien van onze medewerkers door hen mogelijkheden te bieden voor verdere ontwikkeling, niet alleen vakinhoudelijk maar ook op persoonlijk vlak. Daarbij geven we hen autonomie en regelmogelijkheden gericht op een gezonde werk/privé-balans, we hebben aandacht voor de mens achter de medewerker. Het bieden van groeimogelijkheden is een belangrijke peiler in het kader van binden en boeien. Ontwikkeling levert niet alleen motivatie en verbinding op bij de medewerker, het stelt onze organisatie in staat mee te bewegen met de veranderingen die gaan komen.

De competitieve arbeidsmarkt van dit moment vraagt om blijvende aandacht. We zien een aanhoudende vacaturestroom en het invullen ervan met kwalitatief goede kandidaten blijft een punt van extra oplettendheid. We onderhouden in 2024 onze verworven positie op de competitieve arbeidsmarkt en schaven bij waar verbetering mogelijk is.
De krappe arbeidsmarkt daagt werkgevers, en daarmee ook onze organisatie, behoorlijk uit en vereist creativiteit. Om een interessante en relevante werkgever te blijven, is het

noodzakelijk over marktconforme arbeidsvoorwaarden te beschikken. Om te komen tot een gezonde balans tussen continuïteit, behoudt van kennis en betrokkenheid wordt inhuur van personeel beperkt tot momenten van piek, ziek of projecten.
Verder krijgt de (door)ontwikkeling van E-HRM systemen, verdere digitalisering van (interne) processen en het maken van (HR-)rapportages ook in 2024 de aandacht.

Huisvesting

De MijnGemeenteDichtbij-organisatie is ondergebracht binnen de gemeentehuizen en -werven van beide gemeenten. Efficiënt gebruik van de gebouwen blijft continu het streven. Wij hanteren het hybride werken beleid, afhankelijk van de soort activiteit kan zowel thuis, elders als op kantoor gewerkt worden. De gevolgen hiervan op huisvesting voor de langere termijn zijn in onderzoek. Daarbij zal meegenomen worden dat veiligheid aan de balies, het gebruik van de bestuursvleugel en overleg- en stiltewerkplekken geoptimaliseerd worden. Parallel wordt er een visie ontwikkeld voor het gebruik van het gebouw Ursula en de mogelijke gevolgen hiervan.

Informatieveiligheid

Het informatiebeleid van MijnGemeenteDichtbij staat beschreven in de vastgestelde i-visie. De uitwerking van de vastgestelde i-visie 2021-2025 wordt vanaf 2022 doorgevoerd.

Steeds meer applicaties naar de Cloud
Waar mogelijk kiezen we voor webgebaseerde oplossingen met als doel om in 2025 volledig in Cloud te werken. Goede voorbeelden die nu al in de Cloud draaien zijn het zaaksysteem, het nieuwe regiesysteem binnen het sociaal domein en leefomgeving voor de Omgevingswet. De komende jaren worden zo alle applicaties gefaseerd omgezet naar de Cloud. Een financieel gevolg van deze beweging is dat er in plaats van investeringen met afschrijvingen voor hard en software er diensten worden afgenomen met een licentie-gebruikers afrekening per periode.

Data gedreven werken
Waar besluitvorming een proces was dat bij de behandelend ambtenaar ligt zien we steeds meer ondersteuning in het proces door besluiten te nemen op basis van data. Ook de gemeente gaat mee in deze werkwijze. Dit houdt in dat de data die hiervoor gebruikt wordt accuraat, betrouwbaar en toegankelijk moet zijn. In 2024 willen we een aantal pilots gaan doen om informatie te verzamelen hoe we dit als gemeente willen inzetten. Deze pilot zal ook inzicht geven in de middelen die extra nodig zijn om data gedreven te kunnen werken.

Vastgesteld Informatiebeveiligingsbeleid 2021-2024 voor Boxtel
Het informatiebeveiligingsbeleid geeft onze organisatie kaders en richting om te voldoen aan landelijke afspraken, wetgeving maar vooral ook om een betrouwbare partner te zijn richting inwoners, bedrijven, instellingen en ketenpartners. Het vastgestelde informatieveiligheidsbeleid zal in 2024 een update krijgen om te voldoen aan de nieuwe wet en regelgeving.
Door het uitvoeren van jaarlijkse zelfevaluaties ENSIA (Eenduidige Normatiek Single Information Audit) controleren we de kwaliteit van ons werk en dan specifiek over informatiebeveiliging en kwaliteit. In de audit wordt gekeken naar onze DigiD aansluitingen, Burgerzaken en SUWI (Wet structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen).

Verantwoording Wet open overheid (Woo)

De Wet open overheid (Woo) is sinds mei 2022 in werking getreden. De actieve openbaarmakingsplicht vanuit de Woo treedt echter gefaseerd in werking. Het zal, naar verwachting, vele jaren in beslag nemen alvorens de openbaarmaking van alle elf vastgestelde categorieën uit de Woo verplicht is gesteld. Vanuit onze gemeente zullen wij de landelijke instructies blijven volgen. Dit houdt in dat wij in 2024 op dezelfde wijze om zullen gaan met de implementatie van de Woo als in 2023. Hierbij speelt de informatiehuishouding binnen de organisatie een grote rol. Vandaar dat de implementatie van de Woo verweven is met het project ‘Grip op informatie’.

Verbonden partijen

In deze paragraaf komen aan de orde onze visie op verbonden partijen in relatie tot de realisatie van de doelstellingen die zijn opgenomen in de begroting en de plannen betreffende de verbonden partijen. Daarbij gaan wij in op de bestuurlijke, beleidsmatige en financiële belangen en mogelijke risico's bij de verbonden partijen.

Visie op verbonden partijen

Onze relatie met verbonden partijen heeft de volgende belangrijke kenmerken:

- Wij participeren uitsluitend in verbonden partijen indien daarmee een publieke taak wordt gediend.
- Waar de uitvoering van gemeentelijke taken als een vorm van 'verlengd lokaal bestuur' is overgedragen aan derde partijen, hechten wij hieraan op dezelfde wijze als bij uitvoering in eigen beheer belang aan bevordering van effectiviteit, efficiency en transparantie.

Waar het gaat om kaderstelling, toezicht houden en controle ten aanzien van verbonden partijen, vullen wij de gemeentelijke rol in door aanwijzing van vertegenwoordigers in de besturen van de verbonden partijen en doordat begrotingen aan de Raad ter goedkeuring worden voorgelegd.

Gemeenschappelijke regeling

Hierna volgt een lijst van de verbonden partijen waaraan Boxtel deelneemt.

- Stadsgewest 's-Hertogenbosch
- GGD Hart voor Brabant
- Veiligheidsregio Brabant-Noord
- Regionale Ambulance Voorziening Brabant-Noord (RAV)
- Brabants Historisch Informatie Centrum (BHIC)
- WSD-Groep
- Omgevingsdienst Brabant-Noord
- Samenwerkingsorganisatie MijnGemeenteDichtbij

Stadsgewest 's-Hertogenbosch

Algemene gegevens

Naam: Stadsgewest 's-Hertogenbosch
Adresgegevens:
Postbus 103, 5480 AC Schijndel
Website: https://www.s-hertogenbosch.nl/

Bestuurlijke gegevens

Activiteiten: Beheer voormalige stortplaats de Vlagheide.

Visie: Provincie en exploitanten hebben een overeenkomst afgesloten die inhoudt dat de rekenrente niet wordt verlaagd en dat de exploitanten voorlopig geen stortplaatsen voor eeuwigdurende nazorg aan de provincie overdragen. Deze afspraak geldt voor de periode tot de komende ALM-studie, dus tenminste 5 jaar.
Dat betekent dus ook dat het gewest vooralsnog tot tenminste 2025 blijft bestaan. Dit uitstel geeft exploitanten de tijd om samen met de provincie mogelijkheden te onderzoeken of op de onderscheiden stortplaatsen nieuwe inkomsten te genereren zijn.

Beleidsvoornemens: In verband met het hiervoor beschreven proces, is het overleg met de provincie over de sluitingsverklaring tijdelijk opgeschort. Met de sluitingsverklaring gaat de verantwoordelijkheid voor de nazorg over van exploitante naar provincie. Met de provincie

zijn er op dit moment nog geen harde afspraken over wanneer de overdracht zal plaatsvinden.

Vertegenwoordiging gemeente: Wethouder F. van Nistelrooij is lid van het algemeen bestuur.

Programma: Meewerkend bestuur
Product: Bestuur

Financiële gegevens

Cijfers	Aantal inwoners 1)	Totaal bedrag	Evt. toelichting
Gemeentelijke bijdrage 2024 2)	31449	€ 34.908	1) conform begroting 2024 Stadsgewest. Dit aantal is de laatste jaren ook steeds gefactureerd.
Gemeentelijke bijdrage 2025 2)	31449	€ 34.908	2) bijdrage per inwoner € 1,11
Gemeentelijke bijdrage 2026 3)	31449	€ 33.965	3) bijdrage per inwoner € 1,08
Gemeentelijke bijdrage 2027 3)	31449	€ 33.965	
	2023	2024	Evt. toelichting
Aandeel gemeente in financieel risico	9,3%	9,3%	Het risico wordt bepaald door een terugbetalingsverplichting van 9,3% van € 1.725.000. Zie de toelichting hieronder.
Financieel Risico	€ 146.300	€ 146.300	Het takenpakket van het Stadsgewest is beperkt tot het beheer van de gesloten stortplaats Vlagheide te Schijndel. Bij de vaststelling van de begroting 2020 is besloten om per ultimo 2020 een substantieel deel (€ 4.583K) van het opgebouwde negatief saldo af te rekenen. De gemeenten hadden hiervoor een voorziening getroffen. Door de gemeente Den Bosch is een lening verstrekt voor het resterende negatief saldo (dit bedraagt eind 2022 nog € 1.725.00). Uiteindelijk verwacht het bestuur het restant van de lening uit een restitutie van teveel opgebouwd doelvermogen in het nazorgfonds te kunnen aflossen.
Bedrijfsresultaat op basis van de ingediende begroting	€ 0	€ 0	
Eigen vermogen per 31-12 (prognose)	€ -1.573.000	€ -1.573.000	Afname t.o.v. 2022 met het voordelig saldo 2022
Vreemd vermogen per 31-12 (prognose)	€ 2.500.000	€ 2.500.000	Betreft de lening bij de gemeente Den Bosch ter dekking van het negatief Eigen Vermogen (zie toelichting bij financieel risico).

GGD Hart voor Brabant

Algemene gegevens
Naam: GGD Hart voor Brabant
Adresgegevens: Postbus 3024, 5003 DA Tilburg
Website: https://www.ggdhvb.nl/

Bestuurlijke gegevens
Activiteiten: Een bijdrage leveren aan de publieke gezondheidszorg.

Visie: Door samenwerking in de vorm van een openbaar lichaam de publieke gezondheidszorg inclusief jeugdgezondheidszorg behartigen.

Beleidsvoornemen: De samenwerking continueren.

Vertegenwoordiging gemeente: Portefeuillehouder Volksgezondheid, burgemeester R. van Meygaarden, is lid van het algemeen bestuur.

Programma: Sociale kracht
Product: Volksgezondheid

Financiële gegevens

Cijfers	Aantal inwoners	Totaal bedrag	Evt. toelichting
Gemeentelijke bijdrage 2024 3)	33796	€ 1.439.372	Uitgangspunten:
Gemeentelijke bijdrage 2025 3)	33896	€ 1.486.940	1) bijdrage per inwoner = € 42,59
Gemeentelijke bijdrage 2026 3)	33996	€ 1.534.763	2) indexering 3% cf begrotingsuitgangspunten gemeente
Gemeentelijke bijdrage 2027 3)	34096	€ 1.582.842	3) facturatie vindt plaats o.b.v. het aantal inwoners van voorgaand jaar; aantal inwoners 2023: 33796
	2023	2024	Evt. toelichting
Aandeel gemeente in financieel risico	3,0%	3,0%	
Financieel risico			Het weerstandsvermogen is groot genoeg om de risico's te dekken en is in overeenstemming met afspraken in het algemeen bestuur.
Bedrijfsresultaat op basis van de ingediende begroting	€ 0	€ 0	
Eigen vermogen per 31-12 (prognose)	€ 5.316.000	€ 4.816.000	
Vreemd vermogen per 31-12 (prognose)	€ 15.407.000	€ 15.406.000	

Veiligheidsregio Brabant-Noord

Algemene gegevens
Naam: Veiligheidsregio Brabant-Noord
Adres: Postbus 218, 5201 AE 's-Hertogenbosch
Website: https://www.vrbn.nl/

Bestuurlijke gegevens
Activiteiten: Doelmatige voorbereiding en uitvoering van georganiseerde en gecoördineerde, waar mogelijk integrale hulpverlening door brandweer, geneeskundige hulpverlening en gemeenschappelijk meldcentrum.

Visie: Samenwerking versterkt de mogelijkheden van gecoördineerde en georganiseerde hulpverlening.

Beleidsvoornemen: De samenwerking in de Veiligheidsregio Brabant-Noord continueren.

Vertegenwoordiging gemeente: Burgemeester, R. van Meygaarden, is lid van het algemeen bestuur.

Programma: Meewerkend bestuur.
Product: Openbare orde en veiligheid.

Financiële gegevens

Cijfers	Aantal inwoners	Totaal bedrag	Evt. toelichting
Gemeentelijke bijdrage 2024 3)	33796	€ 2.458.997	Uitgangspunten:
Gemeentelijke bijdrage 2025 3)	33896	€ 2.466.273	1) bijdrage per inwoner = € 72,76

Gemeentelijke bijdrage 2026 3)	33996	€ 2.473.549	2) geen indexering (conform begroting VR)
Gemeentelijke bijdrage 2027 3)	34096	€ 2.480.825	3) facturatie vindt plaats o.b.v. het aantal inwoners van voorgaand jaar; aantal inwoners 2023: 33796
	2023	**2024**	**Evt. toelichting**
Aandeel gemeente in financieel risico	5,0%	5,0%	
Financieel risico			De benodigde weerstandscapaciteit is € 2.628.750 en de beschikbare weerstandscapaciteit is € 2.770.000 (algemene reserve). Het weerstandsvermogen komt dan uit op 1,05. Volgens de kwalificatie van het Nederlands Adviesbureau is de omvang van het weerstandsvermogen in relatie tot geïdentificeerde risico's daarmee voldoende (boven de 1 is voldoende).
Bedrijfsresultaat op basis van de ingediende begroting	€ 0	€ 0	Saldo na verrekening reserves.
Eigen vermogen per 31-12 (prognose)	€ 13.000.000	€ 14.000.000	
Vreemd vermogen per 31-12 (prognose)	€ 47.110.000	€ 58.188.000	

Regionale Ambulance Voorziening Brabant-Noord (RAV)

Algemene gegevens

Naam: Regionale Ambulancevoorziening Brabant Midden - West - Noord (RAV)
Adres: Postbus 3024, 5003 DA Tilburg
Website: https://www.ravbrabantmwn.nl/nl-NL/Home

Bestuurlijke gegevens

Activiteiten: Het verzorgen van ziekenvervoer en noodhulp ambulancevervoer

Visie: Door samenwerking kunnen professionele en betaalbare ambulancediensten worden verzorgd.

Beleidsvoornemen: De samenwerking RAV ongewijzigd voortzetten.

Vertegenwoordiging gemeente: Portefeuillehouder Volksgezondheid, burgemeester R. van Meygaarden, is lid van het algemeen bestuur.

Programma: Sociale kracht
Product: Volksgezondheid

Financiële gegevens

Cijfers	Aantal inwoners	Totaal bedrag	Evt. toelichting
Gemeentelijke bijdrage 2024			Er wordt geen bijdrage van de gemeenten gevraagd.
	2023	**2024**	**Evt. toelichting**
Aandeel gemeente in financieel risico			In de GR RAV is vastgelegd in artikel 18 lid 3: De gemeenten zullen er steeds zorg voor dragen dat het openbaar lichaam te allen tijde over voldoende middelen beschikt om aan al zijn verplichtingen jegens derden te kunnen voldoen. Hoewel er geen bijdrage van de gemeenten in de exploitatie wordt gevraagd, blijft de gemeente drager van het financieel risico. Dit risico is gebaseerd op de verdeelsleutel naar rato van.

Financieel risico			In 2020 is er door NZa boekenonderzoek verricht naar de werkelijke loonkosten en de overige personeelslasten. Dit heeft erin geresulteerd dat NZa deze budgetten vanaf 2021 heeft opgehoogd. Dit betekent dat het risico dat was geraamd op ca 3,7 miljoen gereduceerd kon worden tot nihil. Ook de overige risico's zijn gekwantificeerd als nihil. Voor onverwachte, niet-begrote kosten (risico's) is een weerstandsvermogen beschikbaar van ruim € 14 miljoen.
Bedrijfsresultaat op basis van de ingediende begroting	€ 0	€ 0	
Eigen vermogen per 31-12 (prognose)	€ 14.369.000	€ 14.369.000	
Vreemd vermogen per 31-12 (prognose)	€ 28.702.000	€ 33.917.000	

BHIC

Algemene gegevens

Naam: Brabants Historisch Informatie Centrum
Adres: Postbus 81, 5201 AB 's-Hertogenbosch
Website: https://www.bhic.nl/

Bestuurlijke gegevens:

Activiteiten: Beheer van de archiefbescheiden en collecties. Vanuit de Archiefwet 1995 zijn overheidsorganen verplicht de onder hen berustende archiefbescheiden in goede, geordende en toegankelijke staat te brengen en te bewaren, alsmede zorg te dragen voor de vernietiging van de daarvoor in aanmerking komende archiefbescheiden. Het BHIC beheert de overgebrachte statische archiefbescheiden welke blijvend te bewaren zijn. Het archief bevat informatie die belangrijk is voor de bedrijfsvoering van de gemeente, maar ook voor publieke verantwoording, rechtsvinding en vanuit cultuur-historisch oogpunt. De inzage door publiek van de openbare archiefbescheiden wordt door het BHIC verzorgd.
Het BHIC houdt toezicht op de niet overgebrachte semi-statische archiefbescheiden voor Sint-Michielsgestel, Boxtel en MijnGemeenteDichtbij. Dit wordt uitgevoerd middels jaarlijkse inspecties.
Daarnaast heeft het BHIC een adviserende rol zowel gevraagd als ongevraagd.

Visie: Door samenwerking kan deskundigheid worden geboden tegen de minst mogelijke kosten.

Beleidsvoornemen: In stand houden deelname gemeenschappelijke regeling zodat de uitvoering van bovengenoemde wettelijke taak is geborgd.

Vertegenwoordiging gemeente: In 2022 is de gemeente Boxtel toegetreden tot deze gemeenschappelijke regeling. Portefeuillehouder is burgemeester R. van Meygaarden.

Programma: Vitaal ondernemen
Product: Monumentenzorg en oudheidkunde.

Financiële gegevens

Cijfers	Aantal inwoners	Totaal bedrag	Evt. toelichting

Gemeentelijke bijdrage 2024	33896	€ 150.586	De bijdragen werden t/m 2023 steeds gebaseerd op de inwoneraantallen van 20 jaar geleden, zoals opgenomen in de Regeling Brabants Historisch Centrum. In de bestuursvergadering van 31 maart 2023, gehoord hebben de portefeuillehouders, is besloten vanaf 1-1-2025 uit te gaan van nieuwe inwoneraantallen. Indien gerekend wordt met de meest recente inwoneraantallen per 1-1-2023, geeft dit een verschuiving van de bijdragen tussen de deelnemers.
Gemeentelijke bijdrage 2025	33996	€ 155.820	De bijdragen zoals deze in de begroting van BHIC zijn opgenomen, zijn geïndexeerd conform de begrotingsuitgangspunten van de gemeente.
Gemeentelijke bijdrage 2026	34096	€ 167.424	
Gemeentelijke bijdrage 2027	34196	€ 179.312	
	2023	**2024**	**Evt. toelichting**
Aandeel gemeente in financieel risico	6,0%	6,0%	Dit bedraagt 6% van het risico voor lagere overheden (gemeenten en waterschappen). Het overige risico wordt gedragen door Rijk en Provincie.
Financieel risico			De financiële risico's zijn dit jaar becijferd op € 379.300. Het weerstandsvermogen is met € 418.000 meer dan voldoende om de risico's te dekken.
Bedrijfsresultaat op basis van de ingediende begroting	€ 0	€ 0	Na mutatie reserves.
Eigen vermogen per 31-12 (prognose)	€ 1.397.000	€ 1.253.000	
Vreemd vermogen per 31-12 (prognose)	€ 4.077.000	€ 4.107.000	

WSD-Groep

Algemene gegevens
Naam: WSD
Adres: Postbus 173, 5280 AD Boxtel
Website: https://www.wsd-groep.nl/

Bestuurlijke gegevens
Activiteiten: WSD ondersteunt, begeleidt en ontwikkelt mensen met een verminderde loonwaarde naar werk en/of naar vormen van participatie. Het betreft dan mensen die tot de doelgroep van de sociale werkvoorziening horen en mensen met beperkingen, die tot de doelgroep van de Participatiewet horen, die met behulp van inzet van re-integratieactiviteiten weer kunnen participeren. Verder is de expertise van WSD integraal inzetbaar binnen het gehele sociale domein.

Visie: De visie van WSD is helder: WSD maakt het verschil voor mensen. "Wij geloven in een maatschappij waarin iedereen volwaardig en naar vermogen kan meedoen. Daarom kunnen en willen wij niet accepteren dat er mensen zijn die niet volwaardig kunnen participeren enkel omdat zij een afstand tot de arbeidsmarkt hebben".
Het is dan ook de missie van WSD om zoveel mogelijk mensen die onder de Participatiewet vallen te matchen, in te zetten en te ontwikkelen. WSD maakt dit gemakkelijk en aantrekkelijk voor gemeenten en werkgevers. Samen creëren zij duurzame kansen en werk.

Beleidsvoornemen: Begin 2020 is het document "Gezamenlijk doorontwikkelen - Advies over de toekomstige koers WSD" in alle raden van de deelnemende gemeenten vastgesteld. Op basis hiervan is het lokale plan voor Boxtel uitgewerkt. De uitvoering van het lokale plan vindt plaats in de periode 2021 - 2025.

Vertegenwoordiging gemeente: Portefeuillehouder Economie en Participatie mevrouw M. van Alphen is lid van het algemeen bestuur en dagelijks bestuur van de WSD.

Programma: Sociale kracht.
Product: Participatie.

Financiële gegevens

Cijfers	Aantal geplaatsten	Totaal bedrag	Evt. toelichting
Gemeentelijke bijdrage 2024	238,1	€ 52.915	Conform het besluit van het Algemeen bestuur in de vergadering van 16-12-2009 blijven de bestuurs- en indicatiekosten apart benoemd en afgerekend worden met de gemeenten.
Gemeentelijke bijdrage 2025	238,1	€ 52.915	De gemiddelde bijdrage per arbeidsjaar (geplaatste) bedraagt € 222,24. Conform de begroting van de WSD vindt geen indexering plaats.
Gemeentelijke bijdrage 2026	238,1	€ 52.915	
Gemeentelijke bijdrage 2027	238,1	€ 52.915	
	2023	**2024**	**Evt. toelichting**
Aandeel gemeente in financieel risico	23,5%	22,3%	
Financieel risico			De minimum bedrijfsrisico's zijn berekend op € 10,5 miljoen. Het weerstandsvermogen (algemene reserve) bedraagt eind 2024 ook € 10,5 miljoen en is daarmee voldoende om deze risico's te dragen.
Bedrijfsresultaat op basis van de ingediende begroting	€ 996.000	€ 1.367.000	Na onttrekking bestemmingsreserves.
Eigen vermogen per 31-12 (prognose)	€ 29.757.000	€ 29.395.000	Omdat er in de begroting van de WSD geen geprognosticeerde balans is opgenomen, zijn de cijfers uit de jaarrekening 2022 opgenomen, dus per 31-12-2021 en 31-12-2022.
Vreemd vermogen per 31-12 (prognose)	€ 4.632.000	€ 8.234.000	Idem als bij eigen vermogen.

Omgevingsdienst Brabant-Noord

Algemene gegevens
Naam: Omgevingsdienst Brabant Noord
Adres: Victorialaan 1, 5213 JG ‘s-Hertogenbosch
Website: https://www.odbn.nl/home

Bestuurlijke gegevens
Activiteiten: Het verzorgen van adequate advisering op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving bij bedrijven.

Visie: Met samenwerking kan deskundigheid worden gebundeld en eenduidige uitvoering worden gegeven aan toezicht en handhavingstaken.

Beleidsvoornemen: De samenwerking voortzetten.

Vertegenwoordiging gemeente: Portefeuillehouder Ruimtelijke ontwikkeling, de heer W. van der Zanden, is lid van het Algemeen Bestuur.

Programma: Duurzame transformatie
Product: Milieu

Financiële gegevens

Cijfers		Totaal bedrag	Evt. toelichting
Gemeentelijke bijdrage 2024		€ 778.100	1) Voor onderverdeling zie overzicht onder deze tabel.
Gemeentelijke bijdrage 2025		€ 788.900	1) Voor onderverdeling zie overzicht onder deze tabel.
Gemeentelijke bijdrage 2026		€ 799.900	
Gemeentelijke bijdrage 2027		€ 802.900	
	2023	2024	Evt. toelichting
Aandeel gemeente in financieel risico	2,3%	2,2%	
Financieel risico			Dit bedraagt € 2.472.300. De geraamde beschikbare weerstandscapaciteit bedraagt € 2.689.9760 per 1-1-2024. De weerstandsratio bedraagt hiermee 1,1, dit is voldoende volgens de waarderingstabel van het Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement (NAR).
Bedrijfsresultaat op basis van de ingediende begroting	€ 42.000	€ 35.000	na bestemming
Eigen vermogen per 31-12 (prognose)	€ 8.010.000	€ 7.936.000	
Vreemd vermogen per 31-12 (prognose)	€ 10.885.000	€ 10.847.000	

Toelichting:

1)	**2024**	**2025**
Basis- en VTH verzoektaken	540.900	548.100
Overige verzoektaken	75.000	77.000
Collectieve taken	34.000	35.000
SSIB	11.500	12.000
1e berap 2023 (uitbreiding + uurtarief)	112.000	112.000
Klachtenregeling/crisisbeheersing	4.700	4.800
Totaal	**778.100**	**788.900**

Samenwerkingsorganisatie MijnGemeenteDichtbij

Algemene gegevens

Naam: Samenwerkingsorganisatie MijnGemeenteDichtbij
Adres: Markt 1, 5281 DA Boxtel
Website: www.mijngemeentedichtbij.nl/

Bestuurlijke gegevens

Activiteiten: De Samenwerkingsorganisatie MijnGemeenteDichtbij levert de ambtelijke ondersteuning voor de gemeenten Boxtel en Sint-Michielsgestel.

Visie: De organisatie wil hoogwaardig en efficiënte diensten verlenen aan burgers, ondernemers en het bestuur van de deelnemende gemeenten.

Beleidsvoornemen: De samenwerking met de gemeente Sint-Michielsgestel in MijnGemeenteDichtbij verder voortzetten.

Vertegenwoordiging gemeente: Het Algemeen bestuur wordt gevormd door beide colleges. Het Dagelijks bestuur bestaat uit de voorzitter van het college en één wethouder. Voor Boxtel zijn burgemeester R. van Meygaarden en wethouder F. van Nistelrooij aangewezen als lid van het DB.

Programma: Meewerkend bestuur
Product: Bestuur

Financiële gegevens

Cijfers		Bedrag	Evt. toelichting
Gemeentelijke bijdrage 2024		€ 27.408.500	Verdeelsleutel: Boxtel 55,8%, Sint-Michielsgestel 44,2%
Gemeentelijke bijdrage 2025		€ 28.376.300	
Gemeentelijke bijdrage 2026		€ 29.149.300	
Gemeentelijke bijdrage 2027		€ 29.911.000	
	2023	2024	Evt. toelichting
Aandeel gemeente in financieel risico	55,9%	55,8%	
Financieel risico			Volgens artikel 30a van de Gemeenschappelijke Regeling, wat de basis is voor deze samenwerking van GR MijnGemeenteDichtbij is bepaald dat deze geen eigen reserves zal vormen. Van een beschikbare weerstandscapaciteit is daarom geen sprake. Onverwachte, niet-begrote kosten (risico's) zijn er natuurlijk wel. Dit is de benodigde weerstandscapaciteit. Het gevolg hiervan is dat als deze risico's zich voordoen de benodigde middelen beschikbaar gesteld worden vanuit de gemeenten. Deze risico's worden conform de verdeelsleutel opgenomen in de weerstandsparagrafen van de gemeente Boxtel en Sint-Michielsgestel en zijn daarmee ook onderdeel van het weerstandsvermogen van de gemeenten.
Bedrijfsresultaat op basis van de ingediende begroting	€ 0	€ -32.000	
Eigen vermogen per 31-12 (prognose)	€ 0	€ 0	
Vreemd vermogen per 31-12 (prognose)	€ 2.805.700	€ 2.605.700	

Deelneming in naamloze vennootschappen

Hierna volgt een lijst van de verbonden partijen waaraan Boxtel deelneemt.

- NV BNG Bank
- Brabant Water NV

NV BNG Bank

Algemene gegevens
Naam: NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)
Adres: Postbus 30305, 2500 GH Den Haag
Website: https://www.bngbank.nl/

Bestuurlijke gegevens
Activiteiten: Verleent bancaire diensten.

Visie: De gemeente neemt deel aan en bankiert bij voorkeur bij een financiële instelling die

bekend is met het lokaal openbaar bestuur en die als zodanig van financiële soliditeit getuigt in de vorm van een triple-A rating.

Beleidsvoornemen: Gelet op de wijze waarop BNG het openbaar belang behartigt, laten wij het aandelenbezit BNG zijn duurzame karakter behouden. Er is geen aanleiding om van huisbankier te veranderen.

Vertegenwoordiging gemeente: De gemeente wordt bij de Algemene vergadering voor Aandeelhouders vertegenwoordigd door de burgemeester.

Programma: Meewerkend bestuur
Product: Algemene dekkingsmiddelen

Financiële gegevens *

Cijfers 1)	2021	2022	Evt. toelichting
Opbrengst deelneming	€ 121.717	€ 133.462	Voor 2022 vond een dividend-payout plaats van € 139.000.000, dit is € 2,50 per aandeel. Voor Boxtel betekent dit 53.385 x € 2,50 = € 133.462,50. Voor 2021 was dit € 2,28 per aandeel.
Aandeel gemeente in financieel risico	€ 133.462	€ 133.462	Het gemeentelijk aandeel in het financieel risico gaat niet verder dan de nominale waarde van de aandelen: € 133.462,50 (53.385 aandelen à nominaal € 2,50).
Financieel risico	is laag	is laag	zie hierboven
Bedrijfsresultaat op basis van de jaarrekening	€ 236.000.000	€ 300.000.000	Nettowinst
Eigen vermogen per 31-12	€ 5.000.000.000	€ 4.600.000.000	
Vreemd vermogen per 31-12	€ 149.000.000.000	€ 112.100.000.000	

Toelichting:
1) De gepresenteerde cijfers zijn de jaarrekeningcijfers van 2021 en 2022. Vanwege de onvoorspelbaarheid van de financiële markten/rente doet de BNG al jaren geen voorspelling omtrent het te verwachten resultaat en presenteert daarom ook geen begrotingen.

Brabant Water NV

Algemene gegevens
Naam: Brabant Water
Adres: Postbus 1068, 5200 BC ’s-Hertogenbosch
Website: https://www.brabantwater.nl/

Bestuurlijke gegevens
Activiteiten: Brabant Water produceert, transporteert en levert water voor huishoudelijk en industrieel gebruik. Zodoende heeft Brabant Water een belangrijke functie in de openbare drinkwatervoorziening.

Visie: De gemeente neemt als aandeelhouder deel in de N.V. Brabant Water.

Beleidsvoornemen: Er bestaat geen voornemen om de huidige positie in de N.V. Brabant Water te wijzigen.

Vertegenwoordiging gemeente: De burgemeester vertegenwoordigt de gemeente bij de AvA. Deze bevoegdheid kan worden gemandateerd. De burgemeester is lid van de Commissie van Aandeelhouders.

Programma: Meewerkend bestuur.
Product: Algemene dekkingsmiddelen.

Financiële gegevens

Cijfers 1)	2021	2022	Evt. toelichting
Opbrengst deelneming	€ -	€ -	De gemeente is houder van 27.694 aandelen (nominaal à 0,10) = € 2.769,40. Er vindt geen winstuitkering plaats.
Aandeel gemeente in financieel risico	€ 2.769	€ 2.769	Het gemeentelijk financieel risico gaat niet verder dan de nominale waarde van de aandelen: € 2.769,40.
Financieel risico	is laag	is laag	zie hierboven
Bedrijfsresultaat op basis van de jaarrekening	€ 10.493.000	€ 5.347.000	Er is geen recente begroting beschikbaar. Op verzoeken om deze toe te sturen is in het verleden niet gereageerd. De gepresenteerde cijfers zijn om deze reden de jaarrekeningcijfers van 2021 en 2022.
Eigen vermogen per 31-12	€ 684.676.000	€ 690.022.000	Idem
Vreemd vermogen per 31-12	€ 534.399.000	€ 529.053.000	Idem

Deelneming in stichtingen

Hierna volgt een lijst van de verbonden partijen waaraan Boxtel deelneemt.

- Regio Noordoost Brabant (RNOB)

Regio Noordoost Brabant (RNOB)

Algemene gegevens

Naam: Regio Noordoost Brabant (RNOB)
Adres: Onderwijsboulevard 225 5223 DE ‘s-Hertogenbosch
Website: http://www.rnob.nl/

Bestuurlijke gegevens

Activiteiten: De RNOB is een overheidssamenwerking met gezamenlijke opgaven die over de gemeentegrenzen heen gaan en waarvan de aanpak om een lange adem vraagt. De samenwerking richt zich op de vitale leefomgeving, duurzame bereikbaarheid, aantrekkelijk vestigen en behoud van talent in onze regio.
Via werkorganisaties wordt samengewerkt met het onderwijs en het bedrijfsleven:

- Arbeidssamenwerking NOB Werkt zet zich in voor een veerkrachtige arbeidsmarkt waar plaats is voor alle talenten en werk voor iedereen die wil werken. Binnen deze samenwerking worden programma’s, tools en diensten voor bedrijven en inwoners ontwikkeld.
- Agrifood Capital BV is de uitvoeringsorganisatie die boeren en voedselverwerkers koppelt aan die van slimme technologie-ontwikkelaars, leergierige onderzoekers en logistieke experts. Het ontwikkelen van de slimste en duurzaamste voedselketens, van boer tot bord.

Visie: Deelname aan RNOB (Regio Noordoost Brabant) betekent een kans op een sterke impuls voor de economische en sociale ontwikkeling van de regio. Samen werken we aan goed leven, wonen en werken in Noordoost Brabant.

Beleidsvoornemen: De regionale samenwerking in RNOB tussen 11 gemeenten en 2 waterschappen is vastgelegd in het ‘Convenant regionale samenwerking Regio Noordoost Brabant 2021-2024’. Het samenwerkingsconvenant loopt dus tot en met 2024. In 2024 zal

een nieuw samenwerkingsconvenant aan de raad worden voorgelegd om de samenwerking met 4 jaar te verlengen.
De onderwerpen waarop wordt samengewerkt zijn vastgelegd in de Samenwerkingsagenda richting 2030.

Vertegenwoordiging gemeente: De burgemeester is lid van de bestuurlijke coördinatie groep. Wethouders nemen deel aan de portefeuillehouders-overleggen Duurzame Leefomgeving, Economie, Arbeidsmarkt en Ruimte, Mobiliteit & Wonen.
Het overleg tussen de gemeentesecretarissen zorgt voor de afstemming tussen ambitie en menskracht.
Agrifood Capital valt onder de portefeuille van wethouder M. van Alphen-Habraken.

Programma: Vitaal Ondernemen.
Product: Economische aangelegenheden.

Financiële gegevens

Cijfers	Aantal inwoners	Totaal bedrag	Evt. toelichting
Gemeentelijke bijdrage 2024	33896	€ 135.584	De gemeenten betalen een bijdrage per inwoner per jaar van:
Gemeentelijke bijdrage 2025	33996	€ 135.984	- € 1,56 voor RNOB
Gemeentelijke bijdrage 2026	34096	€ 136.384	- € 1,44 voor Agrifood Capital BV
Gemeentelijke bijdrage 2027	34196	€ 136.784	- € 1,00 voor NOB Werkt
	2023	2024	Evt. toelichting
Aandeel gemeente in financieel risico			Het gemeentelijke financieel risico beperkt zich tot het geïnvesteerd bedrag in certificaten. (Dit betrof een eenmalige storting. Er zijn geen jaarlijkse kosten van deelname.)
Financieel risico			Het risico is dat de BV AgrifoodCapital in financiële problemen komt. In dat geval is de regio Noordoost Brabant als deelnemer in het stichtingsbestuur en daarmee de gemeenten als deelnemers in de regionale samenwerking (mede) verantwoordelijk. Het financiële risico is echter beperkt tot het bedrag van de inbreng.
Bedrijfsresultaat op basis van de ingediende begroting	€ 0	€ 0	
Eigen vermogen per 31-12	€ 297.646	€ 370.189	Omdat er in de begroting van RNOB geen geprognosticeerde balans is opgenomen, zijn de cijfers uit de jaarrekening 2022 opgenomen, dus per 31-12-2021 en 31-12-2022.
Vreemd vermogen per 31-12	€ 3.208.011	€ 3.135.468	Idem als bij eigen vermogen.

Grondbeleid

In de paragraaf Grondbeleid komen de volgende punten aan de orde:

- een visie op het grondbeleid;
- de uitvoering van het grondbeleid;
- een actuele prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie;
- een onderbouwing van de geraamde winstneming;
- de beleidsuitgangspunten omtrent de reserves voor grondzaken in relatie tot de risico's van de grondzaken.

Visie

Het grondbeleid is een middel om bestuurlijke ambities waar te maken. Denk hierbij aan ruimtelijke ontwikkeling, woningbouw, economie, de gebiedsgerichte aanpak van het buitengebied en infrastructuur. In september 2023 behandelde de raad de nieuwe nota grondbeleid. Deze nota bevat een afwegingskader om per situatie de gemeentelijke rol en inzet van de instrumenten te bepalen. De nota geeft gehoor aan de wens uit het beleidsakkoord Samen aan de slag om meer regie te voeren op maatschappelijke urgente thema's en waar nodig een actief grondbeleid te voeren. De gemeente heeft 3 grondexploitaties (actief grondbeleid) en faciliteert ook ontwikkelingen van initiatiefnemers.

Uitvoering van het grondbeleid

Faciliterend grondbeleid

Als marktpartijen of particulieren het initiatief nemen voor een ruimtelijke ontwikkeling, dan zal de gemeente het spoor van de anterieure overeenkomst volgen. Hierin worden afspraken gemaakt over onder andere kostenverhaal, planschade, aantallen en typen woningen en bijdragen aan ruimtelijke ontwikkelingen buiten het plangebied. Binnen de gemeente zijn twee grotere facilitaire projecten. De kenmerken van deze projecten zijn onderstaand weergegeven.

Project Lange Linden (Lindenlust)

Het project Lange Linden (facilitair bouwproject) betreft de herontwikkeling van de voormalige zorglocatie Lindenlust naar de woonwijk Langen Linden. In het oude hoofdgebouw komt opnieuw een zorgvoorziening (Dagelijks Leven). Verder vindt er nieuwbouw plaats van 72 woningen (21 appartementen middeldure huur, 51 koopwoningen) en aanleg openbare ruimte. Het project bevindt zich in de afrondende fase. De woningen zijn opgeleverd en de openbare ruimte is ingericht. Vanuit de gemeente wordt op dit moment beoordeeld of de openbare ruimte in eigendom van de ontwikkelaar kan worden overgenomen. Op dit moment zijn nog een aantal opleverpunten te benoemen die in de weg staan aan de definitieve overname door de gemeente.

Project Heem van Selis

Het project Heem van Selis (facilitair bouwproject) betreft de realisatie van een nieuwe woonwijk aan de noordoostzijde van Boxtel richting rijksweg A2. In deze nieuwe woonwijk zijn 466 woningen opgenomen (na een voorgenomen bestemmingsplanherziening 474 woningen). Het gebied dat gedefinieerd is als fase 1 is inmiddels opgeleverd en deels woonrijp. Voor het deel fase 2 worden op dit moment de woningen opgeleverd en fase 3 is in aanbouw. De fases 4 en 5 zijn in aanbouw en in de verkoop. Grosso modo is te zeggen dat circa 90% van het gehele gebied op dit moment in aanbouw is en dat er nog enkele woningen te koop staan en/of komen (ruim 70% is reeds verkocht). De planning ziet er nu zo uit dat 2023, 2024 en 2025 nog gebouwd wordt. Woonrijp maken gebeurt nadat het bouwverkeer is verdwenen en gefaseerd. In 2026 zal de wijk in zijn geheel woonrijp zijn en worden opgeleverd.

Actief grondbeleid
De gemeente heeft 3 actieve grondexploitaties, namelijk Vorst B, Reigerskant en Albinonistraat.

Voortgang van de exploitaties

De grondexploitaties en de risicoanalyse zijn geactualiseerd. Bij deze actualisatie zijn de rekenkundige uitgangspunten gelijk gehouden aan de jaarrekening 2022. Kort samengevat komt het er op neer dat de kostenindex voor 2023 (6%), 2024 en 2025 (beide 4%) hoog zijn en de opbrengstenindex laag (2023 t/m 2025 0%). Halverwege 2023 valt de kostenstijging mee. Vanwege alle onzekerheden die nu spelen, is er voor gekozen om de parameters te handhaven. Bij de actualisatie ten behoeve van de jaarrekening 2023 beoordelen we de parameters opnieuw en de kans is aanwezig dat we de kostenindex dan kunnen verlagen.

Hierna volgt een overzicht van de huidige stand van zaken en de te verwachten financiële resultaten op de grondexploitaties.

Project	Begroting 2024-2027				Jaarrekening 2022			Verschil	
	EW	EW met winst			EW	EW met winst		EW met winst	
Vorst B	1.753.587	1.753.587	negatief	per 31.12.2031	1.744.305	negatief	per 31.12.2031	9.282	nadelig
Reigerskant	273.181	548.902	positief	per 31.12.2026	645.590	positief	per 31.12.2026	96.688	nadelig
Albinonistraat	36.998	36.998	positief	per 31-12-2024	23.142	positief	per 31-12-2024	13.856	voordelig

EW = eindwaarde
EW met winst = eindwaarde vermeerderd met reeds genomen tussentijdse winstnemingen

Het verwachte verlies op eindwaarde van Vorst B wordt afgedekt met een verliesvoorziening. De boekwaarde en de te verwachten (tussentijdse) winstneming staan in de volgende tabel.

	BW	Realisatie	Verwachte tussentijdse winstneming (prognose*)			
Project	1-1-2023	t/m 2022	2023	2024	2025	2026
Vorst B	7.508.927					
Reigerskant	-280.270	275.720	12.793	62.779	73.652	28.739
Albinonistraat	317.223		12.797	7.546		

**Bij de prognose van de winst is rekening gehouden met de project specifieke risico's conform de POC-methode*

BW = boekwaarde; bij een negatief bedrag zijn de gerealiseerde kosten hoger dan de gerealiseerde opbrengsten
Bij een positief bedrag zijn de gerealiseerde opbrengsten hoger dan gerealiseerde kosten

Hierna is per grondexploitatie de voortgang en het verschil met de laatst vastgestelde grondexploitatie (jaarrekening 2022) toegelicht.

Vorst B
De bestemmingsplanprocedure, de MER en het beeldkwaliteitsplan zijn in dialoog met de omgeving en geïnteresseerde ondernemers in 2022 voorbereid en in december 2022 is het ontwerp vastgesteld. Er zijn zienswijzen op binnengekomen. Deze worden beoordeeld. Het bestemmingsplan wordt daarop eventueel aangepast. Begin 2023 zijn stikstofrechten aangekocht om deze ontwikkeling mogelijk te maken. De gemeente is in gesprek met de Rabobank om te kijken of het ontwerp voor de infrastructuur geoptimaliseerd kan worden. Rabobank bezit namelijk ook gronden binnen Vorst B.

In de geactualiseerde grondexploitatie is de fasering aangepast. Een aantal onderzoeken en plankosten zijn doorgeschoven naar 2024. Het risicoprofiel is met € 550.000 toegenomen. Dit betreft een planologisch risico en mogelijke ambities uit het verkeersplan Ladonk die ook hun beslag kunnen hebben op Vorst B.

Reigerskant
Fase 1 wordt woonrijp gemaakt. De voorbereidingen voor de laatste fase zijn opgestart. De voormalige gemeente Haaren heeft een verkavelingsopzet gemaakt met een gedifferentieerd programma. In 2022 heeft de gemeente onderzocht of het mogelijk is om meer ruimte te bieden voor starters en senioren. Het plan voor de laatste fase is gedeeld met bewoners en geïnteresseerden tijdens een informatiebijeenkomst. De laatste fase wordt in 2 fasen opgepakt, namelijk fase 3 en fase 4. Fase 3 past binnen het bestemmingsplan. In 2023 wordt de openbare tender uitgeschreven met als doel in 2024 de grond uit te geven. Voor fase 4 is een herziening van het bestemmingsplan nodig en de voorbereidingen hiervoor vinden plaats in de tweede helft van 2023.

In de geactualiseerde grondexploitatie is het woningbouwprogramma aangepast, namelijk 5 extra sociale huurwoningen en 6 koopwoningen minder; per saldo dus 1 woning minder. Hierdoor zijn de grondopbrengsten € 100.000 lager.

Albinonistraat
Het bestemmingsplan is in april 2023 vastgesteld en is onherroepelijk. De gronden zijn in april geleverd aan woningcorporatie JOOST. De voormalige basisschool is gesloopt. De voorbereidingen voor het woonrijp maken lopen en volgend jaar wordt het gebied naar verwachting woonrijp gemaakt.

De geactualiseerde grondexploitatie is nagenoeg ongewijzigd. Een deel van de plankosten (€ 15.000) was in het jaarrekeningresultaat 2022 verwerkt en hierdoor kan het budget in de grondexploitatie voor plankosten omlaag.

Risico's
Jaarlijks voert de gemeente een risicoanalyse uit. Hierbij brengt ze risico’s in kaart, wat is de oorzaak en impact van het risico en wat zijn mogelijke beheersmaatregelen. De risico’s dekt de gemeente af met de winstpotentie als deze voldoende is. Anders wordt het risico afgedekt met de reserve grondexploitatie en wanneer deze reserve niet toereikend is de Algemene (risico)reserve.

Project	Risicobedrag	Afdekking met:
Vorst B	2.407.308	reserve grondexploitatie (€ 1,3 mln.) en algemene (risico) reserve (€ 1,1 mln.)
Reigerskant	92.088	winstpotentie
Albinonistraat	16.488	winstpotentie
	2.515.884	

Reserve Grondexploitatie en Voorzieningen

De reserve Grondexploitatie en de verliesvoorziening Vorst B geven meerjarig het volgende beeld:

Grondexploitatie Saldo per 1 januari (x € 1.000)	2023	2024	2025	2026	2027
Reserve:					
Grondexploitatie	1.319	2.179	2.202	2.202	2.572
Verliesvoorziening:					
Vorst B	1.744	1.744	1.744	1.744	1.744

Via de jaarrekening 2022 is op basis van de actualisatie van de exploitatie Vorst B de voorziening op het vereiste niveau gebracht. Na beëindiging van deze exploitaties wordt de verliesvoorziening aangesproken ter dekking van de dan resterende boekwaarde.

Financiën

Uitgangspunten en grondslagen begroting 2024 en meerjarenramingen 2025-2027

Ter voorbereiding op het begrotingsproces wordt jaarlijks een aantal financieel technische uitgangspunten bepaald als basis voor de nieuwe begroting. In combinatie met een aantal andere kengetallen en uitgangspunten geeft dit het volgende beeld.

Omschrijving	2023	2024	2025	2026	2027
Aantal inwoners (per 1 januari)	33.796	33.896	33.996	34.096	34.196
Aantal nieuw te bouwen woningen	232	214	325	12	0
Aantal hectaren (per 1 januari)	6.898	6.898	6.898	6.898	6.898
Aantal bijstandsontvangers (per 1 januari)	411	411	411	411	411
College van burgemeester en wethouders in fte	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0
Ambtelijke organisatie in fte (secretaris + griffie)	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5
Ontwikkeling loonkosten	9,60%	3,50%	3,50%	3,50%	3,50%
Ontwikkeling materiële kosten (inflatie)	7,00%	3,00%	3,00%	3,00%	3,00%
Renteniveau korte financiering	3,00%	3,00%	3,00%	3,00%	3,00%
Renteniveau lange financiering	3,50%	3,50%	3,50%	3,50%	3,50%
Omslagrente geactiveerde investeringen	1,31%	0,98%	0,98%	0,98%	0,98%
Disconteringsvoet grondexploitatie	2,00%	2,00%	2,00%	2,00%	2,00%
Rente grondexploitatie/exploitatieplannen	1,31%	0,98%	0,98%	0,98%	0,98%
Disconteringsvoet exploitatieplannen	1,31%	0,98%	0,98%	0,98%	0,98%
Bovenwijkse exploitatiebijdrage *) (per m2 uitgeefbaar)	8,56	8,84	9,13	9,43	9,74
Uurtarief grondexploitatie:					
- t/m schaal 5	88,87	91,98	95,20	98,53	101,98
- schaal 6 t/m 9	93,94	97,23	100,63	104,15	107,80
- vanaf schaal 10	119,34	123,52	127,84	132,31	136,94
Inflatiecorrectie voor heffingen en tarieven	3,30%	3,30%	3,30%	3,30%	3,30%

**) eind 2023/begin 2024 volgt een nieuwe nota kostenverhaal waarbij dit bedrag zal worden geactualiseerd*

Kostendekkende producten

Voor de kostendekkende producten afval en riolering geldt als uitgangspunt een 100% kostendekking. De daadwerkelijke stijging van deze tarieven kan daarom afwijken van de voorgenomen indexering.

Ontwikkeling inflatie en financiële onzekerheden

In 2022 en in 2023 heeft de inflatie zich uitzonderlijk ontwikkeld. Dit komt met name door toename lasten energie en voeding, internationale spanningen en doordat de aanbodkant richting leveranciers hapert. De consumentenprijsindex is door het CBS in 2022 berekend op 10%. Het is niet reëel om voor 2023 nog uit te gaan van de netto materiële overheidsconsumptie 2022 en dit nu opwaarts bij te stellen naar 7%. Voor de opvolgende jaren gaan we nog altijd uit van een index van structureel 3%.

Ontwikkeling Algemene uitkering uit het Gemeentefonds
Op 31 mei 2023 is de meicirculaire 2023 gepubliceerd. Ten opzichte van waar we eerder van uit zijn gegaan geeft deze circulaire voor alle jaren een positief resultaat voor het begrotingssaldo. Het structurele beeld blijft echter zorgelijk. Hoewel het zogenaamde ravijnjaar voor een belangrijk deel opgelost is, zien we de algemene uitkering in 2026 met ruim € 4 miljoen dalen ten opzichte van 2025. Redenen hiervoor zijn de opschalingskorting en de nieuwe financieringsmethodiek.

Alle gemeenten in Nederland zijn geconfronteerd met een vergelijkbare ontwikkeling. Tijdens het afgelopen VNG congres is mede daarom de resolutie: “Naar een rechtvaardig, duurzaam en solide meerjarig financieel perspectief”, aangenomen. In deze resolutie stellen de gemeenten dat, om het huidige takenpakket van gemeenten en de ambities van het kabinet ongewijzigd te kunnen blijven uitvoeren, verbetering van het meerjarig financieel perspectief op de volgende onderdelen noodzakelijk is:

- Herstel van het accres vanaf 2026 en niet pas vanaf 2027.
- Definitief schrappen van de opschalingskorting.
- Toereikende en stabiele indexering van het gemeentefonds om loon-, prijs- en volumeontwikkelingen op te kunnen vangen, inclusief de stijging van de zorgvraag.

Samenvattend overzicht ontwikkeling begrotingssaldo

Op 11 juli 2023 heeft de gemeenteraad de Eerste bestuursrapportage 2023 en Kadernota 2024 vastgesteld. De hierin opgenomen mutaties zijn verwerkt in de begroting 2023 en in deze begroting 2024-2027. Het begrotingssaldo heeft zich na de vorige begroting 2023-2026 als volgt ontwikkeld.

Ontwikkeling begrotingssaldo (x € 1.000: - = nadeel en + = voordeel)	begroting 2023	begroting 2024	begroting 2025	begroting 2026	begroting 2027
Begrotingssaldo begroting 2023-2026	880,4	625,8	977,9	-173,8	-456,7
Mutaties na vaststelling begroting 2023:					
• tweede bestuursrapportage 2022	38,8	-126,3	-219,7	640,9	942,5
• cameravolgsysteem	-8,3	-8,4	-8,4	-8,4	-8,4
• eerste bestuursrapportage 2023	-316,2	77,9	200,1	348,0	247,0
• kadernota 2024	-157,2	-1.228,5	-1.396,5	-1.463,0	-165,2
• speelruimteplan 2023-2027	64,3	49,0	49,0	8,9	-20,5
Begrotingssaldo voor samenstellen begroting	**501,8**	**-610,5**	**-397,6**	**-647,4**	**538,7**
Mutaties verwerkt in deze begroting:					
• netto effect meicirculaire 2023	23,1	524,2	237,2	405,4	200,9
• nota Reserves en Voorzieningen 2023	74,4	77,2	79,9	82,0	85,0
• diverse mutaties begroting 2024-2027				247,8	50,0
Begrotingssaldo begroting 2024-2027	**599,3**	**-9,1**	**-80,5**	**87,8**	**874,6**

Hoewel alle begrotingsjaren nagenoeg sluitend zijn is, vanwege de beperkte financiële ruimte in structureel perspectief, beperkt nieuw beleid met structureel financieel gevolg in deze begroting opgenomen. Hiervoor verwijzen wij u naar de ontwikkelingen zoals meegenomen in de Kadernota 2024.

Begrotingsmutaties
Samenvattend en gespecificeerd zijn in deze begroting de volgende mutaties verwerkt.

Mutaties begroting (x € 1.000: - = nadeel en + = voordeel)	begroting 2023	begroting 2024	begroting 2025	begroting 2026	begroting 2027
• Doorrekening meicirculaire 2023: de gevolgen van de doorrekening algemene uitkering gemeentefonds op basis van de meicirculaire als aanvulling op de verwachte ontwikkelingen zoals meegenomen in de Eerste bestuursrapportage 2023, verwerken we met deze begroting	23,1	524,2	237,2	405,4	200,9
• Ontwikkeling diverse budgetten vanwege prijsindexering	-36,2	-1.509,6	-1.442,2	-1.445,8	-1.427,5
• Inzet stelpost prijsindexering	36,2	1.509,6	1.442,2	1.445,8	1.427,5
• Stelpost voorgenomen investeringen van 2026 naar 2027				247,8	
• Diverse financieel technische mutaties					50,0
Totaal effect mutaties begrotingssaldo	**23,1**	**524,2**	**237,2**	**653,2**	**250,9**

De mutaties voor het jaar 2023 verwerken we als begrotingsmutatie met de Tweede bestuursrapportage 2023. Het gaat hierbij met name om de gevolgen van de meicirculaire 2023. Een toelichting op de gevolgen hiervan is opgenomen in de raadsinformatiebrief d.d. 22 juni 2023.

Meerjarig overzicht van baten en lasten en de resultaatbestemming per programma

Het volgende overzicht is als volgt samengesteld:

Resultaat voor bestemming
Per programma, de baten en lasten voor mutaties met reserves; dit leidt dan tot het resultaat voor bestemming per programma.

Resultaatbestemming
Per programma, de onttrekkingen aan en de stortingen in de reserves; dit leidt dan tot de resultaatbestemming

Resultaat na bestemming / totaal resultaat
Per programma, het verschil tussen het resultaat voor bestemming en de resultaatbestemming; dit leidt dan tot het resultaat na bestemming (totaal resultaat):
- voor het jaar 2022 is dit het jaarrekeningresultaat en,
- voor de jaren vanaf 2023 is dit het vrij inzetbare begrotingssaldo.

Baten voor resultaatbestemming (x € 1.000)	Rekening 2022	Begroting 2023 na wijziging	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Duurzame Transformatie	7.933	8.791	9.069	9.200	8.885	9.074
Sociale Kracht	21.164	10.804	10.413	10.522	10.660	10.730
Leefbare Ruimte	4.587	6.187	6.731	6.336	6.027	5.286
Vitaal Ondernemen	548	486	469	986	458	461
Meewerkend bestuur	78.771	80.089	84.091	86.877	84.397	85.473

Totaal baten	113.002	106.357	110.772	113.922	110.427	111.024

Lasten voor resultaatbestemming (x € 1.000)	Rekening 2022	Begroting 2023 na wijziging	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Duurzame Transformatie	9.984	12.141	12.517	12.705	12.453	12.147
Sociale Kracht	59.457	54.002	54.410	54.857	54.438	54.535
Leefbare Ruimte	16.068	20.400	21.563	20.902	20.470	20.278
Vitaal Ondernemen	4.906	5.818	5.642	5.599	5.641	5.667
Meewerkend bestuur	11.281	16.609	15.537	16.803	18.392	17.749
Totaal lasten	**101.696**	**108.971**	**109.669**	**110.866**	**111.394**	**110.376**

Saldo voor resultaatbestemming (x € 1.000)	Rekening 2022	Begroting 2023 na wijziging	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Duurzame Transformatie	-2.051	-3.350	-3.449	-3.504	-3.568	-3.073
Sociale Kracht	-38.292	-43.198	-43.997	-44.335	-43.778	-43.805
Leefbare Ruimte	-11.481	-14.213	-14.832	-14.566	-14.443	-14.992
Vitaal Ondernemen	-4.358	-5.333	-5.173	-4.613	-5.182	-5.206
Meewerkend bestuur	67.489	63.480	68.554	70.074	66.005	67.724
Totaal saldo	**11.306**	**-2.613**	**1.103**	**3.056**	**-967**	**648**

Resultaatbestemming (x € 1.000)	Rekening 2022	Begroting 2023 na wijziging	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Duurzame Transformatie						
Onttrekkingen	30	301	415	415	415	15
Toevoegingen	481	40	0	0	0	0
Saldo reserveringen	**-451**	**261**	**415**	**415**	**415**	**15**
Sociale Kracht						
Onttrekkingen	832	320	180	180	180	180
Toevoegingen	3.937	228	129	129	129	129
Saldo reserveringen	**-3.106**	**92**	**51**	**51**	**51**	**51**
Leefbare Ruimte						
Onttrekkingen	202	346	123	123	123	123
Toevoegingen	278	827	23	0	370	0
Saldo reserveringen	**-76**	**-480**	**100**	**123**	**-247**	**123**
Vitaal Ondernemen						
Onttrekkingen	56	41	41	41	41	38
Toevoegingen	12	0	0	0	0	0

Saldo reserveringen	**44**	**41**	**41**	**41**	**41**	**38**
Meewerkend bestuur						
Onttrekkingen	7.231	11.480	1.281	764	794	0
Toevoegingen	6.838	8.182	3.000	4.531	0	0
Saldo reserveringen	**393**	**3.299**	**-1.719**	**-3.767**	**794**	**0**
Totaal resultaat (x € 1.000)	**8.110**	**599**	**-9**	**-81**	**88**	**875**

Alle begrotingsjaren vanaf 2024 zijn (nagenoeg) sluitend. Ondanks dit is er zeer beperkt nieuw structureel beleid in deze begroting opgenomen. De belangrijkste reden hiervoor is de forse terugloop van de inkomsten vanuit het Gemeentefonds vanaf 2026.

Incidentele baten en lasten op programmaniveau

Uitgangspunt toezicht: materieel begrotingsevenwicht

Bij de beoordeling door de toezichthouder of de begroting structureel in evenwicht is, wordt gebruik gemaakt van het overzicht van incidentele baten en lasten. Op basis hiervan wordt het materiële begrotingsevenwicht beoordeeld: worden de structurele lasten gedekt door structurele baten. Dit geldt voor zowel het bestaande beleid als het in de begroting opgenomen nieuwe beleid. Met het inzicht in incidentele baten en lasten wordt dan, ook meerjarig, het structurele begrotingssaldo inzichtelijk gemaakt. Door de toezichthouder wordt vervolgens beoordeeld hoe het materiële begrotingsevenwicht zich verhoudt tot het formele begrotingsevenwicht. Dit geeft o.a. een indicatie hoe de begroting in het meerjarig perspectief sluitend is gemaakt en het realiteitsgehalte en volledigheid van in de begroting opgenomen ramingen van baten en lasten.

Regelgeving BBV

Op basis van de regelgeving opgenomen in het BBV is het overzicht van incidentele baten en lasten een onderdeel van de begrotings- en jaarstukken. De incidentele baten en lasten beïnvloeden het structureel en reëel begrotingsevenwicht. Pas na eliminatie van de incidentele baten en lasten ontstaat het structureel begrotingssaldo.

Structurele baten en lasten

Structurele baten en lasten zijn baten en lasten die in beginsel jaarlijks in de begroting, meerjarenraming en jaarrekening zijn opgenomen. Voor structurele baten en lasten geldt in het algemeen, dat zij tot nadere besluitvorming voor onbepaalde tijd opgenomen zijn. Met andere woorden, er is (nog) geen einddatum bekend. Dit noemt men ook wel structureel bestaand beleid. Dit laat onverlet, dat de hoogte van de structurele baten en lasten jaarlijks kan fluctueren.
Van structurele baten en lasten is ook sprake indien de ramingen bijvoorbeeld om het jaar opgenomen zijn. Zolang deze posten maar periodiek terug blijven komen en er geen eindtijd bepaald is. Deze fluctuaties blijken uit de meerjarenraming. Ook door nieuw beleid of door bezuinigingen kunnen de hoogte van structurele lasten en baten worden beïnvloed.

Incidentele baten en lasten

Incidentele baten en lasten betreffen die posten die het begrotingssaldo incidenteel beïnvloeden. Het gaat om eenmalige zaken en om (meerjarige) projecten of subsidies als deze eveneens het karakter van tijdelijkheid c.q. eindig doel hebben. Een begroting, meerjarenraming of jaarrekening kan ieder jaar dergelijke eenmalige zaken bevatten. Ook kan het voorkomen dat een eenmalige subsidie voor een bepaalde activiteit wordt verkregen,

maar dat de lasten van de uitvoering van die activiteit zich over meerdere jaren uitspreidt. Gezien de koppeling met de subsidie hebben deze lasten dan een incidenteel karakter.

Mutaties reserves
Het BBV stelt dat reservemutaties in principe incidenteel zijn. Daarom zijn ook alle incidentele reservemutaties in het overzicht incidentele baten en lasten opgenomen. Verder is in deze financiële begroting een gespecificeerd overzicht opgenomen van alle structurele en incidentele reservemutaties.

Overzicht incidentele baten en lasten
In het volgende overzicht is per programma aangegeven welk bedrag is begroot aan incidentele baten en incidentele lasten. Incidentele baten en lasten met een bedrag van minder dan € 10.000 zijn niet in dit overzicht opgenomen.

Incidentele baten en lasten (x € 1.000)	begroting 2023	begroting 2024	begroting 2025	begroting 2026	begroting 2027
Incidentele baten:					
Programma Duurzame Transformatie					
• In de uitvoeringsagenda warmtetransitie zijn de capaciteit, middelen en doelen opgenomen voor uitvoering van de warmtetransitie. De Rijksoverheid stelt via de Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden geld beschikbaar voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE).		733	595		
Programma Leefbare Ruimte					
• Grondexploitatie: exploitatie geactualiseerde grondexploitatieplan, inclusief balansmutaties op basis van MPG 2023.	2.432	3.822	3.239	2.848	2.126
Programma Vitaal Ondernemen					
• De PHP-subsidie vanuit de provincie voor de aanleg van de koppeling tussen VLK en Ladonk heeft uitstel gekregen tot 2025.Deze subsidie komt nu onder het gehele maatregelenpakket PHS te vallen en heeft van de provincie daarom einddatum 31 december 2025 gekregen.			531		
Programma Meewerkend Bestuur					
• Opruimen van drugsafval bedrijventerrein en subsidie provincie.	25				
Incidentele onttrekkingen aan reserves	12.147	1.696	1.179	1.209	15
Totaal incidentele baten	**14.604**	**6.251**	**5.545**	**4.057**	**2.141**
Incidentele lasten:					
Programma Duurzame Transformatie					
• Aanleg ecologische verbindingszone Groote Waterloop en Smalwater.	235				
• Uitvoeringsagenda klimaatadaptatie.		400	400	400	
• Cofinanciering Leaderprogramma Het Groene Woud en Mozaïek Dommelvallei.		15	15	15	15
• Milieu versterking omgevingsveiligheidsdiensten: Als voorbereiding op de uitvoering van de wettelijke taken op het gebied van externe veiligheid ontvangen we via de algemene uitkering incidenteel middelen. Deze middelen (jaarlijks € 10.000 voor de periode 2021-2024) worden voor dit doel ingezet.	10	10			

Incidentele baten en lasten (x € 1.000)	begroting 2023	begroting 2024	begroting 2025	begroting 2026	begroting 2027
• Uitvoering programma Natuur, landschap en biodiversiteit.		50	50	50	
• Het totale buitengebied is in transitie. Er komt meer druk vanuit de maatschappij en wetgeving voor een betere natuur en leefomgeving.		308	308	308	
• In de uitvoeringsagenda warmtetransitie zijn de capaciteit, middelen en doelen opgenomen voor uitvoering van de warmtetransitie. De Rijksoverheid stelt via de Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden geld beschikbaar voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE).		733	595		
Programma Sociale Kracht					
• 'Begeleiding Basis' is een vorm van dienstverlening door Wegwijs die zich richt op zowel het kind/jongeren als de ouders en sociale netwerkversterking. Het betreft kort durende ondersteuning door een jeugdconsulent die WMO verbindt in de aanpak.		61	61	61	
• Voorbereidingsbudget bouw Willibrordusschool.	100				
• Als gevolg van de vergrijzing en ambulantisering/extramuralisering van de zorg doen steeds meer inwoners een beroep op ondersteuning van de gemeente. De vraag naar jeugdhulp blijft groeien. Onze gemeente wordt geconfronteerd met steeds complexere problematiek en meer samenloop van problemen binnen huishoudens. Zorgaanbieders hebben te maken met personeelstekorten, waardoor wachtlijsten ontstaan.		207			
• Jeugdzorg: bijdrage Transformatieproject regio 2021 t/m 2023: Voor het regionale transformatieproject 'opbouw, ombouw, afbouw' moet jaarlijks een bedrag van € 140.300 worden ingelegd gedurende drie jaar tot en met 2023.	140				
• Welzijn op recept' is een methode om mensen met psychosociale klachten vanuit de huisartspraktijk door te verwijzen naar welzijnsactiviteiten zoals bewegen, vrijwilligerswerk, creatieve activiteiten, samen koken en eten. Betreft pilotproject periode tot en met 2026.		75	75	75	
Programma Leefbare Ruimte					
• Uitwerking bomenbeleidsplan; vervolg acties t.a.v. ontwikkeling en afstemming "groene kaart". Op de Groene kaart staan alle beschermde houtopstanden (bomen) weergegeven die we als gemeente beschermen: boomstructuren, boomvlakken en waardevolle –en monumentale bomen. De Groene kaart maakt snel inzichtelijk aan welke criteria een omgevingsvergunningsaanvraag moet voldoen om verwijdering van een boom vergund te krijgen.	49				
• Onderzoek betaald parkeren en onderzoek parkeren rondom Centrum en Hoogheem.	75	200			
• Volkshuisvesting/woningbouw: We werken aan realisatie van tijdelijke woonvormen op korte termijn om aan dringende woningnood tegemoet te komen.	50				

Incidentele baten en lasten (x € 1.000)	begroting 2023	begroting 2024	begroting 2025	begroting 2026	begroting 2027
• Diverse verkeersonderzoeken: fietsroutenetwerk, autoluw maken woonwijken, 30km zones, mobiliteitsvisie.	160			25	
• Inhaalslag boomvervangingsplan probleemlocaties, inhaalslag achterstand Boomveiligheidscontrole (BVC) en inhaalslag planmatige snoei).	225				
• Onderzoek mogelijkheden om met een pilot circulair gebouwde starters- en/of seniorenwoningen te realiseren op gemeentelijke eigendom.		50			
• Er is veel vraag naar flexwoningen: versnelling in de realisatie.		50			
• Het proces voor de gebiedsontwikkeling Noord-west hoek is in 2022 gestart. Op dit moment wordt gewerkt aan de praatprent met verschillende scenario's voor de toekomstige ontwikkeling van het gebied. Deze wordt in de loop van 2023 vastgesteld. Het vervolg van het proces is het opstellen van een masterplan.	17	200	200	250	
• De capaciteitsverruiming van de Keulsebaan loopt door vernietiging van het bestemmingsplan vertraging op. Dit betekent dat er extra onderhoud nodig is om de huidige weg langer op kwaliteit te houden.	100	100			
• De verwachting is dat er in 2023 een verstedelijkingsakkoord wordt gesloten, waar de gemeente Boxtel deel van uit maakt. Dit zal uitvoeringskosten met zich mee brengen, waarin nu nog niet in voorzien is.		50			
• Medio 2023 is de woonzorgvisie aan de raad voorgelegd met een uitvoeringsprogramma waarvoor budget nodig is.		100	100	100	
• Grondexploitatie: exploitatie geactualiseerde grondexploitatieplan, inclusief balansmutaties op basis van MPG 2023.	2.432	3.822	3.239	2.848	2.126
Programma Vitaal Ondernemen					
• Professionalisering en versterking van het toeristisch profiel Beleef Boxtel.	50				
• Nieuwe economische agenda opstellen.	50				
• In samenspraak met betrokkenen spelen we in op kansen voor het opwaarderen van de ‘hartjes in de wijk’.	25				
• Actualiseren van het kunst- en cultuurbeleid.	50				
• De samenwerking met klankbord Ladonk wordt geïntensiveerd en krijgt mogelijk een financiële component om de samenwerking te stimuleren en te begeleiden met doelstellingen die ook voor de gemeente Boxtel van belang zijn, zoals klimaatbestendige bedrijventerreinen en het KVO-traject.		50	50	50	
• Ontwikkeling van nieuw bedrijventerrein in afstemming met RNOB.			20		
• In 2024 krijgt de verduurzaming van bedrijventerreinen in de gemeente Boxtel aandacht via de al eerder opgezette samenwerking met Klankbord Ladonk en op Daasdonk.		80			

Incidentele baten en lasten (x € 1.000)	begroting 2023	begroting 2024	begroting 2025	begroting 2026	begroting 2027
Programma Meewerkend Bestuur					
• Herindeling Haaren frictiebudget, cf. wet Arhi. Budget is incidenteel beschikbaar tot en met 2024 en is gebaseerd op de incidenteel extra hiervoor beschikbaar gestelde middelen vanuit het gemeentefonds.	765	186			
• Opruimen van drugsafval bedrijventerrein en subsidie provincie.	78				
• Sloopwerkzaamheden voormalige Michaëlschool.	102				
Incidentele stortingen in reserves	9.148	3.000	4.531		
Totaal incidentele lasten	**13.861**	**9.746**	**9.645**	**4.182**	**2.141**
Saldo incidentele baten min incidentele lasten	**743**	**-3.496**	**-4.100**	**-125**	**0**

Het begrotingssaldo behoort in de structurele zin te worden gepresenteerd. Indien de incidentele lasten hoger zijn dan de incidentele baten (zoals in 2024-2025 en 2026), dan leidt dit tot een verbetering van het structurele begrotingssaldo.

Presentatie structureel begrotingssaldo
Op grond van artikel 189 van de Gemeentewet behoort de begroting structureel en reëel in evenwicht te zijn. Met structureel evenwicht wordt bedoeld dat structurele lasten worden gedekt door structurele baten. Met reëel evenwicht wordt bedoeld dat de geraamde baten en lasten in de meerjarenbegroting volledig en realistisch zijn. In navolgende tabel gaan we in op het structurele begrotingssaldo.

Incidenteel en structureel begrotingssaldo (x € 1.000)	begroting 2023	begroting 2024	begroting 2025	begroting 2026	begroting 2027
Baten	106.357	110.772	113.922	110.427	111.024
Lasten, exclusief begrotingssaldo	108.971	109.669	110.866	111.394	110.376
Resultaat voor bestemming	**-2.613**	**1.103**	**3.056**	**-967**	**648**
Resultaatbestemming	3.213	-1.112	-3.137	1.055	227
Resultaat na bestemming	**599**	**-9**	**-81**	**88**	**875**
af: Saldo incidentele baten/lasten	743	-3.496	-4.100	-125	0
Structureel begrotingssaldo	**-143**	**3.487**	**4.020**	**213**	**875**
	tekort	overschot	overschot	overschot	overschot

Voor de begrotingsjaren 2024 tot en met 2027 is sprake van meer incidentele lasten dan incidentele baten. Het corrigeren van het begrotingssaldo voor incidentele lasten en baten (resultaat na bestemming) leidt tot een verbetering van het structurele begrotingssaldo in deze jaren.

De Provincie Noord-Brabant toetst bij het bepalen van de vorm van toezicht eerst naar het structureel en reëel in evenwicht zijn van het begrotingsjaar 2024. Als dit niet het geval is, dan wordt het laatste jaar (i.c. 2027) beoordeeld. Conclusie is dat onze begroting zowel voor het begrotingsjaar 2024, als meerjarig (2027) structureel en reëel in evenwicht is.

Stand van zaken te realiseren taakstellingen en restant stelposten

Taakstellingen

In deze begroting inclusief meerjarenramingen is een aantal nog te realiseren taakstellingen opgenomen. De stand van zaken hiervan is als volgt:

Overzicht taakstellingen (x € 1.000)	begroting 2023	begroting 2024	begroting 2025	begroting 2026	begroting 2027
Maatregelenpakket 2022-2026	286	405	518	526	526
Totaal nog te realiseren taakstellingen	**286**	**405**	**518**	**526**	**526**

Toelichting taakstellingen

Maatregelenpakket 2022-2026

Op 2 november 2021 heeft de gemeenteraad het Maatregelenpakket 2022-2026 (kerntaken-dekkingsplan) vastgesteld. Met de reguliere P&C documenten geven we verantwoording op de voortgang.

Inmiddels is een belangrijk deel van de opdracht gerealiseerd. Samenvattend geeft dit (medio juli 2023) het volgende beeld:

Maatregelenpakket 2022-2026 (x € 1.000)	begroting 2023	begroting 2024	begroting 2025	begroting 2026	begroting 2027
Totaal destijds opgenomen in begroting (besluit gemeenteraad 2-11-2021)	**3.838**	**3.976**	**4.527**	**4.536**	**4.536**
Gerealiseerd t/m deze begroting	-3.552	-3.571	-4.009	-4.010	-4.010
Totaal nog te realiseren taakstellingen	**286**	**405**	**518**	**526**	**526**
Openstaande maatregelen					
- 12,5% bezuiniging op plattelandsvernieuwing	40	40	40	40	40
- Uitstellen parkeercapaciteit Hoogheem	7				
- Beheersbudget groenbeheer korten	20	38	50	50	50
- Ophogen toeristenbelasting	35	43	43	52	52
- Algemene taakstelling maatschappelijk vastgoed	185	284	384	384	384
Totaal restant Maatregelenpakket 2022-2026	**286**	**405**	**518**	**526**	**526**

Risico realisatie taakstellingen

In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing gaan we in op het risico van niet een tijdige of een niet volledige realisatie van taakstellingen.

Stelposten/Begrotingssaldo

In deze begroting resteert een saldo tussen de begrote baten en de begrote lasten. Dit resultaat is het begrotingssaldo en kan op enig moment na begrotingsmutatie worden ingezet ten gunste van specifieke budgetten.

Overzicht vrij aanwendbare stelposten (x € 1.000)	begroting 2023	begroting 2024	begroting 2025	begroting 2026	begroting 2027
Begrotingssaldo	**599**	**-9**	**-80**	**88**	**875**

Een positief begrotingssaldo is als exploitatieresultaat vrij inzetbaar en na afloop van het jaar maakt het werkelijke gerealiseerde saldo deel uit van het jaarresultaat.

Bestemde stelposten
Afgezien van het nog in te zetten begrotingssaldo zijn er ook bestemde stelposten in deze begroting opgenomen. In principe is dit beschikbare begrotingsruimte en deze wordt op enig moment nog definitief aan reguliere budgetten toegevoegd.

- Voor de voorgenomen investeringen is de begrotingsruimte beschikbaar voor de bijkomende kapitaallasten. Een overzicht van de in deze begroting opgenomen voorgenomen investeringen is opgenomen in het hoofdstuk Investeringen.
- En verder zijn er stelposten beschikbaar voor ontwikkeling van areaal en prijsindexering. Vorig jaar is met de Tweede bestuursrapportage hier nog een incidenteel budget aan toegevoegd voor crisis-gerelateerde kosten.

Overzicht bestemde stelposten (x € 1.000)	begroting 2023	begroting 2024	begroting 2025	begroting 2026	begroting 2027
Voorgenomen investeringen	120	14	263	347	733
Areaaluitbreiding	99	210	276	457	502
Prijsindexering	1.357	779	1.800	3.069	4.052
Crisis-gerelateerde kosten	2.000	2.000	2.000	2.000	
Totaal bestemde stelposten	**3.576**	**3.003**	**4.340**	**5.873**	**5.286**

Reserves

Nieuwe nota Reserves en Voorzieningen 2023
Per 1 januari 2023 zijn alle bestaande reserves en voorzieningen doorgelicht. De uitkomsten en beslispunten hiervan zijn vastgelegd in de Nota Reserves en Voorzieningen 2023. Deze nota wordt tegelijk met deze begroting 2024 voor vaststelling voorgelegd aan de gemeenteraad. De gevolgen van deze nieuwe nota zijn verwerkt in deze begroting.

Onderbouwing beoogd doel reserves
De basis van de nieuwe nota is samenvattend per reserve bepaald welk doel beoogd wordt.

Omschrijving	Door de raad vastgesteld doel
Algemene reserve:	
Algemene (risico)reserve	Opvangen van alle niet afgedekte financiële risico's
Bestemmingsreserves voor:	
a. een bufferfunctie voor risico's op een specifiek benoemd terrein	
Grondexploitatie	Buffer voor de risico's in de grondexploitatie die niet afgedekt zijn via verliesvoorzieningen
b. een bestedingsfunctie waarbij gespaard wordt voor iets dat specifiek benoemd is	
Noodzakelijke Maatschappelijke Opgaven	Ruimte creëren voor uitdagingen die de komende jaren op de gemeente Boxtel afkomen

Omschrijving	Door de raad vastgesteld doel
Boven normatieve onderwijsvoorzieningen (LvC)	Investeringen aan bovennormatieve onderwijskundige kwaliteit van de schoolgebouwen en lokaalinrichtingen van scholen in het primair onderwijs in de gemeente Boxtel
Onderwijskundige projecten (LvC)	Onderwijskundige projecten in de gemeente Boxtel die door het primair onderwijs zelf, en in consensus tussen de PO-besturen, geïnitieerd kunnen worden
Anterieure overeenkomsten	Bekostigen van toekomstige investeringen die gedekt kunnen worden vanuit afgesloten anterieure overeenkomsten
Parkeervoorzieningen	Aanvragers van een bouwvergunning die niet kunnen voldoen aan de parkeernorm van het gebied laten meebetalen in de aanleg van parkeerplaatsen elders
Toekomstige investeringen onderwijshuisvesting	Bekostigen van nog uit te voeren investeringen onderwijshuisvesting waarvoor (deels) gereserveerd wordt
Toekomstige investeringen openbare ruimte	Bekostigen van nog uit te voeren investeringen waarvoor (deels) gereserveerd wordt. Op dit moment zijn dat PHS-Esch, Move snelfietsroute en Vervanging speelvoorzieningen
c. een egalisatiefunctie om baten en lasten gelijkmatig te verdelen over de jaren	
Egalisatie MGD budgetten IV/ICT	Het voor IV, ICT en specifieke programma's (Omgevingswet) behouden van door MGD hiervoor begrote budgetten die aan het eind van het jaar niet besteed zijn door MGD
Egalisatie Loonkostenontwikkeling MGD	De resultaten die ontstaan op de personele budgetten van MGD na afloop van een jaar verrekenen met deze gemeentelijke egalisatiereserve; op deze wijze is het mogelijk deze begrote budgetten beschikbaar te houden voor MGD
Groenbeheer	Het behouden van niet bestede budgetten van het product groenbeheer, of het afdekken van te veel bestede budgetten van het product groenbeheer
Plattelandsvernieuwing	Het behouden van niet bestede budgetten plattelandsvernieuwing voor toekomstige aanwendingen plattelandsvernieuwing, of het afdekken van te veel bestede budgetten plattelandsvernieuwing
Duurzame ontwikkeling	Het behouden van niet bestede budgetten duurzaamheid voor toekomstige aanwendingen duurzaamheid, of het afdekken van te veel bestede budgetten duurzaamheid
Sociaal Domein	Het behouden van niet bestede budgetten in het sociaal domein voor toekomstige aanwendingen in het sociaal domein, of het afdekken van te veel bestede budgetten in het sociaal domein
d. dekking afschrijvingen afgeronde investeringen	

Omschrijving	Door de raad vastgesteld doel
Afdekking afschrijvingslasten afgeronde investeringen	Dekking van (gedeeltelijke) afschrijvingslasten van gedane investeringen; op dit moment zijn dat: Onderwijsinvesteringen: De Oversteek nieuwbouw, Verbouw Petrusschool, Brede school Selissen, Angelaschool opwaarderen, Vorsenpoel opwaarderen hoofdgebouw, St-Willibrordusschool nieuwbouw VSO-afdeling, 2e onderwijscarrousel De Beemden, Verbouw openbare bibliotheek tbv Bloedstichting, Verbouwing frontoffice Ursulacomplex, Aandeel in sporthal VMBO, Dommelbad bouwkundig deel, Verbouw gymzaal Selissen tbv jeu de boules, Parkeren omgeving centrum, Fellenoord omgeving JRL, Herstraten Markt

Algemene (risico)reserve
De gemeenteraad heeft in de nieuwe Nota reserves en voorzieningen een minimale norm van de Algemene (risico)reserve vastgelegd (5% van de begrotingsomvang + 5% van de vaste activa minus de totale reserves per 1 januari). Toegepast op de cijfers van de meerjarenbegroting vanaf 2023 geeft de minimale norm van deze reserve het volgende beeld te zien:

Berekening minimale norm Algemene (risico)reserve (x € 1.000)	2023	2024	2025	2026	2027
5% van de begrotingsomvang (lasten voor bestemming)	5.478	5.483	5.539	5.574	5.563
5% van de vaste activa minus totale reserves per 1 januari	1.690	2.204	2.148	1.867	1.819
TOTAAL MINIMALE NORM	**7.168**	**7.687**	**7.687**	**7.441**	**7.381**
SALDO ALGEMENE (RISICO)RESERVE (begin jaar)	**8.268**	**15.159**	**13.878**	**13.645**	**12.851**

Conclusie is dat de begrote omvang van de Algemene (risico)reserve voldoende is ten opzichte van de door de raad gestelde minimale norm.

Daarnaast wordt de omvang van de Algemene (risico)reserve beoordeeld ten opzichte van de risico's zoals beschreven in paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Overige bestemmingsreserves
De totale omvang van de overige bestemmingsreserves bedraagt bij aanvang van het begrotingsjaar 2024 € 19,8 miljoen en stijgt vervolgens naar € 25,1 miljoen aan het eind van 2027. De belangrijkste reden van deze groei is de reserveringen voor Noodzakelijke maatschappelijke opgaven.

Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves lopen via de resultaatbestemming en worden cijfermatig per programma gepresenteerd. De bestemmingsreserves kunnen per 1 januari 2024 worden verdeeld in reserves:

a. met een bufferfunctie voor risico's op een specifiek benoemd terrein (€ 2,2 miljoen);
b. met een bestedingsfunctie waarbij gespaard wordt voor iets dat specifiek benoemd is (€ 7,5 miljoen);
c. met een egalisatiefunctie om baten en lasten gelijkmatig te verdelen over de jaren (€ 6,4 miljoen);
d. ter dekking afschrijvingen afgeronde investeringen (€ 3,7 miljoen).

Aan de reserves wordt geen rente toegevoegd.

In het navolgende overzicht is het meerjarige verloop van de reserves weergegeven.

Reserves, saldo per 1 januari (bedragen x € 1.000)	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Algemene reserve:						
Algemene (risico)reserve	7.593	15.159	13.878	13.645	12.851	12.851
Algemene Reserve vanuit Haaren	675					
Totaal algemene reserve	**8.268**	**15.159**	**13.878**	**13.645**	**12.851**	**12.851**
Bestemmingsreserves voor:						
a. een bufferfunctie voor risico's op een specifiek benoemd terrein						
Grondexploitatie	1.319	2.179	2.202	2.202	2.572	2.572
b. een bestedingsfunctie waarbij gespaard wordt voor iets dat specifiek benoemd is						
Parkeervoorzieningen	209	67	67	67	67	67
Toekomstige investeringen onderwijshuisvesting		2.072	2.153	2.235	2.316	2.398
Boven normatieve onderwijsvoorzieningen (LvC)	1.785	1.807	1.829	1.851	1.873	1.895
Onderwijskundige projecten (LvC)		25	50	75	100	125
Anterieure overeenkomsten	760	760	760	760	760	760
Noodzakelijke maatschappelijke opgaven	2.000	2.000	5.000	9.000	9.000	9.000
Toekomstige investeringen openbare ruimte		818	804	789	775	760
c. een egalisatiefunctie om baten en lasten gelijkmatig te verdelen over de jaren						
Egalisatie MGD budgetten IV/ICT	636	636	636	636	636	636
Egalisatie Loonkostenontwikkeling MGD	133	133	133	133	133	133
Groenbeheer	635	410	410	410	410	410
Plattelandsvernieuwing	785	674	659	644	629	614
Egalisatie onderhoud speelvoorzieningen	124					
Sociaal domein	2.500	2.500	2.500	2.500	2.500	2.500
Duurzame ontwikkeling	2.191	2.041	1.641	1.241	841	841
d. dekking afschrijvingen afgeronde investeringen						
Afdekking afschrijvingslasten afgeronde investeringen	7.543	3.662	3.333	3.004	2.675	2.349
Bestemmingsreserves vanuit Haaren	1.158					
Totaal bestemmingsreserve	**21.777**	**19.783**	**22.176**	**25.546**	**25.286**	**25.059**
TOTAAL RESERVES	**30.045**	**34.942**	**36.055**	**39.191**	**38.137**	**37.910**

In totaal stijgt de omvang van de reserves van € 34,9 miljoen bij aanvang van het begrotingsjaar 2024 tot € 37,9 miljoen per 1 januari 2028.

De solvabiliteit (aandeel eigen vermogen op het totaal vermogen) stijgt in deze periode van 41,6% tot 49,0%. Een voldoende omvang van reserves is nodig om tegenvallers op te vangen en toekomstige ontwikkelingen te realiseren.

Begrote reservemutaties en resultaatbestemming

De belangrijkste begrote reservemutaties (resultaatbestemming) zijn samenvattend:

Specificatie mutaties reserves (x € 1.000)	begroting 2023	begroting 2024	begroting 2025	begroting 2026	begroting 2027
stortingen in reserves:					
project transformatie regio					
jaarresultaat	8.110				
verkoopopbrengst	827				
inflatiecompensatie en dividend (LvC)	47	47	47	47	47
resultaat grondexploitatie		23		370	
toekomstige investeringen		3.000	4.000		
toekomstige investeringen onderwijs	81	82	82	82	82
aanvulling reserve	212		531		
Totaal stortingen	**9.276**	**3.152**	**4.659**	**498**	**129**
onttrekkingen aan reserves:					
afschrijvingslasten	342	344	344	344	340
overhevelingen/bestemming resultaat	3.370				
bomenbeheer	225				
project transformatie regio	140				
incidentele bestedingen Kadernota 2024		1.281	764	794	
vitaal buitengebied		200	200	200	
klimaatadaptatie en plattelandsvernieuwing	301	215	215	215	15
Totaal onttrekkingen	**4.379**	**2.039**	**1.523**	**1.553**	**355**
RESULTAATBESTEMMING	**-4.898**	**-1.112**	**-3.137**	**1.055**	**227**

Toelichting mutaties reserves vanaf 2024

Het BBV schrijft voor om in de begroting een overzicht op te nemen van de reservemutaties met een structureel en met een incidenteel karakter. Bovendien behoren de posten te worden gespecificeerd. Hiervoor verwijzen we naar het volgende overzicht:

Structurele en incidentele mutaties reserves (x € 1.000)	begroting 2024	begroting 2025	begroting 2026	begroting 2027
structurele stortingen in reserves:				
inflatiecompensatie en dividend (LvC)	47	47	47	47
toekomstige investeringen onderwijs	82	82	82	82
Totaal structurele stortingen	**129**	**129**	**129**	**129**
incidentele stortingen in reserves:				
resultaat grondexploitatie	23		370	
toekomstige investeringen	3.000	4.000		
aanvulling reserve		531		
Totaal incidentele stortingen	**3.023**	**4.531**	**370**	
TOTAAL STORTINGEN	**3.152**	**4.659**	**498**	**129**
structurele onttrekkingen aan reserves:				
afschrijvingslasten	344	344	344	340
Totaal structurele onttrekkingen	**344**	**344**	**344**	**340**
incidentele onttrekkingen aan reserves:				

incidentele bestedingen Kadernota 2024	1.281	764	794	
vitaal buitengebied	200	200	200	
klimaatadaptatie en plattelandsvernieuwing	215	215	215	15
Totaal incidentele onttrekkingen	**1.696**	**1.179**	**1.209**	**15**
TOTAAL ONTTREKKINGEN	**2.039**	**1.523**	**1.553**	**355**
SALDO RESERVEMUTATIES	**1.112**	**3.137**	**-1.055**	**-227**

Voorzieningen

Onderbouwing beoogd doel voorzieningen

De basis van de nota Reserves en Voorzieningen is samenvattend per voorziening bepaald welk doel beoogd wordt.

Omschrijving	Door de raad vastgesteld doel
Voorzieningen voor:	
verplichtingen en verwachte verliezen (art. 44 lid 1a)	
Pensioenverplichtingen bestuurders (APPA)	Afdekken van mogelijke pensioenverplichtingen van (voormalige) wethouders
Wachtgeld voormalige bestuurders	Afdekken van mogelijke wachtgeldverplichtingen van (voormalige) wethouders
Nog te maken kosten afgesloten grexen	Tijdig afsluiten van grondexploitaties
egalisatie van (onderhouds)kosten (art. 44 lid 1c)	
Onderhoud wegen	Egalisatie van de kosten voor groot onderhoud van wegen (incl. degeneratievergoedingen)
Onderhoud civieltechnische kunstwerken	Egalisatie van de kosten voor groot onderhoud van civieltechnische kunstwerken
Onderhoud gemeentelijk vastgoed	Egalisatie van de kosten voor groot onderhoud van gemeentelijk vastgoed
middelen van derden waarvan de besteding gebonden is (art. 44 lid 2)	
St. Jan's Baptistfonds	Ondersteuning van jeugdinitiatieven uit Liempde
Schenking Dr. Hoekstichting	De schenking uit 2005 moet worden ingezet ten behoeve van de basisgezondheidszorg in Boxtel
Afval	Opvangen van ongewenste schommelingen in de tarieven voor afvalstoffenheffing en matching baten en lasten van het kostendekkende product afval
Riolering	Opvangen van ongewenste schommelingen in de tarieven voor rioolheffing en matching baten en lasten van het kostendekkende product riolering

Meerjarige ontwikkeling voorzieningen

Samenvattend naar soort voorziening zien we het volgende beeld:

Voorzieningen, saldo per 1 januari (bedragen x € 1.000)	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Voorzieningen voor:						
verplichtingen en verwachte verliezen (art. 44 lid 1a)						
APPA bestuurders	886	969	1.027	1.083	1.138	1.191
Wachtgeld voormalige bestuurders	54					
Afwikkeling afgesloten GREX	109	92	76	59		

egalisatie van (onderhouds)kosten (art. 44 lid 1c)						
Onderhoud wegen	1.497	1.370	1.483	1.557	1.607	1.658
Onderhoud civieltechnische kunstwerken	261	287	261	296	359	424
Onderhoud gemeentelijk vastgoed	3.514	3.178	2.973	2.344	1.854	1.887
middelen van derden waarvan de besteding gebonden is (art. 44 lid 2)						
St. Jan Baptistfonds	10	10	10	10	10	11
Schenking Dr. Hoekstichting	31	31	31	31	31	31
Afval	534	477	531	609	712	848
Riolering	11.564	12.918	13.035	13.236	13.671	14.303
Voorzieningen vanuit Haaren	1.363	16				
TOTAAL VOORZIENINGEN	**19.821**	**19.348**	**19.426**	**19.226**	**19.382**	**20.352**

Nieuw beleid, gehonoreerde wensen

In de Kadernota 2024 zijn voorstellen opgenomen om nieuw beleid op te nemen in de begroting. De gemeenteraad heeft met het vaststellen van deze Kadernota ingestemd met deze voorstellen. Samengevat geeft dit op programmaniveau het volgende effect op het begrotingssaldo:

Nieuw beleid Kadernota 2024 (x € 1.000: - = nadeel en + = voordeel)	begroting 2024	begroting 2025	begroting 2026	begroting 2027
Duurzame Transformatie	-158	-158	-158	
Sociale Kracht	-682	-475	-475	-339
Leefbare Ruimte	-678	-437	-495	-153
Vitaal Ondernemen	-240	-180	-160	-110
Meewerkend bestuur	-155	-140	-123	-123
Dekking: incidentele posten vanuit Algemene reserve (jaarresultaat 2022)	1.281	764	794	
Totaal nieuw beleid Kadernota 2024	**-633**	**-626**	**-617**	**-725**

Deze ontwikkelingen zijn verwerkt in deze begroting. Voor een inhoudelijke toelichting op de concrete voorstellen verwijzen we u naar de Kadernota 2024 (raad 11 juli 2023).

Investeringen

Investeringen met economisch en maatschappelijk nut

De investeringen kunnen krachtens het Besluit Begroting en Verantwoording worden onderscheiden in investeringen met een economisch nut en investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.

- **Investeringen met een economisch nut** worden gedefinieerd als investeringen die bijdragen aan de mogelijkheid middelen te verwerven en/of die verhandelbaar zijn.
- **Investeringen met een meerjarig maatschappelijk nut** brengen vaak veel onderhoud met zich mee, terwijl ze meestal niet worden vervangen. Er is geen markt voor waar deze activa kunnen worden verhandeld.

De systematiek van activering en afschrijving is voor beide soorten investeringen gelijk getrokken; investeringen met een economisch nut en investeringen met een maatschappelijk nut worden geactiveerd en over de verwachte levensduur wordt jaarlijks afgeschreven. Verder geldt voor beide de netto methode; dat wil zeggen dat investeringsbijdragen van derden direct in mindering mogen worden gebracht.

In de Eerste bestuursrapportage 2023 is gerapporteerd over mutaties in de investeringen. In aanvulling daarop zijn in deze begroting verder geen investeringsmutaties doorgevoerd.

De investeringen zijn verder onder te verdelen naar lopende investeringen en voorgenomen, gehonoreerde investeringen. De hieronder weergegeven lopende investeringen zijn vervolgens onderverdeeld naar investeringen met een economisch nut en investeringen met een maatschappelijk nut. Het verschil tussen het totaal krediet en de begrote bedragen vanaf 2023 zijn de tot en met 2022 gerealiseerde investeringen.

In het overzicht zijn de lopende investeringen weergegeven met daarbij het totaal beschikbaar gestelde krediet per investering.

Overzicht investeringen (x € 1.000)	Krediet totaal	Besteed t/m 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
investeringen met economisch nut:							
• Automatisch cameravolgsysteem	45		45				
• Veegwagen	160		160				
• Vrachtwagenstrooier	43		43				
• Parkeerplaatsen Annastraat	40		40				
• Nieuwbouw Willibrordusschool (voorbereiding)	450		450				
• Investeringen gemeentelijk vastgoed	3.595		884	559	591	1.335	113
• Pius X warmtepompen	222		222				
• Renovatie natuurgrasveld DVG	160		160				
• Zijlader huisvuil	215		215				
• Vervangen reserve vuilniswagen	185		185				
• Ondergrondse containers	80	57	23				
• Vloeistofdichte vloer milieustraat	87	88	0				
• Rioolinvesteringen op basis van vGRP-6	10.433	3.933	3.979	899	1.080	400	70
totaal economisch nut	**15.715**	**4.078**	**6.406**	**1.458**	**1.671**	**1.735**	**183**
investeringen met maatschappelijk nut:							
• Verkeersregelinstallaties	95	31	64				
• Herinrichting Clarissenstraat	125		125				
• Vervanging speelvoorzieningen	841		256			585	
• Move snelfietsroute	439	314	124				
• Verbindingsweg Ladonk-Kapelweg	19.688	9.491	9.122	1.075			
• Herinrichting Molenwijkseweg	1.377	765	613				
• Aanpassing Bosscheweg-Dukaat-De Ketting	1.700	689	1.011				
• Herinrichting Kalksheuvel	898	69	829				
• Herinrichting Lennisheuvel-Boxtel	250	1	249				
• Ontsluitingsweg Dukaat	0	-93	93				
• Herinrichting Rechterstraat	1.334	1.312	22				

Overzicht investeringen (x € 1.000)	Krediet totaal	Besteed t/m 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
• Keulsebaan deelplan 4c	2.500	70	430	2.000			
• Liempde, herinrichting a.g.v. rioolwerken	500		500				
• Herinrichting Ladonkseweg-Kruisbroeksestraat	250	28	222				
• Oversteek Industrieweg-Kruisbroeksestraat	250		250				
• Oversteek Industrieweg-Mijlstraat	250		250				
• Beeldkwaliteit Parkweg	50		50				
• Civieltechnische investeringen	119				119		
• Reconstructie Leunisdijk (civiel)	490	299	191				
• Openbare ruimte winkelcentrum Oosterhof		-163	163				
• Vervangen masten openbare verlichting	652	66	192	94	95	67	69
• Vervangen armaturen openbare verlichting	720	109	144	85	87	98	99
• Veiligheid op straat	175	163	12				
• Herinrichting Stationsstraat	50	57	-7				
totaal maatschappelijk nut	**32.754**	**13.210**	**14.903**	**3.254**	**302**	**750**	**168**
INVESTERINGEN	**48.469**	**17.288**	**21.309**	**4.712**	**1.973**	**2.485**	**351**

Overzicht desinvesteringen (x € 1.000)	Krediet totaal	Besteed t/m 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
investeringen met economisch nut:							
-							
investeringen met maatschappelijk nut:							
• Verbindingsweg Ladonk-Kapelweg	13.582	3.322	9.940	320			
• Herinrichting Kalksheuvel	223		223				
DESINVESTERINGEN	**13.805**	**3.322**	**10.163**	**320**			

Voorgenomen investeringen
Afgezien van deze investeringen zijn ook voorgenomen investeringen in deze begroting opgenomen. In totaal gaat het hierbij om een bedrag van in totaal € 9,55 miljoen in deze begrotingsperiode. De kapitaallasten van voorgenomen investeringen zijn als stelpost in de begroting opgenomen voor een totaalbedrag van structureel € 733.000. De raad heeft deze investeringen al gevoteerd. Het college heeft de bevoegdheid om deze investeringen in eerdere jaren tot uitvoering te brengen vooruitlopend op de formele begrotingsmutatie na besluit van de gemeenteraad.

Overzicht voorgenomen investeringen	Begrote investering				Begrote kapitaallasten			
(x € 1.000)	2024	2025	2026	2027	2024	2025	2026	2027
• Gebiedsplan Onder de Rechter				100				6
• Reconstructie Bosscheweg				1.300				69
• Meerjareninvesteringsplanning groenvoorzieningen	Pm	Pm	Pm	Pm	5	11	16	21
• Herverlichting conventionele verlichting naar LED	Pm	Pm	Pm	Pm	9	17	25	33
• Meerjareninvesteringsplanning verkeer en mobiliteit				Pm				100
• Verduurzaming maatschappelijk vastgoed				500				25
• Herinrichting Kalkheuvel 2e fase				1.350				54
• Verkeersregelinstallaties				1.000				100
• Herinrichting Stationsstraat				550				19
• Nieuwbouw HUB school Boxtel			Pm				70	70
• Nieuwbouw Willibrordusschool Esch		4.750				236	236	236
Totaal voorgenomen investeringen		**4.750**		**4.800**	**14**	**263**	**347**	**733**

Meerjarig overzicht balans

Met het opnemen van een geprognosticeerde balans krijgt de raad meer inzicht in de ontwikkeling van onder meer investeringen, reserves en voorzieningen, en in de financieringsbehoefte. De geprognosticeerde balans moet aansluiten op de balans in de jaarrekening, maar behoeft niet dezelfde mate van detail te kennen.

Het EMU-saldo kan afgeleid worden van de mutaties in de balans, dat is nl. het saldo van mutaties in de vorderingen en de mutaties in de schulden ofwel de som van de mutaties van de vaste en vlottende financiële activa minus de som van de mutaties van de vaste en vlottende schuld. Een berekening van het EMU-saldo is opgenomen in het bijlageboek.

Voor het opstellen van de meerjarige prognose van de balans zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:
- Kolom 2022: de definitieve cijfers volgens de vastgestelde jaarrekening 2022.
- Kolom 2023 tot en met 2027: de meerjarige prognose van de balans op basis van deze begroting.
    - Alle liquide middelen, overlopende activa en overlopende passiva zijn met elkaar verrekend: het saldo in de balans geeft de kortlopende financieringsbehoefte of de tijdelijke overschotten weer;
    - Het onderdeel Eigen vermogen – resultaat is in de prognose van het onderdeel reserves verwerkt.

MEERJARIGE BALANS (x € 1.000)						
ACTIVA per 31 december	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**
Immateriële vaste activa	190	218	197	184	171	159
Materiële vaste activa	66.236	73.685	74.106	72.036	70.420	66.618
Financiële vaste activa	5.524	5.112	4.703	4.317	3.925	3.527
Voorraden	6.362	7.658	7.750	4.758	3.686	1.716
Uitzettingen met een rente typische looptijd korter dan één jaar	33.155	214		2.564	1.217	5.343
Liquide middelen	865					
Overlopende activa	1.307					
TOTAAL ACTIVA	**113.639**	**86.887**	**86.756**	**83.858**	**79.419**	**77.363**

PASSIVA per 31 december	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**
Eigen vermogen	38.155	34.942	36.055	39.191	38.137	37.910
Voorzieningen	19.821	19.348	19.426	19.226	19.382	20.352
Vaste schulden met een rente typische looptijd van één jaar of langer	36.607	32.597	29.023	25.441	21.901	19.102
Netto-vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar	13.455		2.252			
Overlopende passiva	5.601					
TOTAAL PASSIVA	**113.639**	**86.887**	**86.756**	**83.858**	**79.419**	**77.363**

Overzicht van baten en lasten en presentatie structureel begrotingssaldo

De gemeenteraad heeft de wettelijke taak een begroting vast te stellen die structureel en reëel in evenwicht is. De provincie als toezichthouder heeft geconstateerd dat niet alle Brabantse gemeentebegrotingen een (uniforme) presentatie van het structureel begrotingssaldo bevatten.

Daarom heeft de provincie de gemeenten geadviseerd gebruik te maken van onderstaande opstelling, die tevens volledig invulling geeft aan de voorschriften van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV).

Overzicht van baten en lasten begroting 2024 (x € 1.000)	baten	lasten	saldo
Resultaat voor bestemming:			
Duurzame Transformatie	9.069	12.517	-3.449
Sociale Kracht	10.413	54.410	-43.997
Leefbare Ruimte	6.517	21.535	-15.017
Vitaal Ondernemen	469	5.642	-5.173
Meewerkend Bestuur	657	8.385	-7.727
Totaal van de programma's: resultaat voor bestemming	**27.125**	**102.489**	**-75.364**
Algemene dekkingsmiddelen, taakvelden:			
0.5 Treasury	680	299	381
0.61 OZB woningen	5.880	715	5.165
0.62 OZB niet-woningen	3.651		3.651
0.63 Parkeerbelasting	185		185
0.64 Belastingen overig	70	7	62
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	72.418		72.418
Overhead (taakveld 0.4)	13	3.315	-3.302
Heffing vennootschapsbelasting (taakveld 0.9)			0
Bedrag onvoorzien (deel taakveld 0.8), exclusief begrotingssaldo	750	2.844	-2.094
SALDO VAN BATEN EN LASTEN	**110.772**	**109.669**	**1.103**
Toevoeging en onttrekking aan de reserves:			
Duurzame Transformatie	415		415
Sociale Kracht	180	129	51
Leefbare Ruimte	123	23	100
Vitaal Ondernemen	41		41
Meewerkend Bestuur	1.281	3.000	-1.719
Totaal van de programma's: resultaatbestemming	**2.039**	**3.152**	**-1.112**
RESULTAAT	**112.811**	**112.820**	**-9**
af: incidentele baten en lasten	6.251	9.746	-3.496
STRUCTUREEL BEGROTINGSSALDO	**106.561**	**103.074**	**3.487**

Op basis van dit overzicht kan worden geconcludeerd dat na aftrek van het saldo incidentele baten en lasten, de begroting voor het jaar 2024 structureel en reëel in evenwicht is. Dit geldt ook voor de meerjarenraming 2025-2027 zoals blijkt uit de presentatie van het structureel begrotingssaldo vanuit het overzicht Incidentele baten en lasten op programmaniveau.

Inzicht in baten en lasten Begroting 2024

Inzicht baten Begroting 2024

In navolgend overzicht gaan we in op de verdeling van de exploitatiebaten zoals begroot voor het jaar 2024. De totaal geraamde baten, na bestemming van het resultaat voor het begrotingsjaar bedragen bijna € 113 miljoen. Deze baten worden gepresenteerd:

- als baten per programma
- als baten per inkomstensoort.

Baten per programma

De voor het jaar 2024 begrote baten (bedragen x € 1.000) op basis van de programma-indeling, zijn:

Programma	Baten	%
Duurzame Transformatie	9.484	8,41%
Sociale Kracht	10.593	9,39%
Leefbare Ruimte	6.853	6,08%
Vitaal Ondernemen	510	0,45%
Meewerkend Bestuur	85.372	75,68%
Totaal baten inclusief resultaatbestemming	**112.811**	**100,00%**

Baten per inkomstensoort

Voor een globaal inzicht in alle exploitatiebaten zijn deze onderverdeeld in hoofdgroepen. Hiermee wordt inzicht gegeven in de herkomst van de baten/dekkingsmiddelen.

Baten (bedragen x € 1.000)	Begroot	%
uitkering gemeentefonds	72.418	64,19%
belastingen, leges en heffingen	19.307	17,11%
rijksbijdragen	10.049	8,91%
grondverkopen	2.935	2,60%
resultaatbestemming	2.039	1,81%
administratief	1.801	1,60%
huren en pachten	1.718	1,52%
bijdragen derden	1.277	1,13%
rente en dividend	792	0,70%
inkomens- en vermogensoverdrachten	359	0,32%
taakstelling	83	0,07%
vrijval voorziening	33	0,03%
Totaal baten inclusief resultaatbestemming	**112.811**	**100,00%**

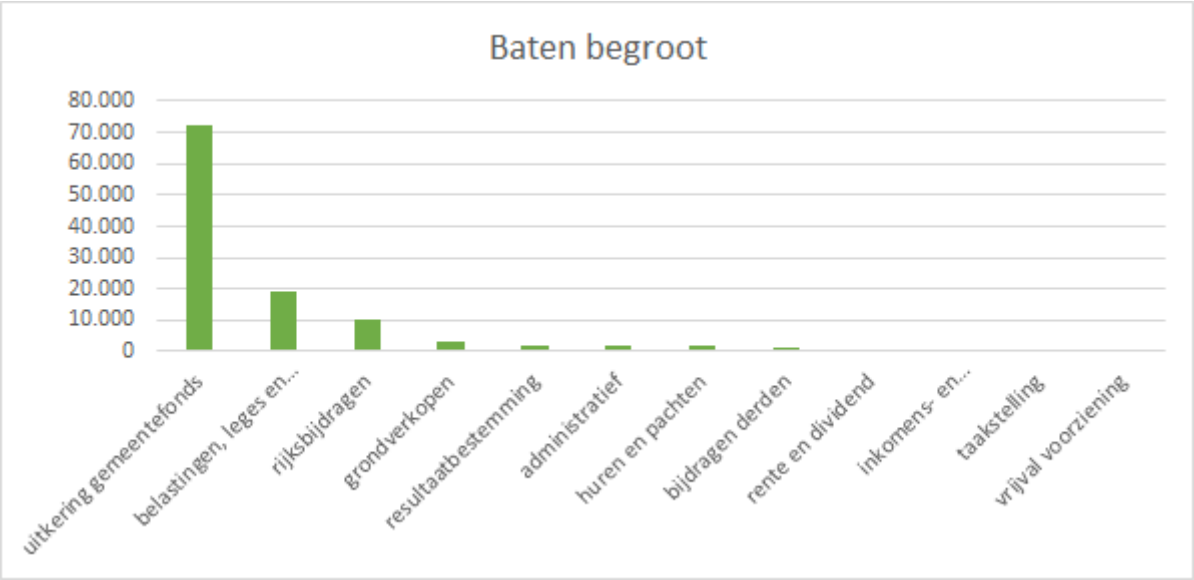

Samenvattend bestaan dus ongeveer 90% van de gemeentelijke baten uit rijksbijdragen (inclusief gemeentefonds) en belastingen, leges en heffingen.

Verder wordt ruim € 2 miljoen vanuit de reserves ingezet als dekkingsmiddel via de resultaatbestemming.

Inzicht lasten Begroting 2024
In navolgend overzicht gaan we in op de verdeling van de exploitatielasten zoals begroot voor het jaar 2024. De totaal geraamde lasten, na bestemming van het resultaat voor het begrotingsjaar bedragen eveneens € 113 miljoen. Deze lasten worden gepresenteerd:

- als lasten per programma
- als lasten per uitgavensoort.

Lasten per programma
De voor het jaar 2024 begrote lasten (bedragen x € 1.000) op basis van de programma-indeling, zijn:

Programma	Lasten	%
Duurzame Transformatie	12.517	11,10%
Sociale Kracht	54.539	48,35%
Leefbare Ruimte	21.586	19,13%
Vitaal Ondernemen	5.642	5,00%
Meewerkend Bestuur	18.527	16,42%
Totaal lasten inclusief resultaatbestemming	**112.811**	**100,00%**

Lasten per uitgavensoort
Voor een globaal inzicht in alle exploitatielasten zijn deze onderverdeeld in hoofdgroepen. Hiermee wordt inzicht gegeven in de bestedingen.

Lasten (bedragen x € 1.000)	Begroot	%
bijdrage MijnGemeenteDichtbij	28.008	24,83%
overige goederen en diensten	16.246	14,40%
bijdragen gemeenschappelijke regelingen	12.722	11,28%
inkomensvoorziening en minimaondersteuning	9.744	8,64%
jeugdzorg	9.617	8,53%
wmo	8.519	7,55%
inkomensoverdrachten	8.198	7,27%
rente en afschrijving	5.253	4,66%
resultaatbestemming	3.152	2,79%
stelposten	3.130	2,77%
storting in voorzieningen	2.016	1,79%
beleidsakkoord	2.007	1,78%
administratief	1.709	1,51%
salarissen	1.501	1,33%
energiekosten	526	0,47%
belastingen en heffingen	414	0,37%
inhuur personeel	412	0,36%
taakstelling	-362	-0,32%
Totaal lasten inclusief resultaatbestemming	**112.811**	**100,00%**

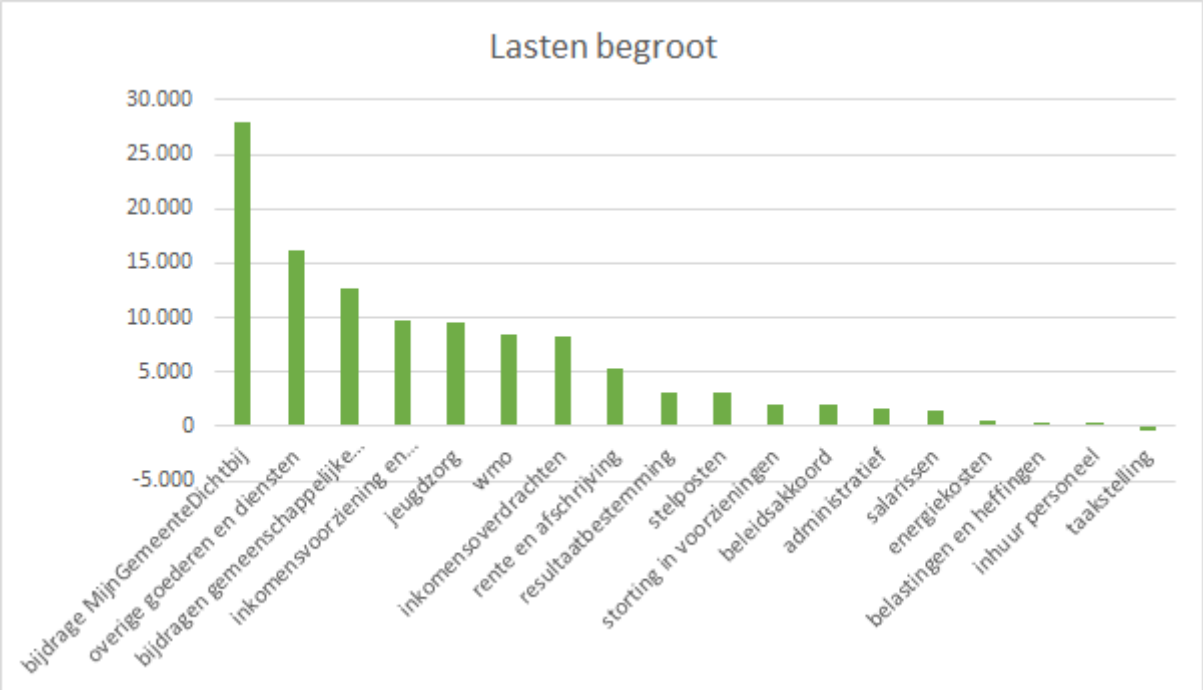

Samenvattend zien we dat met een aandeel van bijna 25% de bijdrage aan MijnGemeenteDichtbij de grootste exploitatielast is. De uitgaven sociaal domein (Wmo, jeugdzorg, inkomensvoorzieningen en minimaondersteuning) omvatten eveneens bijna 25% van de totaal begrote lasten.

Bijlagen

In het bijlagenboek behorende bij deze begroting zijn de volgende bijlagen opgenomen:

1. Conversietabel BBV taakveld – beleidsproduct
2. Baten en Lasten per BBV Taakveld
3. Begroting op beheerproductniveau (collegebegroting)
4. Verloopoverzicht Reserves en Voorzieningen
5. EMU-Saldo
6. Overzicht formatie en loonkosten
7. Subsidiestaat welzijnsactiviteiten
8. Berekening gemeentefonds meerjarig
9. Ontwikkeling lokale lasten

Verplichte BBV indicatoren

In het BBV 2004 werden gemeenten voor het eerst verplicht om niet-financiële informatie in de begroting en jaarstukken op te nemen. Naast de financiële gegevens werden de 3 ‘w-vragen’ (wat mag het kosten, wat willen we bereiken en wat gaat we daarvoor doen) opgenomen. Dit heeft er toe geleid dat de begrotingen beleidsmatiger werden. Het wordt steeds belangrijker voor gemeenten om te kunnen sturen op basis van meetbare prestaties.

Naast de uniforme taakvelden, wordt daarom in het herziene BBV voorgeschreven dat gemeenten vanaf 2017 een basisset van 39 beleidsindicatoren hanteren voor de begroting en verantwoordingsstukken. Desgewenst kunnen daar eigen indicatoren, toegesneden op de lokale situatie, aan worden toegevoegd. De indicatoren maken deel uit van de beleidsbegroting bij de programma’s.

Zo kunnen raadsleden en anderen een helder beeld vormen over de beleidsresultaten van de gemeente en gemeenten onderling vergelijken.

Voor de gemeenten is door de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) en Kwaliteitsinstituut Nederlandse Gemeenten (KING), met raadpleging van enkele gemeenten, een lijst van indicatoren ontwikkeld en samengesteld. Daarbij golden een aantal belangrijke uitgangspunten:

- de indicatoren leveren een bijdrage aan de versterking van het horizontaal toezicht;
- de raadsleden worden daarmee in staat gesteld om op maatschappelijke effecten te kunnen sturen;
- de indicatoren zijn van toepassing op alle gemeenten;
- de indicatoren zijn gebaseerd op landelijke bronnen waardoor er geen extra informatie uitvraag hoeft te worden gedaan en zodat gemeenten automatisch deelnemen;
- er worden bestaande bronnen gebruikt;
- de indicatoren worden regelmatig door de bronnen gepubliceerd;
- voor de indicatoren met betrekking tot het ‘sociaal domein’ is aangesloten bij de reeds bestaande ‘Gemeentelijke monitor sociaal domein’.

Via de website ‘waarstaatjegemeente.nl’ zijn nagenoeg alle gegevens voor het opnemen van de indicatoren voor alle gemeenten beschikbaar. De beleidsindicatoren in het taakveld ‘bestuur en ondersteuning’ zijn niet op deze website opgenomen maar worden via de gemeenten zelf ingevuld. In verband met de ambtelijke fusie zijn juist deze gegevens voor onze gemeenten niet beschikbaar aangezien de budgetten voor bedrijfsvoering, overhead e.d. overgezet zijn naar onze GR.

In navolgend overzicht worden de indicatoren van onze gemeente gepresenteerd. als vergelijk zijn tevens de landelijke cijfers opgenomen en de cijfers van onze samenwerkingsgemeente Sint-Michielsgestel. De opgenomen cijfers zijn gebaseerd op gegevens die beschikbaar waren per augustus 2023.

Indicator	Eenheid	Periode	Gebied	Waarde	Bron	Omschrijving
Absoluut verzuim	per 1.000 leerlingen	2022	Boxtel	6,7	DUO/Ingrado	Het aantal leer- of kwalificatieplichtige jongeren dat absoluut verzuimer is (geweest) gedurende het schooljaar: de jongere is niet ingeschreven bij een onderwijsinstelling en beschikt niet over een vrijstelling. De periodeaanduiding '2022' staat voor schooljaar '2021/2022'.
			Sint-Michielsgestel	6,1		
			Nederland	4,2		
Achterstand onder jeugd - Kinderen in uitkeringsgezin	%	2021	Boxtel	4	CBS - Jeugdmonitor	Percentage kinderen tot 18 jaar die in een gezin leven dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen. Bijstandshuishouden is een huishouden waarvan minimaal één lid een bijstandsuitkering ontvangt. Onder bijstand wordt hier uitkeringen aan huishoudens op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, tot 2015) en de Participatiewet (vanaf 2015) en het Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (Bbz) verstaan. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het
			Sint-Michielsgestel	2		
			Nederland	6		

Indicator	Eenheid	Periode	Gebied	Waarde	Bron	Omschrijving
						Verwey-Jonker Instituut - Kinderen in Tel. De cijfers vanaf 2016 zijn afkomstig van het CBS.
Achterstand onder jeugd - Werkloze jongeren	%	2021	Boxtel	1	CBS - Jeugdmonitor	Personen van 16 t/m 22 jaar die als werkzoekende staan ingeschreven bij het UWV WERKbedrijf en tegelijkertijd geen baan hebben als werknemer volgens de Polisadministratie. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker
			Sint-Michielsgestel	1		
			Nederland	2		
Banen	per 1.000 inwoners van 15-64 jaar	2022	Boxtel	801	CBS Bevolkingsstatistiek / LISA - bewerking ABF Research	Onder een baan wordt een vervulde positie verstaan. Dit betreffen zowel fulltimers, parttimers als uitzendkrachten. De indicator betreft het aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 tot en met 64 jaar.
			Sint-Michielsgestel	520,3		
			Nederland	825,4		
Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo	per 10.000 inwoners	2022	Boxtel	680	CBS - Gemeentelijke Monitor Sociaal Domein Wmo	Aantal per 10.000 inwoners in de betreffende bevolkingsgroep. Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo. Voor de Wmo-gegevens geldt dat het referentiegemiddelde gebaseerd is op 327 deelnemende gemeenten.
			Sint-Michielsgestel	600		
			Nederland	700		
Demografische druk	%	2023	Boxtel	78,5	CBS - Bevolkingsstatistiek	Het aantal personen van 0 tot 20 jaar én 65 jaar of ouder per honderd personen van 20 tot 65 jaar.
			Sint-Michielsgestel	80,6		
			Nederland	70,3		
Functiemenging	%	2022	Boxtel	53,3	CBS BAG/LISA - bewerking ABF Research	De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.
			Sint-Michielsgestel	43,4		
			Nederland	53,8		
Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden	€	2021	Boxtel	724	COELO, Groningen	Som van de gemiddeld betaalde ozb op basis van de gemiddelde woz-waarde van woningen in de gemeente + reinigingsheffing + rioolheffing minus eventuele heffingskorting.
			Nederland	733		
			Sint-Michielsgestel	911		
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	€	2021	Boxtel	788	COELO, Groningen	Som van de gemiddeld betaalde ozb op basis van de gemiddelde woz-waarde van woningen in de gemeente + reinigingsheffing +
			Nederland	810		
			Sint-Michielsgestel	989		

Indicator	Eenheid	Periode	Gebied	Waarde	Bron	Omschrijving
						rioolheffing minus eventuele heffingskorting.
Gemiddelde WOZ-waarde	x €1.000	2019	Boxtel	271	CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken	De WOZ-waarde van alle woningen. Alle verblijfsobjecten in de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG)met minimaal een woonfunctie en eventueel een of meer andere gebruiksfuncties worden als woning aangemerkt
			Sint-Michielsgestel	322		
			Nederland	250		
		2020	Boxtel	288		
			Sint-Michielsgestel	342		
			Nederland	271		
		2021	Boxtel	298		
			Sint-Michielsgestel	359		
			Nederland	290		
		2022	Boxtel	324		
			Sint-Michielsgestel	393		
			Nederland	317		
		2023	Boxtel	376		
			Sint-Michielsgestel	461		
			Nederland	369		
Jongeren met een delict voor de rechter	%	2021	Boxtel	1	CBS - Jeugdmonitor	Het percentage jongeren (12 t/m 21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker Instituut - Kinderen in Tel. De cijfers vanaf 2016 zijn afkomstig van het CBS.
			Sint-Michielsgestel	1		
			Nederland	1		
Jongeren met jeugdbescherming	%	2022	Boxtel	0,8	CBS Jeugd	in percentage van alle jongeren tot 18 jaar, per 1 januari Jeugdbescherming is een maatregel die de rechter dwingend oplegt. Dat gebeurt als een gezonde en veilige ontwikkeling van een kind of jeugdige wordt bedreigd en vrijwillige hulp niet of niet voldoende helpt. Een kind of jongere wordt dan 'onder toezicht gesteld' of 'onder voogdij geplaatst'.
			Sint-Michielsgestel	0,5		
			Nederland	1,2		
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	2022	Boxtel	12,6	CBS Jeugd	in percentage van alle jongeren tot 18 jaar, per 1 januari
			Sint-Michielsgestel	10,1		

Indicator	Eenheid	Periode	Gebied	Waarde	Bron	Omschrijving
			Nederland	13,2		Hulp en zorg zoals deze bedoeld en beschreven is in de Jeugdwet (2014), en in natura door de zorgaanbieder is geleverd. PGB gefinancierde hulp en zorg valt hier dus buiten. Het betreft hulp en zorg aan jongeren en hun ouders bij psychische, psychosociale en of gedragsproblemen, een verstandelijke beperking van de jongere, of opvoedingsproblemen van de ouders. Zorg in Natura wordt direct vergoed aan de zorgverlener zonder tussenkomst van de zorggebruiker. In het kader van de jeugdzorg betekent dit dat de hulp rechtstreeks door de gemeente wordt vergoed. Persoonsgebonden budget (PGB)is een geldbedrag waarmee de zorggebruiker zelf zorg, begeleiding, hulp, hulpmiddelen of voorzieningen in kan kopen. Deze wordt verstrekt via de Sociale verzekeringsbank (SVB) maar is ook afkomstig van de gemeente.
Jongeren met jeugdreclassering	%	2021	Boxtel	0,2	CBS Jeugd	in percentage van alle jongeren in de leeftijd van 12 tot 23 jaar, per 1 januari Jeugdreclassering is een combinatie van begeleiding en controle voor jongeren vanaf 12 jaar, die voor hun 18e verjaardag met de politie of leerplichtambtenaar in aanraking zijn geweest en een proces-verbaal hebben gekregen. Indien de persoonlijkheid van de dader of de omstandigheden waaronder de overtreding of het misdrijf is begaan daartoe aanleiding geven, bijvoorbeeld bij jongvolwassenen met een verstandelijke beperking, kan
			Nederland	0,3		

Indicator	Eenheid	Periode	Gebied	Waarde	Bron	Omschrijving
			Sint-Michielsgestel	Geen data		het jeugdstrafrecht eveneens worden toegepast op jongvolwassenen in de leeftijd 18 tot en met 22 jaar. De jongere krijgt op maat gesneden begeleiding van een jeugdreclasseringswerker om te voorkomen dat hij of zij opnieuw de fout ingaat. Jeugdreclassering kan worden opgelegd door de kinderrechter of de officier van Justitie. Jeugdreclassering kan ook op initiatief van de Raad voor de Kinderbescherming in het vrijwillige kader worden opgestart.
Lopende re-integratievoorzieningen	per 10.000 inwoners van 15-64 jaar	2022	Boxtel	179,2	CBS - Re-integratie	Het aantal reintegratievoorzieningen, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.
			Sint-Michielsgestel	103,8		
			Nederland	197,7		
Misdrijven - Diefstallen uit woning	per 1.000 inwoners	2022	Boxtel	1,1	CBS - Diefstallen	
			Sint-Michielsgestel	1,8		
			Nederland	1,4		
Misdrijven - Geweldsmisdrijven	per 1.000 inwoners	2022	Boxtel	4,4	CBS - Criminaliteit	Het aantal geweldsmisdrijven. Voorbeelden van geweldsmisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc.).
			Sint-Michielsgestel	1,8		
			Nederland	4,6		
Misdrijven - Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	per 1.000 inwoners	2022	Boxtel	4,5	CBS - Criminaliteit	Hieronder vallen brandstichting, alle vormen van vernieling en misdrijven tegen de openbare orde en het openbaar gezag. Voorbeelden van misdrijven tegen de openbare orde en tegen het openbaar gezag zijn opruiing, huis-, computer- en lokaalvredebreuk, deelneming aan een criminele of terroristische organisatie, openlijke geweldpleging, godslastering, discriminatie en het doen van een valse aangifte. Omdat het delict mensenhandel vaak onder dezelfde feitcode geregistreerd wordt als het delict mensensmokkel worden deze twee delicten samengeteld en weergegeven bij de gewelds- en seksuele misdrijven.
			Sint-Michielsgestel	4,4		
			Nederland	6		

Indicator	Eenheid	Periode	Gebied	Waarde	Bron	Omschrijving
Misdrijven - Winkeldiefstallen	per 1.000 inwoners	2022	Boxtel	0,6	CBS - Diefstallen	
			Sint-Michielsgestel	0,3		
			Nederland	2,3		
Netto arbeidsparticipatie	%	2022	Boxtel	73,4	CBS - Arbeidsdeelname	Het aandeel van de werkzame beroepsbevolking in de bevolking (beroeps- en niet-beroepsbevolking). Deze definitie heeft betrekking op personen die in Nederland wonen (exclusief de institutionele bevolking).
			Sint-Michielsgestel	73,8		
			Nederland	72,2		
Niet-sporters	%	2020	Boxtel	35,2	Gezondheidsmonitor volwassenen (en ouderen), GGD'en, CBS en RIVM	Het percentage niet-wekelijkse sporters t.o.v. de bevolking van 19 jaar en ouder. Bevolking van 19 jaar en ouder dat niet minstens één keer per week aan sport doet.
			Sint-Michielsgestel	43,8		
			Nederland	49,2		
Nieuw gebouwde woningen	per 1.000 woningen	2022	Boxtel	16,8	Basisregistraties adressen en gebouwen - bewerking ABF Research	Nieuw gebouwde woningen, exclusief overige toevoegingen, zoals transformaties.
			Sint-Michielsgestel	12		
			Nederland	9,3		
Omvang huishoudelijk restafval	kg per inwoner	2020	Boxtel	151	CBS statistiek Huishoudelijk afval	Niet gescheiden ingezameld huishoudelijk afval.
			Sint-Michielsgestel	110		
			Nederland	170		
Percentage bekende hernieuwbare elektriciteit	%	2021	Boxtel	11,5	berekening	
			Sint-Michielsgestel	24		
			Nederland	33,2		
Personen met een bijstandsuitkering	per 10.000 inwoners	2021	Boxtel	240,7	CBS - Re-integratie	Het aantal personen met een uitkering op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, t/m 2014) en de Participatiewet (vanaf 2015). De uitkeringen (leefgeld) aan personen in een instelling, de elders verzorgden, zijn niet inbegrepen. Ook de uitkeringen aan dak- en thuislozen zijn niet inbegrepen.
			Sint-Michielsgestel	152,6		
			Nederland	431,2		
Relatief verzuim	per 1.000 leerlingen	2022	Boxtel	21	DUO/Ingrado	Het aantal leer- of kwalificatieplichtige leerlingen (per 1.000 leerlingen) waarbij sprake is van meer dan 16 uur ongeoorloofd verzuim gedurende 4 opeenvolgende lesweken. De periodeaanduiding '2022' staat voor schooljaar '2021/2022'.
			Sint-Michielsgestel	11		
			Nederland	24		
Verwijzingen Halt	per 1.000 jongeren	2018	Boxtel	21	Stichting Halt	Het aantal verwijzingen Halt per 1.000 inwoners van 12 t/m 17 jaar. Jongeren van 12 t/m 17 jaar die een licht strafbaar vergrijp plegen, worden door de politie of leerplichtambtenaren naar Bureau Halt verwezen voor een passende Halt-straf. Zij krijgen leeropdrachten en er volgen gesprekken met de
			Sint-Michielsgestel	9		
			Nederland	12		
		2019	Boxtel	14		
			Sint-Michielsgestel	13		
			Nederland	13		
		2020	Boxtel	7		

Indicator	Eenheid	Periode	Gebied	Waarde	Bron	Omschrijving
			Sint-Michielsgestel	5		jongere en de ouders. Op deze manier kunnen jongeren rechtzetten wat zij fout hebben gedaan, zonder dat zij in aanraking komen met het Openbaar Ministerie.
			Nederland	11		
		2021	Boxtel	10		
			Sint-Michielsgestel	4		
			Nederland	8		
		2022	Boxtel	8		
			Sint-Michielsgestel	13		
			Nederland	8		
Vestigingen (van bedrijven)	per 1.000 inw.15 t/m 64jr	2022	Boxtel	159,8	LISA	Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-65 jaar.
			Sint-Michielsgestel	186,9		
			Nederland	174,1		
Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	%	2021	Boxtel	1,8	DUO/Ingrado	Vsv'ers zijn jongeren van 12 tot 23 jaar die zonder startkwalificatie het onderwijs verlaten. Een startkwalificatie is een havo of vwo diploma of minimaal een mbo-2 diploma. Het vsv-percentage staat voor het aantal vsv'ers als percentage van het aantal onderwijsdeelnemers die aan het begin van het schooljaar ingeschreven staan. De periodeaanduiding '2021' staat voor schooljaar '2020/2021'.
			Sint-Michielsgestel	1		
			Nederland	1,9		

Lijst van afkortingen

AB	Algemeen bestuur van een gemeenschappelijke regeling, stichting of vereniging
ALV	Algemene ledenvergadering
APPA	Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers
ARR	Algemene risicoreserve
AvA	Algemene vergadering van aandeelhouders
AVOI	Algemene verordening ondergrondse infrastructuren
BAG	Basisregistratie adressen en gebouwen
BBdB	Boxtel Binnen de Bruggen
BBV	Besluit begroten en verantwoorden provincies en gemeenten
BCF	BTW compensatiefonds
BERAP	Bestuursrapportage
BHIC	Brabant historisch informatiecentrum
BIBOB	Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur
BIZ	Bedrijf Investeringszone
BNG	Bank Nederlandse gemeenten
BOA	Buitengewoon opsporingsambtenaar
BOPZ	Wet bijzondere opnemingen in psychiatrische ziekenhuizen
BRP	Basisregistratie persoonsgegevens
BSB	Brede Scholen Boxtel

BTW	Belasting toegevoegde waarde
BUIG	Bundeling uitkering inkomensvoorziening
Burap	Bestuursrapportage
CAK	Centraal administratiekantoor
CAR	Construction allrisk verzekering
CBS	Centraal bureau voor de statistiek
Ciso	Chief information security officer
CmK	Cultuureducatie met kwaliteit
DB	Dagelijks bestuur van een gemeenschappelijke regeling, stichting of vereniging
DP	Dekkingsplan
DUO	Dienst uitvoering onderwijs
E-Laden	Elektrisch laden
EMU	Economisch Monetaire Unie
EPR	Eikenprocessierups
EVZ	Ecologische verbindingszones
FG	Functionaris gegevensbeveiliging
FIDO	Wet Financiering Decentrale Overheden
GFT	Groente fruit tuinafval
GGD	Gemeentelijke gezondheidsdienst
GGZ	Geestelijke gezondheidszorg
GMA	Gemiddeld Maatschappelijk Actief
GR	Gemeenschappelijke regeling
GREX	Gronden in exploitatie
GVVP	Gemeentelijk Verkeer- en Vervoersplan
HBO	Hoger Beroeps Onderwijs
HHA	Huishoudelijk Afval
HMA	Hoog Maatschappelijk Actief
HNG	Hypotheekfonds Nederlandse gemeenten
HOF	Wet houdbaarheid overheidsfinanciën
ICT	Informatie en communicatie techniek
IHP	Integraal Huisvestingsplan
IOAW	Inkomensvoorziening oudere en arbeidsongeschikte werknemers
IOAZ	Inkomensvoorziening oudere en arbeidsongeschikte zelfstandigen
IV	Informatievoorziening
KDN	Kadernota
LEA	Lokaal educatieve agenda
LED	Light emmiting diode (elektronische halfgeleidercomponent)
Leningen O/G	Leningen opgenomen gelden
Leningen U/G	Leningen uitgeleende gelden
LKS	Loonkostensubsidie
LMA	Laag Maatschappelijk Actief
LTA	Landelijk transitie arrangement
MD	Mozaïek Dommelvallei

MEO	Maatschappelijke en economische ontwikkeling
MER	Milieu Effect Rapportage
MGD	MijnGemeenteDichtbij
MOP	Meerjaren onderhoudsplan
MPG	Meerjarenplan grondexploitatie
NNB	Natuurnetwerk Noord-Brabant
NOB	Noord Oost Brabant
NO-way	Noordelijke Ontsluitingsweg
OAB	Onderwijs achterstandenbeleid
OAD	Ontwikkelgerichte Arbeidsmatige Dagbesteding
ODBN	Omgevingsdienst Brabant-Noord
OZB	Onroerende zaakbelastingen
P&C	Planning en control
P&O	Personeel en organisatie
PAS	Programma aanpak stikstof
PEP	Platform Esch Perspectief
PGB	Persoons gebonden budget
PHS	Programma hoogfrequent spoor
PMD	Plastic-, Metalen- en Drankverpakkingen
PW	Participatiewet
Q1-Q2….	Quarter (kwartaal)
RAV	Regionaal ambulance vervoer
RES	Regionale Energie Strategie
RIVM	Rijksinstituut voor volksgezondheid en milieu
RMC	Regionaal meld- en coördinatiepunt
RVO	Rijksdienst voor ondernemend Nederland
RvST	Raad van State
SD	Sociaal domein
SNV	Sociale Netwerk Versterking
SPUK	Specifieke uitkering stimulering sport
Stg.	Stichting
T&T	Project van transitie naar transformatie
TALK	Tracé A2-Ladonk-Kapelweg
TOM	Traject op maat
TONK	Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten
TOZO	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandige ondernemers
TRAP	Toeristisch recreatief actieplan
TURAP	Tussentijdse rapportage
VAB	Vrijkomende Agrarische Bedrijfsbebouwing
VANG	Van Afval Naar Grondstof
VANG	Verbindingsweg A2-N618
VANG-HHA	Van afval naar grondstof-huishoudelijk afval
vGRP	verbreed gemeentelijk rioleringsplan

VLK	Verbindingsweg-Ladonk-Kapelweg
VNG	Vereniging Nederlandse gemeenten
VOG	Verklaring omtrent gedrag
VRI	Verkeersregelinstallatie
VTH	Vergunningverlening, toezicht en handhaving
VVE	Voor- en vroegschoolse educatie
VVV	Vereniging voor Vreemdelingen Verkeer
VWS	Volksgezondheid wetenschap en sport
Wet RMC	Wet Regionale Meld- en Coördinatiefunctie
WLZ	Wet Langdurige Zorg
WMO	Wet Maatschappelijke Ondersteuning
WOZ	Wet waardering onroerende zaken
WSD	Werkvoorzieningsschap de Dommel
WSOB	Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen
WSW	Wet sociale werkvoorziening

Begrippenlijst

Algemene dekkingsmiddelen
Inkomsten van een gemeente waarvoor geen bestedingsdoel is bepaald. In tegenstelling tot specifieke dekkingsmiddelen kan een gemeente algemene dekkingsmiddelen dus vrij besteden.

Algemene uitkering
Een van de uitkeringen die gemeenten van het Rijk ontvangen. Dat gebeurt via het Gemeentefonds. Gemeenten kunnen, met inachtneming van wet- en regelgeving, zelf bepalen of zij de algemene uitkering uitgeven aan medebewindstaken of aan eigen beleid.

Algemene reserve
Het vrij besteedbare eigen vermogen van de gemeente. Dit vormt een buffer voor financiële tegenvallers. Het BBV kent behalve de algemene reserve ook bestemmingsreserves. Dat zijn reserves waaraan de gemeenteraad al een bepaalde bestemming heeft gegeven.

Baten
Gemeenten werken met een stelsel van baten en lasten. Dat betekent dat inkomsten en uitgaven moeten worden toegerekend aan het begrotingsjaar waarop zij betrekking hebben. Bij een kasstelsel, wat de Rijksoverheid bijvoorbeeld hanteert, dienen inkomsten en uitgaven worden toegerekend aan het jaar waarin de betalingen zijn gedaan.

BBV
Het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) beschrijft de regels waaraan onder andere de begroting van een gemeente aan moet voldoen. Kijk voor meer informatie op wetten.nl.

Belastingcapaciteit
De belastingcapaciteit maakt duidelijk hoe de belastingdruk in de gemeente zich verhoudt ten opzichte van het landelijke gemiddelde. Door de manier waarop dit financiële kengetal wordt berekend is dit cijfer in het jaarverslag altijd hetzelfde als in de begroting.

Bestuurlijk belang

Zeggenschap. Een gemeente kan een bestuurlijk belang hebben in een verbonden partij doordat zij in het bestuur is vertegenwoordigd. De gemeente kan het ook hebben doordat zij stemrecht heeft in de verbonden partij.

Bouwgrond in exploitatie (BIE)
Gronden in eigendom van een gemeente, waarvoor de raad een grondexploitatiecomplex en een grondexploitatiebegroting heeft vastgesteld.

Deelneming
Participatie in een besloten of naamloze vennootschap, waarin de gemeente aandelen heeft.

Dividend
Een vergoeding die wordt uitbetaald aan aandeelhouders
Economische categorie
De eenheid waarin de baten en lasten van activiteiten binnen een taakveld worden uitgedrukt.

EMU-saldo
Het geraamde of het gerealiseerde saldo van de ontvangsten en uitgaven van een gemeente. Dit bedrag wordt berekend op transactiebasis en volgens Europese voorschriften.

Exploitatielasten
Alle jaarlijkse kosten van kapitaalgoederen die terug te vinden zijn op de begroting. Daarbij gaat het om afschrijvingen, rentekosten, onderhoudskosten, kosten om risico's te dekken en overheadkosten.

Financieel belang
Een bedrag wat aan een verbonden partij ter beschikking is gesteld en niet verhaald kan worden als de verbonden partij failliet gaat. Het kan ook het bedrag zijn waarvoor de gemeente aansprakelijk is als de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt.

Financiële kengetallen
Getallen waarmee inzicht verkregen kan worden in de financiële positie van de gemeente. Zie ook de informatie over de kengetallen bij de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Financieringsfunctie
Alle activiteiten die te maken hebben met het verwerven en beheren van financiële middelen door de gemeente.

Gemeenschappelijke regelingen
Een samenwerkingsverband tussen overheidslichamen (zoals bijvoorbeeld gemeenten) wat op grond van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen is opgericht.

Grondexploitatie
Dit financiële kengetal geeft in een percentage weer hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop.

Grondexploitatiebegroting
De financiële vertaling van een grondexploitatiecomplex, waarbij de kosten en opbrengsten gefaseerd zijn in de tijd, met een richttermijn van 10 jaar (voortschrijdend).

Grondexploitatiecomplex
Een ruimtelijk plan, voorzien van een financiële onderbouwing. In de praktijk wordt dit ook wel aangeduid als 'grondexploitatie' of 'grex'.

Investeringen met economisch nut
Investeringen die verhandelbaar zijn en kunnen bijdragen aan het genereren van middelen.

Investeringen met maatschappelijk nut
Investeringen die niet verhandelbaar zijn, vaak onderhoud met zich meebrengen en veelal niet vervangen worden.

Kapitaalgoederen
Spullen die de gemeente nodig heeft om de diensten en goederen die zij levert aan inwoners te kunnen produceren. Daarbij gaat het om grotere zaken zoals wegen, riolering, water, groen en gebouwen.

Kwijtschelding
Inwoners die gemeentelijke belastingen niet kunnen betalen, kunnen de gemeente om kwijtschelding vragen. Het is afhankelijk van het gemeentelijk kwijtscheldingsbeleid wie daarvoor wel of niet in aanmerking komt.

Lasten
Zie: stelsel van baten en lasten.

Lastendruk
Lastendruk is de mate waarin heffingen drukken op de te besteden inkomsten. De collectieve lastendruk wordt vaak uitgedrukt als het totaal aan belasting- en premieopbrengsten als percentage van het bruto binnenlands product (bbp).

Lokale heffingen
Een type gemeentelijke belasting. Voorbeelden van heffingen zijn de rioolheffing of de afvalstoffenheffing. In tegenstelling tot algemene belastingen (zoals parkeerbelasting of onroerendezaakbelasting) moet het geld dat gemeenten met heffingen ophalen, gebruikt worden om de kosten te dekken van datgene waarvoor ze in rekening worden gebracht. Heffingen worden ook wel rechten, tarieven of leges genoemd.

Netto schuldquote
Een financieel kengetal wat ook wel bekend staat als netto schuld als aandeel van de inkomsten. Het geeft informatie over de investeringsruimte die de gemeente heeft.

Overheadkosten
Alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.

Paragrafen
Naast de programma's moeten gemeenten minimaal zeven programma-overstijgende paragrafen in de begroting opnemen (BBV-verplichting). In de paragrafen staat belangrijke informatie voor raadsleden waarmee zij inzicht krijgen in de financiële positie van de gemeente, de beheersmatige aspecten en de risico's. Deze 7 verplichte paragrafen gaan over:

Lokale heffingen
Lokale heffingen zijn de opbrengsten uit retributies en de eigen belastingen. Met de

informatie uit de paragraaf lokale heffingen kan de gemeenteraad een afweging maken tussen de belastingdruk en het gewenste voorzieningenniveau in de gemeente. In de paragraaf ‘Lokale heffingen’ staat namelijk informatie over:

- de geraamde inkomsten
- het beleid dat de gemeente voert ten aanzien van lokale heffingen
- een overzicht op hoofdlijnen van de lokale heffingen
- een aanduiding van de lastendruk
- een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid

Weerstandsvermogen en risicomanagement
In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing wordt de financiële positie van de gemeente beschreven. Ook moeten gemeenten hier een geprognosticeerde balans opnemen en enkele verplichte financiële kengetallen.

Kapitaalgoederen
Kapitaalgoederen zijn de spullen die de gemeente nodig heeft om de diensten en goederen die zij aan haar burgers levert te produceren; grote zaken die vaak veel waarde hebben en meerdere jaren meegaan. In de paragraaf 'onderhoud kapitaalgoederen' van de gemeentelijke begroting moeten ten minste de volgende kapitaalgoederen staan:

- wegen
- riolering
- water
- groen
- gebouwen

Van deze kapitaalgoederen moeten het beleidskader, de financiële consequenties die uit het beleidskader voortvloeien en een vertaling van de financiële consequenties in de begroting zijn opgenomen.

Financiering
In de financieringsparagraaf legt de gemeente de verwachtingen en het beleid voor de financieringsrisico's vast. De paragraaf geeft inzicht in de rentelasten, het renteresultaat, de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden wordt toegerekend en de financieringsbehoefte.

Bedrijfsvoering
De paragraaf bedrijfsvoering geeft inzicht in de stand van zaken en de beleidsvoornemens rond de gemeentelijke bedrijfsvoering. Met bedrijfsvoering worden de bedrijfsprocessen bedoeld die nodig zijn om de beleidsdoelstellingen uit de programma’s te realiseren. Daarbij kan gedacht worden aan processen zoals investeringen in ICT om datalekken te voorkomen, het uitvoeren van de Digitale Agenda, regelingen voor oudere werknemers in de gemeente, of opleidingsbudgetten. Het betreft beleidsmatige (primaire) processen, ondersteunende (secundaire) processen en de sturing en beheersing ervan.

Verbonden partijen
Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft.
Als er alleen sprake is van een financieel belang gaat het dus niet om een verbonden partij.
De lijst met verbonden partijen wordt onderverdeeld in:

- gemeenschappelijke regelingen
- vennootschappen en coöperaties
- stichtingen en verenigingen
- overige verbonden partijen

De gemeente moet niet alleen duidelijk maken wat het belang is dat de gemeente heeft, maar ook welk openbaar belang daarmee wordt gediend en hoe groot dat belang is. Daarbij moet de gemeente ook vermelden welke risico's de verbonden partij oplevert voor de financiële positie van de gemeente.

Grondbeleid
Grondbeleid is een middel om ruimtelijke doelstellingen op het gebied van de volkshuisvesting, lokale economie, natuur en groen, infrastructuur en maatschappelijke voorzieningen te verwezenlijken. De paragraaf grondbeleid moet in ieder geval bestaan uit:

- een visie op het grondbeleid in relatie tot de realisatie van de doelstellingen van de programma's die zijn opgenomen in de begroting
- een omschrijving van hoe de gemeente het grondbeleid uitvoert
- een actuele prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie
- een onderbouwing van de geraamde winstneming
- de beleidsuitgangspunten voor de reserves voor grondzaken in relatie tot de risico's van de grondzaken

Producten (beleid)
Een samenhangend geheel van activiteiten op beleidsniveau.

Producten (beheer
Een samenhangend geheel van activiteiten op uitvoeringsniveau.

Programma
Een samenhangend geheel van activiteiten in de gemeentebegroting.

Risico
De kans dat een positieve of een negatieve gebeurtenis van materieel belang die voorzien is in de begroting optreedt.

Solvabiliteitsratio
Dit financiële kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan zijn financiële verplichtingen te voldoen. De solvabiliteitsratio is het eigen vermogen als percentage van het totale balanstotaal.

Specifieke dekkingsmiddelen
Specifieke dekkingsmiddelen zijn inkomsten voor de gemeente die met een bepaald programma samenhangen. Daaronder vallen bijvoorbeeld inkomsten van het Rijk met een bepaald bestedingsdoel, de riool- en afvalstoffenheffing en opbrengsten voor het verstrekken van paspoorten.

Stelsel van baten en lasten
Gemeenten werken met een stelsel van baten en lasten. Dat betekent dat inkomsten en uitgaven moeten worden toegerekend aan het begrotingsjaar waarop zij betrekking hebben. Bij een kasstelsel, wat de Rijksoverheid bijvoorbeeld hanteert, dienen inkomsten en uitgaven worden toegerekend aan het jaar waarin de betalingen zijn gedaan.

Structurele exploitatieruimte
Een percentage waarmee beoordeeld kan worden welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. De structurele exploitatieruimte wordt berekend door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves te delen door de totale baten.

Taakveld
Eenheid waarin de programma's, of waarin de eenheden in overzichten en bedragen in het programmaplan, zijn onderverdeeld.

Weerstandscapaciteit
De beschikbare weerstandscapaciteit geeft aan hoeveel geld en mogelijkheden een gemeente heeft om niet-begrote kosten die onverwachts en substantieel zijn te dekken. Daarbij kan gedacht worden aan stille reserves, onbenutte belastingcapaciteit en post onvoorzien. Zie ook de paragraaf over weerstandsvermogen en risicobeheersing.